

คู่มือครู

ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลงานในโครงการวิจัย

"การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา"

ตุลาคม 2526 - พฤษภาคม 2528

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. นิสนา แชนเมอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรสุภา บุญยไวโรจน์

ศาสตราจารย์
มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
29 / ๓.๓. / 29

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๗๘.๑๘๙

ก ๕๑๑ ก

๓.๓.๓.๑

๕ ๔ ส.ค. 2530

๓037795

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แชนมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นอมศรี เกท

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรศุภา บุญใจโรจน์

คณะผู้ช่วยวิจัย

พ.ศ. สมคิด เมตไตรพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์ศรี เกษะคุปต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์ สังข์ทอง

อาจารย์ สมพงษ์ สิงหะพล

อาจารย์ เอนก ศิลาปิลมาดย์

คณะผู้ผลิตชุดกิจกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา	แขนงนี้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี	เขต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุภา	บุญไวโรจน์
รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	ชีวพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นันทนา	เทพบริรักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผกา	สัตยธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์	ประเสริฐสรวย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกอภูล	ทาศิทธิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขียวพา	เดชะคุปต์
อาจารย์ ดร. ฉันทนา	ภาคบงกช
พ.ศ. สมคิด	เมทไตรพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์	เดชะคุปต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภัท	สังข์ทอง
อาจารย์ สมพงษ์	สิงหะพล
อาจารย์ เอนก	ศิลาปนิมมาดัย
อาจารย์ อรสา	กุมารี ปุณฺหุค
อาจารย์ นงลักษณ์	สินสิมณ
อาจารย์ ทชณ	สุวมาภ
อาจารย์ ยองพรรณ	เอกอาวุธ
อาจารย์ เกื้อใจ	ทองสาริก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริวิภา	จิราสมบัติ
อาจารย์ ทิพย์วัลย์	สมแดง
นาย จันทนา	มัทศสมัย
นางสาว จุฬินทร	บรรณกียรติ
นางสาว สุวิ	คล้ายรัมย์
นาง บุณิ	ทวีรส
นางสาวประภาพรรณ	สิงคเสลิก

คณะผู้ผลิตชุดอุปกรณ์สำหรับกิจกรรม

นางสาว วงศ์จันทร์ วิมลพิทยกุล

นางสาว อัมพร อังศรีพวง

นางสาว สุริน กล้ายรัมย์

นางสาว อุทัยวรรณ บัวฉันทน์

นางสาว วัชรินทร์ บรรณเกียรติ

นางสาว นุสรรา ทิมพ้อภรณ์

นางสาว สุมาลี พลตรี

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณ

คุณวิจิตรศักดิ์ เขกสมโภช ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัย

และ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม	๕
หลักในการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู	7
เทคนิคการแบ่งกลุ่ม	8
กิจกรรม	
ก. <u>หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม</u>	
กิจกรรมที่ 1 <u>คนล่าเสือ : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม</u>	12
1 ก : กิจกรรมสอน	
1 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 2 <u>มาเป็นผู้นำกันเถอะ : การเลือกผู้นำกลุ่ม</u>	23
2 ก : กิจกรรมสอน	
2 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 3 <u>สร้างบ้าน : ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ</u>	43
3 ก : กิจกรรมสอน	
3 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 4 <u>ทัศนศึกษา : การใช้เหตุผลในการทำงาน และการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น</u>	55
4 ก : กิจกรรมสอน	
4 ข : กิจกรรมฝึก	

ข. หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ 5	ช่วยกันหน่อย : บรรยายภาพที่ดีในถาวรอภิปราย	59
	5 ก : กิจกรรมสอน	
	5 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 6	อะ...อะ อย่างนอกเรื่อง : การควบคุมการอภิปราย	73
	6 ก : กิจกรรมสอน	
	6 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 7	สรุปหน่อยซิ : การประสานความคิดและการสรุปผล การอภิปราย	86
	7 ก : กิจกรรมสอน	
	7 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 8	วิธีไหนดี : การเสนอผลงาน	108
	8 ก : กิจกรรมสอน	
	8 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 9	ใครผิด : ทักษะการพูด	120
	9 ก : กิจกรรมสอน	
	9 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 10	พรายกระหิบ : ทักษะการฟัง	137
	10 ก : กิจกรรมสอน	
	10 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 11	เลขานุการคนเก่ง : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม	151
	11 ก : กิจกรรมสอน	
	11 ข : กิจกรรมฝึก	

ค. หมวดกระบวนการทำงาน

กิจกรรมที่ 12	ข้ออะไรดี : ระเบียบในการทำงาน	163
	12 ก : กิจกรรมสอน	
	12 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 13	ข้อปริศนา : จุดประสงค์ในการทำงาน	175
	13 ก : กิจกรรมสอน	
	13 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 14	จ่ายตลาด : การวางแผนงาน	185
	14 ก : กิจกรรมสอน	
	14 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 15	บ้านน้อยเชิงเขา : ขั้นตอนการทำงาน	195
	15 ก : กิจกรรมสอน	
	15 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 16	ดำสมบัติ : ความสำคัญของการแบ่งงาน	205
	16 ก : กิจกรรมสอน	
	16 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 17	ใครทำอะไร : หลักการแบ่งงาน และการมอบหมายงาน	214
	17 ก : กิจกรรมสอน	
	17 ข : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 18	สวนสัตว์แสนสนุก : การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน	226
	18 ก : กิจกรรมสอน	
	18 ข : กิจกรรมฝึก	

- กิจกรรมที่ 19 ผู้นำอยู่ไหน : การแก้ปัญหาในการทำงาน 247
- 19 ก : กิจกรรมสอน
- 19 ข : กิจกรรมฝึก
- กิจกรรมที่ 20 ยานอวกาศ : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ 255
- 20 ก : กิจกรรมสอน
- 20 ข : กิจกรรมฝึก
- ง. หมวดคบพบาทหัวหนากลุ่ม
- กิจกรรมที่ 21 พุดหน้อยนะ : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น 272
- 21 ก : กิจกรรมสอน
- 21 ข : กิจกรรมฝึก
- กิจกรรมที่ 22 ภาพธงน : การติดตามการทำงานและการเสริมแรง 289
- สมาชิกในการปฏิบัติงาน
- 22 ก : กิจกรรมสอน
- 22 ข : กิจกรรมฝึก
- กิจกรรมที่ 23 บอดักันหน้อย : การให้ข้อคิดชมในการทำงาน 307
- 23 ก : กิจกรรมสอน
- 23 ข : กิจกรรมฝึก
- กิจกรรมที่ 24 ฉันทภาวะผู้นำเพียงใจ : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ 323
- 24 ก : กิจกรรมสอน
- 24 ข : กิจกรรมฝึก

จ. หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม

กิจกรรมที่ 25	นักสืบ : บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	346
	25 ก. : กิจกรรมสอน	
	25 ข. : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 26	ปราสาทเจ้าหญิง : การช่วยเหลือประชาชน/หัวหน้ากลุ่ม	360
	26 ก. : กิจกรรมสอน	
	26 ข. : กิจกรรมฝึก	
กิจกรรมที่ 27	สาวเหล็กมัทศกรรย์ : การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	374
	27 ก. : กิจกรรมสอน	
	27 ข. : กิจกรรมฝึก	

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของ	385
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังเรียน	
แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	400
สำหรับก่อนและหลังฝึก	
แบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน	412
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าความรู้เรื่อง "กลุ่ม" อันได้มาจากศาสตร์สาขาพฤติกรรมศาสตร์ เป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญมากในการอยู่ร่วมกันและในการช่วยสร้างเสริมความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาคงก็พยายามที่จะบรรจุหรือจัดเรื่องนี้เข้าไว้ในหลักสูตรโดยคำนึงถึงระดับความสามารถ และวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ความสำคัญของการฝึกฝนทักษะการอยู่ร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่มเป็นคณะ เป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย

สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาในประเทศไทย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้กันในโรงเรียนทั่วประเทศ ได้กำหนดจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้เกิดผลแก่ผู้เรียน 30 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นหรือมีขึ้น เพื่อให้เป็นคุณสมบัติของคนไทย จุดหมายหนึ่งใน 30 ประการนี้คือ การรู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2520) นอกจากนี้แล้ว หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ยังได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองให้มากที่สุด และเน้นให้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือ (คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2521) นอกเหนือไปจากนี้แล้วแผนการสอนต่าง ๆ ที่ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางช่วยเหลือครูในด้านการจัดการเรียนการสอนก็ได้ให้คำแนะนำไว้อย่างชัดเจนว่า การสอนตามหลักสูตรใหม่นั้น เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่ออยู่ร่วมกัน เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นธรรมชาติของคน เมื่ออยู่ร่วมกันคนเราต้องคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน แก้ปัญหา และประเมินผลร่วมกัน กิจกรรมการเรียนจึงควรทำเป็นกลุ่ม คือให้เด็กได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำช่วยเหลือกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) จุดหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเรื่อง "การทำงานเป็นกลุ่ม"

อย่างเห็นได้ชัด

จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 พบว่า สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปเปลี่ยนไปจากเดิม และมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาได้บรรลุผลพอสมควร

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า จะไม่มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร 2521 แล้วก็ตาม แต่ข้อมูลในรายละเอียดชี้ให้เห็นว่า ผลที่ได้รับนี้ยังไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากครูยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องของการฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 โดยการไปสังเกตการสอนในชั้นเรียน ประถมปีที่ 1 และ 2 จำนวน 192 ห้องเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 96 โรงเรียน จากทุกสังกัดและทุกเขตการศึกษา พบว่า ในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มนั้น พฤติกรรมที่พบมากที่สุดคือ "นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลโดยไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม" (ชำรง ชูทัพ, มิถุนายน 2525) ถึงแม้ว่า ครูส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน แต่เมื่อถึงตอนดำเนินการเรียนการสอน สิ่งที่ครูทำก็คือ การแบ่งกลุ่ม แล้วมอบหมายให้นักเรียนไปทำร่วมกัน แล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนก็จะไปนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม แบ่งงานกัน แล้วต่างคนต่างทำ (ประชาศึกษา ฉบับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กุมภาพันธ์ 2526) พฤติกรรมเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการของกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่ได้หมายความว่า แค่เพียงว่า ครูแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยให้เด็กเรียนทำงานกันเป็นกลุ่ม ๆ เพียงเท่านั้น แต่หมายถึงการสอนที่ (ก) ครูให้ความรู้ และแนะแนวทางให้นักเรียนรู้และเข้าใจว่า วิธีการทำงานกลุ่มที่ดีนั้น ทำได้อย่างไร (ข) ครูฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนในการรวมกลุ่มและทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม และ (ค) ครูฝึกให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม และแก้ปัญหาของกลุ่มได้ (ทิศนา แชนมณี, เมษายน 2526) ซึ่งแนวทางในลักษณะนี้ก็ได้ระบุไว้ในแผนการสอน ของกรมวิชาการอย่างชัดเจนว่า กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม คือ กิจกรรมที่ให้เด็กได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือกัน มีใช้จัดกลุ่ม

โดยการหันหน้าเข้าหากันแต่ต่างคนต่างทำ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525)

จากพฤติกรรมการเรียนการสอนทั้งของนักเรียนและครูด้วยกันแล้ว มีผลทำให้ นักเรียนเรียนรู้ไปแบบ "ดองผิดดองถูก" ซึ่งในหลายกรณีก่อให้เกิดผลข้างเคียงตามมา เช่น เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานกลุ่ม เพราะมีการเอาเปรียบกันในขณะทำงาน หรือมีความไม่พอใจเกิดขึ้นจากความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นต้น

พฤติกรรมและปัญหาข้างกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ถ้าต้องการให้จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรประถมศึกษาบรรลุผลเพิ่มขึ้นแล้ว เราจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่ครูและ นักเรียนในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มให้มากขึ้น การให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้พบว่าสอดคล้องกับความต้องการของครูโดยตรง เพราะจากการสัมภาษณ์ครูประถมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ครูมักจะแสดงความหนักใจในเรื่องการดำเนินการและการแก้ไขปัญหากลุ่ม นอกจากนี้ จากผลการวิจัยในโครงการของกรมการฝึกหัดครู และศูนย์ INNOTECH เรื่อง การเตรียมครูสำหรับโครงการนวัตกรรมทางการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษา และครูในโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จำนวน 520 คน ได้ระบุความต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการทำงานของตน ปรากฏว่าเรื่องกระบวนการกลุ่มเป็น 1 ใน 7 เรื่อง ที่ได้รับความนิยมสูงสุด (กรมการฝึกหัดครู 2525)

ดังนั้น คณะผู้วิจัย ด้วยความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และการสนับสนุนจากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" ขึ้น

ชุกติกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ เป็นผลงานจากโครงการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุกติกิจกรรมนี้ หวังว่า ครูจะได้นำกิจกรรมเหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนของท่านให้เป็นผู้ที่สามารถทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม

1. ลักษณะของกิจกรรม

ชุดกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ประเภทคือ

กิจกรรมประเภท ก. : เป็นกิจกรรมสำหรับสอนให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ หรือ แนวคิดตามที่ต้องการ กิจกรรมสอนมโนทัศน์นี้ สร้างขึ้นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน เป็นการโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้เห็นคุณค่า และความจำเป็น ที่จะต้องฝึกฝนตนเองในเรื่องนั้น ๆ กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมนำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและความต้องการที่จะฝึกฝน ยังไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่สามารถฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะอย่างเพียงพอ ดังนั้นกิจกรรมประเภท ก จึงหมายความว่า เป็นกิจกรรมสอน

กิจกรรมประเภท ข : เป็นกิจกรรมสำหรับใช้ในการฝึกฝนนักเรียนให้เกิดทักษะตามที่ต้องการ กล่าวคือ เมื่อนักเรียนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนแล้วต่อไปก็จะยินดีและมีความพร้อมที่จะฝึกฝน แต่การฝึกฝนนี้ ครูจำเป็นต้องดูแลให้ความช่วยเหลือและกระตุ้นให้นักเรียนฝึกฝน ไม่เช่นนั้นนักเรียนก็อาจจะละเลย ทำให้ไม่สามารถพัฒนาให้เกิดเป็นทักษะที่ชำนาญได้ ทักษะการทำงานกลุ่ม ถือเป็น skill หรือ เรื่องที่จำเป็นต้องลงมือทำ ความเข้าใจเท่านั้นไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสามารถที่จะทำได้ ดังนั้นกิจกรรมประเภทนี้ จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก เพราะ เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาถึงขั้นทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยความเข้าใจ และการกระตุ้นจากครูอย่างสม่ำเสมอ ชุดกิจกรรมจะเสนอแนะความคิดบางประการซึ่งครูสามารถนำไปใช้ได้ และครูสามารถปรับโดยคัดลอก เพิ่มเกม หรือดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ครูควรคำนึงก็คือ ครูควรพยายามให้นักเรียนได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย หรือทักษะที่ชำนาญ เมื่อใดที่นักเรียนได้พัฒนาถึงขั้นนี้ ครูจึงจะสามารถวางใจและวางมือได้ เพราะนักเรียนจะสามารถทำได้โดยอัตโนมัติ บทบาทของครูในตอนนี้ก็จะลดลงเหลือเพียงการให้การเสริมแรงเท่านั้น

กิจกรรมประเภท ข. ซึ่งหมายถึงกิจกรรมฝึกนี้ ยังแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ลักษณะย่อย ๆ คือ กิจกรรมที่จำเป็นต้อง เน้น เป็นพิเศษ และกิจกรรมที่ฝึกไปเรื่อย ๆ ตามโอกาส

กิจกรรมฝึกที่เน้นเป็นพิเศษ หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะซึ่งนักเรียนส่วนมากยังขาดอยู่ หรือมีแต่ยังอยู่ในขั้นใช้ไม่ได้ ตามผลการสำรวจในโครงการวิจัยนี้ ปรากฏว่า ทักษะของหัวหน้ากลุ่มที่อยู่ในชั้นนี้ 31 รายการ จาก 36 รายการ และมีทักษะของสมาชิกกลุ่มที่อยู่ในชั้นนี้อีก 10 รายการ จาก 24 รายการ ซึ่งคณะผู้วิจัยประมวลแล้วสรุปว่า ทักษะหลัก ๆ ที่นักเรียนขาดและจำเป็นต้องฝึกฝนให้มากเป็นพิเศษมี 6 รายการด้วยกันคือ ทักษะการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาขัดแย้ง การอภิปราย การสรุปและการประเมินผล ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเสนอแนะว่า ทักษะเหล่านี้ สมควรที่ครูจะต้องเสริมให้เป็นพิเศษ กิจกรรมลักษณะนี้ ระบุไว้ในคู่มือว่าเป็นกิจกรรมฝึกพิเศษ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการตรวจรวบรวมปัญหาและความต้องการของนักเรียนของตนเป็นหลัก หากนักเรียนขาดทักษะใดมากก็ควรจัดกิจกรรมฝึกทักษะนั้นเน้นเป็นพิเศษ สำหรับในคู่มือนี้ เพียงแต่ให้ขอเสนอแนะตามข้อมูลจากผลการวิจัยเท่านั้น

ส่วนกิจกรรมที่ฝึกไปเรื่อย ๆ ตามโอกาสนั้น หมายความว่า เป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะให้นักเรียนไปตามโอกาสที่ครูสามารถจัดทำได้ เช่น เมื่อนักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกันในการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูจะสามารถใช้โอกาสนี้ฝึกทักษะให้นักเรียน

2. ส่วนประกอบของกิจกรรม

ก. กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ชื่อกิจกรรม ชื่อกิจกรรมจะระบุหมายเลขกิจกรรมตามลำดับเนื้อหาชื่อของกิจกรรมนั้น และเนื้อหาของกิจกรรมนั้น เช่น

กิจกรรมที่ 1

คนเล่าเสีย : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
 กิจกรรมที่ 1 คือ หมายเลขกิจกรรมตามลำดับเนื้อหา
 คนเล่าเสีย คือ ชื่อของกิจกรรมนั้น
 องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม คือ เนื้อหาของกิจกรรมนั้น

2. รหัสของกิจกรรม จะระบุประเภทของกิจกรรม หมายเลขกิจกรรม
 และข้อความประเภทของกิจกรรม เช่น

1 ก

กิจกรรมสอน

1 คือ หมายเลขกิจกรรม

ก คือ กิจกรรมประเภท ก

กิจกรรมสอน คือ ข้อความบอกว่าเป็นกิจกรรมประเภทที่ใช้สอนเพื่อให้
 นักเรียนเกิดความเข้าใจตามมโนทัศน์ที่ต้องการ

1 ข

กิจกรรมฝึก

1 คือ หมายเลขกิจกรรม

ข คือ กิจกรรมประเภท ข

กิจกรรมฝึก คือ ข้อความบอกว่าเป็นกิจกรรมประเภทที่ใช้ฝึกให้นักเรียน
 เกิดทักษะ

3. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรม และลักษณะ
 ของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยกล่าวให้เห็นภาพอย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้
 เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของกิจกรรมอย่างคร่าว ๆ ซึ่งอาจจะจำเป็นสำหรับครูในกรณี
 ที่ต้องการจะรู้ว่า กิจกรรมนั้นมีลักษณะตรงตามความประสงค์หรือไม่

4. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น ซึ่งประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย 2 ประเภทคือ

- จุดมุ่งหมายทั่วไป บ่งบอกถึงจุดหมายปลายทางโดยทั่วไปของการสอนตามกิจกรรมนั้น

- จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม บ่งบอกถึงความสามารถที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถทำได้ หลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้ว ซึ่งในชุดกิจกรรมนี้ จะมีแบบทดสอบที่วัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มีโน้ตที่สอน ดังนั้นจึงเป็นที่คาดหวังว่า หากกิจกรรมมีความเหมาะสมและครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจอย่างพอเพียงที่จะตอบคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้อง

5. แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมีโน้ตของกิจกรรมนั้น เป็นการอธิบายให้ครูทราบว่า อะไรเป็นสาระสำคัญที่นักเรียนควรจะได้รับและเข้าใจจากการเรียนตามกิจกรรมนั้น ซึ่งสาระสำคัญนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ ดังจะเห็นได้จากรายละเอียดของกิจกรรมในส่วนที่สรุปว่า การสรุปกิจกรรมจะมีสาระสำคัญสอดคล้องตรงกับแนวคิดเสมอ

6. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่า จะต้องเตรียมอะไรบ้างในการเตรียมการนี้ ครูจำเป็นต้องคำนวณจำนวนสื่อตามจำนวนของนักเรียนในห้องเรียนของตน เพราะในรายละเอียดที่ได้ไว้ ส่วนใหญ่จะให้จำนวนของวัสดุอุปกรณ์ : 1 กลุ่มย่อยเท่านั้น เนื่องจากห้องเรียนแต่ละห้องเรียนจะมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากัน ครูจึงจำเป็นต้องคิดคำนวณและเตรียมสื่อให้พอกับจำนวนนักเรียนของตน

7. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่า กิจกรรมนั้นควรจะใช้เวลาเพียงใด แต่อย่างไรก็ตาม ครูอาจจำเป็นต้องยืดหยุ่นเวลาตามความจำเป็น เนื่องจากลักษณะของนักเรียนแต่ละห้องแต่ละกลุ่มอาจไม่เหมือนกัน หากนักเรียนมีความพร้อมมาก การใช้เวลาก็อาจลดลง หากนักเรียนมีความพร้อมน้อย ก็อาจใช้เวลามากขึ้น การยืดหยุ่นเวลาจึงเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากก็คือ ครูไม่ควรข้ามขั้นตอนในการอภิปราย และลดเวลาในการอภิปรายมากเกินไป เพราะ

ข้ออภิปรายเป็นขั้นที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

8. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการดำเนินการด้วย ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวมีดังนี้

- ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
- ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ ที่นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย
- ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรม มาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก
- ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรม และขั้นอภิปราย และนำมาสรุปหาสาระสำคัญ ที่จะสามารถนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

9. การประเมินผล ในส่วนนี้จะเป็นการทดสอบผู้เรียนหลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้วว่า มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปเพียงใด โดยจัดแบบทดสอบซึ่งได้สร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวคิด / เนื้อหาที่ตั้งไว้ เป็นที่คาดหวังว่า หากกิจกรรมมีความเหมาะสมและครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบข้อคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้องหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ โดยส่วนรวมแล้ว คณะผู้วิจัยจึงตั้งเกณฑ์ไว้ว่า หากนักเรียนโดยเฉลี่ยสามารถทำแบบทดสอบของกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมนี้รวมแล้วได้ไม่ต่ำกว่า 80% และสามารถทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหาต้นกระบวนการทำงานกลุ่มฉบับ post test ได้ 80% ก็ถือได้ว่า ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 : 80 ส่วนในด้านการวัดทักษะการทำงานกลุ่มนั้น จะวัดได้จากการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์

ที่กำหนดให้ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะนี้ ซึ่งประสิทธิภาพจะวัดได้จากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของทักษะการทำงานกลุ่มระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุด

10. ภาคผนวก ในส่วนนี้ จะเป็นส่วนที่ให้ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนั้น และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับครู รวมทั้งค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบด้วย

ข. กิจกรรมฝึก กิจกรรมฝึกแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. คำชี้แจง เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่ควรฝึก เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนว่า พฤติกรรมที่ครูควรฝึกให้นักเรียนนั้นมีอะไรบ้าง

2. ระยะเวลาฝึก เป็นส่วนที่ระบุให้ครูทราบว่า ทักษะนั้นควรฝึกให้นักเรียนสักเพียงใด ซึ่งจะระบุไว้ใน 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นทักษะที่ฝึกไปเรื่อย ๆ ตามปกติ ตามโอกาสที่มีอยู่ ลักษณะเช่นนี้จะระบุไว้ในคู่มือว่าเป็น "กิจกรรมฝึกตามโอกาส"

ลักษณะที่ 2 เป็นทักษะที่ควรฝึกให้มากเป็นพิเศษ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนส่วนใหญ่ขาด ลักษณะเช่นนี้จะระบุไว้ในคู่มือว่าเป็น "กิจกรรมฝึกพิเศษ"

3. กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก เป็นส่วนที่เสนอแนะวิธีการที่สามารถนำไปใช้ฝึกทักษะนั้น ๆ ได้ กิจกรรมที่ให้ เป็นกิจกรรมเสนอแนะเท่านั้น ครูสามารถคิดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม หรือจะคัดแปลงกิจกรรมที่ให้ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักในการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู

ในการใช้คู่มือครู และจัดกิจกรรมตามคู่มือครูนี้ ครูควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ครูควรศึกษาคู่มือครูให้เข้าใจถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมก่อนลงมือสอน
2. คู่มือนี้ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เรียงตามลำดับของหมวดเนื้อหา และทักษะที่จำเป็นก่อน-หลัง ครูสามารถสอนเรียงลำดับตามที่ได้ให้ไว้ หรือครูจะจัดลำดับใหม่ตามปัญหาและความต้องการของนักเรียนก็ได้
3. ครูควรศึกษากิจกรรมที่จะสอนให้เข้าใจก่อนลงมือสอน และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมก่อนสอน เพื่อจะได้ไม่เกิดการติดขัดขณะสอน
4. ข้อความต่าง ๆ ที่เขียนให้ไว้ในคู่มือครู เป็นข้อความที่เขียนขึ้นสำหรับครูอ่าน ดังนั้นหากครูจะนำข้อความใด ๆ ไปพูดกับนักเรียน ขอให้ครูปรับคำพูดให้เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานของนักเรียน
5. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในกิจกรรม ครูสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
6. ขั้นตอนการสอน จำเป็นต้องดำเนินไปเป็นลำดับขั้นตามที่จัดไว้ ครูควรระมัดระวัง อย่าใช้เวลาในการจัดขั้นกิจกรรมมากเกินไป จนเป็นเหตุให้กินเวลาขั้นตอนอื่น ๆ ซึ่งสำคัญเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะขั้นอภิปราย เว้นขั้นที่สำคัญมาก จะข้ามขั้นนี้ไม่ได้
7. ครูไม่จำเป็นต้องจัดสอนกิจกรรมที่ให้ทั้งหมด หากทักษะใดที่นักเรียนมีอยู่แล้ว และอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ก็ ครูก็ไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมสอนอีก ครูควรให้เวลาที่ทักษะที่นักเรียนในชั้นของตนขาดหรือต้องการเสริมสร้างเป็นพิเศษ
8. สำหรับเวลาในการจัดกิจกรรมตามคู่มือครูนี้ ครูสามารถทำได้หลายวิธี

เช่น

- หากครูสนใจและเห็นว่า สมควรที่จะจัดสอนกิจกรรมทุกกิจกรรมตาม

ที่ได้จัดให้ สามารถจัดเวลาสำหรับกิจกรรมสอนเนื้อหา/มโนทัศน์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง (3 คาบ) กิจกรรมทั้งหมดมี 27 กิจกรรม ดังนั้นครูจะสามารถจัดสอนได้ทั้งหมดภายใน เวลา 1 ปี สำหรับเวลาสอน ครูอาจใช้เวลาชั่วโมงคุยกับคุณครูในตอนเช้า หรือเวลาที่ ใช้สำหรับกิจกรรมพิเศษอื่น หรือเวลาในการเรียนเนื้อหาบางตอนของกลุ่มประสบการณ์ ต่าง ๆ ก็ได้

- สำหรับกิจกรรมฝึก ครูไม่จำเป็นต้องจัดเวลาพิเศษให้ แต่ครูควรให้ เด็กฝึกในโอกาสที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อยู่แล้ว โดยพยายามให้นักเรียนได้ฝึกทักษะที่เน้นพิเศษให้มากกว่าทักษะปกติ แต่ถ้าหากว่าครูสามารถ จัดเวลาพิเศษให้ได้ ก็จะเป็นการดีมาก

เทคนิคการแบ่งกลุ่ม

ก. หลักในการแบ่งกลุ่ม

ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม สิ่งที่ครูจำเป็นต้องทำบ่อย ๆ ก็คือ การแบ่งกลุ่มใหญ่ ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ วัตถุประสงค์หลักของการแบ่งกลุ่มย่อย ก็เพื่อให้เด็ก เรียนทุกคนมีโอกาส ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง เป็นการช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์และข้อมูลที่จำเป็นใช้ในการ อภิปรายเพื่อให้เกิดความรู้และความคิดต่อไป

ในการแบ่งกลุ่มย่อยโดยทั่วไป ครูควรคำนึงถึงหลักที่จำเป็น ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มย่อย ขนาดของกลุ่มย่อย จะเป็นเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะ และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เช่น กิจกรรมบางประเภท ต้องการกลุ่มขนาดเล็ก เช่น กิจกรรมสามเหลี่ยมขั้นสูง บางกิจกรรมต้องการกลุ่มขนาดใหญ่ (เช่น กิจกรรม นักสืบ) บางกิจกรรมต้องการกลุ่มขนาดค้ำว (เช่น กิจกรรมสามเหลี่ยมขั้นสูง) บางกิจกรรม ยึดหยุ่นขนาดของกลุ่มได้/กลุ่มขนาดเล็กมักจะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 2-5 คน ขนาด ใหญ่ประมาณ 10-20 คน แต่ขนาดที่มักเป็นที่ยอมรับคือ ขนาด 6-8 คน

2. ลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม การที่ครูจะคัดสรรใจว่ากลุ่มแต่ละกลุ่ม ควรประกอบไปด้วยใครบ้างนั้น ครูควรพิจารณาจากวัตถุประสงค์เป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น

2.1 แบ่งสมาชิกกลุ่มตามเพศ โดยทั่วไป ครูควรแบ่งกลุ่มโดยให้มีเพศชายและหญิงคละกันไป เพราะกลุ่มลักษณะนี้เป็นกลุ่มที่ธรรมชาติที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม หากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะลงไป เช่น ครูต้องการให้นักเรียนเห็นความแตกต่างระหว่างธรรมชาติของหญิงกับชาย ครูก็สามารถแบ่งกลุ่มให้เพศชาย และหญิง แยกกันไปก็ได้

2.2 แบ่งสมาชิกกลุ่มตามความสามารถ โดยทั่วไปครูควรแบ่งกลุ่มโดยให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คละกันไป เพราะกลุ่มลักษณะนี้เป็นกลุ่มที่ธรรมชาติที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม หากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะลงไป เช่น ครูต้องการจะชี้ให้นักเรียนเห็นปัญหาของการทำงานระหว่างกลุ่มที่มีความสามารถสูง และต่ำ ครูก็สามารถแบ่งกลุ่มตามความสามารถของนักเรียนได้

2.3 แบ่งสมาชิกกลุ่มตามความถนัด เช่น แบ่งกลุ่มเอาผู้ที่ถนัดในเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เช่น กลุ่มที่มีความถนัดทางด้านดนตรี ศิลปะ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย เป็นต้น ครูสามารถทำได้หากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ทำให้จำเป็นต้องแบ่งเช่นนั้น แต่โดยทั่วไปแล้ว ครูควรแบ่งกลุ่มให้คละกันไป เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีทรัพยากรที่หลากหลายแตกต่างกัน

2.4 แบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ คือให้สมาชิกกลุ่มเลือกจับกลุ่มกับบุคคลที่ตนเองพึงพอใจ ซึ่งครูสามารถทำได้ในบาง ๆ ครั้ง แต่ไม่ควรทำเสมอไป เพราะจะทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มกับบุคคลที่ต่าง ๆ กันออกไป

2.5 แบ่งกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง คือการจงใจให้สมาชิกกลุ่มบางคนอยู่ด้วยกันในกลุ่มเดียวกัน เพื่อการเรียนรู้การแก้ปัญหาหรือการปรับตัวเข้าหากัน

2.6 แบ่งกลุ่มตามการสุ่ม คือการไม่เจาะจงว่าใครจะอยู่กับใคร ให้เป็นไปตามการสุ่ม ซึ่งอาจใช้วิธีจับสลากหรือวิธีอื่น ๆ ก็ได้

2.7 แบ่งกลุ่มตามประสบการณ์ คือการรวมสมาชิกที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกันเข้าในกลุ่มเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหา หรือแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง แต่โดยทั่วไปแล้ว การแบ่งกลุ่มโดยให้มีสมาชิกกลุ่มที่มีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป จะช่วยให้กลุ่มได้แก่งคิด และขอความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมี การแบ่งกลุ่มโดยพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น วัย คุณวุฒิ อาชีพ ฯลฯ ซึ่งการพิจารณาค่าปัจจัยเหล่านี้คงไม่จำเป็นสำหรับกรณี กลุ่มผู้เรียนเป็นนักเรียนชั้นเดียวกัน

ข. เทคนิคการแบ่งกลุ่ม

การแบ่งนักเรียนเข้ากลุ่มย่อยนั้น โดยทั่วไปก็ต่องคำนึงถึงขนาดของกลุ่ม และ ลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากครูแบ่งกลุ่มโดยใช้วิธีเดียวกันบ่อย ๆ ก็อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ดังนั้น เพื่อช่วยให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น ครูควรคิดหาวิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ วิธี จะทำให้นักเรียนตื่นตัว เกิดความสนใจอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะหากครูสามารถคิดหาวิธีแบ่งกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะช่วยแยกกลุ่มให้แล้ว ยังให้ข้อคิด ข้อเรียนรู้เพิ่มขึ้นอีก ก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น ในที่นี้จะขอเสนอวิธีการแบ่งกลุ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งครูสามารถใช้เป็นแนวความคิดในการคิดหาวิธีอื่น ๆ เพิ่มเติมขึ้นอีก

1. การแบ่งกลุ่มโดยการนับหมายเลข เช่น ถ้าครูต้องการแบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ก็ให้นักเรียนนับ 1-5 ไปเรื่อย ๆ จนครบทุกคน แล้วให้ผู้ที่นับหมายเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน การนับนี้อาจดัดแปลงจากการนับหมายเลข เป็นการนับอย่างอื่น ๆ ก็ได้ เช่น นับเป็น

- ปิง ปัง โป่ง บ้าง (แบ่งได้ 4 กลุ่ม)

- เงาะ ทุเรียน มะม่วง ขนุน น้อยหน่า (แบ่งได้ 5 กลุ่ม)

- มะลิ จำปี จำปา สวรรณี (แบ่งได้ 4 กลุ่ม)

ฯลฯ

2. การแบ่งกลุ่มโดยการจับสลาก โดยนักเรียนหรือนักเรียนลงในสลาก
แล้วจับสลากขึ้นมา แยกเป็นจำนวนกลุ่มตามต้องการ หรืออาจจะเขียนหมายเลขกลุ่มลงในสลาก แล้วให้นักเรียนจับสลาก ใครได้หมายเลขเดียวกันก็ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน การจับสลากนี้อาจดัดแปลงจากการจับชื่อ หมายเลข เป็นอย่างอื่น ๆ ก็ได้ เช่น เขียนสลากเป็นชื่อสัตว์

ดอกไม้ ผลไม้ ภาพยนตร์ ฯลฯ หรือสลากอาจจะเป็นคำสั่งเช่น ให้ร้องเสียง แมวหมา ไก่ หนู แล้วหาพวกเดียวกันจับเข้าเป็นกลุ่มก็ได้

3. การแบ่งกลุ่มโดยการใช้เพลงและเกม โดยครูให้นักเรียนเล่นเกมต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตามที่ต้องการได้ เช่น เกมจับกลุ่มตามคำสั่ง ซึ่งเล่นโดยครูออกคำสั่งให้นักเรียนจับกลุ่มตามคำสั่ง เช่น ครูออกคำสั่งว่า จับ 5 หรือจับชาย 2 หญิง 3 นักเรียนจะต้องรีบจับกลุ่มให้ได้ 5 คนโดยเร็วที่สุด กลุ่มใดรวมตัวกันได้ช้า หรือไม่ได้ตามคำสั่งก็จะเป็นผู้แพ้ เกมนี้ควรใช้เพลงประกอบ เช่น เปิดเพลงร่าวก หรือให้นักเรียนร้องเพลงร่าวก แล้วนักเรียนวิ่งไปเรื่อย ๆ จนกว่าครูจะสั่ง ก็ให้รีบทำตามคำสั่งของครู นักเรียนจะได้วิ่งกันอย่างสนุกสนาน เกมนี้สามารถดัดแปลงให้เป็นเกมการเรียนรู้ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง เช่น ครูให้คำสั่ง จับ $5 + 4 - 1$ จับ $15 \div 3$ เป็นต้น

4. การแบ่งกลุ่มโดยการใช้อุปกรณ์เป็นสื่อ เช่นครูอาจจัดทำอุปกรณ์ต่างชนิดกันไว้เท่าจำนวนกลุ่มที่ต้องการ แล้วแจกให้นักเรียนหาพวกเดียวกัน เป็นต้น เช่น ครูจัดทำบัตรคำ มีภาพดินสอ ปากกา ไม้บรรทัด ยางลบ ฯลฯ หรือครูเอาของใส่ขวดที่หน้าได้ง่าย เช่น น้ำทราย, กรวด, ข้าวสาร ใส่ขวดยาคูดท์ แจกให้นักเรียนคนละ 1 กลอง แล้วให้ลองเขย่าหาพวกที่มีเสียงเดียวกัน เป็นต้น หรือครูอาจนำผลไม้มาวางไว้หน้าห้อง 5 ชนิด ถ้าต้องการแบ่ง 5 กลุ่ม แล้วออกคำสั่งว่า ใครชอบผลไม้ชนิดไหน ให้วิ่งไปที่ผลไม้ นั้น โดยมีกติกาว่า ห้ามไม่ให้มีเกินกลุ่มละ 6 คน ใครมาช้าก็ออกไปกลุ่มอื่น เช่นนี้เป็นต้น

ในการแบ่งกลุ่มนี้ ครูจะใช้เทคนิคใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการของครู แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ การแบ่งกลุ่มที่เข้าใจ สนุกสนาน จะช่วยสร้างความสนใจ และความพร้อมในการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในขั้นนำ อย่างไรก็ตาม เทคนิคการแบ่งกลุ่มเป็นเพียงชั้นย่อย ๆ ในการดำเนินการอีกหลายขั้น ดังนั้นครูจึงไม่ควรใช้เวลามากเกินไปกับการจัดกิจกรรมขั้นนี้

กิจกรรมที่ ๑

คนล่าเสือ : องค์ประกอบที่สำคัญ
ในการทำงานกลุ่ม

๑ ก

กิจกรรมสอน

นันทนา เทพบริรักษ์ : เรียบเรียง

ทศนา แชนมณี : เรียบเรียง

วรสุภา บุญไวยโรจน์ : แบบทดสอบ

เทียนใจ ทองสำริท : กลอน

คำชี้แจง

คนล่าเสือ เป็นเกมที่ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาถึงองค์ประกอบสำคัญในการทำงานกลุ่ม
ด้วยประกอบไปด้วย หัวหมากกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และวิธีการทำงานของกลุ่มซึ่งความเหมาะสมของ
องค์ประกอบทั้งสามนี้ มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานทั้งสิ้น เกมนี้จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นว
ความบกพร่องขององค์ประกอบใดขององค์ประกอบหนึ่ง จะส่งผลต่อความสำเร็จของงาน จากประส
การณ์ที่นักเรียนเล่นและตัดสินใจในเกม จะทำให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญขององค์ประกอบ
ทั้งสามประการดังกล่าว

จุดมุ่งหมาย

๑. ให้นักเรียนเข้าใจในองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยในการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด

๑. การทำงานกลุ่มจะได้ผลดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

- ๑.๑ หัวหนากลุ่ม
- ๑.๒ สมาชิกกลุ่ม
- ๑.๓ วิธีทำงานของกลุ่ม

๒. องค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ เป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานแต่ละครั้งเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. หากองค์ประกอบใดบกพร่อง จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

สื่อการสอน

๑. บริเวณกว้าง ๆ พอที่จะให้นักเรียนนั่งแถวหน้ากระดานได้ ๒ แถว แต่ละแถวห่างกัน ๓ - ๕ เมตร โดยประมาณ
๒. เส้นกั้นเขตแดนของ ๒ แถวนั้น
๓. สัญญาณนกหวีด ระฆังหรือวัสดุที่ทำให้เกิดเสียงได้
๔. กระดานบันทึกคะแนนของแต่ละหมู่

เวลา

กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ ๔๐ นาที หรือ ๒ คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

๑. ขั้นนำ (๕ นาที)

๑.๑ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยให้นักเรียนหญิงและชายนับ ๑ - ๔ แยกกัน และให้จับกลุ่มตัวเลขเหมือนกัน สมาชิกจะมีคละกันทั้งหญิงและชาย

๑.๒ ให้นักเรียนแยกออกไปนั่งรวมกันเป็นหมู่ตามลำดับ

๒. ขั้นกิจกรรม (๑๐ นาที)

๒.๑ ครูอธิบายกติกาให้นักเรียนนับว่าจะให้นักเรียนเล่นเกมคนล่าเสือ โดยมีกติกา ดังนี้

ก. ให้สมาชิกยืนเป็นแถวหน้ากระดานเรียง ๑ ทลออกทั้งกลุ่ม หันหลังให้ฝ่ายตรงข้าม ยืนห่างจากเส้นกันเขตประมาณ ๑ - ๒ เมตร (เพื่อไม่ให้ได้ยินเสียงพูดของฝ่ายตรงข้าม)

ข. ครูแสดงท่าคน เสือ และปืน และอธิบายประกอบว่า สมาชิกแต่ละกลุ่มมีสิทธิเลือก แสดงท่าทางใดอย่างใดอย่างหนึ่ง ๓ อย่างนี้เท่านั้นคือ

๑. แสดงท่าทางเป็น คน โดยให้สมาชิกทุกคนในแถวเอามือ ถอดอก

ยื่นหนึ่ง ๆ ห้ามพูด

๒. แสดงท่าทางเป็น เสือ โดยให้สมาชิกทุกคนยกมือขึ้นแคหน้าอก หรือไหล่ กางมือ ขย่มนิ้วมือไว้ แลรวอง โศก พร้อมกัน

๓. แสดงท่าทางเป็น ปืน โดยให้สมาชิกทุกคน ทำท่ายิงปืน โยยกำมือไว้ แลรวองหน้า และนำกลางไปข้างหน้า ให้นำติดกันเหมือนปืน แลรวองพร้อมกันว่า โป้ง

๒.๒ การตัดสินในการ เล่นเกมคนล่าเสือ

๑. คนชนะปืน ปืนชนะเสือ และ เสือชนะคน

๒. ผู้ชนะจะชนะได้ ก็ต่อเมื่อผู้เล่นทั้งกลุ่มแสดงท่าทางเดียวกันอย่างพร้อมเพรียง หากออกท่าทีชนะ แต่แสดงท่าทางไม่พร้อมเพรียงกัน ก็ไม่ถือว่าชนะ ให้ทั้งคู่เล่นรอบต่อไป

๓. จะแข่งขันครั้งละ ๒ กลุ่ม กลุ่ม ๑ กับกลุ่ม ๒ , กลุ่ม ๓ กับกลุ่ม ๔ ขณะที่แข่งขันให้ครูบันทึกวิธีการทำงานของกลุ่มว่า ใช้วิธีอย่างไร เช่น

ก) การตัดสินใจเลือกทำพฤติกรรมต่าง ๆ (ทำทางตามกำหนดไว้) ทำอย่างไร
ข) มีหัวหน้ากลุ่มหรือไม่ ถ้ามีหัวหน้า มีโดยวิธีใด (ครูไม่ควรเสนอวิธีการใด ๆ แก่เด็ก เพราะต้องการวิธีการแก้ปัญหาของเด็กจริง ๆ)

ค) สมาชิกในกลุ่มแสดงบทบาทเพื่อช่วยเหลือการทำงานกลุ่มอย่างไรบ้าง

ง) พฤติกรรมของกลุ่มที่ชนะ ต่างจากพฤติกรรมของกลุ่มแพ้อย่างไรบ้าง

๔. การแข่งขันแต่ละครั้ง จะแสดงท่าทางต่าง ๆ ๕ ครั้ง กลุ่มที่ชนะจะได้คะแนน ๑ คะแนน กลุ่มที่แพ้จะได้ ๐ กลุ่มที่ชนะเมื่อแข่งในรอบต่อไปคือกลุ่มที่ได้คะแนนรวมมากกว่า

๕. กลุ่มที่แพ้จะถูกรอบไปเลย ไม่รับคู่แข่งกับกลุ่มแพ้อีก แต่ถ้ามีเวลาอาจจะให้มีการแข่งขันก็ได้

๖. สมาชิกทุกคนต้องแสดงท่าทางอย่างพร้อมเพรียงกัน

๒.๓ เพื่อชักชวนความเข้าใจ ให้เลือกนักเรียน ๒ คน ออกมาสาธิตวิธีเล่น และการให้คะแนน

๒.๔ ลงมือแข่งขันได้ จัดนักเรียนเข้าแถวหน้ากระดานเรียง ๑ หันหลังให้กัน เมื่อครูเป่านกหวีด หรือให้สัญญาณ ทั้งสองกลุ่มที่แข่งขันต้องแสดงท่าทางให้พร้อมเพรียงกัน และหันหน้าเข้าหากัน ครูตัดสินผล บันทึกคะแนน เริ่มให้สัญญาณใหม่ จนครบ ๕ ครั้ง ครูสรุปผลคะแนน บันทึกชื่อกลุ่มที่ชนะไว้จัดแข่งขันคู่ต่อไปอีก จนได้ทีมชนะเลิศของชั้น

๓. ขั้นตอนปราชัย (๑๕ นาที)

๓.๑ เมื่อได้กลุ่มชนะแล้ว ครูแบ่งกระดานออกเป็น ๓ ช่องและเขียนข้อความดังนี้

หัวหน้า

สมาชิก

วิธีการทำงาน

- ๓.๒ ให้ทุกกลุ่มช่วยกันให้ข้อมูลในเรื่องทั้งสามตามที่เกิดขึ้นจริงในกลุ่มของตน
- ๓.๓ ครูชี้ให้นักเรียนดูข้อมูลที่ก่อให้เกิดผลดี / ผลเสีย แก่กลุ่ม เช่น

ผลดี

- ก. หัวหน้ากลุ่ม : มีคนนำ นักแนะเพื่อนอย่างชัดเจน ตัดสินใจเร็ว
- ข. สมาชิกกลุ่ม : ยอมรับผู้นำกลุ่ม สังกัดผู้นำกลุ่ม ร่วมมือกับกลุ่มอย่างตั้งใจ
- ค. งานวิธีการทำงาน : ตกลงวิธีการกันก่อน ทุกคนทำตามวิธีการที่ตกลงกัน วิธีการที่ตกลงกันเป็นวิธีที่เหมาะสม

ผลเสีย

- ก. หัวหน้ากลุ่ม : ไม่มีผู้นำ ไม่มีคนแนะนำ ไม่มีคนตัดสินใจ หรือมีผู้นำ แต่ผู้นำนั้นคนในกลุ่มไม่ฟัง สมาชิกไม่เข้าใจ ผู้นำตัดสินใจช้า
- ข. สมาชิกกลุ่ม : สมาชิกเข้าใจไม่ตรงกัน ไม่สังกัดผู้นำ ไม่ให้ความร่วมมืออย่างตั้งใจ
- ค. งานวิธีการทำงาน : ไม่มีการตกลงวิธีการทำงานกันอย่างแน่นอน วิธีการที่ใช้ไม่เหมาะสม

๓.๔ ครูให้นักเรียนช่วยกันสนทนาว่าจะมีวิธีปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง

ครูบันทึกไวบนกระดานดำเช่นเดียวกัน

๓.๕ จากข้อมูลในข้อ ๓.๓ และ ๓.๔ ครูพยายามชี้ให้นักเรียนเห็นว่า

ก. หากผู้นำไม่ดี ถึงแม้สมาชิกและวิธีการทำงานดี ก็อาจมีผลทำให้งานไม่ดีเท่าที่ควร หรือ อาจทำงานไม่สำเร็จ

ข. หากสมาชิกไม่ดี ถึงแม้ว่าผู้นำและวิธีการดี ก็อาจมีผลทำให้งานไม่ดีเท่าที่ควร หรืออาจทำงานไม่สำเร็จ

ค. หากวิธีการทำงานไม่ดีถึงแม้ผู้นำและสมาชิกดี ก็อาจมีผลทำให้งานไม่คืบหน้าหรืออาจทำงานไม่สำเร็จ

๔. ขั้นสรุป (๕ นาที)

๔.๑ ครูสรุปองค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่มว่าจำเป็นต้องมี

- ก. หัวหน้าดี
- ข. สมาชิกร่วมมือดี
- ค. วิธีการทำงานดี

๔.๒ ครูเปรียบเทียบการเล่นกับการทำงานในสภาพจริง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น การพายเรือแข่ง ซึ่งต้องใช้คนพายเป็นจำนวนมาก

ผู้นำ คือ ผู้ให้จังหวะในการพาย

สมาชิก คือ ผู้พายทั้งหมด

วิธีการทำงาน คือ การตัดสินใจ และจังหวะในการพาย ที่พร้อมเพรียงกัน

๔.๓ ครูสรุปบทเรียนและย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการทำงานกลุ่มไปใช้ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ไปตามสาระสำคัญ ดังนี้

การทำงานเป็นกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากคนเราต้องอยู่รวมกันและช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพสูง

การทำงานกลุ่มจะให้มีผลดี มีประสิทธิภาพมากขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการทำงานกลุ่มที่สำคัญ ๓ ประการคือ

๑. คุณสมบัติของหัวหน้ากลุ่ม
๒. คุณสมบัติของสมาชิกกลุ่ม
๓. วิธีการทำงานของกลุ่ม

กลุ่มใดมีหัวหน้าที่ดี มีสมาชิกกลุ่มที่ดี และมีวิธีการทำงานที่ดีย่อมมีโอกาสที่จะทำงาน
 ได้ผลดีกว่าไปค้าย

กลุ่มใดที่ชาวองค์กรประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด ย่อมมีผลทำให้ผลการทำงาน
 ไม่ได้ดีเท่าที่ควร หรือในบางครั้งอาจทำให้งานไม่สำเร็จได้

ดังนั้นในการทำงานเป็นกลุ่ม ทุกคนพึงเข้าใจไว้ในองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้
 ควรดูแลให้กลุ่มมีหัวหน้าที่ดี สมาชิกที่ดี และวิธีการทำงานที่ดี ไม่ควรเพิกเฉยละเลยในเรื่อง
 นี้ เพราะการละเลย จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

๔.๔ คุรุศึกษานโยบายบทสอนให้นักเรียนอ่านและจับบันทึกลงในสมุดจดงาน

<p>คนเรานับยอมทองอยู่รวมผู้อื่น อยู่ร่วมกันต้องเรียนรู้ทำอย่างไร งานจะดีย่อมอยู่ที่หัวหน้ากลุ่ม อีกสมาชิกกลุ่มหรือผู้ตาม มีหัวหน้า-สมาชิกที่สามารถ จำทงมีวิธีการที่แนบคาย</p>	<p>สุขสขชื่นไค่พึ่งพาได้อาศัย งานจึงได้ตามกำหนดคอยางงดงาม รู้ควบคุมรู้หน้าที่ปอนคำถาม ไม่จู้วามรักกลุ่มหมู่มีจกาย งานก็อาจไม่เร้วรุดถึงจุดหมาย ยุงกสขหายยากกสขง่ายรายกสขดี</p>
--	---

สถาบันวิจัยประชากร
 และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย

(๕ นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- _____ ๑. ถ้าครูมอบหมายให้นักเรียนทำรายงานเรื่อง "วัดที่สำคัญในประเทศไทย" และต้องการให้งานชิ้นนี้มีความถูกต้อง นักเรียนควรอาสาสมัครทำงานเพียงคนเดียว
- _____ ๒. ถ้าสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ที่มีความสามารถทุกคน เราไม่จำเป็นต้องมีหัวหน้ากลุ่มก็ได้
- _____ ๓. ทุกคนในกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการทำงานของกลุ่ม
- _____ ๔. ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติงาน สมาชิกกลุ่มทุกคนควรมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องวิธีการ และขั้นตอนของการทำงานชิ้นนั้น
- _____ ๕. ประสิทธิภาพของงานกลุ่มขึ้นอยู่กับ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิก และวิธีการทำงานของกลุ่ม

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
เลขที่ 20
ภาคผนวก

๑. เนออยแบบทดสอบ

ข้อ	เครื่องหมาย
๑.	X
๒.	X
๓.	✓
๔.	✓
๕.	✓

สถาบันวิจัยสภาพแวดล้อมที่พอเพียง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ ๑
คนล่าเสือ : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม

๑.๒
กิจกรรมฝึก

ทีศนา แชมมณี : เรียบเรียง

นันทนา เทพวิรัช : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญขององค์ประกอบสำคัญในการทำงานกลุ่มอย่างแท้จริง หลังจากกิจกรรมสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในองค์ประกอบทั้งสามดังกล่าวแล้ว ครูควรฝึกนักเรียนต่อไปอีก เพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชิน

ระยะเวลาฝึก

การฝึกในเรื่องนี้ ควรทำต่อไปอีกเมื่อมีโอกาส เพื่อช่วยให้นักเรียนในเรื่องนี้ คึกคัก
ในความทรงจำ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ในการฝึก ครูสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ควบคู่ไปกับเนื้อหาที่สอนอยู่ ครูอาจใช้กิจกรรมเสนอแนะต่อไปนี้ หรือดัดแปลงคิดค้นขึ้นเองได้ตามความเหมาะสม

๑. ครูให้นักเรียนเล่นเกมอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เกมที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับเกมคนลาวเสีย เช่น เกม ยี่-ยี่-เยา-ปัก-เป่า-ยิง-จับ ซึ่งให้นักเรียนออกท่ามือเป็น กรรไกร กระดาษ ซ้อน เป็นต้น การเล่นเกมให้ทำเป็นตามชั้นตอนเช่นเดียวกับคนลาวเสีย และใช้กติกาเหมือนกัน แต่ครั้งนี้ใหม่อบหมายให้นักเรียนมีผู้สังเกตการณ์ประจำกลุ่ม กลุ่มละ ๑ - ๒ คน คอยสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตามแบบสังเกตการณ์ เมื่อกลุ่มเล่นเสร็จ ครูจะทวงให้ผู้สังเกตการณ์รายงานข้อมูลที่สังเกตได้ ครูกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อดังกล่าว และสรุปว่าให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญขององค์ประกอบดังกล่าว

๒. ในการสอนเนื้อหาเรื่องโลกก็ตาม เมื่อครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูควรให้นักเรียนนัดกันเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยใช้แบบสังเกตการณ์ในข้อ ๑ เป็นเครื่องมือ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนอภิปราย ลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งวิธีการทำงานของกลุ่ม หากทำหลาย ๆ ครั้ง นักเรียนจะเริ่มจับพฤติกรรมของผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และวิธีการทำงานกลุ่มได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และต่อไปจะรับรู้พฤติกรรมกลุ่มได้เร็วขึ้น และจะเอาใจใส่ที่จะปรับปรุงพฤติกรรมให้เหมาะสมขึ้น

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 2
มาเป็นผู้นำกันเถอะ : การเลือกหัวหน้ากลุ่ม

2 ก.
กิจกรรมสอน

- นันทนา เทพวิรัช : เรียบเรียง
- ทิศนา แชนมณี : เรียบเรียง
- พยอม สุขมาก : แบบทดสอบ
- เตือนใจ ทองสัมฤทธิ์ : กลอน

คำชี้แจง

ในปัจจุบัน โรงเรียนต่าง ๆ มักจะมีการเลือกตัวแทนนักเรียนหรือเลือกประชาชน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน หรือเพื่อไปทำกิจกรรมภายนอกห้องเรียน ส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ถ้าแสดงออก พูดเก่ง หน้าตาดี ฯลฯ ไม่มีเกณฑ์แน่นอน ทั้งนี้ เพราะสะดวกที่จะฝึกทักษะอีกเพียงเล็กน้อย นักเรียนผู้นั้น ก็สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี น่าพอใจ และเมื่อมีการเลือกครั้งต่อไป ก็มักจะได้คน เกินซ้ำ ๆ เช่นนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนอีกหลายคน ได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองในการทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม เราจึงควรปลูกฝังความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกผู้นำ

กิจกรรมนี้ช่วยให้แนวคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกผู้นำ โดยให้โอกาสนักเรียน ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้นำในสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเห็นว่า ทุกคนสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ หากได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอ

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกหัวหน้ากลุ่มอย่างเหมาะสม

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้วนักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการเลือกหัวหน้ากลุ่มได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการเลือกหัวหน้ากลุ่มโดยทั่ว ๆ ไป เรามักจะเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเด่น ๆ เช่น เป็นคนที่เรียวเก่ง พูดเก่ง บุคลิกดี เป็นต้น เนื่องจากเราเชื่อว่าคุณสมบัติที่ดีของเขา จะช่วยให้เขาทำหน้าที่ได้ดี

2. เมื่อเราเลือกใครที่เหมาะสมเป็นผู้นำได้แล้ว เรามักจะมีแนวโน้มที่จะเลือกคนนั้น เป็นผู้นำอยู่เสมอ การที่เขาได้รับเลือกเป็นผู้นำบ่อย ๆ ก็ทำให้เขามีโอกาสฝึกฝนตนเองบ่อยเข้า ก็ยิ่งทำให้เขาเกิดความชำนาญมีทักษะในการ เป็นหัวหน้ากลุ่มมากยิ่งขึ้น

3. คนเราทุกคนสามารถที่จะสร้างความชำนาญให้เกิดขึ้นแก่ตนเองได้ ถ้าเรามีโอกาสที่จะฝึกฝนให้มากขึ้น ดังนั้นในการเลือกหัวหน้ากลุ่ม เราควรจะเปิดโอกาสให้ทุกคนในกลุ่มมีโอกาสได้ฝึกฝนตนเอง ในการทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม หากทุกคนสามารถทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มได้ กลุ่มนั้นจะยิ่งมีพลังความสามารถมากขึ้น จะทำอะไรก็ย่อมได้ผลมากขึ้นด้วย

4. ในการเลือกหัวหน้ากลุ่มนั้น หัวหน้ากลุ่มจะทำงานได้ดีขึ้น หากกว่าตนเองจะลองทำอะไรบ้าง ดังนั้นก่อนที่จะมีการเลือกหัวหน้ากลุ่ม กลุ่มควรตกลงกันก่อนว่า หัวหน้ากลุ่มในการทำงานครั้งนั้นจำเป็นต้องทำอะไรบ้าง หัวหน้ากลุ่มที่ได้รับเลือกจะโคู้สึกว่า ตนเองมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างจะได้ทำได้ถูกต้องตามที่กลุ่มต้องการ

5. การกำหนดหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มควรมีลักษณะของงานที่จะทำเป็นเกณฑ์

6. การเลือกหัวหน้ากลุ่มในการทำงาน มี 2 แบบ

6.1 แบบที่ 1 เป็นการเลือกเพื่อเป็นตัวแทนในการไปแข่งขันหรือในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การเลือกเพื่อวัตถุประสงค์นี้ เราควรพิจารณาคนที่มีความสมบัติเหมาะสมกับลักษณะงานมากที่สุด

6.2 แบบที่ 2 เป็นการเลือกในสถานการณ์การเรียนรู้ เช่น ในการทำกลุ่มในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ การเลือกในสถานการณ์นี้ วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น เราจึงควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนตนเองโดยการผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม

สื่อ

ไม่มี

เวลาที่ใช้

ใช้เวลาประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการทำใบกิจกรรม

1. ขั้นนำ (10 นาที)

1.1 ครูสมทบให้นักเรียนโดยใช้คำถามว่า เช่น

- เราเคยเลือกใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม/ตัวแทนของห้องบ้าง
 - เราเลือกคนนั้นเป็นหัวหน้ากลุ่ม/ตัวแทนห้อง เพราะอะไร
- แล้วครูจบบทฝึกคำตอบของนักเรียนบนกระดาน

1.2 ครูซักถามต่อไปว่า

- ถ้ามีคนหลายคนในห้องนี้มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่นักเรียนบอกมาจะดีหรือไม่ เพราะอะไร
- ทำอย่างไร เราจึงจะมีคนที่มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่นักเรียนบอกมามากขึ้น

1.3 ครูโยงคำตอบของนักเรียน เข้าสู่แนวคิดข้อที่ 1-2-3

2. ขั้นกิจกรรม (20 นาที)

2.1 ครูนำการอภิปรายโดยใช้คำถาม ดังนี้

- สมมุติว่า เราจะเลือกตัวแทนนักเรียนไปกล่าวคำอวยพรให้ครู/อาจารย์ ในวันปีใหม่ เราจะเลือกใคร เพราะอะไร

ครูเขียนหัวข้อ "ใคร" "เพราะอะไร" ลงบนกระดานคำ แล้วจกมันติก

คำตอบลงตามหัวข้อ

2.2 ครูชี้ให้นักเรียนดูคำตอบในหัวข้อ "เพราะอะไร" แล้วนำนักเรียนไปสู่แนวคิดข้อ 5 และ ข้อ 4

- แนวคิดข้อ 5 : ลักษณะของงาน เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะเลือกใคร เป็นหัวหน้า

- แนวคิดข้อ 4 : ก่อนที่จะเลือกใคร เป็นหัวหน้า กลุ่มควรจะต้องตกลงกันก่อน ว่าลักษณะของงานที่หัวหน้าจะต้องทำมีอะไรบ้าง แล้วจึงเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามนั้น

2.3 ครูให้นักเรียน เข้าสู่แนวคิดข้อ 6

- แนวคิดข้อ 6 : การเลือกหัวหน้ากลุ่มมี 2 แบบ คือ เลือกเพื่อวัตถุประสงค์ให้ไปเป็นตัวแทน หรือการแข่งขัน กับเลือกเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้

2.4 ครูถามย้อนไปว่า ตัวแทนกล่าวคำอวยพรที่นักเรียนเลือกใน ข้อ 2.1 นั้น เป็นการเลือกแบบใด (ส่วนใหญ่จะเป็นแบบแรก คือ เลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดเพื่อเป็นตัวแทน)

2.5 ครูนำข้อไปว่า ต่อไปเราจะลองเลือกตามแบบที่ 2 ดูบ้าง เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกฝน

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-8 คน หลังจากจัดกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้คำสั่งว่า ขอให้กลุ่มช่วยกัน เขียนคำกล่าวต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน เสร็จแล้วให้กลุ่ม เลือกตัวแทนนักเรียนในกลุ่มออกมากล่าวต้อนรับแขกหน้าชั้นเรียน

2.6 ครูให้เวลากลุ่ม 10 นาที ช่วยกัน เขียนคำกล่าวต้อนรับ

2.7 ครูให้แต่ละคนในกลุ่มนับ 1 ไปเรื่อย ๆ จนครบจำนวนคนในกลุ่ม ใคร ใ้หมายเลขใด ให้ใช้หมายเลขนั้น เป็น เลขประจำตัว

2.8 ครูจับสลากหมายเลขขึ้นมา 1 หมายเลข ครูจับใ้หมายเลขใ้คนหมายเลขนั้น เป็นตัวแทนกล่าวคำต้อนรับ

2.9 ก่อนที่ตัวแทนจะออกมากล่าวคำต้อนรับ ครูให้เวลา 10 นาที ให้แต่ละกลุ่มตกลงกันก่อนว่า ลักษณะของงานที่หัวหน้ากลุ่มจะต้องทำมีอะไรบ้าง เช่น

- จะต้องพูดเสียงดัง
- จะต้องพูดตัว ร/ล ชัดเจน
- จะต้องยืน เรียบร้อย ไม่รุกหรือถูกรุ่น
- จะต้องยิ้มแย้ม
- จะต้องพูด, ไม่ใช่ร้อง

ฯลฯ

2.10 เมื่อแต่ละกลุ่มตกลงกันได้แล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มรายงาน แล้วครูจับมันติก ข้อมูลบนกระดาน

2.11 ครูย้าให้นักเรียนฟังว่า ตัวแทนควรจะมีอะไรบ้างตามข้อมูลที่นักเรียนให้ จะช่วยให้ทำหน้าที่ของตนได้ดี ครูให้เวลา 5 นาทีสำหรับตัวแทนในแต่ละกลุ่มได้ฝึกพูดในกลุ่ม โดยเพื่อน ๆ ในกลุ่มจะต้องช่วยย้ให้ตัวแทนของตนพูดใ้ดีที่สุด

2.12 ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพูดกล่าวคำต้อนรับตามสถานการณ์ที่ใ้จนครบทุกกลุ่ม

3. ขั้นตอนปราชัย (15 นาที)

3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงพฤติกรรมและคุณสมบัติที่ดีของตัวแทนแต่ละคน ครูจดบันทึกไว้บนกระดาน

3.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงพฤติกรรมและคุณสมบัติที่ควรปรับปรุงของตัวแทนแต่ละคน ครูจดบันทึกไว้บนกระดาน

3.3 ครูชี้ให้นักเรียนดูส่วนดีของผู้แทนแต่ละคน และย้ำให้นักเรียนเห็นว่านักเรียนทุกคนสามารถทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มได้ หากมีการฝึกฝนเพิ่มขึ้น เพื่อปรับปรุงสิ่งที่ยังบกพร่องอยู่

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูกล่าวเสริมต่อไปว่า ในวันนี้มีโอกาสให้บางคนได้ฝึก ในคราวต่อ ๆ ไป กลุ่มควรจะให้โอกาสสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ฝึกเปลี่ยนกันฝึกบ้าง ถ้าเรามีโอกาสได้ฝึกบ่อย ๆ ต่อไปเราก็จะได้มีหัวหน้ากลุ่มที่ดี ๆ เพิ่มขึ้นอีกมาก

4.2 ครูกล่าวสรุปบทเรียนตามสาระสำคัญดังนี้

เราไม่ควรเลือกหัวหน้ากลุ่มคนใดคนหนึ่งซ้ำ ๆ กัน ควรจะเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้ฝึกฝนตนเองในการทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบ้าง เพราะจะช่วยให้กลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทุกคนมีความสามารถที่จะทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มได้หากได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอ ในการเลือกหัวหน้ากลุ่ม กลุ่มควรตกลงกันก่อนว่า ในการทำงานครั้งนั้น หัวหน้ากลุ่มจำเป็นต้องทำอะไรบ้างตามลักษณะของงาน แล้วจึงเลือกผู้ที่เหมาะสมตามคุณสมบัตินั้น การใดที่ทราบว่า ตนจะต้องทำอะไรบ้าง จะช่วยให้หัวหน้ากลุ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และช่วยให้สามารถฝึกฝนตนเองได้ง่ายเข้า

4.3 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนต่อไปนี้ร่วมกันแล้วคัดลงสมุด

หัวหน้านั้นควรเปลี่ยนเวียนกันบ้าง
การผูกขาดเป็นหัวหน้าอยู่ยาวนาน

อันหัวหน้ากลุ่มนั้นเสียกันโต

ควรเชื่อมสมาชิกในหมู่มก

ก่อนจะเลือกหัวหน้าเข่นวาน

เป็นแนวทางสมาชิกคัดสินใจ

เพื่อเกิดทางคิดใหม่อันไพศาล

อาจจะพลาดตามไม่เป็นเห็นแก่ตน

ขอเพียงให้มีเวลามาก็ฝึกฝน

เชื่อทุกคนว่าจะสมหวังมีทางตาทั้งใจ

กลุ่มควรชี้งานหัวหน้าว่าแคไหน

เลือกคนได้ที่เหมาะสมเหมาะกับงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (10 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง
การเลือกผู้นำกลุ่ม

ให้ใช้ข้อความจากข้อ ก-จ ตอบคำถามข้อ 1-4 โดยวงรอบข้อ ก ข ค ง หรือ จ ใต้ข้อความที่ตรงกับข้อความที่เลือกได้

- ก. มีบุคลิกดี
- ข. มีการฝึกบ่อย ๆ
- ค. รู้ลักษณะงาน
- ง. เกิดการเรียนรู้
- จ. มีคุณสมบัติเหมาะสม

1. ข้อใดที่จะช่วยให้ท่าน เป็นหัวหน้าที่มีความสามารถ

ก ข ค ง จ

2. ข้อใดเป็น เกณฑ์สำหรับการกำหนดหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม?

ก ข ค ง จ

3. ข้อใดใช้เลือกหัวหน้ากลุ่ม เพื่อ เป็นตัวแทนในการทำงานอย่างไรก็ตามทั้ง

ก ข ค ง จ

4. เหตุใดจึงต้อง ให้นักคนใหม่ โอกาสเป็นผู้นำกลุ่ม?

ก ข ค ง จ

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1. - ข
2. - ค
3. - จ
4. - ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 2

มาเป็นผู้นำกันเถอะ : การเลือกหัวหน้ากลุ่ม

2 ข

กิจกรรมฝึก

ศิสนา แชมมณี : เรียบเรียง

นันทนา เทพวิรัตน์ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้จริง ครูควรช่วยให้นักเรียนฝึกฝน
ใน 3 ด้าน ตามมโนทัศน์ที่ได้สอนไว้ในกิจกรรมสอน คือ

ก. ให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม

ข. ก่อนเลือกหัวหน้ากลุ่ม ควรให้กลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม

ตามลักษณะของงาน

ค. ในกรณีที่เป็นการเลือกตัวแทน ควรพิจารณาเลือกผู้มีความสมบัติเหมาะสม
กับลักษณะงานมากที่สุด

ระยะเวลาที่ฝึก

นักเรียนควรได้รับการฝึกในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะ
ในโอกาสที่นักเรียนต้องทำงานกลุ่ม ครูควรให้นักเรียนปฏิบัติตาม ข้อ ก. และ ข.

ในคำชี้แจง

กิจกรรม เสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูดำเนินการสอนในลักษณะเดียวกับกิจกรรม ข้อ 2.5 ในกิจกรรมสอน 2 ค. โดยผลัดเปลี่ยนให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มโดยทั่วถึง ทั้งนี้ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนนี้

1. ให้กลุ่มช่วยกันกำหนดบทบาทและคุณลักษณะที่เหมาะสมของตัวแทนที่จะทำหน้าที่นั้น
2. ให้กลุ่มช่วยกันเตรียมวัสดุ เอกสาร หรือข้อความ ที่ตัวแทนจำเป็นต้องใช้ในสถานการณ์ที่ได้รับ
3. ให้กลุ่ม เลือกตัวแทนและผู้ที่ต้องสังเกตการณ์การปฏิบัติงาน ของตัวแทนตามบทบาทที่กำหนดในข้อ 2
4. ให้ตัวแทนแสดงหน้าชั้นตามสถานการณ์ที่ได้
5. ให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมของตัวแทนและรายงานผลการสังเกตสถานการณ์นั้นนำไปใช้ฝึกได้ มีหลายสถานการณ์ เช่น

สถานการณ์ 1 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียนนำสวนนาค

สถานการณ์ 2 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียนนำร้องเพลงชาติ

สถานการณ์ 3 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียนอ่านคำถวายพระพร

สถานการณ์ 4 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียนกล่าวคำอวยพรอาจารย์ เนื่องในวันปีใหม่

สถานการณ์ 5 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียน เพื่อไปประกวดมารยาท

สถานการณ์ 6 : ให้สมาชิกกลุ่มฝึกการ เป็นตัวแทนนักเรียนทำหน้าที่หัวหน้าห้อง

กิจกรรมที่ 3

สร้างบ้าน : ความสำคัญและประโยชน์ของ
การรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ

3 ก.

กิจกรรมสอน

ทิมทัศน์ เดชะคุปต์ : เรียบเรียง

ทิมทัศน์ เดชะคุปต์ : แบบทดสอบ

เตือนใจ ทองสำรึก : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรม "สร้างบ้าน" มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ในการเข้ากลุ่มนั้น
ไม่ควรเลือกเข้ากลุ่มกับสมาชิกที่สนิทหรือคุ้นเคยกัน เป็นหลัก ควรพร้อมที่จะทำงานกับบุคคลใด
ก็ได้ เพราะบุคคลแต่ละคนต่างก็มีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถช่วยให้งานสำเร็จได้
อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมนี้สอนให้นักเรียนเข้าใจเรื่องดังกล่าว โดยให้นักเรียนเล่นเกมที่
สะท้อนให้เห็นหลักการ เลือกสมาชิกร่วมทำงาน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่า ในการทำงานใด ๆ บุคคลไม่ควรยึดมั่นกับกลุ่มเดิม
ของตน แต่ควรพร้อมที่จะทำงานกับบุคคลใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงาน เป็นหลัก
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนต่างก็มีประสบการณ์ต่างกัน ถ้า
รู้จักนำประสบการณ์เหล่านี้มาผสมผสานกัน จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานได้

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญ และประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ ได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนด องค์ประกอบสำคัญ อย่างมากประการหนึ่ง คือ สมาชิกกลุ่ม ในการเข้ากลุ่มนั้นสมาชิกกลุ่มไม่ควรยึดมั่นกับกลุ่มเพื่อนของตน ซึ่งเป็นสมาชิกที่สนิทกันคุ้นเคยกัน แต่ควรตระหนักถึงความสำคัญและเห็นประโยชน์ของการทำงานร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย สมาชิกกลุ่มแต่ละคนควรพร้อมที่จะทำงานกับบุคคลหลายแบบ ควรเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับบุคคลใดก็ได้โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานเป็นหลัก เพราะบางครั้งงานบางอย่างจะสำเร็จได้ก็ต่อจากอาศัยบุคคลหลายแบบ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ ความรู้แตกต่างกัน ประสิทธิภาพที่แตกต่างกันของบุคคลหลายแบบนี้เมื่อนำมารวมกัน ผสมผสานกัน ก็จะช่วยให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

สื่อ

1. ภาพทำด้วยแผ่นพลาสติก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูกล่าวนำโดยทบทวนความรู้เดิมที่นักเรียนได้รับ โดยอาจกล่าวทบทวนว่า การทำงานกลุ่มให้สำเร็จได้ดียิ่งขึ้น จะต้องประกอบด้วย หัวหน้าทีม สมาชิก และวิธีการทำงานที่ดี ถ้าองค์ประกอบหนึ่งขององค์ประกอบใดขาดไปหรือมีแต่ไม่ดี งานนั้นก็จะสำเร็จลุล่วงอย่างที่ได้ยาก สำหรับการเลือกหัวหน้ากลุ่มก็ควรมีเกณฑ์ในการเลือกเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถในการทำงานนั้นให้สำเร็จ แต่งานนั้นก็ดำเนินไปไม่ได้ถ้าขาดสมาชิกที่ดี

1.2 ครูตั้งปัญหาถามนักเรียนว่า "ถ้านักเรียนสามารถเลือกสมาชิกเพื่อมาทำงานร่วมกัน นักเรียนจะเลือกอย่างไร" ครูให้เด็กตอบและบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ

2. ขั้นกิจกรรม (10 นาที)

2.1 ครูนำชิ้นส่วนทั้งหมดมารวมกัน แล้วสำรวจจำนวนนักเรียน ถ้ามีเศษเหลือคือรวมแล้วไม่ครบ 6 คน หรือไม่สามารถจัดเป็นกลุ่มได้ ครูให้นักเรียน เหล่านั้นทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์

2.2 ครูแจกแผ่นพลาสติกรูปต่าง ๆ รูปใดรูปหนึ่งแก่นักเรียนคนละ 1 ชิ้น แล้วให้นักเรียนถือชิ้นส่วนไว้

2.3 ครูออกคำสั่ง "ให้นักเรียนจับกลุ่มตามความพอใจ ให้ได้กลุ่มละ 6 คน ภายในเวลา 1 นาที"

2.4 เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มได้แล้ว ครูให้คำสั่งดังนี้ "ขอให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำงานชิ้นหนึ่ง คือ นำชิ้นส่วนที่มีอยู่มาสร้างบ้านให้เหมือนกับแผ่นภาพที่มอบให้ โดยห้ามแลกเปลี่ยนส่วนกับกลุ่มอื่น ๆ"

2.5 ครูสังเกตกลุ่มที่ทำงานสำเร็จ แล้วให้กลุ่มนั้นไปอยู่กับที่

2.6 ให้นักเรียนกลุ่มอื่นที่ทำงานไม่สำเร็จ ชูชิ้นส่วนที่ได้รับให้เพื่อน ๆ ทุกคนดู

2.7 เมื่อนักเรียนได้เห็นชิ้นส่วนของกันและกันแล้ว ครูให้คำสั่งต่อไปนี้ "ขอให้นักเรียนรวมกลุ่มใหม่อีกครั้ง กลุ่มละ 6 คน โดยเลือกสมาชิกที่สามารถทำให้งานสำเร็จตามที่

กำหนด"

2.8 ครูตรวจดูผลงานของทุกกลุ่มว่าสำเร็จมากน้อยเพียงใด

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูถามนักเรียน โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1.1 การรวมกลุ่มเพื่อทำงานครั้งแรกมีผลต่อความสำเร็จในการทำงานอย่างไร (บางกลุ่มทำงานสำเร็จ ซึ่งมีน้อยกลุ่ม แต่ส่วนมากทำงานไม่สำเร็จ กลุ่มที่ทำงานสำเร็จเพราะสมาชิกต่างมีชิ้นส่วนที่นำมาต่อกัน เป็นรูปบ้านพอดี ส่วนกลุ่มที่ทำงานไม่สำเร็จเพราะสมาชิกมีชิ้นส่วนเหมือนกัน ซากชิ้นส่วนบางชิ้น จึงไม่สามารถสร้างบ้านได้)

3.1.2 นักเรียนมีวิธีเลือกผู้ร่วมงานในครั้งแรกอย่างไร (เลือกคนที่สนิทกัน เป็นเพื่อนรักกัน คู่กัน เคยกัน หรือเป็นเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมาก่อน)

3.1.3 การรวมกลุ่มเพื่อทำงานครั้งที่สอง กลุ่มเลือกสมาชิกอย่างไร (เลือกสมาชิกที่มีชิ้นส่วนต่างกัน ที่สามารถนำชิ้นส่วนของสมาชิกทั้ง 6 มาสร้างเป็นบ้านได้ หรือให้งานสำเร็จได้)

3.1.4 วิธีการรวมกลุ่มครั้งแรกและครั้งที่สอง ยึดหลักแตกต่างกันอย่างไร (วิธีการรวมกลุ่มครั้งแรก ยึดตัวบุคคลเป็นหลัก แต่วิธีการรวมกลุ่มครั้งที่สอง ยึดความสำเร็จของงานเป็นหลัก)

3.1.5 ในการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มเพื่อให้งานสำเร็จ กลุ่มควรเลือกสมาชิกที่สนิทกัน คู่กัน เคยกัน เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน เสมอไปหรือไม่ เพราะเหตุใด (ไม่ควรเลือกตามความพอใจเสมอไป เพราะบางคนอาจขาดความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน ดังนั้น เพื่อให้งานสำเร็จ ควรคำนึงถึงงานเป็นหลัก โดยเลือกรวมกลุ่มกับบุคคลอื่น ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่จะช่วยงานให้สำเร็จด้วยดี)

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูเพิ่มเติมผลการอภิปรายของนักเรียน และกล่าวสรุปดังนี้

ในชีวิตประจำวัน เราจำเป็นต้องอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ มากมาย และในหลาย ๆ ครั้งเราอาจไม่สามารถที่จะเลือกที่จะอยู่หรือทำงานร่วมกับบุคคลที่เรา หวังพอใจเสมอไป ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่เราต้องเรียนรู้ที่จะทำงานกับคนหลาย ๆ แบบ ต้องฝึกตนเองให้สามารถร่วมกับบุคคลใดก็ได้ บุคคลแต่ละคนต่างก็มีประสบการณ์ และความสามารถที่แตกต่างกันไป ซึ่งความแตกต่างกันนี้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน สามารถช่วยให้งานสำเร็จได้ ดังนั้นในการทำงานใด ๆ เราจึงไม่ควรยึดมั่นอยู่กับกลุ่ม บุคคลที่เราหวังพอใจเท่านั้น

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนต่อไปนี้ร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

เพื่อนร่วมงานรอบกายมีหลายแบบ	อาจทำแสบ หวานชื่นหรือชื่นชม
อาจน่าเมื่อนารัก นานิยม	อาจเฉียบคม โง่งเงา เต้าชานเป็
เพื่อนร่วมงานเป็นแบบไหนไม่ควรบน	ต้องปรับตนให้เข้ากันได้มีไรหนึ
การทำงานมีอาจเลือกแต่เพื่อนดี	จำต้องมีเพื่อนซึ่งไม่ทิ้งใจ
เพื่อนร่วมงานหลากหลายยอมได้เบรียบ	สามารถเทียบว่าคิดต่างอย่างไรได้
ประสบการณ์ยอมหลายอย่างต่างกันไป	ช่วยให้ใ้คงงานคือที่ต้องการ

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้และเฉลยคำตอบโดยให้นักเรียน
แลกเปลี่ยนกันตรวจ (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ

จงเขียนวงกลมล้อมรอบ ข้อที่ถูกท้องที่สุด

1. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำรายงาน เป็นกลุ่มเรื่อง "สถานที่สำคัญในประเทศไทย"
นักเรียนจะเลือกสมาชิกมาร่วมทำงานตามข้อใด
 - ก. เลือกสมาชิกที่คุ้นเคยกัน
 - ข. เลือกสมาชิกที่เคยทำงานกลุ่มร่วมกันมาก่อน
 - ค. เลือกสมาชิกที่สรุปเก่งและเขียนเก่ง
 - ง. เลือกสมาชิกที่มีประสบการณ์ต่าง ๆ กัน และเหมาะสมต่อการทำงาน เรื่องนั้นๆ
2. ในการทำงาน เป็นกลุ่มเรื่องใด ๆ ก็ตาม นักเรียนควรคำนึงถึงหลักข้อใดในการเข้า
กลุ่มเพื่อร่วมทำงาน
 - ก. ยึดหัวหน้ากลุ่มที่มีความสามารถเป็นหลัก
 - ข. ยึดสมาชิกที่เป็นเพื่อนสนิทคุ้นเคยกันเป็นหลัก
 - ค. ยึดความสำเร็จของงาน เป็นหลักมากกว่าการยึดตัวบุคคล
 - ง. ยึดสมาชิกที่มีความรับผิดชอบเป็นหลัก

3. สมาชิกที่มีประสบการณ์และความสามารถแตกต่างกัน มีประโยชน์ต่อความสำเร็จของงานอย่างไร

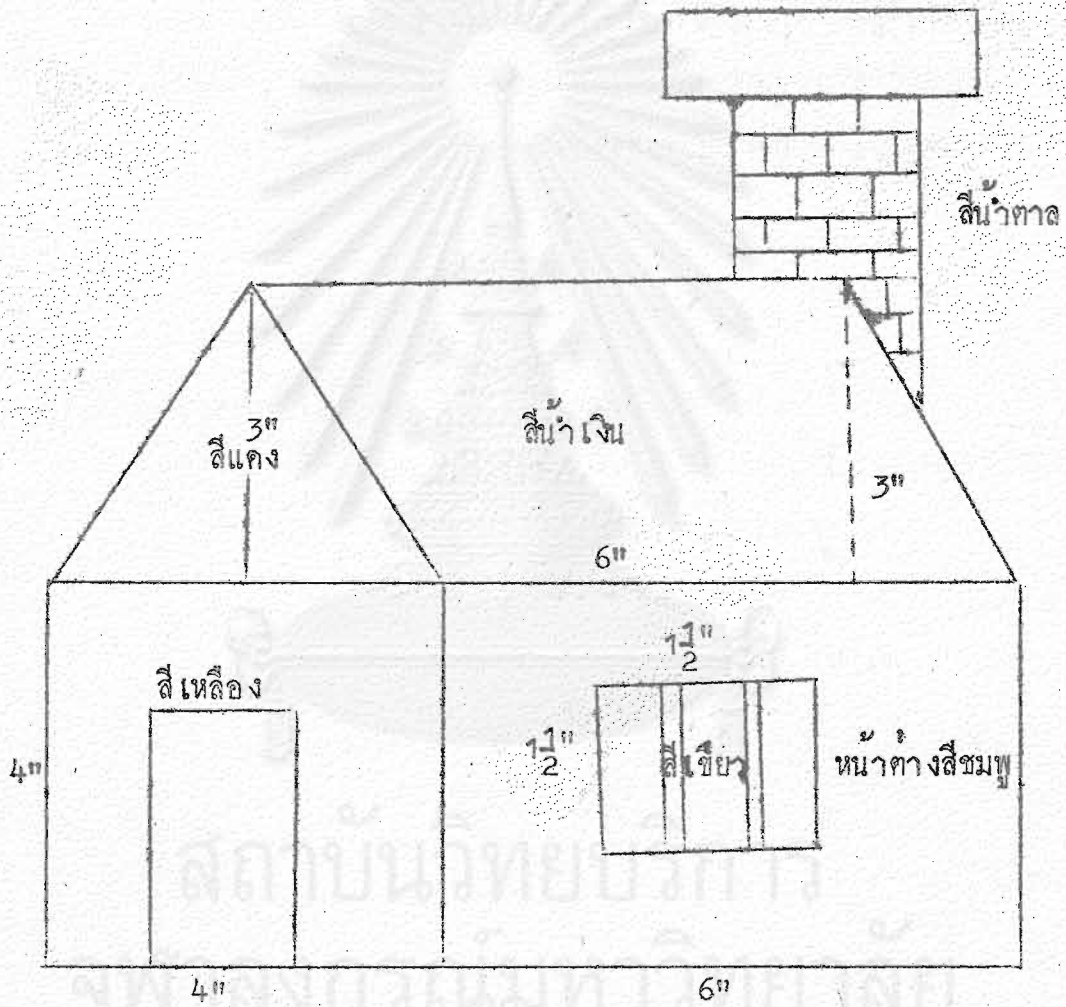
- ก. ประสบการณ์ต่างกัน เมื่อนำมาผสมผสานทำให้งานสำเร็จด้วยดีและรวดเร็ว
- ข. ต่างคนต่างทำงานตามความสามารถของตน งานเสร็จเร็ว
- ค. ไม่เกี่ยวกับทำงาน จึงไม่มีการขัดแย้งกัน งานเสร็จเร็ว
- ง. สมาชิกที่มีความสามารถในเรื่องใด ก็รับทำเรื่องนั้น สมาชิกอื่น ๆ เป็นผู้ให้กำลังใจ ทำงานงานสำเร็จด้วยดีและรวดเร็ว

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

แผนภาพรูปบ้าน

มาตราส่วน 1 : 0.5

วัสดุที่ใช้

1. แผ่นพลาสติกสีเหลือง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 4" x 4" จำนวน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม (ที่แผ่นมีรูปประตูบ้าน)

2. แผ่นพลาสติกสีเขียว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด $6" \times 4"$ จำนวน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม
3. แผ่นพลาสติกสีแดง รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ฐาน $4"$ สูง $3"$ จำนวน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม
4. แผ่นพลาสติกสีน้ำเงิน รูปสี่เหลี่ยมคางหมู ฐาน $6"$ สูง $3"$ จำนวน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม
5. แผ่นพลาสติกสีน้ำตาล รูปปล้องไฟ 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม
6. แผ่นพลาสติกสีชมพู รูปหน้าตาขนาด $1\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$ จำนวน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม
7. แผ่นภาพบ้านที่ได้จากการนำชิ้นส่วนต่าง ๆ จากข้อ 1-4 มาต่อกัน 1 แผ่น ต่อ 1 กลุ่ม

ข้อ เสนอแนะ

สิ่งที่กำหนดไว้เป็นพลาสติก มีความมุ่งหวังเพื่อให้คงทนถาวรเก็บไว้ใช้ได้นาน แต่ถ้าโรงเรียนขาดวัสดุดังกล่าว ก็อาจใช้วัสดุต่อไปนี้แทนได้

1. กระดาษสีโปสเตอร์
2. กระดาษระบายสี
3. แผ่นไม้ทาสี

เฉลยข้อทดสอบ

1. ง
2. ค
3. ก

กิจกรรมที่ 3

สร้างบ้าน : ความสำคัญและประโยชน์ของ
การรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ

3๑.
กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แชนมดี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้จริง ครูควรช่วยนักเรียนให้มีโอกาสทำงานรวมกลุ่มบ่อย ๆ และควรให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เด็กมีโอกาสทำงานกับสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ กัน เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับบุคคลหลายประเภท ซึ่งจะทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ

ระยะเวลาฝึก

ครูควรฝึกให้นักเรียนได้เข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ ทุกคน หมุนเวียนกันไปด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งตามที่เสนอไว้ในกิจกรรมเสนอแนะ การฝึกควรเป็นไปอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งนักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มต่าง ๆ ได้ดี

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ในการฝึกให้นักเรียนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับบุคคลใดก็ได้ ครูสามารถฝึกทักษะนี้ให้แก่นักเรียนได้ทุกครั้งที่ได้ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่มครูอาจใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เช่นช่วย เสน

1. การจัดกลุ่มตามความถนัด หมายถึง การจัดนักเรียนที่มีความสามารถคล้าย ๆ กัน ให้ทำงานร่วมกัน เช่น การจัดนักเรียนที่เก่งคณิตศาสตร์ไว้ด้วยกัน จัดนักเรียนที่เล่นกีฬาเก่งไว้ด้วยกัน หรือ การจัดนักเรียนที่วาดภาพเก่งไว้ด้วยกัน เป็นต้น
2. การจัดกลุ่มตามความสามารถ หมายถึง การจัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถไว้ด้วยกัน เช่น นักเรียนที่เรียนเก่งจัดไว้ด้วยกัน นักเรียนที่เรียนอ่อนจัดไว้ด้วยกัน เป็นต้น
3. การจัดกลุ่มตามเพศ หมายถึง การจัดแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเพศชาย และกลุ่ม เพศหญิง
4. การจัดกลุ่มคละตามเพศ หมายถึง การจัดแบ่งกลุ่มโดยให้แต่ละกลุ่มมีทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนเท่า ๆ กัน
5. การจัดกลุ่มโดยการสุ่ม หมายถึง การจัดแบ่งกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงเกณฑ์ใดเป็นพิเศษ วิธีนี้ทำได้โดยการจับสลาก นับหมายเลขหรือวิธีอื่น ๆ สมาชิกกลุ่มมารวมกันได้โดยบังเอิญจากการสุ่ม

นอกจากเกณฑ์ดังกล่าว ครูสามารถหาวิธีอื่น ๆ มาใช้ในการแบ่งกลุ่มเพื่อช่วยให้นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนต่าง ๆ กัน เช่น รวมกลุ่มบุคคลที่เกิดวันเดียวกัน ชอบหรือไม่ชอบสิ่งๆ เหมือนกัน มีความสนใจคล้ายกัน มีความต้องการคล้ายกัน เป็นต้น

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 4

ทัศนศึกษา : การใช้เหตุผลในการทำงานและ
การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

4ก.

กิจกรรมสอน

สมาชิก เมทไตรพันธ์ : เรียบเรียงและออกแบบทดสอบ

ศิษย์มา แชมมณี : เรียบเรียงและออกแบบทดสอบ

เพื่อนใจ ทองลำริท : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญและวิธีการของการใช้
เหตุผลในการดำเนินงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น โดยการให้นักเรียนได้ประชุมกลุ่ม
พิจารณา หาข้อตกลงตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยในระหว่างการประชุม นักเรียนส่วนหนึ่งจะ
เป็นผู้สังเกตการณ์บันทึกพฤติกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการใช้เหตุผลและการพิจารณาความคิดเห็นของ
กันและกัน เพื่อนำผลจากการสังเกตมาอภิปรายร่วมกันเพื่อให้นักเรียนทั้งหมดบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เหตุผลใน
การดำเนินงาน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและตระหนักถึงความสำคัญของการพิจารณา
ความคิดเห็นของผู้อื่น

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการทำงานกลุ่มสมาชิกผู้ที่เสนอความคิด ควรเสนอเหตุผลประกอบความคิดนั้น ๆ ไปด้วย เพื่อสมาชิกคนอื่น ๆ จะได้รับความคิดของตนโดยเมื่อบอกว่า คิดเช่นนั้นก็มีเหตุผลอะไร ถ้าใครมีความคิดหรือมีเหตุผลที่ดีกว่าก็จะได้เสนอเหตุผลของตน เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินกันว่า วิธีใดคือความคิดดีที่จะให้งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จได้ที่ดีที่สุด

2. ในการประชุมกลุ่มเพื่อช่วยกันพิจารณาในเรื่องใดก็ตาม ความคิดเห็นของสมาชิกแม้ว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการนำมาประกอบการตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น การพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนที่เสนอมาโดยไม่ละเลยไป ย่อมจะช่วยให้กลุ่มได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งมีความสำคัญในทางเกี่ยวกับความพึงพอใจ คือ ผู้เสนอความคิดเห็น ๆ หากความคิดของเขาได้รับการพิจารณาจากที่ประชุม เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งทำให้เขามีความเต็มใจที่จะช่วยกลุ่มต่อไป

สื่อ

1. บัตรสถานการณ์สำหรับการประชุมกลุ่มจำนวนชุดเท่าจำนวนกลุ่มใหญ่
2. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมใหญ่ผู้สังเกตการณ์ใช้ประกอบการสังเกตพฤติกรรมสมาชิกกลุ่มที่เข้าประชุมจำนวนเท่ากับจำนวนผู้สังเกตการณ์.

เวลาที่ใช้

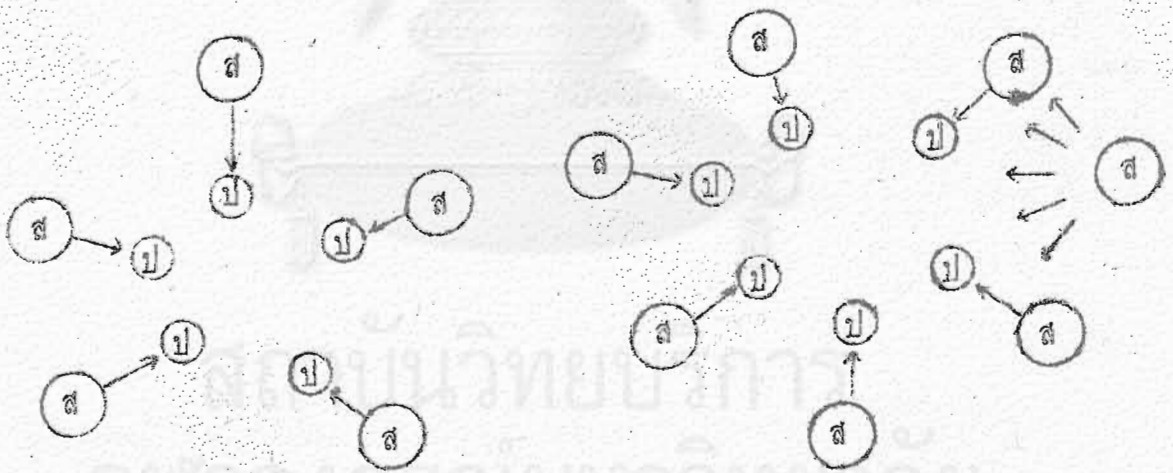
ประมาณ 80 นาที หรือ 4 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (15 นาที)

1.1 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยกล่าวทบทวนแนวคิดที่สำคัญในการทำงานกลุ่มที่ได้เรียนไปแล้ว

1.2 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่กลุ่มละประมาณ 12-16 คน ต่อจากนั้นจึงแบ่งนักเรียนในแต่ละกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย จำนวนเท่า ๆ กัน ในกรณีที่ทั้งสองกลุ่มย่อยมีสมาชิกเท่ากันให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มประชุมอภิปราย และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มสังเกต ถ้าจำนวนสมาชิกทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน ให้กลุ่มที่มีคนน้อยกว่าเป็นกลุ่มประชุมอภิปราย และให้กลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่าเป็นกลุ่มสังเกตการณ์ โดยให้สมาชิกที่เกินจำนวนทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มโดยทั่ว ๆ ไปด้วย

ส. = ผู้สังเกตการณ์

ป. = ผู้ประชุม

ก. สมาชิกวงนอกและวงในเท่ากัน

ข. สมาชิกวงนอกมากกว่าวงใน

1.3 ครูจัดให้กลุ่มที่จะเป็นกลุ่มประชุมอภิปรายออกไปนอกห้องประมาณ 10 นาที ให้ไปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น แต่ยังไม่ให้ดำเนินการตามบัตรคำสั่ง จนกว่าครูจะบอก

1.4 เมื่อนักเรียนกลุ่มประชุมอภิปรายออกไปนอกห้องแล้วครูชี้แจงผู้ที่เหลือในห้องว่าจะให้ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์การประชุมและอธิบายวิธีการทำให้สังเกตแบบคนต่อคน คือ ให้ผู้สังเกตคนหนึ่งสังเกตคนประชุมคนหนึ่ง โดยเมื่อผู้ที่ประชุมเข้ามาในห้องและนั่งลงแล้วให้ผู้สังเกตเข้าไปนั่ง (หรือยืน) ด้านหลังผู้ประชุมและสังเกตเฉพาะคนที่ตนนั่งหรือยืนอยู่ด้านหลังนั้น

1.5 ครูแจกแบบสังเกตการณ์ให้นักเรียนทุกคนและขอให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มในเรื่อง "การใช้เหตุผล" และ "การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น" โดยอธิบายความหมายให้เข้าใจดังนี้

- "การใช้เหตุผลในการดำเนินงานและตัดสินใจ" หมายความว่า ในการเสนอความคิดเห็นนั้น สมาชิกกลุ่มควรให้เหตุผลประกอบความคิดเห็นนั้นไม่ใช่เสนอขึ้นมาลอย ๆ ตัวอย่างเช่น เมื่อเสนอว่า "ควรจะไปบางแสนดีกว่าที่จะไปหัวหิน" ควรให้เหตุผลประกอบด้วย เช่น "เพราะบางแสนใกล้ สิ้นเปลืองเงินน้อยกว่า" เป็นต้น

- "การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น" หมายความว่า เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นแก่กลุ่ม ความคิดเห็นที่เสนอนั้นควรได้รับการพิจารณาจากกลุ่ม คือ กลุ่มควรพูดกันว่า ความคิดเห็นที่เสนอนั้น ดี/ไม่ดี ควรยอมรับ/ไม่ควรยอมรับ เพราะอะไร

ครูชี้แจงวิธีการกรอกข้อมูลในแบบสังเกตการณ์ (ดูในภาคผนวก) เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม จนเข้าใจดีแล้ว ครูจึงให้นักเรียนช่วยกันจัดเก้าอี้เป็นวงกลมสองวงซ้อนกัน แต่ละวงมีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จัดแบ่งไว้แล้วในตอนต้น

2. ขั้นกิจกรรม (20 นาที)

2.1 ครูให้นักเรียนกลุ่มที่ออกไปนอกห้อง เข้ามาและนั่งลงเป็นวงที่เก้าอี้ข้างใน ให้ผู้สังเกตการณ์เข้านั่งเก้าอี้ข้างนอกตามที่ตกลงกันไว้

2.2 ครูให้สมาชิกกลุ่มวงในซักถามเกี่ยวกับบัตรสถานการณ์และให้คำอธิบายเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น แล้วให้นักเรียนเริ่มประชุม

3. ขั้นอภิปราย (30 นาที)

3.1 ครูบอกให้ยุติการประชุมและให้ตัวแทนกลุ่มเสนอผลการประชุมสั้น ๆ

3.2 ครูใหญ่สั่งเกตุการณรายงานผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะคนที่ตนสังเกต ครูบันทึกข้อมูลอย่างสั้น ๆ บนกระดานคำ ตามแบบฟอร์มในภาคผนวก

3.3 ครูซักถามผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมกับผู้สังเกตการณ

3.4 ครูนำการอภิปรายเรื่องความสำคัญและความจำเป็นของการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้เหตุผลประกอบ ข้อเสนอความคิดและการพิจารณาโดยใช้คำถาม เช่น

- การเสนอความคิดเห็น ควรให้เหตุผลประกอบด้วยหรือไม่ เพราะอะไร
- เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นแก่กลุ่ม กลุ่มควรทำอย่างไร เพราะอะไร
- หากมีผู้เสนอความคิดเห็นแก่กลุ่มแล้ว กลุ่มไม่พิจารณาความคิดเห็นนั้น อาจจะมีผลอะไรเกิดขึ้น
- การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น ทำได้อย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร

เวลา

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปบทเรียนตามสาระดังต่อไปนี้

ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สิ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่งก็คือ สมาชิกทุกคนจะต้องมีเหตุผลและรู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินงาน เมื่อจะเสนอความคิดเห็นใด ๆ ควรจะให้เหตุผลประกอบด้วย เพื่อกลุ่มจะได้ใช้เหตุผลเหล่านั้นเป็นหลักในการตัดสินใจ อีกประการหนึ่ง เมื่อสมาชิกกลุ่มเสนอความคิดเห็น กลุ่มควรพิจารณาความคิดเห็นนั้น ไม่ควรเพิกเฉยหรือทอดทิ้งความคิดเห็นเหล่านั้น เพราะจะทำให้ผู้เสนอเสียกำลังใจ และอาจทำให้ไม่กล้าเสนอความคิดเห็นอีก การพิจารณาความเห็นก็หมายถึงการนำความคิดเห็นมาอภิปรายว่า ความคิดเห็นนั้น ดี/ไม่ดีอย่างไร ควรยอมรับ/ไม่ยอมรับ เพราะอะไร

สมาชิกทุกคนจำเป็นต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลและรู้จักใช้เหตุผลในการทำงาน รวมทั้งรู้จักพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย สิ่งสำคัญสองประการนี้ จะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านบทกลอนต่อไปนี้ และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

<p>ระหว่างการทำงานร่วมกันนั้น เมื่ออยากให้อื่นเขาเข้าใจตน อื่นเหตุผลคนทั้งหลายในกลุ่มหนึ่ง อาจถูกบางผิดบางต่างจิตใจ จะทำการสิ่งใดในวันหน้า กับเปิดใจไม่ตัดสิทธิ์ความคิดคน</p>	<p>สิ่งสำคัญย่อมอยู่ที่เหตุผล ให้เหตุผลควยดีเขาจึงเข้าใจ อาจน่าฟัง หรือออกกวน ขวนสงสัย อย่าขามไป มีไซ้เท่า เขาก็คน ตระหนักว่าคนทุกเพศชอบเหตุผล นั้นแหละผลงานจะดีสมที่รอ</p>
---	---

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และเฉลยโดยให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ (10 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าข้อใดถูก และผิด โดยทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และ X หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. ความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทุกคนเป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม
- _____ 2. การที่สมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นมาก ๆ ไม่คุ้มค่าเพราะเสียเวลานานมาก
- _____ 3. ความคิดที่ดีไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลประกอบ
- _____ 4. การทอดทิ้งไม่พิจารณาความคิดเห็นที่เสนอมา ทำให้ผู้เสนอเสียกำลังใจได้
- _____ 5. กลุ่มควรใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาความคิดเห็นที่สมาชิกเสนอ
- _____ 6. เราควรนำความคิดเห็นที่สมาชิกกลุ่มเสนอ มาอภิปรายว่า ควรยอมรับหรือไม่ เพราะเหตุใด
- _____ 7. เมื่อจะเสนอความคิดเห็นใด ๆ เราควรให้เหตุผลประกอบ
- _____ 8. เมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกับควรใช้เหตุผลมากก็คิดว่าควรจะใช้ความคิดเห็นใด
- _____ 9. การให้ออกัสสมาชิกทุกคนเสนอความคิดเห็นของตนเป็นสิ่งที่ควรทำ
- _____ 10. เราไม่จำเป็นต้องพิจารณาความคิดเห็นที่เราเห็นว่าไม่ถูกต้อง

ภาคผนวก

บัตรสถานการณ์

สมมุติว่าการเรียนในภาคนี้กำลังจะสิ้นสุดลง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะใน ช่วงระยะปิดภาคเรียนนี้ ทางโรงเรียนอยากให้นักเรียนได้ไปทัศนศึกษาร่วมกัน และเพื่อให้การจัดทัศนศึกษาครั้งนี้เป็นไปได้โดยเรียบร้อยได้ประโยชน์สูงสุด จึงขอให้นักเรียนร่วมกัน ประชุมพิจารณาตกลงกันในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. สถานที่ที่จะเดินทางไป
2. ช่วงเวลาที่จะไปทัศนศึกษาเป็นเวลากี่วัน
3. วันที่และเวลาที่จะเริ่มเดินทาง
4. สถานที่นัดพบก่อนออกเดินทาง
5. ค่าใช้จ่ายที่ควรเก็บจากนักเรียนแต่ละคน

ให้ใช้เวลาประมาณ 10 นาที ที่จะประชุมตกลงในเรื่องเหล่านี้และเตรียมผู้ที่จะเสนอ แลกการประชุมนัดสมาชิกทั้งหมดเมื่อสิ้นสุดการประชุมด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เข้าร่วมประชุม

ชื่อผู้สังเกต

ชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่ถูกสังเกต.....

สิ่งที่เสนอ	เหตุผลประกอบ		ที่ประชุม		ปฏิกิริยาของผู้เสนอ
	มี	ไม่มี	พิจารณา	ไม่พิจารณา	
<u>ตัวอย่าง</u> 1. ไปทางแสน	☒ เพราะใกล้ เป็นกร ประหยัด เงิน		☒ สนับสนุน เห็นด้วย กับเหตุผล ที่ว่าใกล้ เสียเงิน น้อย		-ยิ้มพอใจ -เสนอความเห็น ท่ออีก
2. ควรไปทอนเด็กเทอม		☒ เสนอ ที่แนว ลอยๆ		☒ -ไม่มีใครฟัง -ไม่มีใคร พูดถึง	-เฉย ๆ -ไม่แสดงความ คิดเห็นอีก

เฉลยแบบทดสอบ

1. ☒	3. ☐	5. ☒	7. ☒	9. ☒
2. ☐	4. ☒	6. ☒	8. ☒	10. ☐

กิจกรรมที่ 4

ทัศนศึกษา : การใช้เหตุผลในการทำงานและ
การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

4ข.

กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แนวคิด : เรียบเรียง

คำชี้แจง

การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น นับเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะนี้มักเรียนจำเป็นต้องใช้ในการทำงานกลุ่มเป็นประจำ จึงควรอย่างยิ่งที่ครูจะช่วยให้เด็กเรียนทำได้คือ

- ก. เมื่อใดที่แสดงความคิดเห็น จะต้องให้เหตุผลประกอบเสมอ
- ข. เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็น กลุ่มจะต้องมีความคิดเห็นนั้นมาก่อนหรือพูดจาตกลงกันมา ควรยอมรับ หรือไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้น เพราะอะไร

ระยะเวลาที่ฝึก

นักเรียนควรได้รับการฝึกในเรื่องนี้พอสมควรไปเรื่อย ๆ โดยทุกครั้ง
ที่นักเรียนทำงานกลุ่ม ครูควรชี้ให้นักเรียนปฏิบัติต่อไป จนกระทั่งเกิดเป็นทักษะที่ชำนาญ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูสามารถช่วยให้เด็กเรียนฝึกฝนทักษะดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น และแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มในการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม เมื่อใดก็ตามที่มีการทำงานเป็นกลุ่ม ครูอาจให้

1. นักเรียนแลกเปลี่ยนกันสังเกตพฤติกรรมของกันและกัน และรายงานผลการสังเกตให้ผู้สังเกตรับทราบ

2. นักเรียนบันทึกพฤติกรรมของตนเอง หลังจากการทำงานกลุ่มเสร็จ และประเมินพฤติกรรมของตน

3. แต่งตั้งผู้สังเกตการณ์ คอยสังเกตพฤติกรรมในการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม และรายงานผลการสังเกตให้กลุ่มรับทราบ

การที่ครูฝึกให้นักเรียนทำเช่นนี้บ่อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนรู้สึกตัวในพฤติกรรมที่ตนแสดงออก และจะสามารถระมัดระวังควบคุมและปรับพฤติกรรมของตนให้แนบไปในทางที่ตนต้องการได้

สภานิสิตนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น

ของ.....

ครั้งที่	ความคิดเห็นที่เสนอ	เหตุผลที่ให้	ไม่เหตุผลประกอบ
1
2
3
4

สถาบันวิทยบริการ

ศาลายา กรุงเทพมหานคร

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม
ในการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

ผู้เสนอ ความคิดเห็น	ความคิดเห็น ที่เสนอ	ผู้พิจารณา ความคิดเห็น	ไม่มี ผู้พิจารณา	เหตุผลที่กลุ่ม ยอมรับ	เหตุผลที่กลุ่ม ไม่ยอมรับ

กิจกรรมที่ 5
ช่วยกันหน่อย : บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย

5 ก.
กิจกรรมสอน

พิศรา แซมณี : เรียบเรียง
พิมพันธ์ เคชะคุปต์ : เรียบเรียง
พิมพันธ์ เคชะคุปต์ : แบบทดสอบ
วัฒนา มีคัสสิน : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนเข้าใจว่าในการดำเนินการอภิปรายกลุ่มนั้น สมาชิกกลุ่มจะต้องช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย โดยการให้ความสนใจต่อการอภิปราย รับฟังกัน ยอมรับกันและสนับสนุนกัน กิจกรรมนี้สอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าขององค์ประกอบดังกล่าว โดยการให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติที่สะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดองค์ประกอบข้างต้น

จุดมุ่งหมาย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปรายได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาสได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นแก่กลุ่ม ทำให้กลุ่มได้มีโอกาสคิดร่วมกัน และพิจารณาความเห็นของกันและกัน กระบวนการเหล่านี้มีไว้ช่วยให้ออกุศลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือช่วยให้ออกุศลได้ผลงานที่ดีและสมาชิกผู้ร่วมกลุ่มเกิดความพึงพอใจในการทำงาน
2. การอภิปรายกลุ่มที่ดีจะต้องมีบรรยากาศที่ดี บรรยากาศที่ดีประกอบด้วย การให้ความสนใจต่อการอภิปราย การรับฟังกัน การยอมรับกัน และการสนับสนุนกันและกัน
3. การให้ความสนใจต่อการอภิปราย หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มแสดงความกระตือรือร้นที่จะคิดและอภิปรายร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างมีชีวิตชีวา ไม่เฉยเมยเฉื่อยชา
4. การรับฟังกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มตั้งใจฟังกันและกัน ไม่แย่งกันพูด ไม่พูดเสียคนเดียว หรือพูดมากเกินไป ควรมีการรับฟังกันอย่างตั้งใจ และพิจารณาความคิดของกันและกัน
5. การยอมรับกัน หมายถึง การแสดงออกที่แสดงถึงความเคารพต่อบุคคลอื่น ไม่แสดงความรังเกียจ ดูถูก เหยียดหยามบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และไม่ตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือความคิดเห็นของคนอื่นอย่างไม่มีเหตุผล เพราะจะทำให้สมาชิกไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
6. การสนับสนุนกัน หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มให้กำลังใจแก่กันและกัน โดยเมื่อเห็นว่าการคิดใคร่ครุ่ นานนมเชย ก็พูดสนับสนุนหรือแสดงออกทางท่าทาง การสนับสนุนกัน จะช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดี เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีได้ทั้งนี้
7. ผู้นำการอภิปรายและสมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องร่วมกันช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้แก่ออกุศล เพื่อกลุ่มจะได้สามารถอภิปรายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อ

1. บทบาทสำหรับการแสดง 4 บท

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูแบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ 4 กลุ่ม วิธีแบ่งกลุ่มอาจใช้วิธีนับ 1-4 ใครนับหมายเลขเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน หรืออาจใช้วิธีจับสลากหมายเลขก็ได้

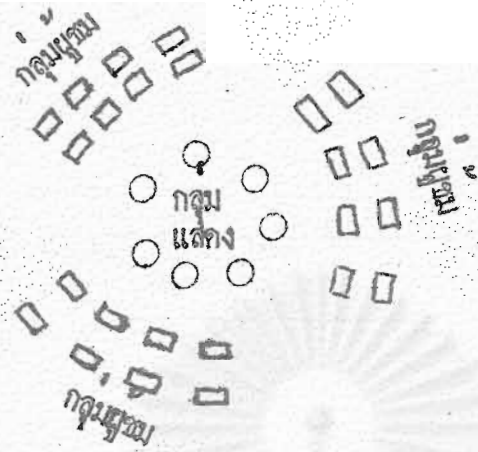
1.2 ครูกล่าวให้นักเรียนฟังว่า "เราทุกคนคงจะเห็นเสมอ ๆ ว่าในการทำงานเป็นกลุ่ม เราจำเป็นต้องมีการพูดคุยอภิปรายปรึกษาหารือกัน การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีโอกาสให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ทำให้กลุ่มได้มีโอกาสคิดร่วมกัน และพิจารณาความเห็นของกันและกัน กระบวนการเหล่านี้มีไว้ช่วยให้ออกมาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การมีประสิทธิภาพคือจะให้ผลมากขึ้นเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินการ หากการอภิปรายมีการดำเนินการที่ดี เราก็มีจะได้ผลดีตามมา แต่หากการดำเนินการเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม ผลงานก็จะต้องลงไปด้วย เราจึงควรมาศึกษาพร้อมกันว่า ถ้าเราต้องการให้การอภิปรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เราควรจะต้องทำอย่างไร"

2. ขั้นกิจกรรม (35 นาที)

2.1 ครูแจกบทบาทสำหรับการแสดงให้ทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาบทบาทของตนเองให้เข้าใจ และปรึกษากันว่าจะแสดงอย่างไร ครูจำเป็นต้องเข้าไปช่วยชี้แจงและให้คำแนะนำนักเรียนแต่ละกลุ่ม จนเข้าใจดี

2.2 เมื่อกลุ่มพร้อมที่จะแสดงแล้ว ให้ทุกกลุ่มมารวมกัน และช่วยกันจัดสถานที่ในลักษณะ

ดังนี้

2.3 ให้กลุ่มที่เริ่มแสดงเป็นกลุ่มแรก อยู่กลางวง และให้กลุ่มอีก 3 กลุ่ม นั่งสังเกตการณ์
อยู่รอบๆ ។

2.4 ให้กลุ่มที่ 1 เริ่มแสดง โดยครูให้คำสั่งว่า ให้อีก 3 กลุ่ม สังเกตการแสดง เมื่อ
แสดงจบจะให้ทายว่า กลุ่มที่แสดงได้แสดงให้เห็นว่า ในการอภิปรายครั้งนี้มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น

2.5 เมื่อกลุ่มที่ 1 แสดงเสร็จ ให้กลุ่มผู้ชมให้คำตอบ ครูบันทึกคำตอบบนกระดาน

2.6 ท่อไปให้กลุ่มที่ 2 และ 3 แสดงตามลำดับ โดยทำเนิการเช่นเดียวกันกับกลุ่มที่ 1

2.7 เมื่อกลุ่มที่ 4 จะเริ่มแสดง ครูให้คำสั่งว่า ให้อีก 3 กลุ่ม สังเกตการแสดง เมื่อ
แสดงจบจะให้ทายว่า ในการอภิปรายครั้งนี้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่ดีอะไรบ้าง แล้วจึงทำเนิการ
ต่อไปเช่นเดียวกันกับกลุ่มอื่น ។

3. ขั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 ครูนำการอภิปราย โดยใช้คำถามว่า เช่น

- จากกิจกรรมการแสดง นักเรียนได้ความคิดเกี่ยวกับการอภิปรายอะไรบ้าง
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสร้างบรรยากาศที่ดีใน
การอภิปราย
- ให้นักเรียนบางคนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปโดยเชื่อมโยงคำคมของนักเรียนให้ได้สาระสำคัญดังนี้

การอภิปรายกลุ่ม เป็นวิธีการที่ช่วยให้กลุ่มได้ข้อสรุป หรือข้อตัดสินใจที่ระดมความคิดและมีประสิทธิภาพขึ้น เพราะข้อสรุป / ข้อตัดสินใจ จากการอภิปราย เป็นข้อสรุปที่ได้มาจากการพิจารณาความคิดเห็นหลาย ๆ แง่หลาย ๆ มุม แต่การจะดำเนินการให้ได้ข้อสรุปที่มีประสิทธิภาพนั้น บรรณาการที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น สมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น ไม่เฉยเมยเฉื่อยชา ต้องรับฟังกันและกัน และพิจารณาความคิดเห็นของกันและกัน และให้การสนับสนุนกัน ให้กำลังใจกันบ้าง สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การเคารพในส่วนบุคคลอื่นที่ร่วมกลุ่ม ไม่ดูถูกเหยียดหยาม หรือวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างไม่เป็นเหตุ

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดทำงาน

พิจารณาทุกประเด็นเด่นทุกแง่
ตั้งใจรับฟังข้อคิดเห็น
บรรณาการที่ดีจำเป็น
เคารพความคิดเห็นของทุกคน

คนในกลุ่มต้องสนใจอภิปราย
สมาชิกทั้งหลายกระตือรือร้น
สนับสนุนมีกำลังใจกันทุกคน
ประสิทธิภาพมากจนผลันใจ

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง
บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย

ให้นักเรียนเลือกข้อความต่อไปนี้ ไปเติมลงในช่องว่างในข้อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

การอภิปราย	การยอมรับผู้อื่น
ความสนใจต่อการอภิปราย	การสนับสนุนผู้อื่น
การรับฟังผู้อื่น	

1. การที่นักเรียนหลาย ๆ คน มาประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็น และพิจารณาความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อหาข้อสรุปที่กลุ่มพอใจ กระบวนการนี้เรียกว่า _____
2. ถ้ามาลัยแสดงความคิดเห็นต่อกุ่มอย่างกระตือรือร้นว่า "เราควรพิจารณาถอนเราคณะนี้ โรงเรียนของเรามีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง..." แสดงว่ามาลัยมี _____
3. พลศรี พูดอยู่ตลอดเวลา โดยไม่สนใจฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นเลย แสดงว่า พลศรี เป็นสมาชิกที่ขาด _____
4. เนาวรัตน์ เป็นคนเฉย ใครจะพูดใครจะถามอะไรก็เฉย เนาวรัตน์เป็นสมาชิกที่ขาด _____
5. สมชายแสดงความคิดเห็นว่า เราควรพิจารณาห้องที่ให้สะอาดก่อน แต่เนาวรัตน์ ยักไหล่และบอกว่าไม่มีทางทำได้หรอก เนาวรัตน์เป็นสมาชิกที่ขาด _____ แต่พลศรี กลับชมเชยว่าเป็นความคิดที่ดี พลศรีกำลังแสดงพฤติกรรม _____

ภาคผนวก

1. รายละเอียดของทศสอย

1. การอภิปราย
2. ความสนใจต่อการอภิปราย
3. การรับฟังผู้อื่น
4. ความสนใจต่อการอภิปราย
5. - การยอมรับผู้อื่น
- การสนับสนุนผู้อื่น

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บทบาทสำหรับการแสดง (บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย)

ข้อที่ 1 : ความสนใจ

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนในกลุ่มทั้งหมดร่วมกันแสดงการอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราควรจะให้อะไรเป็นของขวัญปีใหม่แก่ครูประจำชั้น" ให้เวลาในการแสดงประมาณ 5 นาที

⊖ ขอให้นักเรียนตกลงกันในกลุ่มว่า ใครจะเป็นประธานกลุ่ม และใครจะแสดงอย่างไร จึงจะทำให้กลุ่มผู้ชมเห็นว่า การอภิปรายไม่ไ่ดผลดี เพราะสมาชิกกลุ่ม ไม่ให้ความสนใจต่อการอภิปราย

⊖ การไม่ให้ความสนใจต่อการอภิปราย สามารถแสดงออกได้หลายวิธี เช่น

- มองออกไปข้างนอกกลุ่ม
- ทำท่าเบื่อหน่าย เช่น ทาว นิ่งหลับ ฯลฯ
- พูดคุยซุบซิบกัน ไม่ฟังคนที่กำลังพูด
- ไม่แสดงความคิดเห็น ถ้าถูกถาม ก็พูดอย่างไม่เต็มใจ ฯลฯ

นอกจากนี้อาจมีวิธีการอื่น ๆ อีกหลายวิธี ขอให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที ปรึกษากันในกลุ่มว่าใครจะแสดงอย่างไร เพื่อชี้ให้เห็นว่าขณะอภิปรายสมาชิกกลุ่ม ไม่ให้ความสนใจต่อการอภิปราย

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. บทบาทสำหรับการแสดง (บรรณาการที่ดีในการอภิปราย)

- จุดที่ 2 : การรับฟัง
- คำชี้แจง :
- : ขอให้นักเรียนในกลุ่มทั้งหมดร่วมกันแสดงการอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะจัดงานวันปีใหม่สำหรับห้องของเราอย่างไร" ให้เวลาในการแสดงประมาณ 5 นาที
 - : ขอให้ตกลงกันในกลุ่มว่า ใครจะเป็นประธานกลุ่มและใครจะแสดงอะไร จึงจะทำให้กลุ่มผู้ชมเห็นว่า การอภิปรายไม่ไคยลดี เพราะสมาชิกกลุ่มไม่รับฟัง และพิจารณาความคิดเห็น ของกันและกัน
 - : วิธีการไปรับฟังและไม่พิจารณาความคิดเห็น ของกันและกัน สามารถแสดงออกได้หลายวิธี เช่น
 - พูดคุยกับตัวเอง ไม่ฟังคนที่กำลังพูด
 - พยายามแย่งคนอื่นพูด
 - พูดกันทีละหลาย ๆ คน ไม่มีใครเป็นผู้ฟัง ทางคนต่างก็จะพูดเรื่องของตน
- ฯลฯ

นอกจากนี้ อาจมีวิธีการอื่น ๆ อีกหลายวิธี ขอให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที ปรึกษากันในกลุ่มว่าใครจะแสดงอย่างไร เพื่อชี้ให้เห็นว่าขณะอภิปรายสมาชิกกลุ่มไม่รับฟังกัน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. บทบาทสำหรับการแสดง (บรรยายกาศที่ดีในการอภิปราย)

จุดที่ 3 : การยอมรับกัน

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนในกลุ่มทั้งหมดร่วมกันแสดงการอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะไปทัศนศึกษาที่ไหนในระหว่างปิดเทอมนี้" ให้เวลาในการแสดงประมาณ 5 นาที

: ขอให้ตกลงกันในกลุ่มว่า ใครจะเป็นประธานกลุ่ม และใครจะแสดงอย่างไร
จึงจะทำให้กลุ่มผู้ชมเห็นว่า การอภิปรายไม่ได้ยโสดี เพราะสมาชิกกลุ่มไม่มีความเคารพและยอมรับกันและกัน

: วิธีการแสดงถึงการขาดความเคารพและยอมรับบุคคลอื่น แสดงออกได้หลายวิธี
เช่น

- พูดจาถูกผู้อื่น
- แสดงกิริยาที่แสดงถึงการไม่ให้ความเคารพผู้อื่น เช่น ล้อเลียน หัวเราะเยาะ ฯลฯ
- ทำท่าทางรังเกียจบุคคลบางคน
- ทำทมิ ดู ว่า ผู้อื่น
- วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างไม่เห็นแก่หน้า

ฯลฯ

นอกจากนี้ อาจมีวิธีการอื่น ๆ อีกหลายวิธี ขอให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที ปรึกษากันในกลุ่มว่า ใครจะแสดงอย่างไร เพื่อชี้ให้เห็นว่า ขณะอภิปรายสมาชิกกลุ่มไม่มีการยอมรับกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. บทบาทสำหรับการแสดง (บรรยายภาคที่ดีในการอภิปราย)

จุดที่ 4 : การสนับสนุนกัน

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนในกลุ่มทั้งหมดร่วมกันแสดงการอภิปรายในหัวข้อเรื่อง :

ให้เวลาในการแสดงประมาณ 5 นาที

: ขอให้ตกลงกันในกลุ่มว่าใครจะเป็นประธานกลุ่ม และขอให้สมาชิกทุกคนพยายามให้การสนับสนุน ชมเชย ให้กำลังใจสมาชิกอื่น ๆ เพื่อให้กลุ่มผู้ชมเห็นว่า บรรยายภาคการอภิปรายจะดีถ้าสมาชิกกลุ่มต่างก็ให้การสนับสนุน ยกย่องและให้กำลังใจกันและกัน

: วิธีการแสดงออกถึงการสนับสนุน และการให้กำลังใจกันนั้น สามารถแสดงได้หลายวิธี เช่น

- สนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น
- ชมเชยความคิดเห็นของผู้อื่น
- ยกย่องความคิดเห็นของผู้อื่น
- ให้กำลังใจทางคำพูด หรือ ทางทาง เช่น การยิ้มให้ การพยักหน้า เป็นต้น

ฯลฯ

นอกจากนี้ อาจมีวิธีการอื่น ๆ อีก ขอให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 นาที ปรึกษากันในกลุ่มว่า ใครจะแสดงอย่างไร เพื่อให้กลุ่มผู้ชมเห็นว่า การสนับสนุนกัน ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจกัน เป็นสิ่งช่วยทำให้บรรยายภาคในการอภิปรายดี

กิจกรรมที่ 5

ช่วยกันหน่อย : บรรยากาที่ตีในกรอปราย

5 ข.

กิจกรรมนี้

วิชา แขนง : เรียบเรียง

คำชี้แจง

นักเรียนเป็นจำนวนมากอาจจะยังไม่เข้าใจคำว่า "อภิปราย" จากการออกไปทดลองกิจกรรม พบว่า นักเรียนเข้าใจคำว่า "อภิปราย" กับ "อธิบาย" สับสนกันอยู่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องช่วยให้ความเข้าใจแก่นักเรียนอย่างชัดเจนว่า การอภิปรายนั้น หมายถึงการที่บุคคลหลายคนมาร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ข้อถกแถลงหรือมติที่กลุ่มเห็นว่า เป็นมติที่ดีที่สุด การที่คิดกันว่าอะไรควรจะเป็นความคิดที่ดีที่สุด ก็จำเป็นต้องพิจารณาจากเหตุผล ดังนั้นในการแสดงความคิดเห็นนั้น สมาชิกกลุ่มควรจะต้องแสดงเหตุผลด้วย เช่น ค.ช.นพดล เสนอแนะว่า "เราไปเที่ยวสวนสัตว์กันดีกว่า" ก็ควรจะต้องแสดงเหตุผลด้วยว่า "ทำไมจึงเสนอให้ไปสวนสัตว์ ทำไมจึงไม่ไปที่อื่น" หากสมาชิกทุกคนช่วยกันคิดและแสดงเหตุผล กลุ่มก็จะพิจารณาได้ว่า ความคิดใดเป็นความคิดที่มีเหตุผลควรนำไปใช้มากที่สุด การอภิปราย ช่วยให้มีความคิดและเหตุผลที่รอบคอบขึ้นกว่าการคิดคนเดียว เพราะจะได้ความคิดหลายแง่หลายมุม ทำให้สามารถนำเหตุผลทั้งหลายมาซึ่งหรือพิจารณาได้ว่า อะไรมีน้ำหนักมากกว่ากัน ดังนั้น "การอภิปราย" จึงหมายถึง การที่บุคคลหลาย ๆ คนมาช่วยกันคิด แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผล และพิจารณาทะข้อถกแถลง/มติที่กลุ่มเห็นว่าดีที่สุด

เมื่อครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า "อภิปราย" ถูกต้องแล้ว ก็ควรฝึกต่อไปถึงเรื่องการช่วยกันสร้างบรรยากาที่ตีในกรอปราย เพราะประสิทธิภาพของการอภิปรายขึ้นอยู่กับปัจจัยนี้มาก

บรรยากาที่ตีที่เกิดขึ้นได้เพราะสมาชิกให้ความสนใจต่อการอภิปราย โดยช่วยกันคิด ช่วยกันแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น สมาชิกต้องฟังและพิจารณาความคิดเห็นของกันและกันด้วยเหตุผล รู้จักให้กำลังใจสนับสนุนกัน มีความเคารพกันและกัน ไม่พูดหรือแสดงอาการดูถูกเหยียดหยาม

กัน สิ่งเหล่านี้มักเรียนได้เรียนในกิจกรรมที่ 5ก. แล้ว แต่ครูจำเป็นต้องติดตามเด็กคนที่
นักเรียนต่อไป เพื่อให้เด็กเกิดเป็นนิสัย สามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ

กิจกรรมฝึกพิเศษ

เนื่องจากในการเรียนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ นักเรียนจะมีโอกาสได้อธิบายเป็นกลุ่มอยู่
แล้ว ตามข้อเสนอแนะในแผนการสอน ดังนั้นครูจึงควรใช้กิจกรรมที่จัดทำอยู่แล้ว เป็นโอกาสให้
นักเรียนได้ฝึกฝน และควรฝึกใหม่เป็นพิเศษ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนมักขาด

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

คงได้กล่าวไว้ในคำชี้แจงแล้วว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการอภิปรายมีอะไรบ้าง ทั้งนี้
วิธีการฝึกก็ต้องการช่วยให้เด็กเรียนไม่ลืมที่จะกระทำในสิ่งนั้น วิธีที่ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติซึ่ง
ส่งผลตามวัตถุประสงค์ทำได้หลายวิธี เช่น

1. การเตือนให้นักเรียนระวัง ก่อนการอภิปรายกลุ่ม
2. การให้นักเรียนประเมินผลตนเองในองค์ประกอบดังกล่าว โดยครูจัดทำ
แบบประเมินผลไว้ให้
3. การให้ผู้สังเกตการณ์คอยสังเกตพฤติกรรมของสมาชิก ในองค์ประกอบ
ดังกล่าว และนำข้อสังเกตมาอภิปรายในภายหลัง เพื่อช่วยให้นักเรียนใคร่
ตนเองปฏิบัติได้มากขึ้นเพียงใด

ฯลฯ

ในที่นี้จะขอเสนอแบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย ให้
ไว้เป็นแนวทาง ซึ่งครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนใช้เป็นแบบประเมินผลตนเองก็ได้

แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย

คำชี้แจง : ให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตการอภิปรายของกลุ่มและจดบันทึกข้อมูลตามประเด็นต่อไปนี้

1. ใครที่มีท่าทีกระตือรือร้น เขาแสดงอย่างไร

.....

2. ใครที่ช่วยแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้เหตุผล

.....

3. ใครที่แสดงความคิดเห็นแต่ไม่ได้ให้เหตุผล

.....

4. ใครที่ไม่แสดงความคิดเห็นเลย/แสดงความคิดเห็นน้อย

.....

5. ใครให้กำลังใจ หรือสนับสนุนใคร เขาพูดหรือทำอย่างไร

.....

6. ใครไม่สนใจฟังคนอื่น เขาทำอะไร

.....

7. ใครแสดงพฤติกรรมไม่เคารพผู้อื่น เขาทำอย่างไร

.....

8. กลุ่มพิจารณาความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเป็นหลักหรือไม่

.....

กิจกรรมที่ 6
อะ อะ อ्यानอกเรื่อง / : การควบคุมการอภิปราย

6ก.
กิจกรรมสอน

- ทีศนา แชนมฉี่ : เรียบเรียง
- พ.ต.สมคิด เมตโครพันธ์ : เรียบเรียง
- วรสุภา บุญยไวโรจน์ : แบบทดสอบ
- วัฒนา มีคคสมัน : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญและวิธีการของการควบคุมกลุ่มในการอภิปราย ไม่ให้ออกนอกเรื่องที่อภิปราย โดยการให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างที่จะนำไปปฏิบัติได้จากการแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลอง

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญและเรียนรู้วิธีการควบคุมการอภิปราย ไม่ให้ออกนอกประเด็น

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการในการควบคุมการอภิปรายได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการอภิปรายนั้นนอกจากการดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึงแล้ว การอภิปรายที่ดีจะต้องดำเนินไปยังเป้าหมาย ไม่ออกนอกทางหรือนอกประเด็น ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้น นอกจากจะไม่ใช่ประโยชน์แล้วยังเสียเวลาหรือทำให้เป้าหมายที่ต้องการเบนออกไป และยังอาจก่อให้เกิดความไม่สบายใจแก่สมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้นำหรือประธานกลุ่ม รวมทั้งสมาชิกทุกคนในกลุ่ม จำเป็นจะต้องระวังอย่าให้อภิปรายออกนอกเรื่องจะทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์และถ้าหากกลุ่มเริ่มอภิปรายออกนอกเรื่องก็จำเป็นจะต้องมีผู้นำกลับเข้ามาสู่เรื่องในประเด็น

สื่อ

1. สถานที่และข้อแนะนำสำหรับการแสดง
2. แบบสังเกตการณ์

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.1 ครูขออาสาสมัคร 6-7 คน หรือครูอาจเลือกนักเรียนที่พูดเก่ง ๆ ก็ได้
- 1.2 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมว่า สื่อที่ช่วยให้การอภิปรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังมีที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ครูจะให้นักเรียนที่อาสาสมัครได้แสดงบทบาทสมมุติ แล้วให้คนอื่น ๆ สังเกตการณ์

แสดงแล้วทนายว่า

- ก. อะไรเป็นปัญหาของกลุ่ม
- ข. กลุ่มใช้วิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหา

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

- 2.1 ครูแจกสถานการณ์และคำแนะนำสำหรับการแสดงให้กลุ่มแสดง แล้วให้เวลาสมาชิกกลุ่มตกลงกัน 10 นาที โดยไปตกลงกันนอกห้องเรียน เพื่อให้คนที่เหลือทราบว่า จะแสดงบทบาทสมมติอย่างไร เนื่องจากการแสดงในครั้งนี้อาจยากสำหรับนักเรียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องช่วยชี้แจงและให้คำแนะนำจนนักเรียนเข้าใจดี นักเรียนจึงจะสามารถแสดงได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 2.2 ในขณะที่ผู้แสดงกำลังตกลงกันอยู่นั้น ครูให้นักเรียนที่เหลือทั้งหมดช่วยกันจัดสถานที่ โดยให้กลุ่มที่แสดงอยู่กลางห้อง และผู้ชมอาจนั่งหรือยืนล้อมรอบ เพื่อจะได้สังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด
- 2.3 เมื่อผู้แสดงพร้อมแล้ว ให้เข้ามาประจำที่ ครูคุยกับผู้ชมว่า "การแสดงจะมี 2 รอบ ในรอบแรกนี้ ขอให้ผู้ชมสังเกตการแสดง เมื่อจบแล้ว จะขอให้ทนายว่า "กลุ่มใดแสดงปัญหาอะไรในการทำงานกลุ่ม"
- 2.4 ให้ผู้แสดงลงมือแสดงได้ เมื่อแสดงจบ ครูให้ผู้ชมทายว่ากลุ่มใดแสดงปัญหาอะไร ครูจดบันทึกบนกระดาน แล้วจึงนำไปสู่ข้อสรุปว่า การอภิปรายออกนอกประเด็น ก่อให้เกิดปัญหาแก่การดำเนินงานของกลุ่ม
- 2.5 ค่อยไปครูเชื่อมโยงไปสู่การแสดงในรอบที่ 2 ว่า ค่อยไปจะให้ผู้แสดงแสดงอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ขอให้ผู้ชมคอยสังเกตดูว่า กลุ่มใดใช้วิธีการอะไรในการควบคุมการอภิปรายไม่ให้ถกนอกประเด็น ครูแจกแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชม และให้นักเรียนระดมถามจนเข้าใจ
- 2.6 ครูให้ผู้แสดงลงมือแสดงในรอบที่ 2 ค่อยไป

3. ชั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 หลังจากแสดงเสร็จ ครูให้ผู้ชมรายงานข้อสังเกตตามประเด็นในแบบ
สังเกตการณ์ ครูจดบันทึกบนกระดาน

3.2 ครูให้นักเรียน เสนอความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการควบคุมการอภิปราย

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปจากบันทึกที่จดบนกระดาน โดยให้ได้สาระสำคัญดังนี้

การอภิปรายออกนอกประเด็นก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม ทำให้
กลุ่มทำงานล่าช้า เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ และทำให้การทำงานอาจไม่สำเร็จตาม
จุดมุ่งหมายก็ได้ ดังนั้นจึงควรที่สมาชิกทุกคนในกลุ่ม โดยเฉพาะหัวหน้า/ประธานกลุ่ม
จะต้องคอยควบคุม นำกลุ่มกลับเข้าสู่ประเด็น วิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ก็มีหลายวิธี
เช่น การพูดตัดบท การนำกลุ่มเข้าสู่ประเด็น การหันเหความสนใจของสมาชิกกลุ่มเจ้า
ตัวประเด็น การเตือนและการให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น

4.2 ครูให้นักเรียนร่วมกันอ่านกลอนและจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

อภิปรายนอกประเด็น เป็นปัญหา
งานของกลุ่มล่าช้าไม่เกิดผล
ควบคุมไว้อย่างให้พูดทวน
ขูทุกคนทั้งหัวหน้าสมาชิก

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง
การควบคุมการอภิปราย

ให้นักเรียนเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การพูดให้ตรงประเด็นหมายถึงอะไร
 - ก. พูดได้ใจความสำคัญ
 - ข. พูดตรงกับที่ตรงการพูด
 - ค. พูดโดยมีเหตุผลประกอบ
 - ง. พูดได้ตรงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
2. ข้อใดเป็นวิธีเสนอความคิดเห็นที่ถูกต้องที่สุด
 - ก. เสนอความคิดเห็นของตัวเอง
 - ข. เสนอความคิดเห็นใหม่มากที่สุด
 - ค. เสนอความคิดเห็นที่คล้ายตามเพื่อน
 - ง. เสนอความคิดเห็นตรงเป้าหมายของกลุ่ม
3. ข้อใดไม่ใช่ผลเสียของการอภิปรายนอกประเด็น
 - ก. สมาชิกไม่สบายใจ
 - ข. ทำให้สับสนของกลุ่มสมาชิก
 - ค. งานของกลุ่มอาจไม่สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
 - ง. สมาชิกไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

4. ผู้ใดมีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการอภิปรายให้เข้าสู่ประเด็น

ก. เลขานุการกลุ่ม

ข. สมาชิกทุกคน

ค. ประธานกลุ่ม

ง. ครูผู้สอน

5. ข้อใดไม่ใช่วิธีการนำกลุ่มอภิปรายเข้าสู่ประเด็น

ก. การพูดทับท

ข. การเตือนและการให้ข้อเสนอแนะ

ค. จำกัดเวลาในการเสนอความคิดเห็น

ง. การหันเหความสนใจของสมาชิกเข้าสู่ประเด็น

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1.	ง
2.	ง
3.	ง
4.	ค
5.	ก

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สถานการณ์และข้อเสนอแนะสำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเราให้น่าอยู่ได้อย่างไร" ให้เวลาในการแสดง 2 ชั่วโมง

ช่วงแรก ให้เวลาแสดงประมาณ 5 นาที

ในช่วงแรกนี้ ให้นักเรียนตกลงกันในกลุ่มอภิปรายว่า จะให้ใครแสดงบทบาท ประชาน ขอให้ประชานดำเนินการอภิปราย โดยสมาชิกกลุ่มจะต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็น แต่อยากจะให้สมาชิกบางคนพยายามพูดออกนอกเรื่องบ่อย ๆ ทำให้การอภิปรายล่าช้า เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ ขอให้นักเรียนตกลงกันในกลุ่มว่า ใครจะแสดงอะไร อย่างไร วัตถุประสงค์ของการแสดงในช่วงนี้ ก็เพื่อแสดงให้ผู้ชมเห็นว่า การอภิปรายออกนอกประเด็น ก่อให้เกิดปัญหาแก่การดำเนินงานของกลุ่ม

ช่วงหลัง ให้เวลาแสดงประมาณ 5-10 นาที

ในช่วงหลังนี้ ให้นักเรียนแสดงคล้ายกับช่วงแรก คือมีประชานนำการอภิปราย มีสมาชิกช่วยกันแสดงความคิดเห็น และมีสมาชิกบางคนพูดออกนอกเรื่อง แต่ทุกครั้งที่มีสมาชิกพูดออกนอกเรื่อง ขอให้สมาชิกกลุ่มคนใดก็ได้ นำกลุ่มกลับมาสู่เรื่องในประเด็น โดยอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น

1. พูดตัดบท คือไม่ปล่อยให้สมาชิกที่ออกนอกเรื่องพูดต่อไป ให้รีบพูดนำกลับมาสู่เรื่อง เช่น พูดว่า "เอ้อ! เรื่องนี้ก็น่าสนใจหรอกนะ แต่ตอนนี้เรามาช่วยกันคิดต่อกันดีกว่าว่า เราจะช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเราได้อย่างไร"
2. คำเนินเรื่องเข้าสู่ประเด็นทันทีที่สมาชิกที่ออกนอกเรื่องพูดจบ คือ พอสมาชิกพูดจบ ให้รีบดำเนินการนำกลุ่มเข้าสู่ประเด็นในทันที เช่น พูดว่า "ต่อไปขอให้พวกเราเสนอความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาโรงเรียน ใครมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง"
3. หันเหความสนใจของสมาชิกที่ออกนอกเรื่องกลับมาเข้าประเด็น เช่น พูดว่า "เธอมีความคิดในเรื่องการพัฒนาโรงเรียนของเราอย่างไรบ้าง"

4. ใช้การเตือน เช่น พูดว่า "เรามีเวลาเหลือน้อยแล้ว รีบมาช่วยกัน รวบรวมความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนกันเถอะ"

5. ให้ข้อเสนอแนะ เช่น พูดว่า "ถ้าใครสนใจอยากดูเรื่องนี้ขอให้ดูย่อก่อน กลางวันดีไหม ตอนนี้เราต้องทำงานของเราให้เสร็จก่อน"

6. ถ้านักเรียนคิดวิธีอื่น ๆ ใ้ก็อีก ก็ขอให้แสดงออกไปเลย

วัตถุประสงค์ของการแสดงในช่วงหลังนี้ ก็เพื่อแสดงให้ผู้ชมเห็นว่า วิธีการในการควบคุมการอภิปรายของกลุ่มไม่ให้ออกนอกประเด็น

ขอให้นักเรียนทดลองกันและพยายามแสดงให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่บอกไว้.

กิจกรรมที่ 6

อะ...อะ อย่างนอกเรื่อง : การควบคุมการอภิปราย

6 ข.

กิจกรรมฝึก

ทัศนภาพ แคมมูนิ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

โดยทั่วไปแล้ว การอภิปรายที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ มักไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องการพูดออกนอกประเด็น ส่วนใหญ่ปัญหานี้มักจะเกิดขึ้น เมื่อมีการพูดจากันไปนาน ๆ หรือมีเรื่องหลายเรื่องที่ต้องพูด หรือในการทำงาน กลุ่มที่ต้องทำติดต่อกันไปเป็นเวลานาน ๆ อย่างไรก็ตามถึงแม้ เรื่องนี้อาจจะไม่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนมากนัก แต่ก็เป็นเรื่องที่นักเรียนควรรู้และฝึกไว้บ้าง เพื่อจะได้สามารถใช้ได้ในการจำเป็น สิ่งที่ครูควรเน้นหรือย้ำให้นักเรียนเข้าใจก็คือ เมื่อใดที่สมาชิกกลุ่มคนใดนำกลุ่มออกนอกเรื่อง สมาชิกคนอื่น ๆ ควรจะต้องถือ เป็นหน้าที่ช่วยกันนำกลุ่มกลับเข้าสู่เรื่อง ไม่ใช่ปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของหัวหน้า/ประธานกลุ่ม แต่เพียงฝ่ายเดียว

กิจกรรมฝึกพิเศษ

ในเรื่องนี้ ครูควรฝึกให้นักเรียนเป็นพิเศษ และควรกระตุ้นให้นักเรียนฝึกบ่อย ๆ เมื่อนักเรียนมีโอภาสใจอภิปรายเป็นกลุ่มในการเรียนเนื้อหาความรู้ใดก็ตาม

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

เช่นเดียวกับกิจกรรมที่ 5 ข. ครูสามารถใช้วิธีการต่อไปนี้ในการฝึกนักเรียน

1. การเตือนให้นักเรียนระวัง ก่อนการอภิปรายกลุ่ม
2. การให้นักเรียนประเมินผลตนเองในทันที
3. การให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมในเรื่องนี้เพิ่มเติม
4. ในกรณีที่นักเรียนของท่านมีปัญหาในเรื่องนี้เป็นพิเศษ (โดยทั่วไปแล้ว

มักจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ไม่ค่อยสนใจเรียน) ครูอาจจัดให้นักเรียนได้ฝึกฝนเทคนิควิธีการเพิ่มเติม โดยครูตั้งหัวข้อการอภิปรายให้นักเรียน และให้ผู้สังเกตการณ์คอยสังเกตพฤติกรรมและนำข้อสังเกตมาอภิปรายในภายหลัง

ในที่นี้จะขอเสนอแบบสังเกตพฤติกรรมการควบคุมการอภิปรายให้ไว้เป็นแนวทาง ซึ่งครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนใช้ เป็นแบบประเมินผลตนเองก็ได้

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการควบคุมการอภิปราย

คำชี้แจง : ให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตการอภิปรายของกลุ่มและจดบันทึกข้อมูลตามประเด็น
ต่อไปนี้

1. ในการอภิปราย มีใครออกนอกเรื่อง เขาพูดเรื่องอะไร

.....

2. ถ้ามีคนพูดออกนอกเรื่อง เขาใช้เวลาพูดนอกเรื่องนานเท่าใด

.....

3. เมื่อมีคนพูดออกนอกเรื่อง ใคร เป็นคนนำกลับเข้าสู่เรื่อง

.....

4. ผู้นำกลุ่มกลับเข้าสู่เรื่อง ทำอย่างไร จึงนำกลับเข้าเรื่องได้

.....

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 7
สรุปหน่วยนะ : การประสานความคิดและ
การสรุปผลการอภิปราย

7 ก.
กิจกรรมที่สอน

วัตถุประสงค์ :
 1. วัตถุประสงค์ : เรียบเรียง
 2. วัตถุประสงค์ : เรียบเรียง
 3. วัตถุประสงค์ : แบบทดสอบ
 4. วัตถุประสงค์ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ต้องการให้เข้าใจว่า เป้าหมายสุดท้ายของการอภิปรายกลุ่มคือ กลุ่มจะต้องได้ข้อยุติหรือสรุปผลการอภิปรายที่รอบคอบและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนโดยการให้นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลอง ที่ชี้ให้เห็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มไม่สามารถหาข้อสรุป และสาเหตุที่ทำให้กลุ่มอภิปรายได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการประสานความคิดและวิธีการสรุปผลการอภิปรายที่ถูกต้อง โดยให้ตั้งตัวอย่างการอภิปรายจากแบบฝึกเสี่ยงเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้นำไปปฏิบัติ

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวิธีประสานความคิดและวิธีการสรุปผลการอภิปรายที่ถูกต้อง

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปรายได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการอภิปรายกลุ่มย่อมมีการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มจะต้องช่วยกันหาข้อยุติหรือสรุปผลการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการอภิปรายกลุ่ม หากกลุ่มไม่สามารถหาข้อสรุปหรือได้ข้อสรุปที่ไม่มีประสิทธิภาพ นับว่ากลุ่มนั้นยังปฏิบัติงานไม่เสร็จสมบูรณ์
2. สรุปผลการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ คือสรุปผลการอภิปรายที่มีความกระชับรัดกุม เข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับและถูกต้อง ตามการอภิปรายของสมาชิกทุกคน
3. การที่จะดำเนินการให้กลุ่มได้สรุปผลการอภิปรายที่ดีนั้น สมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อการอภิปราย และให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น นอกจากนั้น หัวหน้ากลุ่มจะต้องทำหน้าที่ประสานความคิดเห็นของสมาชิกให้ออกมาในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อกัน และมีการสรุปผลการอภิปรายเป็นระยะตามความเหมาะสม
4. การประสานความคิดเห็น หมายถึง การนำความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มมาพิจารณาเลือกเห็นและผสมผสานกันเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

สื่อที่ใช้

1. สถานที่และมทบาท สำหรับการแสดง 2 เรื่อง
2. เทปเสียงตัวอย่างการอภิปราย 1 คลิป
3. แบบสังเกตการณ์ 40 ชุด

เวลาที่ใช้

60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูทบทวนความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการอภิปรายกลุ่ม โดยตั้งคำถามว่า " เราเรียกกิจกรรมที่คนหลาย ๆ คนมาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าอะไร " จากคำตอบของนักเรียนครูพยายามกระตุ้นให้ได้คำตอบว่า "การอภิปรายกลุ่ม"

1.2 ครูกล่าวต่อไปว่า " ในการอภิปรายกลุ่ม ย่อมมีการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า จะได้ความคิดที่กระจุกกระจาย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาข้อสรุปของความคิดเห็นเหล่านั้น หรือที่เรียกว่า สรุปผลการอภิปราย หากกลุ่มใดไม่สามารถสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มได้ ก็แสดงว่ากลุ่มอภิปรายนั้นยังทำงานไม่เสร็จสมบูรณ์ สาเหตุที่ทำให้กลุ่มไม่สามารถสรุปผลการอภิปรายได้ หรือได้สรุปผลการอภิปรายที่ไม่ดีนั้นมีหลายประการ ดังนั้นนักเรียนจะได้เห็นจากกิจกรรมต่อไปนี้

1.3 ครูขออาสาสมัครนักเรียน 12 คน เมื่อใดนักเรียนแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คนครูอาจเลือกนักเรียนที่ค่อนข้างคล่อง พูดจาฉะฉาน เสียงดังฟังชัด มีความจำดี ให้อยู่กลุ่มที่ 1 3 คน และอยู่กลุ่มที่ 2 4 คน

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแจกสถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดงชุดที่ 1 ให้ตัวแทนของผู้แสดงกลุ่มที่ 1 เพื่อนำไปอ่านให้เพื่อนในกลุ่มฟังถึงจุดประสงค์ของการแสดง และสถานการณ์ที่กำหนดให้ แจกบทบาทหัวหน้ากลุ่ม สมาชิกคนที่ 1 และคนที่ 2 ให้นักเรียนที่พูดเก่ง และบทบาทสมาชิกคนที่ 3, 4, 5 ให้นักเรียนที่ไม่ค่อยพูด ในทำนองเดียวกันมอบสถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดงชุดที่ 2 ให้ตัวแทนของผู้แสดงกลุ่มที่ 2 เพื่อนำไปอ่านให้เพื่อนในกลุ่มฟัง แล้วแจกบทบาทหัวหน้ากลุ่ม สมาชิกคนที่ 1, 2, 3 ให้นักเรียนที่พูดเก่ง และบทบาทสมาชิกคนที่ 4, 5 ให้นักเรียนที่ไม่ค่อยพูด แล้วให้ผู้แสดงทั้งสองกลุ่มออกไปศึกษาบทบาทของคนนอก

ห้องเรียน ครูอาจต้องให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้การแสดงสมจริงมากที่สุด

2.2 ขณะที่ผู้แสดงศึกษาคบหาทอยุ่ขึ้น ครูและนักเรียนที่เหลือช่วยกันจัดโต๊ะเก้าอี้เพื่อให้ผู้แสดงอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ชมจะมองเห็นและได้ยินเสียงชัดเจน

2.3 ครูกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ชม เสร็จแล้วแจกแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชม พร้อมทั้งชี้แจงวิธีบันทึกการสังเกตการณ์จนนักเรียนเข้าใจ

2.4 เมื่อผู้แสดงพร้อมที่จะแสดงแล้ว ครูให้ผู้แสดงทั้งสองกลุ่มเข้ามานั่งในห้องเรียน เมื่อเรียบร้อยแล้วครูให้กลุ่ม 1 แสดงก่อน โดยมีผู้ชมเป็นผู้สังเกตการณ์ และบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตการณ์

2.5 เมื่อผู้แสดงกลุ่มที่ 1 แสดงเสร็จแล้ว ครูให้ผู้แสดงกลุ่มที่ 2 เข้านั่งประจำที่ แล้วเริ่มแสดง โดยมีผู้ชมเป็นผู้สังเกตและบันทึกผลลงในแบบสังเกตการณ์

ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูเขียนตารางต่อไปนี้บนกระดาน

	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2
หัวข้อ		
สมาชิก		
สรุปผลการอภิปราย		
ปัญหา		
สาเหตุ		

3.2 ครูให้ผู้ชมรายงานสิ่งที่สังเกตได้จากการเล่นของกลุ่มที่ 1 แล้วครูสรุปคำตอบของนักเรียนลงในตารางบนกระดาน

3.3 จากข้อสรุปบนกระดาน ครูให้นักเรียนวิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มที่ 1 แล้วครูสรุปคำตอบของนักเรียนลงในตารางบนกระดาน (ปัญหาของกลุ่ม 1 ไม่ได้ข้อสรุป ส่วนสาเหตุของปัญหาได้แก่ สมาชิกกลุ่มไม่ให้ความสนใจและร่วมมือกับกลุ่มหัวหน้าเจ้าอาภรณ์ และไม่สามารถนำการอภิปรายไปสู่เป้าหมาย

3.4 ครูให้ผู้ชมรายงาน สิ่งที่เกิดขึ้นจากการแสดงของกลุ่มที่ 2 แล้วคำเป็นกิจกรรมเหมือนข้อ 3.2 และ ข้อ 3.3 (ปัญหาของกลุ่มที่ 2 คือ สรุปผลการอภิปรายที่ได้ไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่มทุกคน ส่วนสาเหตุของปัญหา คือ หัวหน้าและสมาชิกผู้ร่วมกลุ่มไม่ได้กระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง สมาชิกบางคนยึดเอาความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ กลุ่มขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และหัวหน้าใช้อำนาจสรุปผลการอภิปรายอย่างรวบรัด

3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาเหตุที่ทำให้การอภิปรายของทั้งสองกลุ่มไม่ได้ข้อสรุปหรือได้ข้อสรุปที่ไม่มีประสิทธิภาพ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับลักษณะของการสรุปผลการอภิปรายที่ดีควรได้จากความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน มีความกระตือรือร้นเข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับและถูกต้องตามการอภิปรายของสมาชิก

3.6 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมต่อไปว่า " การที่กลุ่มอภิปรายจะได้สรุปผลการอภิปรายที่ดีขึ้น หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มควรมีบทบาทอย่างไร ซึ่งนักเรียน จะได้ทราบจากการฟัง เทปตัวอย่างของการอภิปรายต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนตั้งใจฟังให้ดี และจดจำประเด็นให้ได้ว่า สมาชิกกลุ่มควรมีบทบาทอย่างไร หัวหน้ากลุ่มใช้เทคนิควิธีใดในการนำกลุ่มอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย

3.7 หลังจากนักเรียนฟัง เทปตัวอย่าง ของการอภิปรายกลุ่มเสร็จแล้วครูและนักเรียนร่วมอภิปรายตามประเด็นที่ครูให้นักเรียนสรุปในข้อ 3.6 แล้วครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าในการประสานความคิดเห็นของสมาชิก และความหมายของการประสานความคิดเห็นตามแนวคิดที่ 4

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปย่อสาระสำคัญของที่ได้จากกิจกรรมดังนี้

เป้าหมายสุดท้ายของการอภิปรายกลุ่ม คือ การที่กลุ่มจะต้องหาข้อสรุป หรือสรุปผลการอภิปรายที่รอบคอบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง สรุปผลการ อภิปราย ที่เป็นที่ยอมรับและถูกต้องตามการอภิปรายของสมาชิกทุกคน กระตือรือร้น และเข้าใจง่าย แต่การที่จะดำเนินการให้กลุ่มได้สรุปผลการอภิปรายที่ ดังนั้น ทุกคนในกลุ่มจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อการอภิปราย โดยการเสนอความ คิดเห็น หรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้แสดง ความ คิดเห็น และในกรณีที่กลุ่มได้ความคิดเห็นที่กระจุกกระจาย หัวหน้ากลุ่มจำเป็นต้อง ประสานความคิดเห็นเหล่านั้น ให้ออกมาในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และมี การสรุปผลการอภิปรายเป็นระยะความเหมาะสม

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

ความคิดเห็นของทุกคนนั้นมีค่า
พิจารณาเลือกเห็นเป็นหน้าที่
ผสมผสานให้เหมาะสมเป็นสิ่งดี
ได้น่ากลุ่มผู้วิถิต้องการ
การอภิปรายจุดมุ่งหมายมุ่งตัว
เพื่อค้นหาข้อยุติมีแก่นสาร
กระตือรือร้นเข้าใจง่ายคือหลักการ
ผู้ร่วมงานต้องยอมรับนับว่าดี

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและ เปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้อง และเขียน
เครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- _____ 1. เป้าหมายสุดท้ายของการอภิปรายกลุ่ม คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น
- _____ 2. การที่กลุ่มจะได้สรุปผลการอภิปรายที่ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มเพียงผู้เดียว
- _____ 3. สรุปผลการอภิปรายที่ดี ควรเป็นข้อความที่สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย
- _____ 4. การประสานความคิด คือ การนำความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนมาเชื่อมโยงกัน
- _____ 5. การประสานความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มจะนำไปสู่การสรุปผลการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

1.	☐
2.	☐
3.	☐
4.	☐
5.	☒

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสังเกตการณ์ : การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย

หัวหน้า	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2
<u>หัวหน้ากลุ่ม</u> <ul style="list-style-type: none">- การกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น- การผูกขาดการพูด- ลักขณะทำท่าทาง- ใช้อำนาจหรือไม่		
<u>สมาชิก</u> <ul style="list-style-type: none">- แสดงความคิดเห็นทุกคนหรือไม่- ก็คนที่แสดงความคิดเห็น- ก็คนที่ไม่แสดงความคิดเห็น- โดยทั่วไปกลุ่มให้ความสนใจต่อการอภิปรายหรือไม่		
<u>สรุปการอภิปราย</u> <ul style="list-style-type: none">- ได้ข้อสรุปหรือไม่ ถ้าได้ มีใจความว่าอย่างไร- ก็ เหมาะสมหรือไม่		

3. สถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดง ชุดที่ 1 (การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย) ระยะเวลาในการแสดง 5 นาที

จุดประสงค์ของการแสดง

การแสดงครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นปัญหาของการอภิปรายปัญหาหนึ่ง คือ การหาข้อยุติหรือสรุปผลของการอภิปรายไม่ได้ เนื่องจากหัวหน้าและสมาชิก ผู้ร่วมกลุ่มไม่สนใจในการอภิปรายและขาดการกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง กลุ่มไม่สามารถนำการอภิปรายไปสู่เป้าหมาย

สถานการณ์สำหรับแสดงบทบาท

ครูมาลีเป็นครูเก่าในโรงเรียนแห่งหนึ่ง และสอนชั้น ป.6 มาหลายปีแล้ว มีความจำเป็นต้องย้ายไปรับราชการที่โรงเรียนอื่นในเค่อนหน้า กรรมการนักเรียนมีความเห็นว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะหาของที่ระลึกมอบให้ครูมาลีเนื่องในโอกาสนี้ สมมุติว่านักเรียนเป็นผู้นึ่งที่ใ้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการ เข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะซื้ออะไรให้ครูมาลี

: นักเรียนจะได้รับบทในการแสดง ขอให้นักเรียนพยายามแสดงคามแนวที่บทกำหนดไว้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทหัวหน้ากลุ่ม

นักเรียนได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าหรือประธานในการประชุมที่ค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ต้องการเลิกประชุมเร็ว ๆ และไม่ไ้กระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง สมาชิกคนใดไม่พูดก็ไม่ได้เรียกให้พูด สุดท้ายเมื่อเห็นสมาชิกไม่สนใจในการอภิปรายจึงโมโห (แสดงสีหน้าโกรธ มือเกาศีรษะและพูดว่า " เอ๊ะ ทำไมพวกคุณนั่งคุยกันอยู่ได้ ถ้าอยากคุยก็คุยกันต่อไปเถอะ แล้วก็ลุกเดินออกไปอย่างโกรธเคือง)

บทบาทสมาชิกคนที่ 1

นักเรียนมีความเห็นว่า ของที่จะมอบให้ครูมาดีควร เป็นประเภทของรับประทานได้ เช่น ผลไม้ เพราะหาซื้อง่ายและมีประโยชน์ ใช้รับประทานได้ นักเรียนจึงเสนอที่จะมอบผลไม้ให้ครูมาดี โดยไม่ยอมฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพยายามหาเหตุผลต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้อื่นไม่ดี

บทบาทสมาชิกคนที่ 2

: ครูมาดีเป็นครูประจำชั้นของนักเรียน นักเรียนจึงทราบว่า ครูมาดีชอบดอกไม้มาก จึงเสนอว่าควรมอบดอกไม้สดให้กับครูมาดีมากกว่าอย่างอื่น และหาซื้อง่ายด้วย แต่เมื่อเห็นสมาชิกคนอื่นเสนออย่างอื่นและไม่ยอมฟังความคิดเห็นของนักเรียน จึงว่าคาญและพูดว่า " ตามใจ จะซื้ออะไรก็ตามใจ ฉันไม่ยุ่งด้วยแล้ว และก็ไม่ต้องอีกเลย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทสมาชิกคนที่ 3

: นักเรียนรู้สึกเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็นอะไร ต้องการเพียงที่จะให้เลิกประชุมเร็ว ๆ เท่านั้น ไม่สนใจว่าใครจะพูดอะไร นั่งคุยกับเพื่อนอย่างเพิกเฉย แม้ว่าหัวหน้าจะลุกออกไปก็ไม่แสดงความสนใจ

บทบาทสมาชิกคนที่ 4

: นักเรียนรู้สึกเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็นอะไร ต้องการเพียงที่จะให้เลิกประชุมเร็ว ๆ เท่านั้น ไม่สนใจว่าใครจะพูดอะไร นั่งคุยกับเพื่อนอย่างเพิกเฉย แม้ว่าหัวหน้าจะลุกออกไปก็ไม่แสดงความสนใจ

บทบาทสมาชิกคนที่ 5

: นักเรียนไม่สนใจการประชุมเลย จึงไม่พูดอะไร นั่งวางรูปอย่างเพิกเฉย

หมายเหตุ

การแสดงนี้จบลงด้วยการที่หัวหน้าลุกเดินออกจากที่ประชุมบ้างโกรธเคือง โดยที่สมาชิกทุกคนไม่ได้แสดงความสนใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. สถานการณ์และบทบาทการแสดง ชุดที่ 2 (การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย) ระยะเวลาในการแสดง 5 - 10 นาที

จุดประสงค์ของการแสดง

การแสดงนี้มีจุดประสงค์ที่จะชี้ปัญหาของการอภิปรายอีกปัญหาหนึ่ง คือ การที่กลุ่มไม่สามารถหาข้อยุติ หรือ สรุปผลการอภิปรายที่สมาชิกกลุ่มทุกคนยอมรับ เนื่องจากหัวหน้าและสมาชิกผู้ร่วมกลุ่มไม่ได้กระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง กลุ่มอภิปรายขาดข้อมูลที่เพียงพอ สมาชิกต่างยึดความคิดเห็นของตนเป็นสำคัญ หัวหน้าไม่สามารถจัดความขัดแย้งในกลุ่มได้ จึงสรุปผลการอภิปรายอย่างรวบรัด โดยยึดความเห็นของตนเป็นใหญ่

สถานการณ์สำหรับแสดงบทบาท

ครูมาตีเป็นครูเก่าในโรงเรียนแห่งหนึ่งและสอนชั้น ป. 6 มาหลายปีแล้ว มีความจำเป็นต้องย้ายไปรับราชการที่โรงเรียนอื่นในเดือนหน้า กรรมการนักเรียนมีความเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะหาของที่ระลึกมอบให้ครูมาตีเนื่องในโอกาสนี้ สมมุติว่านักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการ เข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะซื้ออะไรให้ครูมาตี

(นักเรียนจะได้รับบทในการแสดง ขอให้นักเรียนพยายามแสดงตามแนวที่บ่งกำหนดไว้)

บทบาทหัวหน้ากลุ่ม

นักเรียนได้รับแต่งตั้ง เป็นหัวหน้าหรือประธานในการประชุม ที่ต้องการ เลิกประชุมเร็ว ๆ ไม่ไ้กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง สมาชิกคนใดไม่พูดก็ไม่เรียกให้พูด เมื่อเห็นสมาชิกถกเถียงกันโดยไม่มีใครยอมใครแล้ว สุดท้ายนักเรียนจึงใช้อำนาจของการ เป็นหัวหน้ากลุ่มสรุปผลการอภิปรายอย่างรวบรัดดังนี้

" เราก็ถกเถียงกันมานาน พอสมควรแล้ว สรุปว่าเราจะซื้อของทุกอย่างที่แต่ละคนเสนอมานะ คือ ซื้อผลไม้ตะกั่วเล็ก ๆ 1 ตะกร้า ซื้อดอกไม้สด 1 ร้อย และซื้อน้ำหอมขวดเล็ก ๆ 1 ขวด ให้ครูมาดี ถ้าเงินห้องไม่พอก็จะขอเก็บเงินเพิ่มภายหลัง เอาละ เสร็จแล้ว ผมขอไปก่อนนะครับ" แล้วรีบเดินออกจากที่ประชุม

บทบาทสมาชิกคนที่ 1

นักเรียนมีความเห็นว่า ของที่จะมอบให้ครูมาดี ควรเป็นของรับประทานได้ เช่น ผลไม้ เพราะหาซื้อง่าย และมีประโยชน์ใช้รับประทานได้ จึงเสนอที่จะมอบผลไม้ให้ครูมาดี โดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่คิดว่า และพยายามหาเหตุผลต่าง ๆ ที่ชี้ให้กลุ่มเห็นว่าความคิดเห็นของผู้อื่นไม่ดี เมื่อหัวหน้าสรุปผลการอภิปรายและลุกออกจากที่ประชุมไปแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่หัวหน้าตัดสินใจให้ซื้อผลไม้ตะกั่วเล็ก ๆ เพราะไม่น่าดูและยังต้องเก็บเงินเพิ่มอีกจ่าย โดยพูดกับสมาชิกคนอื่น ๆ ที่ยังเหลืออยู่

บทบาทสมาชิกคนที่ 2

ครูมาดี เป็นครูประจำชั้นของนักเรียนจึงทราบว่าครูมาดีชอบดอกไม้มาก นักเรียนจึงเสนอว่า ควรมอบดอกไม้สด ซองงาม ๆ แก่ครูมาดีมากกว่าอย่างอื่น โดยไม่ยอมฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย แล้วพยายามคัดค้านความเห็นของผู้อื่นด้วย เมื่อหัวหน้ากลุ่มสรุปผลการอภิปราย และถูกออกจากรั้วประชุมไปแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยข้อสรุปของหัวหน้าที่จะต้องเก็บเงินเพิ่ม โดยพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มที่ยังเหลืออยู่

บทบาทสมาชิกคนที่ 3

นักเรียนมีความเห็นว่า ของที่จะมอบให้ครูมาดีควร เป็นของที่เก็บได้นานมีประโยชน์ใช้สอย เพื่อครูมาดีจะได้ระลึกถึงผู้ให้เวลาใช้ นักเรียนจึงเสนอให้ชื้อน้ำหอมให้ครูมาดี โดยพยายามเสนอเหตุผลต่าง ๆ ให้ที่ประชุมเห็นด้วยกับความคิดของนักเรียน เมื่อหัวหน้าถูกออกจากรั้วประชุมแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในข้อสรุปโดยพูดคุยกับสมาชิกคนอื่น ๆ

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทสมาชิกคนที่ 4

: นักเรียนนั่งฟังอย่างตั้งใจแต่ไม่แสดงความคิดเห็น เมื่อประธานลุกไปแล้ว จึงถามเพื่อน ๆ ว่า " เรามีเงินของห้องอยู่เพียง 20 บาทถ้าต้องเรียไรเงินเพิ่มอีก เพื่อนอีกหลายคนจะเดือดร้อน ไม่ดีเลย "

บทบาทสมาชิกคนที่ 5

: นั่งฟังการอภิปรายอย่างตั้งใจ เพื่อรู้ว่าฝ่ายใดจะมีเหตุผลสมการกว่ากัน บางครั้งนักเรียนแสดงที่ว่าจะพูดแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ได้พูดเพราะไม่มีโอกาส เมื่อหัวหน้าลุกไปแล้ว และสมาชิกกลุ่มกำลังแสดงความคิดเห็นในข้อสรุปของหัวหน้านักเรียนก็นั่งฟังและพูดเป็นการปิดท้ายการแสดงด้วยเสียงชัดเจนว่า " เราน่าจะได้ข้อสรุปที่เหมาะสมกว่านี้ "

หมายเหตุ

การแสดงนี้จะจบลงด้วยการที่สมาชิกคนที่ 5 พูดว่า " เราน่าจะได้ข้อสรุปที่เหมาะสมกว่านี้ " และสมาชิกที่เหลือทุกคนแสดงท่าทางและคำพูดที่เห็นด้วยกับคำกล่าวนี้

5. สถานการณ์และบทสนทนาของเทปตัวอย่างของการอภิปรายกลุ่ม
(การประสานความคิด และการสรุปผลการอภิปราย)

สถานการณ์

: ครูมาดีเป็นครูเก่าในโรงเรียนแห่งหนึ่ง และสอนชั้น ป.6 มาหลายปีแล้ว มีความจำเป็นต้องย้ายไปรับราชการที่โรงเรียนอื่นในเกื่อนหน้า กรรมการนักเรียนมีความเห็นว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะหาของที่ระลึกมอบให้ครูมาดีเนื่องในโอกาสนี้ สมมุติว่านักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกรรมการเข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเรื่องนี้ นักเรียนจะได้รับบทในการแสดงขอให้นักเรียนพยายามแสดงตามแนวที่บทกำหนดไว้

บทสนทนา : ดังรายละเอียดข้างล่างนี้ โดยที่นักเรียนไม่ต้องพูดเหมือนบททุกคำก็ได้ แต่ให้คงความเดิมไว้

ตัวละคร	บทสนทนา
หัวหน้า	: ผมขอเปิดการประชุมเลยนะครับ การที่เรียกพวกเรามาประชุมวันนี้ก็เพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องครูมาดี พวกเราคงรู้จักทุกคนนะครับ เพราะครูมาดีเป็นครูเก่าของโรงเรียนเรา และก็สอนชั้น ป.6 ด้วย
สมาชิกคนที่ 1	: รู้จักครับ ครูมาดีเป็นอะไรหรือครับ หัวหน้า
หัวหน้า	: ไม่ได้เป็นอะไรหรอกครับ แต่ครูมาดีมีความจำเป็นต้องย้ายไปสอนโรงเรียนอื่นในเกื่อนหน้านั้น ทางกรรมการนักเรียนเห็นว่าระดับชั้น ป.6 ควรจะมีของเล็ก ๆ น้อย ๆ มอบให้ครูมาดีเพื่อเป็นของที่ระลึก เพราะครูมาดีก็กำลังสอนพวกเราอยู่ ผมจึงอยากให้พวกเราช่วยกันคิดว่า ควรจะซื้ออะไรให้ครูมาดีจึงจะเหมาะสมที่สุด

ตัวละคร	บทสนทนา
สมาชิกคนที่ 1	: ผมว่าซ้อผลไม้ดีไหมครับ ซ้อหลาย ๆ ชนิดจ้ะใส่กระเช้าให้สวยงามหาซื้อง่ายดีนะครับ
สมาชิกคนที่ 2 (หญิง)	: ฉันทว่าซ้อดอกไม้สดสวย ๆ สักหนึ่งช่อ หรือให้เขาจ้ะใส่แจกันก็ได้ เพราะक्रमาดิชอบดอกไม้มาก
สมาชิกคนที่ 3 (หญิง)	: ฉันทว่าซ้อเป็นของใช้ดีกว่า เช่น น้ำหอม เวลาक्रमาดิจะได้ออกถึงพวกเรา
สมาชิกคนที่ 2	: ของใช้ส่วนตัว เช่น พวกน้ำหอมซ้อยากถ้าซ้อไปแล้วไม่ถูกใจक्रमาดิก็ไม่ได้ใช้อีกนั่นแหละ ฉันทว่าซ้อดอกไม้สดดีกว่า สดชื่นดี
หัวหน้า	: เออ คุณเบอร์ 4 ครับ คุณมักจะมีความคิดเห็นที่...เสมอ พอจะให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ได้ไหมครับ
สมาชิกคนที่ 4	: อันที่จริงทุกคนก็มีเหตุผลดี ๆ ทั้งนั้น เรากงจะตัดสินใจยากถ้าไม่ตกลงกันก่อนว่า ของที่จะให้क्रमาดินั้นควรเป็นของประเภทใดจะเป็นของที่ระลิดดี เช่น ของตั้งโชว์ต่าง ๆ หรือของใช้ หรือของที่มอบให้ตามโอกาส เช่น ดอกไม้ ซึ่งให้กันได้ทุกโอกาส
หัวหน้า	: ใช่ครับ จริงอย่างที่คุณเบอร์ 4 พูด คุณเบอร์ 5 ละครับมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง
สมาชิกคนที่ 5	: ผมคิดว่าในกรณีक्रमาดิ เราควรหาของประเภทของที่ระลิดดี เพื่อให้क्रमาดิชื่นใจเสมอเมื่อเห็นของของพวกเรา
หัวหน้า	: ก็เป็นความคิดที่ดี คนอื่นมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างครับ
สมาชิกคนที่ 2	: ฉันทก็เห็นด้วยกับข้อเสนอของคุณเบอร์ 5 แต่क्रमาดิชอบดอกไม้มาก ครมุดองให้ฉันทจ้ะดอกไม้ใส่แจกันให้ครมุดทุกวันเลย ฉันทว่าซ้อดอกไม้ดีกว่า
สมาชิกคนที่ 1	: ผมว่าดอกไม้สด เป็นของประเภทให้ตามโอกาส ไม่ใช่ของที่ระลิดดี เพราะระลิดได้ 2 วันก็เหี่ยวแล้ว

ตัวละคร	บทสนทนา
สมาชิกทุกคน สมาชิกคนที่ 3 (หญิง)	: (เสียงหัวเราะขบขันของสมาชิกทุกคน) ฉันว่าเราหาของที่ครูมาดีชอบ และเป็นของที่ระลึกลงได้ด้วยจะดี ไหมคะ แต่ตอนนี้ยังคิดไม่ออกว่าควรเป็นอะไร
สมาชิกทุกคน หัวหน้า	: (แสดงว่าเห็นด้วยโดยการพูดว่า ดี หรือเห็นด้วย) ขอ ก่อนที่เราจะคิดว่าควรซื้ออะไร ผมขอชี้แจงเรื่องเงินเล็กน้อยครับ คือ เรามีเงินของห้องอยู่ประมาณห้องละ 40 บาท ระดับ ป.6 มี 5 ห้อง เพราะฉะนั้นเรามีเงินสำหรับซื้อของ ให้ครูมาดีประมาณ 200 บาท
สมาชิกคนที่ 4	: ฉันคิดว่าของที่เราจะซื้อควรมีราคาไม่เกิน 200 บาท เพื่อจะ ได้ไม่ต้องเก็บเงินเพิ่มอีก
สมาชิกทุกคน หัวหน้า	: (พูดพร้อมกันว่า ถูกต้องหรือเห็นด้วย) พวกเราก็ได้แสดงความคิดเห็นกันมาพอสมควรแล้ว ก็สรุปได้ว่า เราจะซื้อของประเภทของที่ระลึกลง และเป็นของที่ครูมาดีชอบ ในราคาไม่เกิน 200 บาท ถูกไหมครับ
สมาชิกทุกคน หัวหน้า	: (พูดว่าใช่ หรือเห็นด้วย) เอ นอกจากดอกไม้แล้ว ใครทราบบ้างว่า ครูมาดีชอบอะไรอีก
สมาชิกบางคน	: (พูดว่าไม่ทราบ)
สมาชิกคนที่ 3 (หญิง)	: ฉันว่าอย่างนี้ดีไหม เราซื้อดอกไม้เข้าชนักน้าได้ ที่เขาจัด พร้อมแจกัน มีหลายราคาให้เราเลือกได้ความเหมาะสม
สมาชิกคนที่ 5	: โอ เป็นความคิดที่ดีมาก เพราะเป็นได้ทั้งของที่ระลึกลงและ เป็นของที่ครูมาดีชอบด้วย
สมาชิกคนที่ 2 หัวหน้า	: ฉันเห็นด้วยอย่างยิ่งเลย ครูมาดีอาจนำไปตั้งโชว์ที่บ้าน หรือ ตั้งประจำที่โต๊ะทำงานก็ได้ ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เอาละครับ เท่าที่เราช่วยกันคิดมาตั้งนาน ก็สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้น ป.6 จะมอบแจกันดอกไม้ประจำชั้นครับ

ตัวละคร	บทสนทนา
สมาชิกคนที่ 2 และ 3 หัวหน้า	ชักนำได้ ในราคาไม่เกิน 200 บาท ให้กับครูมาตี ส่วนการจก ชื่อนั้น ผมขอมอบให้ฝ่ายหญิงนะครับ เพราะเลือกเก่งกว่าพวกผม : (ได้กะ หรือช่วยความยินดี) : เอาละครับ ผมขอปิดประชุมเลยครับ ขอขอบคุณครับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 7
 สรุปท่อนยะ : การประสานความคิด
 และการสรุปผลการอภิปราย

7 ข
 กิจกรรมฝึก

วรสุภา บุษยาไวโรจน์ เรียบเรียง
 ทิศนา แชนมณี เรียบเรียง

คำชี้แจง

การอภิปราย คือ การที่คนหลายๆ คนมาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าจะได้ความคิดเห็นที่กระจ่างกระจาย จึงจำเป็นที่กลุ่มอภิปรายจะควงหาข้อสรุปของความคิดเห็นเหล่านั้น หรือที่เรียกว่า สรุปผลการอภิปราย ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการอภิปราย หากกลุ่มไม่สามารถหาข้อสรุปหรือได้ข้อสรุปที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็ถือว่ากลุ่มนั้นยังปฏิบัติงานไม่เสร็จสมบูรณ์ จากกิจกรรมที่ 7 ก. นักเรียนได้เรียนรู้วิธีดำเนินการเพื่อให้กลุ่มได้สรุปผลการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องให้ความสนใจต่อการอภิปรายด้วยการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ต้องรับฟังและพิจารณา ความคิดเห็นของกันและกันอย่างมีเหตุผล หากสมาชิกคนใดมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ก็ควรเสนอให้กลุ่มพิจารณา
2. หัวหน้ากลุ่มนอกจากจะกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงแล้ว ในบางกรณีสมาชิกกลุ่มเสนอความคิดเห็นแตกแยกออกไปมากมาย จนกระทั่งกลุ่มไม่สามารถสรุปประเด็นได้ หัวหน้ากลุ่มจำเป็นต้องประสานความคิดเห็นเหล่านั้นให้ออกมาในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม
3. หน้าที่โดยตรงอีกอย่างหนึ่งของหัวหน้า คือ การนำกลุ่มให้ได้สรุปผลการอภิปรายที่เข้าใจง่าย ถูกต้องตามความคิดเห็นของสมาชิกและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่มทุกคน

ระยะเวลาที่ฝึก

ครูควรให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการประสานความคิดและสรุปผลการอภิปรายอย่าง เจาะ
จงต่อไปอีก ประมาณ 2-4 ครั้ง และฝึกได้ทุกโอกาสที่นักเรียนได้ทำงานกลุ่มหรืออภิปรายกลุ่ม
ร่วมกัน

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. การให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการประสานความคิดและสรุปผลการอภิปราย
นี้ทำได้ทุกโอกาสที่ครูมอบหมายงานให้นักเรียนประชุมอภิปรายกัน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ซึ่งอาจจะใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อกลางหรือคิดหัวข้ออภิปรายขึ้นมาใหม่ก็ได้
2. ในการเรียนการสอนชั้นอภิปรายร่วมกันหรือชั้นสรุป ครูควรกระทำความหลัก
การข้างต้น เพื่อให้นักเรียนจะได้เห็นและจำไปเป็นตัวอย่าง
3. การให้นักเรียนได้ประเมินกลุ่มของตนว่า ได้สรุปผลการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ
หรือไม่แล้วให้ข้อเสนอแนะว่า กลุ่มควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดและอย่างไร การให้
นักเรียนได้ประเมินผลงานของตนเองในลักษณะนี้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา
ทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง

กิจกรรมที่ 8
วิธีไหนดี : การเสนอผลงาน

8 ก
กิจกรรมสอน

นกา สัตยธรรม : เรียบเรียง
จิตรา นนณณี : เรียบเรียง
วรสุดา บุญใจโรจน์ : แบบทดสอบ
เตือนใจ ทองสำริท : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงาน
ในน่าสนใจและตรงตามวัตถุประสงค์ โดยการเสนอแนะตัวอย่างที่ใช้วิธีการใหม่ ๆ ให้นักเรียน
ได้ลองใช้ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นผลของการใช้วิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อพัฒนาความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ และตรง
ตามวัตถุประสงค์

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการเสนอ
ผลงานที่น่าสนใจและตรงตามวัตถุประสงค์ ได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. เราใช้วิธีการหลายวิธีที่สามารถช่วยให้การเสนอผลงานของเราน่าสนใจ เช่น การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การแข่งขัน การตอบปัญหา การโต้วาที เป็นต้น เราควรพยายามใช้วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อช่วยให้ผู้ฟังสนใจในสิ่งที่เราเสนอ และได้รับความรู้จากเราไปให้มากที่สุด

2. ในการเลือกวิธีการเสนอผลงาน เราไม่ควรใช้การบรรยายนาน ๆ แต่เพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้ผู้ฟังเบื่อ และรับความรู้ไปได้ไม่มากเท่าที่ควร เราควรวิเคราะห์เนื้อหาที่เราเสนอว่า มีอะไรเป็นใจความ/ประเด็นสำคัญที่เราต้องถ่ายทอดให้ผู้ฟัง และพยายามหาวิธีการที่จะเสนอสิ่งนั้นให้น่าสนใจ ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้หลาย ๆ วิธีผสมผสานกันก็ได้

สื่อ

1. ตัวอย่างผลงานสรุป เรื่อง "ครอบครัวที่มีสุข" และ "ไปยาลใหญ่"
2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงาน พร้อมทั้งตัวอย่าง

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงาน ซึ่งนักเรียนมักใช้กันอยู่เป็นประจำ และอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของวิธีการนั้น

1.2 ครูให้นักเรียนระดมสมอง เสนอความคิดว่าจะมีวิธีการอะไรอีกบ้างที่จะสามารถนำมาใช้ในการเสนอผลงานที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และช่วยให้ผู้ฟังได้รับความรู้มากขึ้น ครูจดบันทึกข้อเสนอทั้งหมดบนกระดานดำ

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูเรียกนักเรียนออกมา 1 คน และมอบเนื้อหาสรุปเรื่อง "ครอบครัวที่มีสุข" ให้อ่านในใจ แล้วบอกให้ลองเสนอผลงานนั้นให้เพื่อนฟัง โดยการอ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง

2.2 ครูเรียกนักเรียนอีก 1 คน และมอบเนื้อหาสรุปเรื่อง "ไปยาลใหญ่" ให้อ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง

2.3 ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่า วิธีการอ่านบรรยายก็เป็นวิธีเสนอผลงานวิธีหนึ่ง ซึ่งเรามากินใช้กัน เพราะรวดเร็วและสะดวก แต่ก็มีผลเสีย คือ ทำให้ผู้ฟังขาดความสนใจ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรื่องยาว ๆ แล้วผู้ฟังอาจจะเบื่อ

2.4 ครูให้นักเรียนเข้าสู่ความคิดที่ว่า เราสามารถใช้วิธีการอื่น ๆ มาช่วยให้การเสนอผลงานของเราน่าสนใจ ครูจะให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างวิธีการ โดยการให้นักเรียนลองช่วยกันทำตามข้อแนะนำที่ครูให้

2.5 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แจกเนื้อหาเรื่อง "ครอบครัวที่มีสุข" พร้อมทั้งข้อแนะนำ ให้ 2 กลุ่ม และแจกเนื้อหาเรื่อง "ไปยาลใหญ่" พร้อมทั้งข้อแนะนำให้อีก 2 กลุ่ม (ดูในภาคผนวก)

2.6 ครูให้เวลานักเรียนศึกษาข้อแนะนำ และเตรียมตัวที่จะเสนอผลงานตามข้อแนะนำนั้น

2.7 เมื่อพร้อมแล้วให้ 4 กลุ่มแสดง โดยผลัดกันเป็นผู้แสดงและผู้ชม สลับกันไป

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูให้นักเรียนอภิปราย โดยใช้คำถาม เช่น

- การเสนอผลงานครั้งแรก (ที่ครูให้ออกหน้าอ่าน) ก็มีการเสนอผลงานครั้งหลัง

(แสดงตามข้อแนะนำ) นักเรียนชอบแบบไหน เพราะอะไร

= วิธีการเตรียมการเสนอผลงาน ทำอย่างไร (เช่น ควรวิเคราะห์เนื้อหาที่จะพูดว่ามีอะไรเป็นประเด็นสำคัญ แล้วหาวิธีการว่า จะเสนอประเด็นสำคัญนั้นอย่างไร ต่อไปที่แบ่งงานกันว่า สมาชิกในกลุ่มคนใดจะทำอะไร อย่างไร ฯลฯ)

๔. ขั้นสรุป (๕ นาที)

๔.๑ ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนและนำนักเรียนไปสู่ข้อสรุปตามสาระสำคัญ ดังนี้

หลังจากที่นักเรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มแล้ว กลุ่มย่อยได้ผลงานสรุปออกมา การนำผลงานของแต่ละกลุ่มได้มาบอกเล่าสู่กันฟังจะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น แต่ผู้ฟังจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความชัดเจนและความสนใจของการบอกเล่านั้น หากเรามีวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจและชัดเจนแล้ว ผู้ฟังย่อมได้รับประโยชน์มาก ดังนั้นเราจึงควรพยายามช่วยกันหาวิธีการที่น่าสนใจ และใช้วิธีการต่าง ๆ หลายแบบให้ชำนาญ เพื่อเราจะได้ทำให้ผลงานของเราเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นให้มากที่สุด

๔.๒ ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจับบันทึกลงในสมุดจดงาน

จะเสนอผลงานให้ใคร กับถือว่าเป็นหน้าที่ของทุกคน วิธีการที่ดีมีต่างต่าง หรืออย่างเดียว ก็อาจดี อยู่ทำงาน	ต้องชัดเจน น่าสนใจ ไม่สับสน ต้องฝึกฝน ฝึกทำ จนชำนาญ ใช้หลายอย่าง ร่วมระดม ผสมผสาน ฝึกไม่นาน จะเก่งได้ ใซ่ยากเย็น
---	---

กาประเมินผล

ครูใหม่ก็เรียนทำแบบทดสอบ และเปิดบันทึกตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การเสนอผลงาน

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย

X หน้าข้อที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

1. วิธีเสนอผลงานที่ดีที่สุดคือวิธีการอ่านบรรยาย
2. การเลือกวิธีเสนอผลงานควรเลือกให้เหมาะสมกับผู้สอน
3. การเสนอผลงานแต่ละครั้งควรเลือกใช้วิธีเดียวเท่านั้น ผู้ชมจะได้ไม่สับสน
4. ในการเตรียมการเสนอผลงาน สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือประเด็นสำคัญ
ที่ต้องการถ่ายทอดให้ผู้ชม
5. นักเรียนอาจจะใช้การแข่งขันทัวร์นาเมนต์ การตอบปัญหา และการแสดง
ละครในการเสนอผลงานก็ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อสอบ

1. X

2. ✓

3. X

4. ✓

5. ✓

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ตัวอย่างผลงานสรุปเรื่อง "ครอบครัวที่มีสุข"

ครอบครัวที่มีสุข

ลักษณะของครอบครัวที่มีความสุข คือ การที่บิดามารดาให้ความรักและเอาใจใส่ต่อบุตรธิดาอย่างสม่ำเสมอ คือมีเวลาให้ลูก ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีเวลาสนทนาและแสดงความเห็นด้วยกัน ได้รับประทานอาหารร่วมกันอยู่เสมอ ได้รับประทานอาหารร่วมกัน เมื่อมีการงานต่าง ๆ ก็ช่วยกันทำ เจ็บไข้ได้ป่วยหรือมีเรื่องเดือดร้อนใด ๆ ก็เอาใจใส่ช่วยเหลือกันและกัน ลูกให้ความเคารพและเชื่อฟังคำตักเตือนสั่งสอนของพ่อแม่ ไม่ทำตัวเหลวไหล เมื่อทุกคนรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุข

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงานเรื่องครอบครัวที่มีสุข

ให้นักเรียนลองเสนอผลงานโดยวิธีแสดงเป็นละคร โดยกำหนดตัวละครให้มี พ่อ แม่ ลูก ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ให้นักเรียนช่วยกันเขียนบทละคร ให้มีบทพูดและบทแสดงตรงกับประเด็นสำคัญของเรื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ตัวอย่างผลงานสรุป เรื่อง "ไปยาลใหญ่"

เรื่อง ไปยาลใหญ่

เครื่องหมาย วิชา เรียกว่า ไปยาลใหญ่ วิชาเขียนท้ายข้อความที่ยังมีต่อไปอีกมาก แต่บทกวี เป็นตัวอย่างเป็นเพียงบางอย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ฉะนั้นไปเที่ยวเขาหินงามหรือสวนสัตว์ดุสิตก็ได้เห็น สัตว์ต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ สิง ค่าง ชะนี ยีราฟ กบ เก้ง วิชา เวลาอ่านข้อความให้อ่านข้อความ นั้นพอถึงเครื่องหมาย วิชา ให้อ่านว่า ละ ซึ่งมาจากคำว่าละไว้ในฐานที่เข้าใจ นอกจากนี้ เครื่องหมาย วิชา ยังสามารถนำไปใช้ในข้อความหรือคำกลอนที่ทุกคนรู้อยู่แล้ว เพื่อย่นย่อใจความที่รู้อยู่แล้ว เช่น มีสิ่งที่จะบรรยายให้ครบถ้วน..... วิชา อยุ่จ่ายลงให้มากจะมากมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเสนอผลงานเรื่อง "ไปยาลใหญ่" พร้อมทั้งตัวอย่าง

ตัวอย่างการเสนอผลงานแบบให้แสดงบทบาทสมมุติ ให้นักเรียนเชิงวิพากษ์คือ ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทย คือ ดร.มนวิภา บรรยายเรื่อง าลา ให้นักเรียนทราบในวิทยุ โทรทัศน์

ผู้ช้ถาม : สวัสดีครับ ท่านผู้ชมวันนี้โอกาสที่ท่านทราบถึงเรื่อง าลา (ผู้ให้ดูใบไม้คร่ำ) สวัสดีครับ ดร.มนวิภา ร่ายกรภาษาไทยวันละคำรู้สึกเป็นเกียรติที่อาจารย์ได้มาเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้เราฟัง

ดร.มนวิภา : สวัสดีค่ะคุณสุชาติ คิดมีความยินดีที่ได้มีโอกาสเล่าเรื่อง าลา ให้ทุก ๆ ท่านที่สนใจ

ผู้ช้ถาม : เครื่องหมายอะไรครับ น่าสนใจจังเลย

ดร.มนวิภา : เครื่องหมายไปยาลใหญ่ค่ะ ใช้เขียนไว้หลังข้อความที่เป็นพวกเดียวกัน และเป็นที่รู้จักกันโดยทั่ว ๆ ไป เวลาอ่านให้ใช้คำว่า ละ

ผู้ช้ถาม : มีตัวอย่างให้ดูไหมครับ

ดร.มนวิภา : มีค่ะ สมมุติว่าคุณได้ไปเที่ยวสวนสัตว์คูสิต คุณจะเห็นสัตว์อะไรบ้างคะ ข้ามยกด้วย

ผู้ช้ถาม : ผมเห็นว่า คาง ชะนี ขีราฟ กา เกง

ดร.มนวิภา : เอาละคะ ใส่เครื่องหมาย าลา เลย แล้วคุณก็อ่านหรือกล่าวต่อไปว่า..... เกง าลา อานว่า เกง ละ คือ ยังมีอีกมาก

ผู้ช้ถาม : วิธีใช้มีแค่นี้หรือครับ

ดร.มนวิภา : ยังมีอีกค่ะ ในเพลงหรือคำประพันธ์ที่เป็นที่รู้จักกันดีแล้ว ก็ใช้เครื่องหมาย าลา ได้ เช่น เพลงชาติไทย ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย..... าลา เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัยโย ในกรณีนี้เราใช้ขอข้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ " มีอะไรสงสัยไหมคะ

ผู้ช้ถาม : ไม่สงสัยครับ ขอบคุณ

กิจกรรมที่ 8
วิธีไหนดี : การเสนอผลงาน

8 ข
กิจกรรมฝึก

วิชาฯ แผนกฯ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาได้เสนอแนะให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นสิ่งที่จะตามมาเสมอเมื่อกำหนดกลุ่มเสร็จแล้ว ก็คือ การนำผลงานที่เป็นของกลุ่มย่อย ๆ มาเสนอรายงานให้กลุ่มอื่น ๆ ได้รับทราบและเรียนรู้ด้วย เป็นการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน ตามหลักแล้ว ขั้นตอนในการเรียนรู้ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญมาก เพราะนักเรียนจะได้รับสิ่งที่เป็นแก่นหรือหัวใจสำคัญของงานที่ได้ทำไป แต่ในสภาพความเป็นจริงมักจะปรากฏว่า ครูและนักเรียนไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อตัวแทนกลุ่มออกมารายงาน นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยสนใจฟังเท่าที่ควร โดยมากแล้วกลับเป็นการรายงานให้ครูฟัง ดังนั้นถ้าครูสามารถที่จะฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการที่น่าสนใจในการเสนอผลงานแล้ว อาจจะช่วยใหญ่ฟังสนใจมากขึ้น และหากครูพยายามใช้กระบวนการที่ช่วยทำให้ขั้นตอนการเรียนรู้ขั้นนี้มีประสิทธิภาพขึ้น ก็จะมีผลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียน

ระยะเวลาฝึก

จากกิจกรรม 8 ก. นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการเสนอผลงาน โดยใช้การแสดงละคร และการแสดงบทบาทสมมติ นอกจาก 2 วิธีนี้แล้ว ยังมีวิธีอื่นอีกหลายวิธี เช่น การโต้วาที การแข่งขัน การทอเบ็ดหมา การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ ฯลฯ หากครูให้นักเรียนฝึกการเสนอผลงาน เมื่อนักเรียนมีโอกาสทำงานกลุ่มแล้ว เห็นว่านักเรียนยังไม่สามารถคิดได้เอง ครูควรจัดกิจกรรมในทำนองเดียวกันกิจกรรม 8 ก. โดยให้ตัวอย่างแก่เด็กในวิธีอื่น ๆ อีก ก็จะช่วยให้นักเรียนเกิด

ความคิดขึ้นมาได้ ดังนั้นระยะเวลาในการฝึกอย่างเฉพาะเจาะจงจึงขึ้นอยู่กับความต้องการของนักเรียนแต่ละแห่ง

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. หากครูเห็นว่านักเรียนยังต้องการตัวอย่างในการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเสนอผลงาน ครูอาจจัดกิจกรรมตามขั้นตอนที่เสนอไว้ในกิจกรรม 8 ก. โดยเปลี่ยนเนื้อเรื่องที่ใช้และให้ตัวอย่างหรือแนวทางในการเสนอผลงานไว้ แล้วให้นักเรียนลองปฏิบัติตาม ตัวอย่างเช่น ในการอภิปรายกลุ่ม เรื่อง "เราจะช่วยกันประหยัดได้อย่างไร" เมื่อนักเรียนสรุปผลได้แล้ว ครูอาจเสนอให้ใช้การเสนอผลงานโดยการแสดงละคร มีตัวละครพูดโต้ตอบกัน หรือในการอภิปรายกลุ่มเรื่อง "เราจะนำเงินบริจาคไปใช้ทำอะไรดี" หรือ "ในปีใหม่นี้เราจะจัดกิจกรรมอะไรดี" เมื่อนักเรียนสรุปผลได้แล้ว ครูอาจเสนอให้ใช้การเสนอผลงานโดยการโต้วาที เนื้อหาที่มีลักษณะเป็นการค้นคว้ารายงาน เช่น กลุ่มอภิปราย เรื่อง "ต้นไม้มีคุณประโยชน์อย่างไร" หรือ "พระคุณของบรรพบุรุษไทย" ฯลฯ อาจเสนอให้ใช้การเสนอผลงานโดยใช้การแข่งขันตอบปัญหา เป็นต้น

2. การฝึกให้นักเรียนตามโอกาสที่นักเรียนมีการทำงานกลุ่มร่วมกันนั้น ครูอาจใช้วิธีการดังนี้
-เมื่อนักเรียนใกล้ผลงานแล้ว ให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที ช่วยกันคิดและเตรียมวิธีการเสนอผลงาน

-ครูเดินสังเกตการณ์ทั่วไป หากเห็นว่า กลุ่มใดยังไม่ได้ความคิดในการเสนอผลงาน ครูก็อาจเสนอแนะวิธีการอย่างคร่าว ๆ แล้วให้นักเรียนคิดในรายละเอียด

-เมื่อนักเรียนเสนอผลงานแล้ว ครูอาจให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยเสนอความคิดว่า เนื้อหาที่เสนอแนะอาจใช้วิธีอื่นอะไรได้อีก การอภิปรายในสนามนี้ จะช่วยขยายความคิดของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น และทำให้การคิดในครั้งต่อไปเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น

การได้คิดได้ฝึกบ่อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นเรื่อย ๆ

3. กระบวนการที่จะช่วยทำให้การเสนอผลงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูควรดำเนินการดังนี้

-ครูควรพูดชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า การเสนอผลงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ประเด็นสำคัญ ๆ ซึ่งเป็นผลจากการอภิปรายกลุ่ม

-ครูอาจหามาตรการที่จะช่วยให้นักเรียนให้ความสนใจการเสนอผลงานมากขึ้น เช่น การให้คะแนน ให้รางวัล กลุ่มหรือบุคคลที่ให้ความสนใจ ตั้งใจฟัง เป็นต้น

-ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากการฟังการรายงานผลงานแทนการที่ครูสรุปเอง โดยครูอาจใช้เทคนิคมอบหมายความรับผิดชอบให้กลุ่มสรุป จะช่วยให้นักเรียนให้ความสนใจมากขึ้น

-การสรุปบทเรียน ให้ครูใช้ผลสรุปจากการเสนอผลงานของนักเรียนเป็นสำคัญ จะช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานของตนเองมากขึ้น หากผลสรุปของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูสามารถเพิ่มเติมได้

กิจกรรมที่ 9
โครงงาน : ทักษะการพูด

9 ก
กิจกรรมสอน

อัจฉรา ชีวทัศน์ : เรียบเรียง
กัทิศภา อรรถฉลิ : เรียบเรียง
วรุตตา บุญไวโรจน์ : แบบทดสอบ
อัจฉรา ชีวทัศน์ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการพูดให้ชัดเจน และได้เห็นวิถีการและแนวทางในการพูดให้ชัดเจน เช่น การออกเสียงคำต่าง ๆ ให้ถูกต้อง การเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้ฟัง และการขยายความที่พอเหมาะ เป็นต้น กิจกรรมนี้กำหนดให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่ปรากฏ แล้วให้นักเรียนอภิปรายวิเคราะห์สาเหตุ และคิดหาวิธีแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้ตัวอย่างที่จะนำไปใช้ปฏิบัติต่อไป

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาอันเนื่องมาจากการพูดสื่อความหมายไม่ชัดเจน และได้แนวทางที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในการทำงานร่วมกันกับเพื่อน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหานั้นเนื่องมาจากการสื่อความหมายที่ไม่ชัดเจน ได้ถูกต้อง

แนวคิด

การสื่อความหมายให้ชัดเจนทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสื่อความหมายที่ไม่ชัดเจนนั้นสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากผู้ส่งสาร และผู้รับสาร จะได้มีการป้องกันโดยการทบทวนตรวจสอบความเข้าใจกัน และแก้ไขโดยปรับความเข้าใจให้ตรงกันหากเกิดเข้าใจผิดกันขึ้น

สื่อ

1. ตารางการวิเคราะห์ปัญหาการสื่อความหมาย
2. สถานการณ์สำหรับการวิเคราะห์ 3 สถานการณ์

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูบอกนักเรียนว่า "วันนี้ครูมีเรื่องขำขันอยู่หลายเรื่องที่สุด ๆ จะให้นักเรียนฟัง 3 กลุ่ม ออกมาจับฉลากว่าใครจะได้แสดงเรื่องอะไร โดยที่เมื่อจับฉลากเรื่องต่างๆ ไปได้แล้วให้เตรียมตัวพร้อมเรื่องตามที่กำหนดให้ภายในเวลา 5 นาที จากนี้ครูก็จะให้ออกมาแสดงตามลำดับ สถานการณ์ที่เขียนไว้ที่ละกลุ่ม ขณะที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงนักเรียนก็ต้องตั้งใจให้ดี เพื่อช่วยกันสรุปหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากเรื่องแต่ละเรื่องว่ามีปัญหาจากอะไร และวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร โดยเขียนในตารางที่ครูจะแจกให้ภายหลัง

1.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วแจกของใส่เอกสารสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กลุ่มละ 1 สถานการณ์ให้นักเรียนไปเตรียมข้อสอบเพื่อจะมาแสดงโดยให้เวลาซักซ้อม 5 นาที ถ้ามีข้อใดไม่เข้าใจเนื้อหา หรือพบภาพให้ซักถามครูใหญ่ระหว่างก่อน

2. ซักกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูให้เวลานักเรียน 10 นาที เพื่อซักซ้อมกันในกลุ่ม

2.2 ครูเรียกนักเรียนออกมาแสดงตามลำดับสถานการณ์ที่จับฉลากได้ ในกรณีแสดงละครครูชี้แจงข้อปฏิบัติดังนี้

-ไม่หันหลังให้ผู้ชม

-พยายามแสดงให้ผู้ชมเห็นสีหน้า ท่าทาง ชัดเจน ไม่ควรกลาน หรือเล่นกับพื้น ทำให้ผู้ชมเห็นไม่ชัด ถ้าจำเป็นต้องนอน ควรจัดยกพื้นนอนเป็นเวทีให้สูงขึ้น

-จัดหาอุปกรณ์และการแต่งกายให้สอดคล้องกับบทบาทรวมทั้งการใส่ผ้าเสียงที่เหมาะสม

2.3 เมื่อทุกกลุ่มแสดงครบแล้ว ครูแจกแผนภูมิตาราง วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำไปช่วยกันดู (อยู่ในภาคผนวก) เพื่อหาสาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ และเสนอแนะการแก้ปัญหา ให้เวลา 10 นาที ขณะที่นักเรียนช่วยกันอภิปรายนั้น ครูจะคอยเดินดูและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

2.4 ครูเขียนแผนภูมิตารางการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไขไว้บนกระดาน โดยจัดทำในลักษณะนี้

สถานการณที่ 1	สาเหตุ	วิธีแก้ไข
หน้ 1 หน้ 2 หน้ 3		
สถานการณที่ 2	สาเหตุ	วิธีแก้ไข
หน้ 1 หน้ 2 หน้ 3		
สถานการณที่ 3	สาเหตุ	วิธีแก้ไข
หน้ 1 หน้ 2 หน้ 3		

3. ขั้นตอนปราชญ์ (15 นาที)

- 3.1 เมื่อครบเวลา 10 นาที ให้แต่ละกลุ่มมารวมเป็นกลุ่มใหญ่ จากนั้นครูก็ส่งตัวแทนออกมา รายงานจนครบทุกกลุ่ม
- 3.2 ขณะที่ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงาน ครูก็จะเขียนสรุปสาเหตุของปัญหาและวิธีแก้ไขของแต่ละกลุ่มไว้ในตารางที่จัดเตรียมไว้
- 3.3 เมื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรายงานเสร็จ ครูก็จะจับฉลากให้กลุ่มต่อไปออกมารายงานและดำเนินการเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งเรียนออกมารายงานจนครบทุกกลุ่ม

3.4 ครูให้นักเรียนดูคำคมที่ได้จากการรายงานซึ่งครูเขียนสรุปไว้ในแผนภูมิตามที่แต่ละกลุ่ม
ให้ขอเสนอแนะไว้แล้วร่วมกันอภิปรายโดยสรุปจากสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1 จากสถานการณ์ที่ 1 ทำไมแม่จึงโกรธลูก (เพราะเข้าใจผิดว่าลูกขโมยกว่า
กางเกงตัวหนึ่ง ๆ ที่ยังไม่ได้ใส่ แต่ความจริงแล้ว ลูกต้องการพูดว่า ครับ)

3.4.2 ปัญหาของสถานการณ์ที่ 1 มีสาเหตุจากอะไร (ลูกพูดคำความกล้าไม่ชัดเจน)

3.4.3 การแก้ไขทำอย่างไร (เมื่อถามลูกว่าดองใส่แล้วหรือถึงว่า ครับ นอกจากนี้
ลูกก็อาจขยายความคำพูดต่อไปว่า "เดี๋ยวนะ ครับ แม่เดี๋ยวผมขอคุณหญิงให้จับก่อนแล้วผมจะไปดองสวมดู"
และที่สำคัญที่สุดลูกจะต้องฝึกพูดคำว่า "ครับ" ให้ชัดเจนด้วย) และที่จะสื่อความเข้าใจได้ดี ลูกควรพูด
ว่า "ขอบคุณครับ" แทนคำว่า "ครับ" เพียงอย่างเดียว

3.4.4 จากสถานการณ์ที่ 2 ทำไมนางแดงจึงหย่าขาดสามีหลังจากเพื่อนแนะนำว่า
ไม่ควรรหย่า (เพราะนางแดงเข้าใจว่า เพื่อนยุยงให้ หย่า เนื่องจากเข้าใจคำว่า "อย่า" เป็น "หย่า")

3.4.5 ปัญหาของสถานการณ์ที่ 2 มีสาเหตุจากอะไร (คำว่า อย่า และ หย่า เป็น
คำพ้องเสียงเพื่อนของนายแดงขาดการขยายความให้ชัดเจน เพราะรีบร้อนพูดเลยพูดเพียงว่า "อย่า
เลยเธอ" ทำให้นางแดงซึ่งอยาก หย่า อยู่แล้วรีบ หย่า ทั้ทีเพราะเข้าใจว่าเพื่อนยุยงให้ หย่า)

3.4.6 การแก้ไขปัญหาคควรทำอย่างไร (นางแดงเองควรมอบทบทวนไปว่า "เธอเห็นด้วย
ไหมที่จะให้ฉัน หย่า" นอกจากนี้เพื่อนของนางแดงก็อาจจะพูดขยายความอีกว่า "อย่าเลยเธอ ฉันว่า
อยู่ต่อไปเถอะลูกจะโตให้พ่อและแม่พร้อมหน้า มีอะไรก็ค่อยพูดกันนะ ฉันจะช่วย)

3.4.7 จากสถานการณ์ที่ 3 ทำไมนายแดงจึงไม่เข้าใจว่า สิริ คืออะไร (เพราะ
นายแดงไม่คุ้นเคยกับคำศัพท์ใหม่ ซึ่งคำนี้เป็นภาษาต่างประเทศ ดังนั้นการใช้นามในการสื่อความหมาย
จึงเป็นปัญหาขึ้น)

3.4.8 ปัญหาของสถานการณ์ที่ 3 คืออะไร (การใช้คำซึ่งไม่คุ้นเคยยากแก่การทำ
ความเข้าใจ)

3.4.9 การแก้ปัญหาคควรทำอย่างไร (พยายามลดการขยายความให้ชัดหรือพูดคำภาษาไทย
ง่าย ๆ ว่า "ไป เข้าแถว ต่อทางนั้นจะ" การที่ใช้นามให้เหมาะสมในการสื่อความหมายจึงเป็น
สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจได้ตรงกันยิ่งขึ้น)

3.5 ครูให้นักเรียนบางคนที่เคยพบปัญหาเกี่ยวกับการสื่อความหมายไม่ชัดเจนให้เพื่อน ๆ ฟัง และให้เพื่อน ๆ ช่วยกันสรุปภาษาเหตุของปัญหา และเสนอแนะวิธีแก้ไข

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมและเพิ่มเติมให้ได้ตามสาระสำคัญดังนี้

ในการทำงานร่วมกันและอยู่รวมกัน การพูดจากติดต่อกันเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การสื่อความหมายช่วยให้เราเข้าใจกัน แต่ในทางตรงกันข้ามก็อาจเป็นสิ่งที่ทำให้เราไม่เข้าใจกันหรือเข้าใจผิดกันได้ การเข้าใจผิดทำให้เกิดปัญหาซึ่งบางครั้งอาจจะร้ายแรงมาก ดังนั้นเราจึงควรระมัดระวัง เวลาพูดจาติดต่อกันนั้น ควรพูดให้ชัดเจน และเวลาพูดควรสังเกตผู้ฟังว่าเขาเข้าใจตรงกับเราหรือไม่ ทางที่ดีอีกทางหนึ่งก็คือ เมื่อพูดไปแล้วควรตรวจสอบว่า ผู้ฟังเข้าใจตรงกับที่เราพูดหรือไม่ หากไม่ตรง ก็ควรอธิบายขยายความให้ชัดเจน และปรับความเข้าใจให้ตรงกัน การทำเช่นนี้จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจับหน้าที่กลองในสมุจจกงาน

พูดอะไรพูดให้ชัดรัดกุมยิ่ง	อย่าทอดทิ้งสิ่งสำคัญกันเลยหนา
พูดออกเสียง ร ล ชักทุกครา	ส่งภาษาสื่อกันไปให้ตรงกัน
ไขยามาครั้งใดควรรีบเกราะห	ใช้ให้เหมาะกะกับผู้ฟังทุกสิ่งสรรพ
พูดอะไรไม่เข้าใจให้ถามกัน	ขจัดปัญหาได้ไม่ยากเย็น

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ทักษะการพูด

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การพูดชัดเจนหมายถึงอะไร

- ก. ออกเสียงดังชัดเจน
- ข. ออกเสียงคำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
- ค. ใช้คำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
- ง. ถูกทุกข้อ

2. บุคคลใดมีทักษะในการพูดที่ดี

- ก. พูดโดยใช้วาจาสุภาพ
- ข. พูดโต้ตอบและไม่ตกหล่น
- ค. พูดโดยให้ข้อมูลในรายละเอียดต่าง ๆ มาก
- ง. ยกตัวอย่างหรือขยายความเรื่องที่พูดได้เหมาะสม

3. ข้อใดคือการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการสื่อสารด้วยการพูด

- ก. ตรวจสอบว่าผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจตรงกันหรือไม่
- ข. ปรับความเข้าใจกันเมื่อเกิดการเข้าใจผิด
- ค. พูดแล้วไม่ควรพูดซ้ำอีกจะทำให้เสียเวลา
- ง. ถูกทุกข้อ

4. ข้อใดคือความหมายของคำกล่าวต่อไปนี้ "การใช้ภาษาพูดให้เหมาะสมกับผู้ฟัง"

- ก. พูดโดยคำนึงถึงอาชีพของผู้ฟัง
- ข. พูดโดยคำนึงถึงความรู้อของผู้ฟัง
- ค. พูดโดยคำนึงถึงวัยของผู้ฟัง
- ง. ถูกทุกข้อ

ตอนที่ 2 จงเติมคำใบ้ช่องว่างให้เหมาะสม

จากบทบาทสมมุติที่นักเรียนแสดงเอง
อะไรบางอย่างเกี่ยวกับการพูดให้ชัดเจน

ก็เรียนได้แนวทาง

- ก.
- ข.
- ค.

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

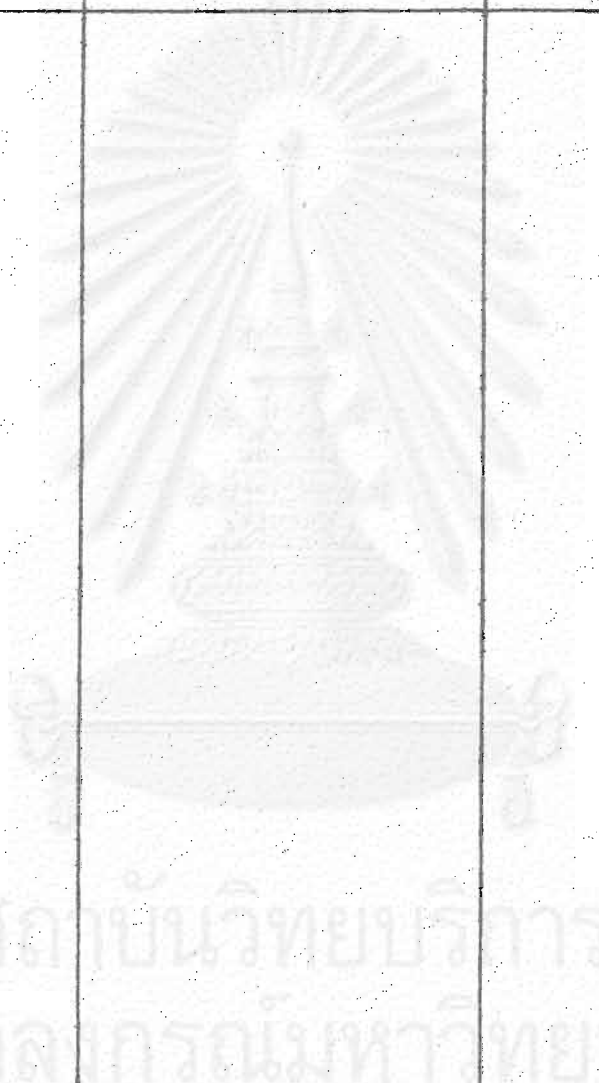
1. เฉลยข้อทดสอบ

- ตอนที่ 1
1.	ง
2.	ง
3.	ก
4.	ง

ตอนที่ 2

- ก. ออกเสียงชัดเจน
- ข. เลือกคำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
- ค. การขยายความที่เหมาะสม

2. ตารางวิเคราะห์สาเหตุการสื่อความหมาย

ลักษณะปัญหา	สาเหตุ	วิธีแก้ไข
		

3. สถานการณ์ที่ 1

วันที่แม่กลับจากชื่อของพบลูกนั่งดูโทรทัศน์อยู่ แม่ก็ยื่นถุงทางเกงให้ลูกแล้วพูดว่า "นี่ลูกแม่พบทางเกงตัวนี้สวยดีเลยชื่อมาฝาก" ลูกก็ไม่ได้เหลียวมามองเพราะพะวงและสนุกกับภาพยนตร์โทรทัศน์ จึงทักว่า "คีย์" แม่โกรธมากเลยพูดว่า "ลูกนี่เป็นยังไงนะ ยังไม่ทันลองใส่ดูเลยบอกว่"คีย์" แล้ว เอาละถ้าคีย์ก็อย่าเอา แม่จะเก็บไว้แจกเด็กชนาถาก็ได้"

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. สถานการณ์ที่ 2

นางแดงกับสามีทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เนือง ๆ วันหนึ่งนางแดงดูมีใจมากจึงโทรศัพท์ไปหาเพื่อนแล้วพูดว่า "นี่เธอฉันทนไม่ไหวแล้ว สามีของฉันเจ้าชู้เหลือเกิน ฉันจะหย่ากับเขาละ เธอว่าไง" เพื่อนของนางแดงขณะฟังโทรศัพท์สายตกก็หล่นไปเห็นลูกกำลังปีนหน้าต่าง เอ็มรับพูดว่าเพียงว่า "อย่าเลยเธอ เกียวแค่นี้ก่อนนะ ทายแล้วลูกของเธอกำลังปีนหน้าต่าง" แล้วก็รีบวางหูโทรศัพท์แล้ววิ่งไปจับลูกไว้ไปให้คนเลี้ยงดูดูแล จากนั้นจะมาโทรกลับไปหานางแดงต่อ เมื่อผู้ดื่มสมุกโทรศัพท์ไว้ที่ทำงาน เลยไม่รู้ว่าจะโทรไปหานางแดงได้อย่างไร รุ่งขึ้นนางแดงก็ไปหย่ากับสามีที่อำเภอ แล้วโทรมาบอกเพื่อนว่า "นี่เธอฉันหย่าเรียบร้อยแล้วตามที่เธอแนะนำมาทางโทรศัพท์" เมื่อวานนี้ เพื่อนจึงพูดว่า "ฮ่าทำไมหย่าละ" นางแดงจึงพูดว่า "เฮ้ย / เมื่อวานนี้เธอออกฉันใจฉะวุ่นๆ เลย ฉันก็ทำตามที่คุณแนะนำแล้วนี่" เพื่อนของนางแดงเอามือตบอก อุทานด้วยความตกใจว่า "เธอเข้าใจผิดแล้ว ฉันบอกว่าย่านนะ ไม่ใช่หย่า เผลอฉันตกใจว่าลูกกำลังปีนหน้าต่าง เลยวางหูโทรศัพท์ไป ที่จริงฉันตั้งใจจะบอกว่า อย่าหย่าเลย โธ่ ! อยู่กันมาตั้งนาน เห็นแก่ลูกดีกว่า แล้วจะทำยังงี้ก็ละเธอ" นางแดงพูดว่า "แหม / ไม่ทำเลยนี่ก็เพราะเข้าใจผิดแท้ ๆ เลย ฉันไม่น่าจะใจร้อนเลยนะ"

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. สถานการณ์ที่ 3

นายบุญธรรมมีอาชีพค้าขายมาเป็นลูกที่กรุงเทพฯ มาอยู่ได้ 2 - 3 วัน ก็ไม่สบาย เพราะ
แพ้ลมพิษในกรุงเทพฯ จึงไปโรงพยาบาล นายบุญธรรมจะซื้อยาตามที่หมอเขียนใบสั่งยา นายบุญธรรมจึง
ไปยื่นเบียดบริเวณที่จ่ายยา พยาบาลจึงพูดว่า "ดูไปยื่นต่อคิวเร็ว" นายบุญธรรมก็รู้สึกงง หันซ้าย
แลขวา ก็ไปพบชายหนุ่มคนหนึ่งเดินมา นายบุญธรรมจึงถามว่า "คุณครับคนไหนชื่อคิวช่วยบอกหน่อยผมจะ
ไปยื่นต่อเขาคับ"

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 9
โครงนิค : ทักษะการพูด

9 ข
กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แขนงนี้ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เรื่องการพูดนี้เป็นเรื่องทวีสองคม คือมีทั้งประโยชน์และโทษ คนจะเข้าใจกันก็เพราะการพูดจาด้วยความหมายกัน จะเข้าใจผิดกันก็เพราะการพูดจา จะรักจะเกลียดกันก็อยู่ที่การพูดจา ทั้งนี้เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรจะช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กเรียน เพราะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใช้กันทุกวันในชีวิตประจำวัน

ความเข้าใจที่ครูควรสร้างให้แก่เด็กเรียนก็คือ การพูดของเราที่อาจไม่มีประสิทธิภาพได้ คำว่า ไม่มีประสิทธิภาพ หมายถึงว่า เมื่อพูดไปแล้วคนฟังกับคนพูดเข้าใจไม่ตรงกัน การที่เข้าใจไม่ตรงกันก็มีสาเหตุหลายประการ เช่น การพูดไม่ชัดเจนพอ ใช้คำพูดไม่ถูกหรือเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้ฟัง ผู้ฟังแปลความหมายของคำพูดของเราไปอีกทางหนึ่งไม่ตรงกับความต้องการของผู้พูด เช่นนี้เป็นต้น ดังนั้นครูจึงควรให้คำแนะนำแก่เด็กเรียนในเรื่องของการเป็นผู้พูดที่ดีเพิ่มเติมดังนี้

ก. การพูดอย่างชัดเจน ผู้พูดที่ดีควรพูดได้ชัดเจน ซึ่งหมายความว่า

1. พูดออกเสียงคำต่าง ๆ ชัดเจน เช่น พูดตัว ร ตัว ล ชัดเจน
2. พูดทวนซ้ำเสียงที่ได้ยินชัดเจน ไม่ค่อยเกินไป หรือดังเกินไป
3. ใช้คำพูดเหมาะสมกับผู้ฟัง คือ เลือกคำพูดได้เหมาะสมกับผู้ฟัง เช่น ผู้ฟังที่เป็นผู้ใหญ่ ก็ต้องใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนน้อม เป็นต้น
4. เรียบเรียงคำพูดได้ดี ทั้งแล้วเข้าใจง่าย คือ เรียบเรียงเรื่องที่พูดต่อเนื่องเป็นเรื่องราว เป็นขั้นตอน ที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย
5. พูดไถ่รวมน่าไม่ติดขัด คือ ไม่พูดติดตะกุกตะกัก หยุดเป็นช่วง ๆ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฟังของผู้ฟัง

ข. การพูดเพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้พูดที่คิดพูดแล้วผู้ฟังจะทองเข้าใจตรงกันผู้พูด ซึ่งผู้พูดจำเป็นต้องทำดังต่อไปนี้

1. ขณะพูด มีการสังเกตผู้ฟัง เช่น มองผู้ฟัง
2. มีการซักถามผู้ฟัง
3. มีการอธิบายขยายความให้ชัดเจน
4. มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง

ค. การพูดอย่างมีมารยาท ผู้พูดที่ดีจะต้องมีมารยาทในการพูด ซึ่งหมายถึง

1. ไม่พูดยืดเยื้อยาวนานเกินไป หรือสั้นเกินไป
2. ให้โอกาสผู้อื่นพูดบ้าง
3. ไม่พูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล
4. ไม่พูดก้าวร้าวผู้อื่น
5. ไม่พูดดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

ระยะเวลาฝึก

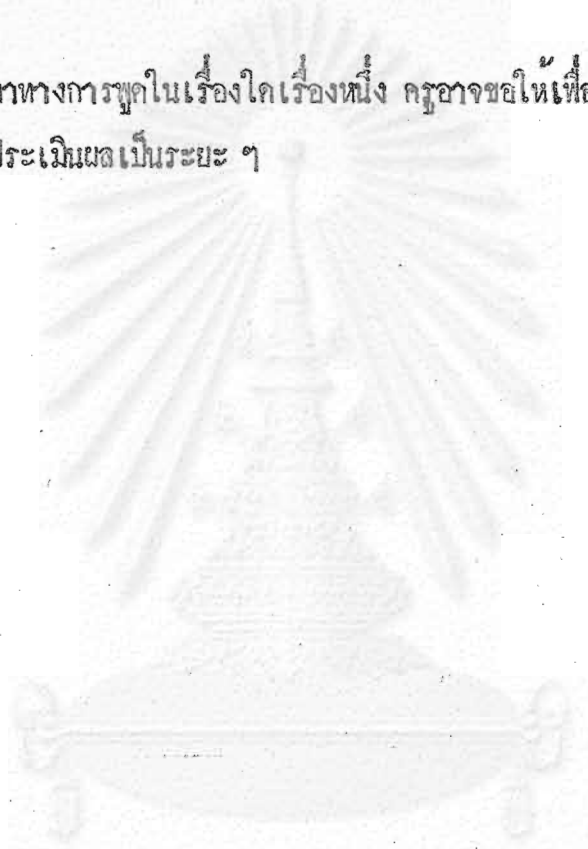
ทักษะการพูดให้ชัดเจน การพูดให้เข้าใจตรงกันและการพูดอย่างมีมารยาทนี้เป็นเรื่องที่สามารถฝึกได้เสมอ ๆ ทั้งในระหว่างการเรียนรู้เนื้อหาวิชา การทำงานร่วมกัน หรือในโอกาสอื่น ๆ การฝึกฝนควรจะทำไปเรื่อย ๆ จนกว่านักเรียนจะเกิดเป็นทักษะอย่างแท้จริง

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนว่า ควรปฏิบัติตามที่ได้กล่าวไว้ในคำชี้แจง
2. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนว่า หากมีใครพูดอะไรที่ไม่ชัดเจน ฟังแล้วไม่เข้าใจ ไม่ควรจะเป็นในระหว่างเรียน ทำงาน หรือเล่น ให้ซักถาม เพื่อให้ผู้พูดอธิบายใหม่ให้ชัดเจน การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนฝึกการพูดของตนเองให้ดีขึ้น และเป็นการป้องกันการเข้าใจผิดด้วย

3. เมื่อมีการทำงานร่วมกัน ครูแจกจ่ายการสำหรับตรวจสอบการเป็นผู้คนที่ดี ให้นักเรียนแต่ละคนเพื่อประเมินผลตนเอง แล้วนำผลการประเมินมาอภิปราย และเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงต่อไป หรือครูอาจให้นักเรียนจับคู่สังเกตพฤติกรรมของกันและกัน และประเมินพฤติกรรมการศึกษาของกันและกันก็ได้

4. นักเรียนที่มีปัญหาทางการพูดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ครูอาจขอให้เพื่อนคนใดคนหนึ่งคอยช่วยเหลือ และครูควรติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการสำหรับตรวจสอบการเป็นผู้พูดที่ดี

ทักษะการพูด	ค	ควรปรับปรุง	หมายเหตุ
<p>ก. <u>การพูดอย่างชัดเจน</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. พูดออกเสียงคำต่าง ๆ ชัดเจน เช่น พูดตัว ร ตัว ล ชัดเจน2. พูดด้วยเสียงที่ไคยินชัดเจน3. ใช้คำพูดเหมาะสมกับเพศ4. เรียบเรียงคำพูดได้ดี ฟังแล้วเข้าใจง่าย5. พูดได้ราบรื่น ไม่ติดขัด			
<p>ข. <u>การพูดเพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. ขณะพูด มีการสังเกตผู้ฟัง เช่น มองผู้ฟัง2. มีการซักถามผู้ฟัง3. มีการอธิบายขยายความให้ชัดเจน4. มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง			
<p>ค. <u>การพูดอย่างมีมารยาท</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. ไม่พูดยึดขาวเกินไป หรือนานเกินไป2. ให้โอกาสผู้อื่นพูดบ้าง3. ไม่พูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล4. ไม่พูดก้าวก้าวผู้อื่น5. ไม่พูดดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น			

กิจกรรมที่ 10
พรายกระฉิบ : ทักษะการฟัง

10 ก
กิจกรรมสอน

อัจฉรา ชีวพันธ์ : เรียบเรียง
พิศภา แสงณดี : เรียบเรียง
วรศุภา บุญไวโรจน์ : แบบทดสอบ
อัจฉรา ชีวพันธ์ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการฟัง การจับใจความ และมารยาทในการฟัง โดยการให้นักเรียนได้เล่นเกมแข่งขันเกี่ยวกับการฟัง และทำแบบฝึกหัดร่วมกัน เพื่อเลือกหาแนวทางในการปฏิบัติตนให้มีลักษณะของการฟังที่ดี เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการฟัง และได้แนวทางที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติตนให้เป็นผู้ฟังที่ดี

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของการฟังที่ดีได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การฟังมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การฟังไม่ชัดเจนจะเกิดผลเสีย คือ ทำให้การสื่อสารผิดพลาด ทำให้ความเข้าใจไม่ตรงกัน และอาจทำให้เสียประโยชน์ทั้งของผู้พูดและผู้ฟังได้
2. ลักษณะของการฟังที่ดี จะประกอบไปด้วยการตั้งใจฟัง การซักถาม เมื่อไม่เข้าใจ การขวนขวายความเข้าใจ การฟังให้จบความ และการสรุปใจความสำคัญ
3. การรักษามารยาทที่ดีในการฟังเป็นสิ่งพึงกระทำ และสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ไม่ทำให้เสียบรรยากาศ โดยการพูดแซว พูดพร้อม ๆ กันหลาย ๆ วิธี พูดกระซิบกระซาบกัน คุยกันในขณะที่ฟัง ทำงานอื่นขณะฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมการพูดของผู้พูดโดยการให้ความสนใจ ผู้พูดควยการชมทนายผู้พูดขณะที่ฟัง พยายามแสดงการเห็นด้วย ประมอื่อให้กำลังใจ ให้เกียรติผู้พูด โดยการขออนุญาตและขอโทษเมื่อต้องการแสดงความคิดเห็นหรือเมื่อเกิดข้อผิดพลาด

สื่อ

1. แบบประเมินลักษณะของการฟังที่ดีในการทำงานร่วมกัน จำนวนเท่าจำนวนนักเรียน

ในห้อง

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

ขั้นตอนการทำเนิกริจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม โดยพูดว่า ชิ่ง บิ่ง โป่ง บ้าง ใครพูดคำใดก็จะอยู่กลุ่มนั้น ครูจะให้นักเรียนเข้านั่งตามที่นั่งซึ่งจะจัดโต๊ะไว้กลางวง

1.2 ให้นักเรียนแต่ละหมู่หนึ่งเรียงกันตามหมู่ของตน ระยะห่างระหว่างหมู่ห่างกันพอสมควร

2. ขั้นกิจกรรม (15 นาที)

2.1 ครูให้นักเรียนที่นั่งอยู่คนแรกของแต่ละหมู่ออกมาอ่านข้อความในกระดาษที่ครูเตรียมไว้ โดยพยายามจำข้อความต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ให้เวลาอ่าน 3 นาที

2.2 ให้ตัวแทนของแต่ละหมู่ที่เป็นคนออกมาอ่านคนแรกนั้นกลับไปยังหมู่ของตน โดยยังคงนั่งเฉย ๆ อยู่ก่อน เมื่อครูให้สัญญาณว่ากระซิบบอก ก็ให้คนแรกของแต่ละหมู่กระซิบบอกข้อความที่ตนได้อ่านมาให้เพื่อนคนที่ 2 ฟัง แล้วตนเองก็หมดหน้าที่ เป็นหน้าที่ของคนี 2 ที่จะกระซิบบอกไปยังคนที่ 3 คนที่ 3 กระซิบบอกไปยังคนที่ 4 คนที่ 4 กระซิบบอกไปยังคนที่ 5 ดำเนินการเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคนในหมู่

2.3 ให้คนสุดท้ายของแต่ละหมู่ออกมาเขียนข้อความที่ตนได้ฟังมาบนกระดาษซึ่งครูแบ่งเนื่อที่บนกระดาษนี้เส้นเป็นช่อง ๆ ให้ครบตามจำนวนหมู่ของนักเรียน

2.4 ครูเฉลยข้อความโดยเขียนในกระดาษให้นักเรียนดู เปรียบเทียบข้อความเดิมกับข้อความที่แต่ละกลุ่มเขียนไว้

2.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันดูว่ากลุ่มใดเขียนข้อความได้ใกล้เคียงกับข้อความเดิมก็จะเป็น

3. ขั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ตามประเด็นต่อไปนี้

3.1.1 ทำไมข้อความสุดท้ายจึงเปลี่ยนไปจากข้อความเดิม (เพราะผู้ฟังฟังไม่ชัดเจบบ้าง, จำไม่ได้บ้าง ฟังแล้วสับสนคลาดเคลื่อนบ้าง)

3.1.2 คนฟังจำไม่ได้ก็เพราะอะไร (ขาดสมาธิในการฟังเพราะต้องรับแข่งกันบ้าง, คนพูดจ่ามาปิดเลยฟังเรื่องไม่ชัด, ฟังแล้วข้อความคล้ายกัน ทำให้จำสับสน)

3.1.3 ทำอย่างไรจึงจะทำให้ฟังจับใจความได้ดี (ต้องมีสมาธิในการฟัง, ถ้าไม่เข้าใจควรซักถามและทบทวนเพื่อให้เข้าใจตรงกัน, ต้องฟังเรื่องราวให้จบ และพยายามสรุปสาระสำคัญของเรื่องให้ได้)

3.1.4 การฟังที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ถ่องแท้เกิดผลเสียอย่างไร (ได้รับข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง, ได้รับสาระต่าง ๆ ไม่ครบ, ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน, ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ)

3.3 แจกแบบประเมินลักษณะของการฟังที่ดีในการทำงานร่วมกัน ให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้อง และครูอธิบายความให้นักเรียนเข้าใจให้ถ่องแท้

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป แล้วครูช่วยเพิ่มเติมให้ได้สาระสำคัญดังนี้ (5 นาที)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการทำงานร่วมกันนั้น การพูดจาติดต่อกันเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจกัน ในการสื่อความหมายกันองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้ฟัง เพราะถ้ามีแต่ผู้พูดไม่มีผู้ฟังก็เกิดปัญหาได้ ผู้ฟังที่ดีจะต้องมีสมาธิในการฟัง และมีความอดทนฟังให้ตลอด ไม่ขัดจังหวะผู้พูด หากไม่เข้าใจก็ควรซักถาม สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เมื่อฟังอะไรแล้วควรจะทบทวนความเข้าใจของตนเองกับของผู้พูดให้ตรงกัน เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นจากการฟังผิดพลาด หรือการแปลความหมายผิด นอกจากนี้ผู้ฟังควรรักษามารยาทในการฟัง ไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้ผู้พูดเสียกำลังใจ เช่น การพูดคุย กระจกกระซิบ หรือแสดงอาการอื่น ๆ ที่แสดงความไม่สนใจขณะผู้พูดกำลังพูด ในทางตรงกันข้าม ควรพยายามให้กำลังใจผู้พูด โดยการแสดงความสนใจผู้พูด เช่น การสบตา การซักถาม การพยักหน้ารับคำ หรือการใช้คำพูดยกย่อง ชมเชย หรือแสดงกิริยาอื่น ๆ ที่เป็นการให้เกียรติผู้พูด

4.2 ครูให้ฝึกเรียนอ่านบทกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดทำงาน

ฟังอะไรฟังให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง
ฟังไม่ชัดไม่ถนัดเรื่องกลอนกลาย
ฟังสิ่งใดไม่เข้าใจควรซักถาม
เพื่อทำให้เข้าใจได้อย่างดี

อย่าฟังอย่างเคลือบแคลงไร้ความหมาย
อาจจะเกิดเหตุร้ายขึ้นมากมี
พยายามบันทึกไว้ให้ถนัด
ทำเช่นนี้คือความดีใดใดตรงกัน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

ทักษะการฟัง

ให้นักเรียนเขียนวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดแสดงถึงการสื่อสารที่ดี

- ก. สมาชิกทุกคนตั้งใจฟังเหมือนกัน
- ข. สมาชิกทุกคนออกทบทวนจบเรื่อง
- ค. สมาชิกทุกคนซักถามในเรื่องเดียวกัน
- ง. มีการทบทวนความเข้าใจระหว่างผู้ฟังและผู้พูด

2. บุคคลในข้อใดขาดทักษะในการฟัง

- ก. ออกทบทวนจบเรื่อง
- ข. จดบันทึกข้อความสำคัญ
- ค. พูดแซวเพื่อน ๆ เสมอในขณะประชุมกัน
- ง. ซักถามเมื่อฟังแล้วไม่เข้าใจ

3. ภารกิจข้อใดไม่เหมาะที่จะใช้เมื่อกำลังฟังผู้อื่นพูด

- ก. นั่งเรียบร้อยสงบสงัด
- ข. ทำท่าล้อเลียน ยักคิ้วหัวเราะ
- ค. พยักหน้าแสดงความเห็นด้วย
- ง. วางท่าเคร่งขรึมและตั้งใจฟัง

4. การขัดตามเมื่อฟังแล้วไม่เข้าใจ จะทำให้ผู้ฟังได้ประโยชน์ในข้อใดมากที่สุด
- ก. มีมารยาทที่ดีในการฟัง
 - ข. เกิดความเข้าใจเรื่องที่ฟังมากยิ่งขึ้น
 - ค. ได้รับความเชื่อถือจากสมาชิกคนอื่น ๆ
 - ง. ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการฟัง
5. "นี่เธอ เราควรปรบมือให้เขาอะ เขาพูดได้ดีมากจริง ๆ" ข้อความนี้แสดงถึงเรื่องใด
- ก. การให้เกียรติคนพูด
 - ข. ความสำคัญของการฟัง
 - ค. การรักษามารยาทในการฟัง
 - ง. การส่งเสริมการพูดของผู้อื่น

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1. ง
2. ก
3. ข
4. ข
5. ง

2. ข้อความสำหรับเกมพรายกระซิบ

นางสรอยนึ่งเสราสรอย เชน้องสอย เตือบุน เตือคาย เตือทา เรือหนามาน

3. แบบประเมินลักษณะของการฟังที่ดีในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

ให้นักเรียนใส่รูป ★ หน้าข้อความที่เป็นลักษณะของการฟังที่ดีในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

1. ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มขณะที่เพื่อนพูดเราควรมองสบตาเขา เพื่อให้เขารู้สึกว่าเราสนใจเขา
2. ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ขณะที่เพื่อนพูดถ้าเราเห็นว่าไม่ถูกต้องเราควรตะโกนบอก
3. ในการอภิปรายกลุ่ม ถ้าผู้ที่กำลังอภิปรายนั้นพูดไม่ถูก หรือมีข้อบกพร่อง เราควรกระซิบบอกเขาด้วยเพื่อนข้าง ๆ เมา ๆ หรือไม่ก็เขียนวิจารณ์เขาให้เพื่อนข้างเคียงอ่าน
4. ในการอภิปรายกลุ่ม การมองหน้าผู้ที่กำลังพูด อาจทำให้เขาเกออาย จึงไม่ควรมอง
5. ในการฟังเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เราควรจดบันทึกไว้เพื่อกันลืม
6. ถ้าเพื่อนในกลุ่มพูดได้ดี เราควรให้เกียรติเขาโดยการปรบมือให้
7. ในการอภิปรายกลุ่ม ถ้าเป็นเรื่องที่นักเรียนทราบคืออยู่แล้ว นักเรียนอาจฟังไปทำงานอื่นไปพลาง เพื่อไม่ให้เสียเวลา
8. ในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ถึงแม้ว่าเพื่อนจะพูดไม่ถูกต้อง เราก็ไม่ควรขัดแย้ง จะทำเขาอาย และเสียกำลังใจ
9. ในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ถ้าหากนักเรียนมาเข้ากลุ่มช้า ขณะที่เพื่อนกำลังพูดอภิปรายกันอยู่ นักเรียนควรขออนุญาตก่อนเข้ากลุ่ม
10. ถ้าหากการอภิปรายยังดำเนินอยู่ และนักเรียนต้องการออกไปทำธุระส่วนตัว ควรกล่าวขออนุญาตก่อนออกจากกลุ่มไป
11. ถ้าเพื่อนร่วมงานในกลุ่มเป็นเพื่อนสนิทกัน นักเรียนจะไปไหนก็ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ถึงแม้ว่าในกลุ่มยังมีการอภิปรายกันอยู่
12. ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนควรฟังเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่ให้จบไม่ควรตัดบทหรือพูดแทรก ถึงแม้ว่าเขาจะพูดผิดใจไม่ถูกต้องก็ตาม การแสดงความเห็นควรรอคอยจนกว่าเขาจะพูดจบ

๔. เฉลยแบบประเมิน

	๑.	_____	๓.
_____	๒.	_____	๔.
_____	๓.		๕.
_____	๔.		๑๐.
	๕.	_____	๑๑.
	๖.	_____	๑๒.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 10
พรายกระหิม : ทักษะการฟัง

10ข.
กิจกรรมฝึก

ศึกษา แขนงนี้ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ทักษะที่จำเป็นควบคู่กับทักษะการพูดก็คือ ทักษะการฟัง โดยทั่วไปแล้วครูจะสังเกตได้ว่าในการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนมักจะขาดทักษะในการฟัง โดยเฉพาะในขณะที่ครูสอนหรือขณะที่นักเรียนทำงานร่วมกัน นักเรียนมักจะพูดกันจนไม่มีใครฟัง การฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

จากกิจกรรม 10 ก. นักเรียนควรจะได้ทราบและเข้าใจถึงคุณสมบัติของผู้ฟังที่ดีมาแล้ว คงจะได้รับการให้เห็นชัดเจน เพื่อประโยชน์ของการฝึกต่อไปดังนี้

- ก. ลักษณะของการฟังที่ดี
 - 1. ตั้งใจฟัง
 - 2. ฟังให้จบความ
 - 3. ฟังเข้าใจความสำคัญ
 - 4. ฟังแล้วซักถามเมื่อไม่เข้าใจ
 - 5. ฟังแล้วทบทวนความเข้าใจให้ตรงกับผู้พูด
- ข. มีมารยาทที่ดีในการฟัง
 - 1. ส่งเสริมการพูดของผู้พูด โดย
 - 1.1 ให้ความสนใจผู้พูด มองผู้พูด
 - 1.2 แสดงท่าทางยอมรับผู้พูด เช่น พยักหน้าแสดงการเห็นด้วย ปรบมือให้กำลังใจ
 - 1.3 แสดงการยอมรับผู้พูดทางคำพูด เช่น พูดชมเชย พูดให้กำลังใจ
 - พูดตามมีตาม เป็นตน

- 1.4 ให้เกียรติผู้พูด เช่น แสดงความเคารพ ขออนุญาต ขอโทษ เป็นต้น
2. ไม่ทำลายบรรยากาศในการพูด โดย
 - 2.1 ไม่พูดคุยกันขณะผู้พูดกำลังพูด
 - 2.2 ไม่ทำงานอื่นขณะผู้พูดกำลังพูด
 - 2.3 ไม่พูดแซง หรือพูดขัดจังหวะผู้พูด
 - 2.4 ไม่พูดแซว ล้อเลียน ผู้พูด

ลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้ หากครูฝึกฝนให้นักเรียนแล้ว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียน

ระยะเวลาฝึก

เช่นเดียวกันกับการฝึกทักษะการพูด ครูสามารถฝึกฝนทักษะนี้ให้นักเรียนได้เสมอ ทั้งในระหว่างการเรียนเนื้อหาวิชา การทำงานร่วมกัน หรือในโลกอื่น ๆ การฝึกฝนควรจะทำไปเรื่อยๆ จนกว่านักเรียนจะเกิดเป็นทักษะอย่างแท้จริง

อนึ่ง หากนักเรียนมีปัญหาในเรื่องการฟังมาก โดยเฉพาะเมื่อเวลาครูพูดหรือเพื่อนออกมารายงาน นักเรียนมักจะไม่ฟัง หากเป็นเช่นนี้ ครูอาจจัดเวลาประมาณ 2-3 คาบ เพื่อสอนให้นักเรียนรู้ดีว่าการไม่ฟังนั้นมีผลต่อผู้พูดเพียงใด ทั้งนี้ครูอาจจัดกิจกรรมตามที่จะเสนอแนะต่อไปนี้

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. หากครูต้องการจะสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ดีว่า ผู้ฟังจำเป็นต้องให้ความสนใจฟังผู้พูด เพราะมีผลต่อผู้พูดมาก ครูอาจจัดกิจกรรมโดยการสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เช่น ให้นักเรียนบางคนออกมาพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยครูตกลงกับนักเรียนในชั้นล่วงหน้ามาก่อนว่า ขณะที่พูดนั้นให้แสดงความไม่สนใจผู้พูด เช่น คุยกับเอง เองงานอื่นขึ้นมาทำ เอนกตัวเองบ้าง แล้วให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของผู้พูด เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ เมื่อผู้พูดอีกคนขึ้นมาพูด ให้แสดงตรงกันข้าม คือให้ตั้งใจฟัง ชักตามผู้พูด ให้กำลังใจ สนับสนุนและชมเชยผู้พูด แล้วให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของผู้พูด นักเรียน

จะเห็นความแตกต่างของผู้ทั้ง 2 คน และจากการสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้ถูก นักเรียนจะได้ทราบว่า การไม่ให้ความสนใจผู้คนที่ ผู้ถูกรู้สึกไม่สบายใจเพียงใด กิจกรรมในลักษณะนี้ ถ้าครูสามารถทดลองกับนักเรียนหลาย ๆ คนได้ก็ยิ่งดี เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึก "เอาใจเขามาใส่ใจเรา" มากขึ้น

2. ครูจัดทำรายการสำหรับตรวจสอบการเป็นผู้ฟังที่ดี ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินตนเอง แล้วนำผลการประเมินมาอภิปราย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงตนเองต่อไป หรือครูอาจให้นักเรียนจับคู่สังเกตพฤติกรรมของกันและกันก็ได้

3. สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการฟังในส่วนใดส่วนหนึ่ง ครูอาจขอให้เพื่อนคนใดคนหนึ่งคอยช่วยเตือน และครูติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการสำหรับตรวจสอบการเป็นผู้ฟังที่ดี

ทักษะการฟัง	จ.	ควรปรับปรุง	หมายเหตุ
<p>ก. <u>ลักษณะการฟังที่ดี</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. ตั้งใจฟัง2. ฟังให้จบความ3. ฟังจับใจความสำคัญ4. ฟังแล้วซักถามเมื่อไม่เข้าใจ5. ฟังแล้วทบทวนความเข้าใจให้ตรงกับผู้พูด <p>ข. <u>นิมิตหมายที่ดีในการฟัง</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. ให้ความสนใจผู้พูด มองผู้พูด2. แสดงท่าทางยอมรับผู้พูด เช่น พยักหน้าแสดงการเห็นด้วย3. แสดงการยอมรับผู้พูดทางคำพูด4. ให้เกียรติผู้พูด5. ไม่พูดขณะผู้พูดกำลังพูด6. ไม่ทำงานอื่นขณะผู้พูดกำลังพูด7. ไม่พูดแซง หรือพูดขัดจังหวะ8. ไม่พูดแซว หรือล้อเลียนผู้พูด			

กิจกรรมที่ 11
เลขานุการคนเก่ง : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

11ก.
กิจกรรมสอน

สุนันท์ สังข์อ่อง : เรียบเรียง
ทิศนา แคมมณี : เรียบเรียง
วรศุภา บุญยไวยโรจน์ : แบบทดสอบ
เตือนใจ ทองสำริต : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งให้แนวคิดและแนวทางแก่นักเรียน เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของ
เลขานุการ โดยควรให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย หาหลักเกณฑ์และนคลองฝึกปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์นั้น

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อช่วยให้นักเรียน เข้าใจ บทบาทและหน้าที่ของ เลขานุการกลุ่ม เพื่อ เป็นแนวทาง
ในการฝึกฝนตนเองให้สามารถทำหน้าที่ เลขานุการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพได้

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบท เรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับบทบาทและ
หน้าที่ของ เลขานุการกลุ่ม ได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. เลขานุการกลุ่ม เป็นบุคคลที่สำคัญมากของกลุ่ม เพราะเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบงาน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของกลุ่ม
2. หน้าที่ของเลขานุการกลุ่มโดยทั่วไป มี 3 ด้าน คือ (ก) การจกบันทึกข้อมูลที่เป็นผลงานของกลุ่มและแจ้งให้กลุ่มทราบ เพื่อ เป็นข้อมูลในการทำงานกลุ่มให้บรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้ (ข) การติดต่อประสานงานกับสมาชิกกลุ่มหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้งาน เป็นไปตามแผนที่ตกลงกันไว้ (ค) การอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและเรียบร้อย
3. เลขานุการกลุ่มจำเป็นต้องมีสมาธิในการฟัง รู้จักจับประเด็นสำคัญของสิ่งที่ฟัง รู้จักเชื่อมโยงความคิดเห็น และสรุปประเด็นสำคัญได้ การทำเช่นนี้ให้ได้ก็ต้องอาศัยการฝึกฝนเทคนิคหนึ่งทีอาจจะช่วยได้ก็คือ การตั้งใจฟังและใช้คำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ช่วยในการสรุปประเด็น
4. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะให้แก่ตนเอง และเพื่อกลุ่มจะได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น

สื่อ

1. แบบสอบถามบทบาทและหน้าที่ เลขานุการกลุ่ม

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ชั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนากับนักเรียน ถามว่าใครทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มบ้าง มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง และหน้าที่อะไรบ้าง

1.2 ถามนักเรียนว่าทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของเลขานุการกลุ่มอย่างไรบ้าง

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 แจกแบบสอบถามให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้เวลาตอบ 5 นาที (ดูแบบสอบถามในภาคผนวก)

2.2 อภิปรายคำตอบพร้อมกัน และสรุปให้ได้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทของเลขานุการกลุ่มตามที่ระบุไว้ในแนวคิด

2.3 ให้นักเรียนลองฝึกการตั้งจับประเด็นสำคัญและบันทึกสรุปตามหลักที่ได้จากการอภิปรายในข้อ 2.2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 10 คน

2.4 จัดกลุ่มย่อย 10 คน ให้นักเรียนเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง วงในให้มีสมาชิกจำนวน 6 คน ทำหน้าที่อภิปรายในหัวข้อ "ถ้าเรามีเงิน 1000 บาท เราจะทำอะไรดี" และให้ผู้อยู่วงนอก 4 คน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการกลุ่ม บันทึกสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม ให้เวลาอภิปราย 10 นาที

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูให้ผู้ทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มของแต่ละกลุ่มขึ้นมารายงานผลสรุปของกลุ่ม โดยเปรียบเทียบผลสรุปของ 4 คน ว่ามีอะไรเหมือนกันและต่างกัน และให้กลุ่มตัดสินบันทึกสรุปของ 4 คน ในประเด็นต่อไปนี้

- ผลสรุปแต่ละส่วนนั้นมีดีตรงไหน เสียตรงไหน
- ผลสรุปของใครได้ใจความสำคัญครบถ้วนและถูกต้องตรงตามประเด็นที่กลุ่มพูดกัน และเขาทำได้อย่างไร

-ใครสามารถเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ได้ดีที่สุด และเขาทำได้อย่างไร

3.2 ครูให้นักเรียนเห็นว่า นักเรียนทุกคนสามารถที่จะทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มได้ หากพยายามฝึกฝน

3.3 ครูให้นักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีที่กลุ่มจะได้รับ หากทุกคนในกลุ่มสามารถทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มได้

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูเชื่อมโยงความคิดเห็นของนักเรียนและนำไปสู่ข้อสรุปดังนี้

เราทุกคนควรสืบเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม เพราะทักษะการฟัง การจับใจความสำคัญ การบันทึก การประสานงานและการอำนวยความสะดวก เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกคนในการทำงานร่วมกัน หากทุกคนสามารถที่จะช่วยทำหน้าที่นี้ได้ก็จะทำให้กลุ่มทำงานได้คล่องตัวขึ้น เทคนิคง่าย ๆ ที่เราสามารถนำมาใช้ช่วยในการสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ก็คือ การตั้งใจฟังและการใช้คำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพื่อบันทึกประเด็น

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกันและจากบันทึกลงในสมุดจดงาน

งานเลขานุการ เป็นอย่างไร ฉันไม่รู้	ฉันเคยดู ไม่เคยทำ อย่าซ้ำชั้น
จนวันหนึ่ง ครูกำชับ บอกฉันพลัน	ขอให้ฉัน เป็นเลขานุการ "เชื่อน่าลอง"
ฉันใจสั้น หัวใจไหว ไม่เชื่อมั่น	ครูปลอบฉัน "เธอทำได้" ใช้สมอง
ฉันแข่งใจ นั่งนึก ค่อยครึกครอง	เพื่อนค่อนห้อง เขาทำได้ โยเกียงงอน
งานเลขานุการ สอนฉัน เรื่อง "บันทึก"	หิ้งช่วยฝึก "ฟัง" ได้ ไวกว่าก่อน
สามารถ "จับใจความสำคัญ" แต่ละตอน	พร้อมช่วยสอน "การประสาน" งานบุคคล
แม้จับความสรุปประเด็น เป็นเรื่องยาก	แต่ครูฝาก เทคนิคไว้ ใช้ได้ผล
ต้องตั้งใจ จับจุด คำพูดคน	กับถามตน "ทำอย่างไร" ต่างต่างกัน
ใครคนทำ ทำอะไร ที่ไหนนั้น	เมื่อไรกัน คอยถามย้อน ครูสอนฉัน
อีกการทำ ทำอย่างไร ฟังให้ทัน	ฝึกทั่วกัน งานกลุ่มคล่อง ของจำเป็น

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของเลขานุการกลุ่ม

- ก. จัดบันทึกข้อมูล
- ข. ติดต่อประสานงาน
- ค. อำนวยความสะดวก
- ง. ชักชวนสมาชิกอภิปราย

2. การมีสมาธิในการฟัง จะช่วยให้เกิดผลแก่เลขานุการกลุ่มอย่างไร

- ก. สมาชิกทุกคนเชื่อถือ
- ข. ช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ
- ค. สามารถจดจำชื่อสมาชิกได้ทุกคน
- ง. สามารถจับประเด็นสำคัญที่สมาชิกพูดได้

3. ข้อใดที่ถูกต้องมากที่สุด

- ก. ใคร ๆ ก็เป็นเลขานุการได้ตามมีลายมือสวย
- ข. สมาชิกทุกคนมีหน้าที่จัดบันทึกข้อมูลของกลุ่ม
- ค. เลขานุการเป็นบุคคลที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของกลุ่ม
- ง. เลขานุการกลุ่มควรมีหลาย ๆ คน เพื่อช่วยกันทำงานกลุ่ม

4. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เลขานุการควรตั้งใจบันทึกข้อมูลให้ถี่มาก ๆ
- ข. เลขานุการจะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของกลุ่ม
- ค. เลขานุการต้องรู้จักสรุปประเด็นสำคัญและจัดบันทึก
- ง. เลขานุการเป็นผู้ชี้แนะให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามแผน

๑. "ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร" เป็นคำถามที่ช่วยในเรื่องใดมากที่สุด

ก. การประสานงาน

ข. การสรุปประเด็น

ค. การแสดงความดีใจ

ง. การอำนวยความสะดวก

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1.	ง
2.	ง
3.	ค
4.	ค
5.	ข

สถาบันวิทยบริการ
จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสอบถามบทบาทและหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

จงชี้ก ✓ หน้าข้อที่เห็นด้วย และชี้ก ✗ หน้าข้อที่ไม่เห็นด้วย

1. เลขานุการต้องมีลายมือสวย
2. ใครๆก็เป็น เลขานุการกลุ่มได้ถ้ารู้จักบันทึกและสรุปเป็น
3. ขณะฟังไม่ต้องจดอะไรก็ได้
4. เลขานุการต้องไม่พูดอะไรทั้งคืนขณะอยู่ในกลุ่ม
5. เลขานุการสำคัญมากต่อการทำงานกลุ่ม
6. เลขานุการต้องตั้งใจฟังและทำตามหัวหน้าสั่งอย่างเดียว
7. การใช้คำตาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ช่วยให้สรุปประเด็นสำคัญๆได้
8. เลขานุการควรรายงานสิ่งที่บันทึกให้กลุ่มฟังหลังจากจบการประชุมหรือแต่ละครั้ง
9. เลขานุการควรช่วยหัวหน้าเชื่อมโยงเรื่องราวหรือความคิดเห็น ของสมาชิกแต่ละคน ให้กลุ่มฟัง
10. เลขานุการกลุ่มควรสับ เปลี่ยนให้สมาชิกได้ทำหน้าที่สลับกันไป

3. เฉลยคำตอบแบบสอบถาม

1. ✗
2. ✓
3. ✗
4. ✗
5. ✓
6. ✗
7. ✓
8. ✓
9. ✓
10. ✗

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชาภาษาอังกฤษ
เลขานุการคนเก่ง : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

11ช.
กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แนวคิด : เรียบเรียง

คำชี้แจง

กิจกรรมฝึกทำใบงานเลขานุการกลุ่มนี้ เป็นทักษะที่นักเรียนทุกคนควรจะได้รับฝึกฝน ครูควรทบทวนข้อผิดพลาดที่นักเรียนพบเวียนกันทำซ้ำที่ ถึงแม้ว่าบางคนจะไม่สามารถทำได้ ก็ควรให้อีกโอกาสฝึกทำใบงานเรื่อง ๆ สิ่งนี้นักเรียนควรฝึกฝนดังนี้

ก. ให้นักเรียนฝึก รายงานข้อมูลของกลุ่ม นักเรียนจำเป็นต้อง

1. ฝึกฟังในการฟัง

2. สามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง

3. สามารถเชื่อมโยงความคิดเห็น/ข้อมูลที่ได้รับฟัง

4. สามารถจับใจความข้อมูลได้

5. สามารถสรุปความคิดเห็น/ข้อมูลที่ได้รับฟัง

6. รายงานผลงานในกลุ่มทราบ

ข. หน้าที่ติดต่อประสานงานกับสมาชิกกลุ่ม

ค. หน้าที่อำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่กลุ่ม

ระยะเวลาฝึก

ครูสามารถฝึกทักษะนี้ให้แก่นักเรียนได้ทุกครั้งที่นักเรียนมีโอกาสทำงานกลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่ม การฝึกฝนควรจะทำไปเรื่อย ๆ ทกว่านักเรียนจะเกิดเป็นทักษะอย่างแท้จริง

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

เมื่อใดที่นักเรียนมีโอกาสไ้รวมอภิปรายกัน หรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มมักจะต้องเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มขึ้นมา ครูควรถือโอกาสนี้ฝึกฝนทักษะการทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มให้นักเรียนโดยครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนเวียนกันทำหน้าที่ครั้งละหลาย ๆ คน ก็ได้ เช่นกลุ่มย่อยที่มีจำนวน 8-10 คน อาจให้ทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม หนึ่ง ๆ ก็ประมาณ 2-3 คนก็ได้ หากมีกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ครูก็จะสามารถฝึกนักเรียนได้ถึง 6-9 คน ต่อครั้ง ขั้นตอนการฝึกอาจดำเนินการดังนี้

- แจกรายการหน้าที่เลขานุการกลุ่ม (ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบประเมินได้ด้วย) ให้นักเรียน ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจทุกข้อ

- แนะนำให้นักเรียนพยายามปฏิบัติตนให้ไปตามรายการดังกล่าว โดยขอให้ทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถึงแม้จะยังทำไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร เพราะเป็นการฝึกฝน หากนักเรียนหมั่นฝึกฝนจะดีขึ้นเรื่อย ๆ

- ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติหน้าที่

- หลังจากกลุ่มอภิปรายหรือทำงานเสร็จสิ้นลง ครูอาจให้นักเรียนประเมินตนเองว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ดีเพียงใดแล้วจึงให้เลขานุการทุกคนรายงานผลสรุปเปรียบเทียบกับว่า การจบบันทึกของใครได้ใจความดีตรงส่วนไหน บทพร่องตรงส่วนไหน แต่ละคนควรปรับปรุงอย่างไร ทั้งนี้อาจประเมินตามรายการหน้าที่เลขานุการกลุ่มที่แจกให้แทนแล้ว

หากนักเรียนมีโอกาสได้ทำบ่อย ๆ ทักษะนี้ก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดีต่อการทำงานกลุ่มแล้ว ยังเป็นผลดีต่อกรเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มทักษะภาษาไทย

รายการหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

รายการหน้าที่เลขานุการกลุ่ม	คดี	ปานกลาง	ยังคงปรับปรุง	หมายเหตุ
1. มีหน้าที่ในการฟัง				
2. จัดประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังได้				
3. เชื่อมโยงความคิดเห็น/ข้อมูลที่รับฟังได้				
4. จัดบันทึกข้อมูลที่				
5. สรุปความคิดเห็น/ข้อมูลที่รับฟังได้				
6. รายงานผลงานในกิจกรรม				
7. ติดตามประสานงานกับสมาชิกกลุ่ม				
8. อำนวยความสะดวกในการทำงานในกลุ่ม				

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 12

ชื่ออะไรที่ : ระเบียบในการทำงาน

12ก.

กิจกรรมสอน

สมพงษ์ สิงหนะพล : เรียบเรียง
กิตติภา แชนมณี : เรียบเรียง
วรสุภา บุญยไวโรจน์ : แบบทดสอบ
พยอม สุขมาก : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทดลอง ระเบียบ
การทำงาน โดยขอให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติที่สะท้อนให้เห็นผลและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ
ทำงานที่ขาดระเบียบ

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึง ผลกระทบของการทำงานที่ขาดระเบียบที่มีต่องานของกลุ่ม และ
เห็นความสำคัญในการวางแผนและการทดลองระเบียบในการทำงานร่วมกัน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนบทเรียนจบแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องระเบียบใน
การทำงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การทำงานกลุ่มที่ดีควรมีระเบียบหรือข้อตกลง เป็นแนวในการทำงานร่วมกัน เพราะความแตกต่างกัน หากแต่ละคนทำตามที่ต้องการ จะก่อให้เกิดความสับสน วุ่นวายและอาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ การขาดระเบียบสามารถทำให้เกิดปัญหา และทำให้งานไม่บรรลุผลสำเร็จหรือล่าช้าได้

2. การทำงานกลุ่ม มีทั้งผู้นำและผู้ตาม หากสมาชิกและผู้นำ (หรือหัวหน้า) ร่วมกันตกลงระเบียบการทำงานกลุ่มไว้แต่แรกแล้ว จะทำให้กลุ่มเข้าใจตรงกันและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เป็นการป้องกันปัญหา ทำให้กรทำงานกลุ่มสามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

3. การตกลงระเบียบในการทำงานอาจทำให้หัวหน้ากลุ่มตั้งหรือสมาชิกทุกคนร่วมกันตั้งก็ได้ ประการสำคัญก็คือ ระเบียบที่ตั้งขึ้นนี้สมาชิกทุกคนควรเห็นด้วยและเป็นที่ยอมรับปฏิบัติตาม

4. ระเบียบหรือข้อตกลง เมื่อตั้งขึ้นแล้วสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ของงานของกลุ่ม การไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อตกลงจะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานและงานอาจไม่สำเร็จตามที่ต้องการได้

สื่อ

1. บทบาทสำหรับแสดง 10 บทบาท จำนวน 2 ชุด
2. แบบฟอร์มสังเกตการณ์จำนวนเท่ากับผู้ชม

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนและทบทวนแนวคิดที่ได้เรียนมาแล้วในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม
- 1.2 ครูสนทนากับนักเรียนต่อไปว่า ในวันนี้ก็เรียนจะได้เรียนรู้สิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ที่เป็นเรื่องที่ทำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่ม ขั้นแรกครูขอแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 12 คน ครูจะให้แต่ละกลุ่มรวมประชุมปรึกษาหารือกันตามบทบาทที่ครูจะแจกให้ภายหลัง กลุ่มใดที่แสดงได้ตรงบทบาทมากที่สุด ครูจะมีของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ไว้เป็นที่ระลึก

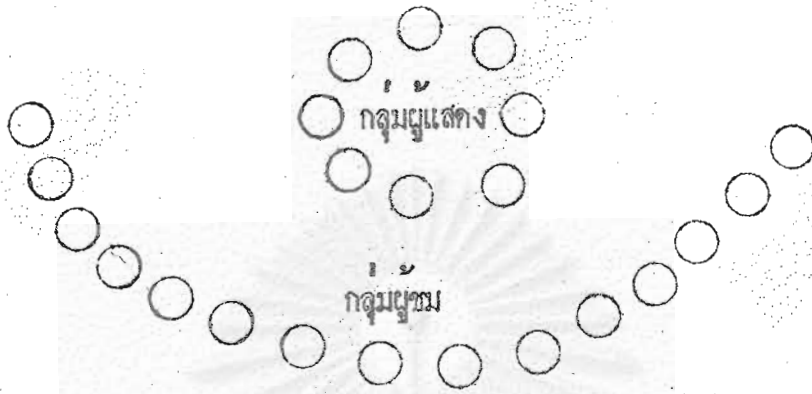
2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้เล่นเกม "วันคู่-วันคี่" คือ ตอนแรกให้นักเรียนรวมกลุ่มใหญ่ จากนั้นจึงแจ้งว่า ครูจะให้นักเรียนจับคู่กันโดยคนที่เกิดวันคู่ (คือ 2 - 4 - 6 - 8 - 10 -) ต้องจับคู่กับคนที่เกิดวันคี่ (คือ 1 - 3 - 5 - 7 - 9 -) แล้วครูจึงส่งสัญญาณให้จับคู่กันได้ เล่นประมาณ 2 เทียว จากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็นคนที่เกิดวันคู่ วันคี่ให้ได้ 2 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน ส่วนที่เกินให้ทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์

2.2 ครูอธิบายว่า "ครูจะแจกบทบาทให้กลุ่มทั้ง 2 กลุ่มนี้แสดงและให้นักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชม ครูจะให้เวลา 8 นาที สำหรับกลุ่มที่แสดงเพื่อศึกษาบทบาท และตกลงกันก่อน และขณะที่กลุ่มตกลงกันนั้น ให้ผู้ชมช่วยจัดสถานที่ให้เหมาะสมด้วย"

2.3 ครูแจกบทบาทให้แต่ละคนในกลุ่มที่แสดงทั้ง 2 กลุ่ม และให้คำชี้แจงว่า "ขอให้แต่ละคนอ่านบทบาทของตนให้กลุ่มฟัง เสร็จแล้วให้ตกลงกันก่อนว่า ใครจะแสดงอย่างไร ถ้าใครคิดว่าแสดงบทบาทตามที่ให้ไม่ได้ให้แลกเปลี่ยนกับคนอื่นได้" (ในขณะที่ครูแจกบทบาทให้นักเรียนแต่ละคน ครูควรพยายามให้บทที่ เหมาะสมกับบุคลิกของนักเรียนด้วย เพื่อช่วยให้การแสดงง่ายขึ้นสำหรับนักเรียน) ครูควรให้เวลานักเรียนซักถามจนเข้าใจ

2.4 ครูและนักเรียนที่เป็นผู้ชมช่วยกันจัดสถานที่ดังนี้

2.5 เมื่อกลุ่มผู้แสดงพร้อมแล้ว ครูใหญ่แสดงกลุ่มที่ 1 เข้าประจำที่ผู้แสดง ส่วนผู้แสดงกลุ่มที่ 2 ให้งั้นชมร่วมกับกลุ่มผู้ชมไปก่อน

2.6 ครูตกลงเกี่ยวกับมารยาทในการชมการแสดงกับนักเรียน แล้วบอกให้ผู้ชมสังเกตการแสดงในประเด็นที่ว่า "ผู้แสดงได้แสดงพฤติกรรมอะไรบางอย่างที่เป็นปัญหาสำหรับการประชุมครั้งนี้" ครูแจกแบบสังเกตการณ์ให้นักเรียนที่เป็นผู้ชม คนละ 2 แผ่น เพื่อให้เขียนคำตอบหลังจากชมการแสดง

2.7 ครูให้กลุ่มผู้แสดงที่ 1 เริ่มแสดงได้ ให้ความแสดงประมาณ 5-10 นาที

2.8 ครูให้กลุ่มผู้ชม (ยกเว้นผู้แสดงกลุ่มที่ 2) เขียนคำตอบลงในแบบสังเกตการณ์ที่แจกให้

2.9 ครูให้แสดงกลุ่มที่ 2 เริ่มแสดงได้โดยให้ผู้แสดงกลุ่มที่ 1 ไปนั่งแทนที่ ให้ความแสดง 5-10 นาที

2.10 ครูให้กลุ่มผู้ชม (ยกเว้นผู้แสดงกลุ่มที่ 1) เขียนคำตอบลงในแบบสังเกตการณ์ที่แจกให้

3. ทวิเคราะห์ (15 นาที)

3.1 ครูถามประธานกลุ่มที่แสดงทั้ง 2 กลุ่มว่า "ผลการประชุมเป็นอย่างไรบ้าง ได้ข้อหรือไม่" (คำตอบที่คาดว่าจะตอบก็คือ ตกกลางคืนยังไม่ได้)

3.2 ครูถามผู้ชมว่า "อะไรทำให้กลุ่มตกลงกันไม่ได้" หรือถ้ากลุ่มตกลงกันได้ ถ้าเปลี่ยนเป็นคำถามว่า "สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมอะไรที่เป็นปัญหาในการทำงาน" ให้ผู้ชมตอบตามคำตอบที่เขียนไว้ และครูเขียนคำตอบของนักเรียนไว้บนกระดาน (คำตอบที่คาดว่าจะได้ เช่น มีการแย่งกันพูด พูดแรง พูดจกั้จ้งหวะ พูดคุยกันเอง ส่งเสียงกั้จ้ง พูดแหว เป็นท้ม)

3.3 ครูสมทนพำนักนักเรียนไปสู่ข้อสรุปว่า พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นแสดงถึงการขาดระเบียบข้อตกลงในการปฏิบัติงานร่วมกัน

3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดระเบียบ
ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน เช่น เกิดความสับสนวุ่นวาย ความคิดไม่ต่อเนื่อง ตกลงกันไม่ได้ เกิด
ความขัดแย้งกัน คนที่มีพรายทไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น

3.5 ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นว่า "ถ้าจะให้การประชุมครั้งนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี
หัวหน้าและสมาชิกควรทำอะไร" (ข้อสรุปที่ควรได้คือ ทั้งหัวหน้าและสมาชิกควรตกลงระเบียบ
การทำงานกันก่อน เช่น ระเบียบในการแสดงความคิดเห็น ระเบียบในการฟัง เป็นต้น และเมื่อ
ปฏิบัติตกลงกันแล้ว ทุกคนควรปฏิบัติตามระเบียบนั้น)

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูกล่าวสรุปตามสาระสำคัญดังนี้

คนเรามีความแตกต่างกัน เมื่อมาทำงานร่วมกัน ถ้าต่างฝ่ายต่างก็จะทำตามใจตน
การทำงานก็จะเกิดความสับสน วุ่นวายและเกิดความขัดแย้งกันขึ้นได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด
ปัญหาดังกล่าว หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มควรตกลงกันเสียก่อนว่า ระเบียบในการทำงาน
ควรจะเป็นอย่างไร เช่น ถ้าเป็นการประชุมกลุ่มใหญ่ ควรจะมีระเบียบในการพูดและการฟัง
เป็นต้น ระเบียบที่ตั้งขึ้นควรเป็นระเบียบที่ทุกคนเห็นชอบด้วย ซึ่งเมื่อตกลงกันได้แล้ว สมาชิก
ทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติตาม เพื่อการทำงานจะได้เป็นไปอย่างเรียบร้อย รวดเร็ว และราบรื่น

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนต่อไปร่วมกัน และบันทึกลงในสมุดจดงาน

งานเร็ววันเร็ว	ระเบียบสำคัญ
เห็นชอบทั่วกัน	สมาชิกหัวหน้า
ทางดีปฏิบัติ	เกรงครีทุกครา
ตอนปรานปรอง	ปัญหาหมดไป

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

ข้ออะไรดี

วงกลมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้อง

1. ข้อใดที่ช่วยขจัดปัญหาของการทำงานกลุ่ม
 - ก. สมาชิกแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
 - ข. ความขัดแย้งภายในกลุ่ม
 - ค. ความมีระเบียบในการทำงาน
 - ง. ความราบรื่นในการทำงาน
2. พฤติกรรมใดที่ทำให้การทำงานกลุ่มบรรลุผลสำเร็จ
 - ก. ทำตามความต้องการของตนเอง
 - ข. ตั้งใจฟังผู้อื่นอย่างเคี้ยว
 - ค. ปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม
 - ง. แสดงความไม่เคารพต่อผู้อื่นเมื่อมีโอกาสแสดงความคิดเห็น
3. ระเบียบในการทำงานหรือข้อตกลงของกลุ่มควรมาจากความเห็นของใคร
 - ก. ผู้นำกลุ่ม
 - ข. สมาชิกกลุ่ม
 - ค. เลขานุการกลุ่ม
 - ง. ทุกคนในกลุ่ม

4. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. การปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบมากเกินไป ทำให้งานล่าช้าได้
- ข. ระเบียบหรือข้อตกลงของกลุ่ม ทำให้กลุ่มดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
- ค. เมื่อกลุ่มกำหนดข้อตกลงหรือระเบียบขึ้นแล้วอาจปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามก็ได้
- ง. ในขณะที่การประชุมกลุ่มควรมีการพูดแซวกันบ้าง เพื่อเพิ่มความสนิทสนมภายในกลุ่ม

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. โดยชอททดสอบ

1. ก
2. ค
3. ง
4. ข

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บทบาทสำหรับการแสดง 10 บทบาท

1. นักเรียนเป็นประธานในการประชุมครั้งนี้ โดยได้รับมอบหมายจากครูประจำชั้นให้ร่วมกันปรึกษากับกรรมการชั้นเรียนว่า เงินบริจาคจำนวน 500 บาท จากผู้ปกครองชั้น ป.6 คนหนึ่ง จะเอาไปทำอะไรดี นักเรียนขอความคิดเห็นจากคนอื่น ๆ ให้ทั่วถึง กระตุ้นให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น สมาชิกคนไหนอยากจะพูด ก็ปล่อยให้เขาพูด
2. นักเรียนเป็นกรรมการคนหนึ่ง มีความคิดว่า เงิน 500 บาท ควรนำไปซื้อถังน้ำดื่มประจำห้อง ให้นักเรียนให้เหตุผลต่าง ๆ ให้มาก เช่น
 - อากาศร้อน นักเรียนทิวน้ำบ่อย ๆ ถ้ามีน้ำดื่มประจำห้อง ไม่ต้องลาครูออกไปนอกห้องเรียน
 - นักเรียนที่ลาครูไปคิมน้ำนอกห้องเรียน มักเล็ดไหล เสียเวลา
 - ถ้ามีน้ำดื่มประจำห้อง รักษาความสะอาดได้ง่าย
 - การที่ต้องไปคิมน้ำร่วมกับห้องอื่น ๆ ต้องรอคิวยาว

ฯลฯ

ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยการ แย่งคนอื่นพูด พูดแข่ง หรือ พูดชักจูงหว่า

3. นักเรียนเป็นกรรมการคนหนึ่ง มีความคิดว่า เงิน 500 บาท ควรนำไปซื้ออุปกรณ์ทำความสะอาดห้อง ขอให้นักเรียนให้เหตุผลต่าง ๆ ให้มาก เช่น
 - ไม้กวาด ถังผง และเครื่องมือทำความสะอาดของห้องชำรุดมากแล้ว ควรจะเปลี่ยนเสียที่
 - ถ้าไม่มีอุปกรณ์ทำความสะอาดที่ดี ห้องเรียนจะไม่สะอาด
 - อุปกรณ์ทำความสะอาดเป็นสิ่งจำเป็น ต้องใช้ทุกวัน อย่างอื่นจำเป็นน้อยกว่า

ฯลฯ

ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยการ แย่งคนอื่นพูด พูดแข่ง หรือ พูดชักจูงหว่า

4. นักเรียนเป็นกรรมการคนหนึ่ง มีความคิดว่า เงิน 500 บาท ควรนำไปเป็นทุนอาหารกลางวัน ให้แก่เด็กที่ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้เด็กมีท้องเท่าที่นักเรียนรุมมา มีเด็กที่ขอทุนอาหารกลางวันอีกหลายคน เงิน 500 บาท จะช่วยให้เด็กที่ได้รับทุนมีอาหารกลางวันรับประทานเป็นเวลา 1 เดือน

ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการ แย่งคนอื่นพูด พูดแข่ง หรือ พูดชักจูงหว่า

5. นักเรียน เป็นคนซุกแกง ชอบซุก แต่ไม่มีความคิดเห็นอะไรในเรื่องนี้
ขอให้ให้นักเรียนพยายามพูดแสดงความคิดเห็น เสมอ ๆ เช่น แสดงว่า ความคิดของคนที่นั้น ชอบ
บ้าง ไม่ชอบบ้าง บ้าง ไม่ดี บ้าง หรือ ซุกแซว บุคลิกลักษณะของคนอื่น
6. นักเรียน เป็นกรรมการคนหนึ่ง เห็นด้วยกับความคิดที่จะนำเงินไปให้เป็นทุนอาหารกลางวัน
นักเรียน เป็นคนมีมารยาท จะแสดงความคิดเห็นที่คงยกมือขออนุญาตประธานก่อนทุกครั้ง
7. นักเรียน เป็นกรรมการคนหนึ่ง เห็นด้วยกับความคิดที่จะนำเงินไปใช้ในการซื้ออุปกรณ์ทำความสะอาด
ห้อง นักเรียน เป็นคนมีมารยาท จะแสดงความคิดเห็นที่คงยกมือขออนุญาตประธาน
ก่อนทุกครั้ง
8. นักเรียน เป็นกรรมการคนหนึ่ง เห็นด้วยกับความคิดที่จะนำเงินไปใช้ในการซื้อดินน้ำที่ประจำ
ห้อง นักเรียน เป็นคนมีมารยาท จะแสดงความคิดเห็นที่คงยกมือขออนุญาตประธานก่อน
ทุกครั้ง
9. นักเรียน เป็นกรรมการคนหนึ่ง แต่ไม่ค่อยสนใจการประชุม นักเรียน ชอบ เล่นสนุก จึงชวน
เพื่อนทนายเลข 10 ซุกกันบ้าง แหย่กันบ้าง และบางครั้งก็ส่งเสียงกั๊กรบกวนกลุ่ม
10. นักเรียน เป็นกรรมการคนหนึ่ง แต่ไม่ค่อยสนใจการประชุม นักเรียน ชอบ เล่นสนุก จึงชวน
เพื่อนทนายเลข 9 ซุกกันบ้าง แหย่กันบ้าง และบางครั้งก็ส่งเสียงกั๊กรบกวนกลุ่ม

ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัย

3. แบบฟอร์มสังเกตการณ์การประชุม

ให้นักเรียนสังเกตการณ์การประชุมกรรมการชั้นเรียน และเติมข้อความในช่องว่างตามที่กำหนดให้

บทบาทของหัวหน้า

หัวหน้าได้ตกลงระเบียบการประชุมหรือไม่ นักเรียนสังเกตได้อย่างไรว่ามีการตกลงหรือไม่มีการตกลง

ตอบ

บทบาทของสมาชิก

ลักษณะหรือการกระทำที่แสดงว่า สมาชิกไม่มีระเบียบการทำงาน คือ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

กิจกรรมที่ 12
ชื่ออะไรก็ : ระเบียบในการทำงาน

12 ข
กิจกรรมฝึก

พิกษา แชนมฉฉ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ระเบียบในการทำงาน มักเป็น เรื่องที่กลุ่มส่วนใหญ่มองข้ามความสำคัญไป เพราะดูเป็น เรื่องเล็กน้อย แต่แท้ที่จริงแล้ว เป็น เรื่องที่สำคัญมาก เพราะอาจมีผลกระทบท่ผลงาน ของกลุ่ม รวมถึงความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มด้วย ดังนั้นครูจึงควรช่วยกระตุ้นให้นักเรียนฝึกฝนตนเองในเรื่องนี้โดย

1. ให้นักเรียนตกลง ระเบียบร่วมกัน ก่อนที่จะลงมือวางแผน งานหรือปฏิบัติงาน
2. ครูสังเกตุพฤติกรรมของนักเรียนว่า ปฏิบัติตามระเบียบที่ตกลงกันไว้หรือไม่ หรืออาจตั้งผู้สังเกตการณ์สังเกตพฤติกรรมในเรื่องนี้
3. ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า ใครทำ/ไม่ทำ ตามระเบียบของกลุ่ม เพราะเหตุใด และจะมีทางแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาในครั้งต่อไปได้อย่างไร

ระยะเวลาที่ฝึก

นักเรียนควรได้รับการฝึกในเรื่องนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ครูควรใช้โอกาสที่นักเรียนต้องทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อ 1, 2 และ 3 ในคำชี้แจง

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

(๑) ครูอาจให้นักเรียนประชุมอภิปรายกันในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งก็ได้ และ
คำเป็นารทาม ข้อ 1, 2 และ 3 ในคำชี้แจง โดยครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน หรือ
ให้ผู้สังเกตการณ์บันทึกได้

(๒) ครูอาจมอบหมายงานที่มีลักษณะที่จะต้องลงมือทำร่วมกัน เป็นกลุ่มให้นักเรียน
ปฏิบัติ และดำเนินการเช่นเดียวกับ ข้อ 1.

(๓) เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จ ควรให้ผู้สังเกตการณ์รายงานผลการสังเกต
แล้วครูซักถามผู้ที่ทำผิดระเบียบว่า

ก. เพราะอะไร จึงปฏิบัติเช่นนั้น

ข. คราวต่อไป จะแก้ไขอย่างไร

สถาบันวิทยุบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบการทำงานของกลุ่ม

1. กลุ่มมีการตกลงกัน เกี่ยวกับระเบียบในการทำงานหรือไม่

มี

ไม่มี

2. ใคร เป็นคนริเริ่ม

หัวหน้า

สมาชิก

3. กลุ่มตกลงกันได้หรือไม่

ได้

ไม่ได้

4. อะไร เป็นอุปสรรคในการตกลง

5. ใครที่ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่ตกลงกัน เขาแสดงพฤติกรรมอะไร

ใคร

พฤติกรรมที่แสดง

กิจกรรมที่ 13 ของปริศนา : จุดประสงค์ของการทำงาน	13ก. กิจกรรมสอน
--	--------------------

ฉันทนา ภาคบงกช : เรียบเรียง
ศิศนา แชนมดี : เรียบเรียง
ฉันทนา ภาคบงกช : แบบทดสอบ
ทิพย์วัลย์ สมแดง : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรม "ของปริศนา" นี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทำงานให้ตรงกันในกลุ่มผู้ร่วมงาน ทั้งนี้โดยให้นักเรียนเข้าร่วมทำงานชิ้นหนึ่งซึ่งจะให้นักเรียนเห็นผลเสียที่เกิดขึ้นจากการขาดการทำความเข้าใจในจุดประสงค์ของการทำงาน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทำงานให้ตรงกัน ในการทำงานเป็นกลุ่ม

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทำงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการทำงานร่วมกันหลาย ๆ คน เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมาย ผู้ร่วมงานทุกคนจำเป็นต้องรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของการทำงานตรงกัน เป็นการช่วยป้องกันไม่ให้แต่ละคนทำไปคนละทิศคนละทาง ทำให้งานบรรลุผลช้าหรือไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

2. หัวหน้ากลุ่มจำเป็นต้องคอยตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนเข้าใจในจุดประสงค์ของการทำงานตรงกัน ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

สื่อ

1. ของอุปกรณ์สำหรับกลุ่มย่อย ประกอบด้วย

- กระดาษสี่แผ่นใหญ่ 1 แผ่น
- กรรไกร หรือ ไขมีดตัดกระดาษ 1 อัน
- แป้งเปียก หรือ กาว 1 ชาม

2. บัตรแข็งทำเป็นรูปบัตรขนาด 6" x 8" กลุ่มละ 1 แผ่น

3. แบบสังเกตการณ์ สำหรับผู้สังเกตการณ์ทุกคน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (7 นาที)

1.1 ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน เพื่อนำเข้าสู่เรื่องจุดประสงค์
ในการทำงาน

1.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 8 คน ใน 8 คนนี้แบ่งออกเป็น
ผู้ปฏิบัติงาน 4 คน และผู้สังเกตการณ์ 4 คน

1.3 ครูชี้แจงว่า ครูจะให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานชิ้นหนึ่ง ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานทำงาน
อยู่นั้น ขอให้ผู้สังเกตการณ์ตั้ง 4 คน สังเกตการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เป็นรายบุคคล

1.4 ครูให้ผู้สังเกตการณ์ตกลงกันว่า ใครจะสังเกตผู้ปฏิบัติงานคนใด

1.5 ครูแจกแบบสังเกตการณ์ ให้ผู้สังเกตการณ์ทุกคน และอธิบายให้นักเรียน
เข้าใจ

2. ขั้นกิจกรรม (10 นาที)

2.1 ครูให้คำสั่งแก่กลุ่มปฏิบัติงานว่า "สมมติว่าพวกเราทุกคนคือกลุ่มเยาวชนที่ไป
เข้าแคมป์ที่..... ขณะนี้ได้ถึงพิธีปิดแคมป์แล้ว แต่ยังมีผลงานสำคัญที่สุดท้ายที่
ต้องเร่งทำโดยด่วน งานนั้นคือ กลุ่มจะต้องรับทำของให้เสร็จกลุ่มละ 1 ของ กลุ่มมีเวลาทำ
เพียง 5 นาที"

2.2 ครูแจกของอุปกรณ์ให้ทุกกลุ่ม ๆ ละ 1 ของ แล้วให้สัญญาณทุกกลุ่มให้ลงมือทำ
ได้ หากนักเรียนตามรายละเอียดให้ครูตอบแต่เพียงว่า "เรามีเวลาน้อย อย่าซักถามมาก
รับทำให้เสร็จเร็ว ๆ"

2.3 ครูข้ายให้ผู้สังเกตคอยสังเกตการทำงานของกลุ่ม ครูควรเดินสังเกตการณ์ทุก
กลุ่มด้วย

2.4 เมื่อครบ 5 นาทีแล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มหยุดทำงานแล้วบอกว่า "ของที่ให้ทำนั้น
เป็นของสำหรับใส่ตู้ฉีกรักษาขนาด 6x8" ครูแจกคู่มือให้กลุ่มละ 1 บัตร สำหรับใส่ของ

3. ข้ออภิปราย (13 นาที)

3.1 ครูให้หัวหน้ากลุ่มขึ้นมาหน้าห้องทีละคน แสดงของและวุฒิบัตรของกลุ่มตน ให้เพื่อน ๆ ดู คุกรู้จักถามโดยใช้คำถาม เช่น

- ของเหมาะกับวุฒิบัตรหรือไม่
- เพราะเหตุใดกลุ่มจึงทำของไม่เหมาะกับวุฒิบัตร
- กลุ่มทำงานกันอย่างไร (มีการพูดจาตกลงกันก่อน หรือ ต่างคนต่างลงมือทำงานกัน เลย)
- กลุ่มคิดว่าของนี้สำหรับใช้ทำอะไร

ฯลฯ

3.2 ครูให้ผู้สังเกตการณ์ของแต่ละกลุ่ม รายงานเสริมข้อมูลที่ได้อีกจากการสังเกต

3.3 ครูให้กลุ่มอภิปรายถึงผล เสียที่ได้รับจากการที่สมาชิกกลุ่มขาดความเข้าใจ ในจุดประสงค์ของการทำงาน

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูถามเป็นการจนครบทุกกลุ่มแล้ว จึงตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า "ถ้ากลุ่มของการทำงานนี้ให้ได้ดีตามที่ครูต้องการ กลุ่มควรจะต้องทำอย่างไร"

4.2 ครูกล่าวสรุปย่อสาระสำคัญของกิจกรรมดังนี้

ในการทำงานร่วมกันหลาย ๆ คน เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ร่วมงานทุกคนจำเป็นต้อง รู้ และ เข้าใจ จุดประสงค์ของการทำงานตรงกัน ไม่เช่นนั้น ผลงานอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือบรรลุผลช้า หรือ เกิดความสับสนเนื่องโดยใช้เหตุ หรือ เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ดังนั้นในการทำงานกลุ่มใด ๆ ก็ตาม ก่อนลงมือปฏิบัติงาน หัวหน้าควรดูแลและ ตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มทุกคน เข้าใจในจุดประสงค์ของการทำงานตรงกันหรือไม่ และ สมาชิกทุกคนควรซักถามให้ตนเองมีความเข้าใจชัดเจนในสิ่งที่จะทำ เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

4.3 ครูให้นักเรียนร่วมกันอ่านคำกลอนต่อไปนี้ และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

ศึกษางานให้รอบรู้ขอบข่าย
วางเป้าหมายความเข้าใจจุดประสงค์
สื่อความกิติพิจารณาอย่างซื่อตรง
งานมั่นคงบรรลุดหวังที่ตั้งใจ

ภาคผนวก

เฉลยข้อทดสอบเรื่องจุดประสงค์การทำงาน

(1) ✓ ก

✓ ข

✓ ค

(3) ✓ ก

✗ ข

✓ ค

(2) ✓ ก

✓ ข

✓ ค

(4) ✓ ก

✗ ข

✗ ค

สถาบันวิทย์บริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจเหตุการณ์กิจกรรมของปริทัศน์ฯ

1. กลุ่มทำงานกันอย่างไร

- มีการวางแผนงานร่วมกัน
- มีการแข่งงานกัน
- อื่น ๆ _____

2. พฤติกรรมของสมาชิกที่สังเกต

- บักตาม
- ให้ความคิดเห็น
- ช่วยทำงานอย่างเต็มที่
- รับผิดชอบงาน
- อื่น ๆ _____

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 13

ของปริศนา : จุดประสงค์ของการทำงาน

13ข.

กิจกรรมฝึก

ปริศนา แฉมฉิน : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เพื่ออะไร และทำไมถึงต้องทำ ก็อาจทำให้งานผิดไปจากเป้าหมายได้ ดังเช่น คำสั่งที่ไม่ชัดเจนในกิจกรรมของปริศนา การให้นักเรียนทำของโดยไม่บอกจุดประสงค์ว่า ของนี้ทำไปเพื่อใช้สำหรับอะไร คนที่ทำก็ย่อมคิดไปเองตามใจตน ซึ่งการคิดของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ชัดแย้งกัน และไม่ตรงตามเป้าหมายของงาน

ดังนั้น เรื่องของการวางจุดประสงค์ในการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน กลุ่ม ควรจะมีการวางจุดประสงค์ในการทำงานให้ชัดเจน ให้ทุกคนรู้ว่าอะไรคือจุดประสงค์ที่แน่นอน

ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อกลุ่มวางจุดประสงค์ของการทำงานแล้ว หัวหน้าควรตรวจสอบด้วยว่า สมาชิกในกลุ่มรู้และเข้าใจตรงกันหรือไม่ เพราะคนเรามีความแตกต่างกันในหลายด้าน ความเข้าใจของแต่ละคนอาจแตกต่างกันด้วย บางที่รู้แต่เข้าใจกันไปคนละอย่างก็มี ดังนั้น เพื่อให้งานเป็นไปตามเป้าหมาย หัวหน้าจึงควรตรวจสอบและช่วยให้สมาชิกกลุ่มทุกคน เข้าใจจุดประสงค์ของการทำงานให้ตรงกัน

ดังนั้นงานของครูในเรื่องนี้ก็คือ การฝึกฝนให้นักเรียนระลึกถึงความสำคัญในเรื่องนี้

ระยะเวลาที่ฝึก

นักเรียนควรได้รับการฝึกในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอไปเรื่อย ๆ และควรดูแล
สังเกตให้นักเรียนยึดถือปฏิบัติต่อไปทุกครั้งที่นักเรียนทำงานกลุ่ม

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูสามารถฝึกฝนทักษะการวางจุดประสงค์ของการทำงาน และการทำความเข้าใจ
เข้าใจในจุดประสงค์ของการทำงานให้ตรงกัน โดยการให้นักเรียนใช้จุดคำถามดังนี้ตรวจสอบ
สอบความเข้าใจในกลุ่ม

1. งานที่กลุ่มจะทำคืออะไร.....
2. กลุ่มจะทำงานชิ้นนี้เพื่ออะไร.....
3. ทำไมกลุ่มจึงจะต้องทำงานชิ้นนี้.....
4. ใครเข้าใจ ไม่เข้าใจอย่างไร
6. ทุกคน เข้าใจตรงกันไหม

หากครูฝึกให้นักเรียนตรวจสอบกลุ่มของตนในประเด็นดังกล่าวบ่อย ๆ ก่อนลงมือ
ปฏิบัติงาน ก็จะช่วยให้นักเรียน เกิดความ เคยชินและปฏิบัติได้เองในที่สุด

5 คำถามเพื่อจุดประสงค์ชัดเจน

1. กลุ่มจะ ทำอะไร
2. กลุ่มจะทำ เพื่ออะไร
3. กลุ่มจะทำ ทำไม
4. ใคร เข้าใจ อย่างไร
5. ทุกคน เข้าใจ ตรงกัน ไหม

กิจกรรมที่ 14

ฉายา : การวางแผนงาน

14ก.

กิจกรรมสอน

- เขี้ยวพา โคชะคุปต์ : เรียบเรียง
- สุนันท์ สิงข์ทอง : เรียบเรียง
- นอมศรีรา เสด : เรียบเรียง
- ทีศนา แซมมณี : เรียบเรียง
- พยอม สุขมาก : แบบทดสอบ
- เกื้อนใจ ทองสำริท : กลอน

คำชี้แจง

การวางแผนงานเป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่มด้วยประกอบ ด้วย หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มควรปรึกษากันหรือถกกันก่อนว่ากลุ่มควรจะทำอะไร อย่างไร มีขั้นตอน ใดบ้าง เพื่อที่ทุกคนในกลุ่มจะได้ดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ช่วยให้งานสำเร็จไว้อย่างรวดเร็ว และคุ้มค่า เกม "ฉายา" เป็นเกมที่จะช่วยให้นักเรียนได้เตรียมเทียบแผนผังการทำงานแบบ ไม่ใช้วางแผนงานกับแบบที่ได้วางแผนงาน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของการวางแผน อย่างชัดเจน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนงาน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการในการวางแผนงาน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การที่คนหลาย ๆ คน มาทำงานร่วมกัน จะให้ได้ผลดี ต้องมีการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
2. การวางแผนงาน หมายถึง การปรึกษาหารือกันว่า จะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย และจะทำสิ่งนั้นอย่างไรและมีขั้นตอนอย่างไร
3. การที่ทุกคนเข้าใจตรงกันว่า จะทำอะไร อย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร จะช่วยให้ทุกคนคิดและดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ไม่เกิดความสับสน รุนวายเป็นผลทำให้งานสำเร็จอย่างรวดเร็ว

สื่อ

1. บัตรรูปภาพสินค้า พร้อมทั้งติดราคากับ จำนวนชุดเท่ากับจำนวนกลุ่มนักเรียน
2. นกหวีด
3. ตารางรายการสินค้า
4. ตารางบันทึกเปรียบเทียบยอดราคาสินค้า
5. แผนภูมิค่ากลดชน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (10 นาที)

1.1 ครูทบทวนถึงองค์ประกอบของการทำงาน อันประกอบด้วย หัวหน้า สมาชิกและวิธีการทำงาน ในเรื่องของวิธีการทำงานนั้นก่อนที่จะลงมือทำงานใด ๆ นั้น หัวหน้าและสมาชิกจำเป็นต้องมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อวางแผนการทำงาน

1.2 ครูแนะนำเกมที่จะให้นักเรียนเล่น คือ เกมจ่ายตลาด โดยอธิบายว่า จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน สำหรับกติกาการเล่นเกมจ่ายตลาดมีดังนี้ "ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเลือกซื้อสินค้าที่ครูเตรียมมา แต่ละคนหยิบคนละ 1 ชิ้น ให้มีราคารวมกันแล้วใกล้เคียงกับเงินจำนวน 200 บาท มากที่สุด โดยจะให้เวลาจ่ายตลาดภายในเวลา 1 นาที เมื่อครูให้สัญญาณนกหวีด ให้นักเรียนแต่ละคนช่วยกันจ่ายตลาดโดยหยิบสินค้าคนละ 1 ชิ้น อย่างเร็วที่สุด เมื่อหมดเวลา 1 นาที ครูจะเป่านกหวีดอีกครั้ง ทุกกลุ่มจะต้องหยุดทันที กลุ่มที่หยิบสินค้าได้ใกล้เคียงกับราคาที่ครูกำหนดไว้ จะเป็นผู้ชนะ" ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับกติกาวิธีเล่นก่อนจะเริ่มกิจกรรม

2. ขั้นกิจกรรม (15 นาที)

2.1 ครูแบ่งให้นักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 6 คน

2.2 ครูจัดโต๊ะเตรียมโดยนำโต๊ะ 4 ตัว มาเรียงตามขวางหน้าห้อง แล้ววางบัตรภาพราคาสินค้าคว่ำไว้บนโต๊ะ ให้แต่ละจุดห่างกันพอสมควร และแนะนำว่า กลุ่มใดจะมาจ่ายตลาดที่มีตรรกะใด

2.3 ครูให้สัญญาณนกหวีด นักเรียนแต่ละกลุ่มจ่ายตลาดภายใน 1 นาที โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มยืนอยู่หลังชั้นและให้เดินออกไปยังบัตรรูปที่กลุ่มแต่ละกลุ่มจะต้องหยิบ ให้ทุกคนเลือกหยิบบัตรคนละ 1 ชิ้นภายใน 1 นาที ครูให้สัญญาณหยุดการจ่ายตลาด ทุกคนกลับไปหลังชั้น และถือบัตรภาพสินค้าที่ตนเลือกไว้

2.4 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานจำนวนเงินที่จ่ายตลาด ครูบันทึกไว้ในตารางที่ติดไว้บนกระดาน

2.5 ครูบอกนักเรียนว่า "เราจะเล่นเกมจ่ายตลาด แบบเดิมอีกครั้ง แต่ในครั้งที่สองนี้ ครูจะให้ให้นักเรียนได้ปรึกษารื้อกันก่อนเป็นเวลา 5 นาที โดยครั้งนี้แต่ละกลุ่มจะต้องหาวิธีการที่จะจ่ายตลาดให้ได้จำนวนใกล้เคียง 200 บาท ให้ดีขึ้นกว่าครั้งแรก" ครูให้นักเรียนซักถามกติกาก่อนเข้าใจ ต่อจากนั้นให้นักเรียนปรึกษารื้อกัน เมื่อครบเวลา 5 นาที ครูให้สัญญาณเริ่มจ่ายตลาด เมื่อหมดเวลา 1 นาที ครูให้สัญญาณหยุดจ่ายตลาด นักเรียนทุกคนถือบัตรภาพสินค้าที่เลือกไว้คนละ 1 บัตร

2.6 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานจำนวนเงินที่จ่ายตลาดในครั้งที่ 2 ครูเขียนตารางบนกระดาน แล้วจดบันทึกไว้ในตารางเปรียบเทียบกับครั้งแรก

ตารางเปรียบเทียบยอดราคาสินค้า

กลุ่มที่	ยอดราคาสินค้าครั้งแรก	ยอดราคาสินค้าครั้งที่ 2
1		
2		
3		
4		
5		
6		

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูให้นักเรียนเล่าถึงวิธีการทำงานของแต่ละกลุ่ม ทั้ง 2 ครั้ง และให้เปรียบเทียบการทำงานของแต่ละกลุ่มในทั้ง 2 ครั้งว่า ต่างกันอย่างไร นักเรียนชอบวิธีการทำงานแบบไหน เพราะเหตุใด

3.2 ครูให้นักเรียนดูตารางเปรียบเทียบขอรหัสสินค้าและใบออกข้อแตกต่าง ของการจ่ายตลาดครั้งแรกและครั้งที่สอง การเล่นเกมทั้ง 2 ครั้ง ใหนแตกต่างกันอย่างไร การเล่นเกมครั้งไหนได้ราคาสินค้าใกล้เคียงกันมากที่สุดรวมทั้งกำไรมากที่สุด เพราะเหตุใด

3.3 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการทำงานที่ขาดการวางแผน พร้อมทั้งบอกผลเสียที่เกิดขึ้นจากการไม่วางแผนในการทำงาน

3.4 ให้นักเรียนช่วยกันบอกวิธีการวางแผนที่ดี

4. ขั้นสรุป (10 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนเป็นคำขวัญ โดยครูให้ตัวอย่าง เช่น วางแผนดีไม่มีปัญหา เมื่อแต่ละกลุ่มได้คำขวัญให้เขียนไว้บนกระดานและให้แต่ละกลุ่มอธิบายความหมาย

4.2 ครูให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

"ในการทำงานใด ๆ ควรมีการร่วมกันวางแผนงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน เพราะการวางแผนจะช่วยให้ทราบว่า กลุ่มจะต้องทำอะไร อย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ถ้าไม่มีการวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน จะทำให้การทำงานล่าช้า สับสน ขาดวินัยหรือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร"

4.3 ครูให้นักเรียนอ่านคำกลอนต่อไปนี้ และจับมันทีกลงในสมุดจดงาน

ก่อนจะทำงานใดจำให้มัน	สิ่งสำคัญเหนือทุกอย่างคือ "วางแผน"
งานนำชม นำอคู นำคูแกลน	อยู่ที่ "แผน" ว่าแจ่มชัดหรือชัดกัน
จะวางแผนแต่ละที่ตองมีถวน	ตองทบทวนวางให้ เห็น เป็น ขึ้น ขึ้น
ใครจะทำ ทำอย่างไร ในกัวัน	ประสานกันอย่างเข้าใจ ชัยปัญญา
การทำงานไม่มีแผนแสนลำบาก	ตองเห็นอຍยาก งานไม้คี่ "มีปัญญา"
งานมีแผน แสนสุขสันต์ ทัน เวลา	"หมกปัญญา" ถึงปลายทาง อย่างตั้งใจ

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ และแลกเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

(10 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

การวางแผน

ให้เขียนวงกลมล้อมรอบข้อ ก, ข, ค, ง หรือ จ. ที่ถูกต้องที่สุด

1. การที่คนหลาย ๆ คนมาทำงานร่วมกัน ถ้าจะให้ได้ดี ข้อใดจำเป็นที่สุด
 - ก. มีการวางแผนดี
 - ข. สมาชิกมีความรู้ดี
 - ค. มีการบริหารงานที่ดี
 - ง. มีงบประมาณที่เพียงพอ
 - จ. มีการประเมินผลที่ดี
2. ข้อใดที่จะช่วยให้การทำงานร่วมกันหลาย ๆ คน สำเร็จได้อย่างราบรื่น เรียบร้อยและรวดเร็ว
 - ก. กำหนดเป้าหมาย
 - ข. กำหนดวิธีการ
 - ค. กำหนดค้วมบุคคล
 - ง. กำหนดขั้นตอนการทำงาน
 - จ. ถูกทุกข้อ
3. การวางแผนงานหมายถึงข้อใด
 - ก. การแบ่งงานกันทำ
 - ข. การร่วมมือกัน
 - ค. การช่วยเหลือกัน
 - ง. การปรึกษาหารือกัน
 - จ. การทำงานด้วยกัน

3.2 ยอดราคาสินค้าที่จ่าย 200 บาท จะได้บัตร 6 ใบ ที่มีราคาดังนี้

<u>ตัวอย่าง</u>	บัตรใบที่ 1	ปืนโต	55	บาท
	บัตรใบที่ 2	แจกัน	42	บาท
	บัตรใบที่ 3	เหยือกน้ำ	18	บาท
	บัตรใบที่ 4	กรรไกร	75	บาท
	บัตรใบที่ 5	ไม้แขวนเสื้อ	5	บาท
	บัตรใบที่ 6	แปรงสีฟัน	5	บาท
	รวม		<u>200</u>	บาท

หรืออาจจะเป็นบัตรรายการอื่น เช่น กรรไกร, เหยือกน้ำ, แจกัน, ปืนโต, กรรไกร และไม้แขวนเสื้อ $(5 + 18 + 42 + 55 + 75 + 5 = 200)$

3.3 ถ้านักเรียนคิดคำนวณไม่เก่ง ครูอาจทำตารางให้แต่ละกลุ่มจดบันทึกรวมราคาสินค้า ในลักษณะดังนี้ เพื่อช่วยต่อการรวมตัวเลข

บัตร	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
	ราคา	ราคา
1 บาท บาท
2 บาท บาท
3 บาท บาท
4 บาท บาท
5 บาท บาท
6 บาท บาท
รวม บาท บาท

ภาคผนวก

1. รายการสินค้า

รายการสินค้า

1.	แปรงสีฟัน	5	บาท
2.	บีนโตะ	55	บาท
3.	กรรไกร	75	บาท
4.	แจกัน	42	บาท
5.	เหยือกน้ำ	18	บาท
6.	หม้อ	28	บาท
7.	ปากกา	25	บาท
8.	ไม้แขวนเสื้อ	5	บาท
9.	หนังสือพิมพ์	3	บาท
10.	การคัปีใหม่	5	บาท

2. เฉลยข้อทดสอบ

1.	-	ก
2.	-	จ
3.	-	ง

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

3. บัตรภาพรายการสินค้า

- 3.1 อัตรารายการสินค้าอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม หากไม่มีภาพรายการที่กำหนด เปลี่ยนรูปภาพที่มีอยู่แล้ว และกำหนดราคาสินค้าให้เหมาะสม

กิจกรรมที่ 14

ฉายา : การวางแผนงาน

14ง.

กิจกรรมฝึก

ศึกษา แขนงนี้ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

การวางแผนงาน เป็นทักษะที่จำเป็นมากในการทำงานกลุ่ม และมีผลต่อผลงานของกลุ่มมาก กลุ่มใดก็ตาม หากมีการวางแผนงานอย่างรอบคอบก่อนลงมือปฏิบัติงาน มักจะทำงานได้ผลดี การวางแผนงานเป็นทักษะที่ขาดมากในการทำงานโดยทั่ว ๆ ไป กลุ่มมักจะละเลยหรือรีบร้อนทำงานโดยไม่คิดให้รอบคอบก่อน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเป็นเหตุให้การทำงานล่าช้า หรือไม่ไต่ผลดีเท่าที่ควร ดังนั้นทักษะนี้จึงเป็นทักษะที่ครูควรเน้น และพยายามฝึกให้นักเรียนทำให้ได้จนติดเป็นนิสัย พฤติกรรมการวางแผนงานที่ครูควรฝึกให้นักเรียน มีอย่างน้อย 3 พฤติกรรม คือ

- ก. การปรึกษาหารือกันว่า งานที่กลุ่มจะต้องทำมีอะไรบ้าง
 - ข. การปรึกษาหารือกันว่า กลุ่มจะทำงานนั้นอย่างไร
 - ค. การปรึกษาหารือกันว่า กลุ่มจะทำงานนั้นเป็นขั้นตอนอย่างไร อะไรควรทำก่อน
- ทำหลัง

กิจกรรมฝึกพิเศษ

ครูควรฝึกทักษะการวางแผนงานให้นักเรียนมากเป็นพิเศษเพราะเป็นทักษะที่นักเรียนมักขาด เมื่อใดที่นักเรียนมีโอกาสทำงานกลุ่ม ครูควรให้นักเรียนประเมินกลุ่มของตนว่า ได้มีการวางแผนงานอย่างรอบคอบหรือไม่ การประเมินนักเรียนบ่อย ๆ ในเรื่องนี้ จะช่วยให้นักเรียนตระหนักในความสำคัญ และไม่ลืมขั้นตอนที่สำคัญของการทำงานกันไป

กิจกรรมเสนอแนะ

การให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการวางแผนงานนี้ทำได้ในทุกโอกาสที่ครูมอบหมายงานให้นักเรียนได้ทำเป็นกลุ่ม งานที่ครูให้ทำ หากเป็นงานที่นักเรียนจะต้องทำตามเนื้อหาในหลักสูตรอยู่แล้ว ก็ยิ่งเหมาะสม เพราะจะช่วยประหยัดเวลา ครูไม่ต้องคิดหางานใหม่ให้ทำ ซึ่งเป็นการยุ่งยากสำหรับครู และอาจทำให้ต้องใช้เวลานานขึ้น

สิ่งสำคัญในเรื่องการวางแผนงานนั้น อยู่ที่กระบวนการทำงาน ดังนั้นถ้าครูจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการวางแผนงานไว้ให้นักเรียน และหัดให้นักเรียนได้สังเกตพฤติกรรมกลุ่มอยู่เสมอ ๆ ก็จะเป็นการช่วยให้นักเรียนซึมซาบกระบวนการเหล่านั้นเข้าไปในตัวเองได้โดยอัตโนมัติ

แบบสังเกตพฤติกรรมการวางแผนงานของกลุ่ม

คำสั่ง ให้สังเกตพฤติกรรมกลุ่ม และบอกตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มในเรื่องต่อไปนี้

กลุ่มมีเป้าหมายหรือกันเรื่อง

ก. จะทำอะไรบ้าง ตัวอย่างคือ

.....

.....

.....

ข. จะทำงานอย่างไรบ้าง ตัวอย่างคือ

.....

.....

.....

ค. จะทำงานเป็นขั้นตอนอย่างไร ตัวอย่างคือ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 15
บ้านน้อยเชิงเขา : ชั้นตอนในการทำงาน

15ก.
กิจกรรมสอน

สมคิด เมตไตรพันธ์ : เรียบเรียง
พิศนา แคมมณี : เรียบเรียง
วรสุภา บุญยไวโรจน์ : แบบทดสอบ
สมคิด เมตไตรพันธ์ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการวาง
ชั้นตอนในการทำงานว่ามีผลต่อประสิทธิภาพของงานอย่างไร โดยการให้นักเรียนช่วยกันทำงาน
ชิ้นหนึ่ง ซึ่งหากไม่ได้คำนึงถึงลำดับชั้นตอนที่เหมาะสมแล้ว ผลงานจะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
การวางชั้นตอน ของการทำงานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ยิ่งการทำงานกลุ่มร่วมกันควรที่จะได้มีการวางชั้นตอนการทำงานร่วมกัน เพื่อความเข้าใจที่
ตรงกัน อันจะเป็นสิ่งช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. ให้นักเรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของการวางชั้นตอนในการทำงานได้
2. ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อประกอบการ
วางชั้นตอนการทำงานร่วมกัน ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับชั้นตอนในการ
ทำงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การวางแผนการทำงาน คือการคิดหรือตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร และมีขั้นตอนการทำงานอย่างไร มีสิ่งใดบ้างที่จะต้องจัดหาเตรียมไว้ก่อน
2. การวางแผนอย่างรอบคอบจะช่วยให้การทำงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่สับสนหรือหลงลืม และสามารถตรวจสอบได้คือกว่ามีการบกพร่องเกิดขึ้นที่จุดใด ทำให้สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ถูกต้อง
3. การวางแผนขั้นตอนในการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการทำงาน เป็นการคิดกำหนดล่วงหน้าว่าจะทำอะไรบ้าง จะทำอะไรก่อนหลังเป็นลำดับอย่างไร ในการทำงานร่วมกัน จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ตรงกันด้วยเพื่อการทำงาน จะได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยผลตามเป้าหมายที่วางไว้

สื่อ

1. ชิ้นส่วนที่ประกอบกัน โดยวางซ้อนตามลำดับแล้วจะได้รูปภาพเป็น รูปบ้านและทีวีที่สัมพันธ์กันตัวอย่างภาพที่กำหนดให้ จำนวน 9 ชิ้น บรรจุในซองเดียวกัน มีจำนวนของเท่ากับจำนวนกลุ่มนักเรียน
2. การนำเสนอสำหรับคิดชิ้นส่วน เหนื่อนั้นประกอบเป็นภาพ

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยพูดคุยถึงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่แตกต่างกันระหว่างในเมืองกับชนบท ชี้แนะให้เห็นธรรมชาติที่นำอยู่ของชนบท
2. ครูให้นักเรียนได้ดูตัวอย่างภาพที่กำหนดให้อธิบายเรื่องราวในภาพและบอกว่าจะให้นักเรียนได้ทำภาพนั้น ๆ ขึ้นให้เหมือนตัวอย่างโดยช่วยกันทำเป็นกลุ่ม
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 11 คน อาจใช้วิธีการนับหรือวิธีอื่นที่เหมาะสมและให้มีกรรมการควบคุมกติกาและความเรียบร้อยเป็นระเบียบในแต่ละกลุ่ม (กรรมการในแต่ละกลุ่มอาจจะมากกว่า 1 คนก็ได้)

ข. ขั้นกิจกรรม (15 นาที)

4. ครูแจกซองบรรจุชิ้นส่วนให้แต่ละกลุ่ม และอธิบายกติกาว่านักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ชิ้นส่วนรวมกันทั้งหมด 11 ชิ้น ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกันอย่างเหมาะสมแล้วจะได้รูปภาพตามตัวอย่างที่กำหนดให้ มีข้อตกลงว่าสมาชิกทั้ง 9 คน จะต้องนำชิ้นส่วนที่จะได้รับแจกกระดาษ 1 ชิ้น นั้นมาประกอบเป็นภาพที่ละคนที่โต๊ะหน้าชั้นเรียน คนที่ประกอบแล้วหรือคนต่อไปให้เข้าแถวคอยที่หลังชั้นเรียน โดยจะมีกรรมการดูแลให้เป็นไปตามกติกาและเป็นระเบียบเรียบร้อย
5. ครูอธิบายวิธีการใช้กาวยางน้ำติดชิ้นส่วนให้นักเรียนเข้าใจ
6. ครูแจกภาพตัวอย่างเพื่อให้กลุ่มได้พิจารณาวางขั้นตอนในการทำงานร่วมกัน โดย

ใช้เวลา 5 นาที

7. ครูเก็บภาพตัวอย่าง ให้กรรมการประจำกลุ่มจัดโต๊ะหน้าชั้นเรียนเป็นที่ประกอบภาพเท่ากับจำนวนกลุ่ม จัดกลุ่มนักเรียนเข้าแถวตามลำดับที่กลุ่มได้ตกลงกันว่า จะส่งผู้ใดมาติดชิ้นส่วนก่อน-หลังให้เป็นระเบียบ

8. ครูสั่งให้เริ่มดำเนินการประกอบภาพได้ นักเรียนจะถือชิ้นส่วนที่ตนได้รับแจก 1 ชิ้น ออกมาจากหลังห้องและนำมาประกอบที่โต๊ะที่จัดไว้หน้าชั้นเรียนทีละคนจนครบ 11 คน เป็นภาพที่สมบูรณ์

ค. ชั้นอภิปราย (10 นาที)

9. ครูนำผลงานของทุกกลุ่มคิดหน้าชั้น เปรียบเทียบกับภาพตัวอย่างว่ากลุ่มใดทำได้ถูกต้อง
ใกล้เคียงที่สุด

10. ครูให้หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มออกมารายงาน

- ได้ตกลงกันกลุ่มอย่างไร
- การวางแผนงานคำนึงถึงอะไรบ้าง
- สมาชิกทำตามที่ได้ตกลงกันหรือไม่ เพราะอะไร

11. ครูซักถามผู้ที่คิดชิ้นส่วนดีกว่า เหตุใดจึงคิดผิด

ง. ชั้นสรุป (5 นาที)

1. ครูให้นักเรียนช่วยกันเสนอคำขวัญหรือข้อคิดสั้น ๆ ที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้
2. ครูสรุปตามสาระสำคัญดังนี้

การทำงานเป็นกลุ่มจะให้ได้ดี จำเป็นต้องมีการวางแผนงาน ในการวางแผนงาน
กลุ่มจะต้องช่วยกันคิดว่า จะทำอะไร จะทำอย่างไร และมีลำดับขั้นตอนการทำอย่างไร

การคำนึงว่า จะทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นสิ่งจำเป็น ช่วยให้งานเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพตามที่คาดหวัง หากเราละเลย อาจทำให้งานผิดพลาดได้

3. ครูให้นักเรียนอ่านบทกลอน แล้วจับบันทึกลงในสมุดจดงาน

ผลงานจะดีถ้ามีขั้นตอน
มีขั้นตอนวางไว้ทำงานไปไม่มีผิดพลาด
มีขั้นตอนวางไว้สบายใจเวลาทำ
ไม่หลงลืมขั้นตอนถ้ามีขั้นตอนแน่ชัด
ทำงานตามหวังผลของทุกคนอย่าลืมขั้นตอน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

ขั้นตอนในการทำงาน

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. การวางแผนการทำงาน คือการคิดหรือตัดสินใจว่าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อไร
- _____ 2. ความสำเร็จของการทำงานกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม
- _____ 3. การทำงานกลุ่มที่ดีสมาชิกกลุ่มควรรับผิดชอบปฏิบัติงานหน้าที่ ตามที่ได้รับคำสั่ง เพื่อให้ทำงานนั้นเสร็จด้วยความรวดเร็ว
- _____ 4. การวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการทำงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน
- _____ 5. การวางแผนขั้นตอนในการทำงานที่ดีควรทำไปพร้อมกับการลงมือปฏิบัติจริง
- _____ 6. การรู้จักสังเกตและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบจะช่วยให้การวางแผนงานประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้น
- _____ 7. ในการลงมือปฏิบัติจริง ถ้าสมาชิกคนหนึ่งคนใดเห็นว่าขั้นตอนที่กลุ่มวางไว้ไม่เหมาะสม สามารถเปลี่ยนแปลงได้เองโดยไม่ต้องปรึกษาผู้อื่น
- _____ 8. เมื่อมีการมอบหมายในงานที่สามารถแก้ไขได้ถูกต้อง ถ้ากลุ่มมีการวางแผนอย่างรอบคอบ

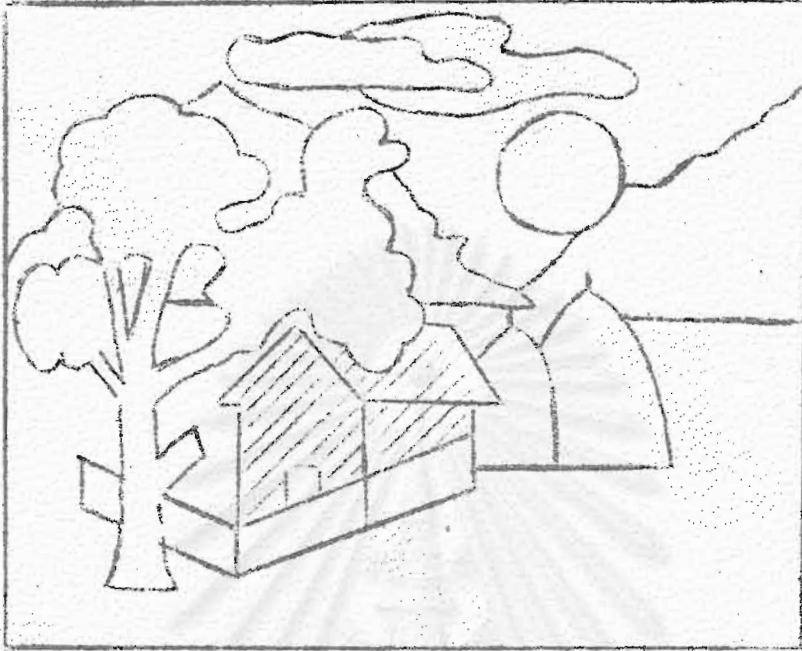
ภาคผนวก

1. เปรียบแบบทดสอบ

1.	X
2.	X
3.	X
4.	X
5.	X
6.	✓
7.	X
8.	✓

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ภาพตัวอย่างและชิ้นส่วนบ้านน้อยเชิงเขา

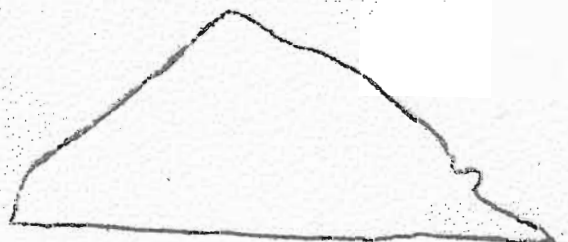
1. พื้นหลังและลายเส้นแสดงโครงร่างของรูปภายนอก

2. ดวงอาทิตย์

3. ภูเขา

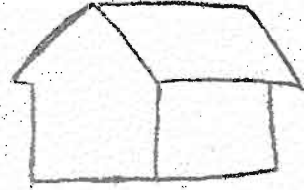
4. ภูเขา

5. กองฟาง

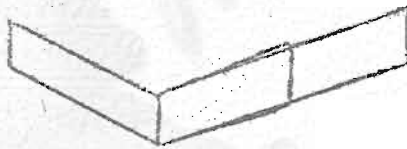
6. กองฟาง

7. บ้าน

8. ต้นไม้

9. รั้วบ้าน

10. เมฆ

11. เมฆ

กิจกรรมที่ 15

ยานอยเชิงเขา : ขั้นตอนในการทำงาน

15ข.

กิจกรรมฝึก

ศึกษา แขนงนี้ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ทักษะการวางแผนขั้นตอนในการทำงานนี้ เป็นทักษะย่อยในการวางแผนงาน ดังกล่าวไว้แล้ว ในกิจกรรมที่ 14 ก. ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอนให้นักเรียนเห็นความจำเป็นและคุณค่าของการวางแผนงาน เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าและมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามแล้ว ครูก็จำเป็นต้องชี้แนะแนวทางในด้านการแสดงออกว่า นักเรียนควรจะทำปฏิบัตินอย่างไร ซึ่งในกิจกรรมที่ 14ข. ก็ได้แนะแนวทางไว้ให้แล้ว กิจกรรมที่ 15 เป็นการชี้ขั้นตอนของการวางแผนงานในเรื่องการลำดับงาน ให้นักเรียนเห็นชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความเข้าใจของนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นการฝึกในเรื่องนี้จึงควรดำเนินการเช่นเดียวกับกิจกรรมที่ 14ข. ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ

กิจกรรมฝึกพิเศษ

ครูควรพยายามฝึกฝนทักษะนี้ให้นักเรียนเป็นพิเศษ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดอยู่ หากครูดูแลฝึกให้นักเรียนติดต่อกันสักระยะหนึ่ง จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะนี้ได้เร็วขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูดำเนินการเช่นเดียวกับกิจกรรมเสนอแนะในกิจกรรม 14ข. กล่าวคือเมื่อนักเรียนมีโอกาสร่วมทำงานร่วมกัน นักเรียนจะต้องทำให้นักเรียนปรึกษาวางแผนงานกันก่อน โดยให้กลุ่มช่วยกันคิดก่อนว่า

- กลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง
- กลุ่มจะทำงานนั้นอย่างไร
- กลุ่มจะลำดับขั้นตอนการทำงานนั้นอย่างไร

ดังนั้นในการฝึกเรื่องนี้ ครูสามารถใช้แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการทำงานของกลุ่มฉบับเดียวกับฉบับที่ใช้ในกิจกรรม 14ข. เพียงแต่ว่าครูอาจจะให้นักเรียนเพิ่มเติมเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงเรียงลำดับขั้นตอนเช่นนั้น จะเป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนขึ้นว่า การเรียงลำดับงานนั้นทำได้หลายวิธี และเราควรที่จะมีเหตุผลในการเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 16
คำสมมติ : ความสำคัญของการแบ่งงาน

16ก.
กิจกรรมสอน

เอก ศิลาโณมาลัย : เรียบเรียง
พิศาล แชนนดี : เรียบเรียง
วรสุภา บุญไวโรจน์ : แบบทดสอบ
เทียนใจ ทองสำริท : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนเข้าใจว่าในการทำงาน หัวหน้าจำเป็นที่จะต้องรู้จักแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ เพื่อให้สมาชิกได้มีหน้าที่ทำงานในส่วนย่อย ๆ นั้นอย่างทั่วถึง จะทำให้งานสำเร็จไ้โดยความรวดเร็ว ซึ่งตรงกับคำพูดที่ว่า "ช่วยกันคนละไม้คนละมือ" กิจกรรมนี้สอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจดังกล่าว โดยการให้นักเรียนเล่นเกมที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการที่หัวหน้ารู้จักแบ่งงานและไม่แบ่งงาน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในบทบาทของหัวหน้าในการแบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มทำ

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าในการแบ่งงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการทำงานกลุ่ม ถ้าหัวหน้ารวมงานทำให้เสียคนเคี้ยว งานยอมเสร็จช้าและทำให้สมาชิกไม่ได้ทำงาน จะก่อให้เกิดผลเสียทั้งต่อผลงานและความรู้สึกของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม ดังนั้นบทบาทของหัวหน้าอย่างหนึ่งก็คือการแบ่งงาน เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และทำให้งานเสร็จด้วยความรวดเร็ว

สื่อ

1. ลายแทงมหาสมบัติ 2 ชุด

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.1 ครูทบทวนแนวความคิดเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มที่ได้เคยเรียนไปแล้ว
- 1.2 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มย่อย และให้นักเรียนเลือกหัวหน้ากลุ่ม

2. ขั้นกิจกรรม (10 นาที)

2.1 ครูแจกลายแทง 4 ชุด ให้หัวหน้ากลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะได้ลายแทงไม่เหมือนกัน แต่จะมีจำนวนจุดและจำนวนสมบัติเท่ากัน ครูให้คำสั่งแก่หัวหน้ากลุ่มว่า ให้หัวหน้ากลุ่มนำลายแทงไปปรึกษากับกลุ่มเพื่อวางแผนในการล่าสมบัติให้ไต่มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้ และเมื่อครูให้สัญญาณค้นหาสมบัติได้ ให้หัวหน้ากลุ่มบอกให้ลูกน้องคอยอยู่ ตนจะไปหาสมบัติเอง แล้วรีบไปคน

หาสมบัติตามลายแทงให้ได้ เมื่อค้นพบแล้วให้เขียนชื่อสมบัติที่พบลงในกระดาษที่แจกให้ ห้ามไม่ให้ นำสมบัติออกมา ครูให้เวลาค้นสมบัติ 2 นาที เมื่อหมด 2 นาที ครูจะให้สัญญาณ ทุกกลุ่มต้องหยุด หาสมบัติ ครูให้หัวหน้ากลุ่มเก็บรายชื่อสมบัติไว้ก่อน

2.2 เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจดีแล้ว ครูให้เริ่มเล่นได้ เมื่อหมดเวลา 2 นาที ครูให้สัญญาณ หยุด และเก็บรวบรวมรายชื่อสมบัติของแต่ละกลุ่มไว้

2.3 ครูขอลายแทงคืนจากหัวหน้ากลุ่มทั้งหมด แล้วจึงแจกใหม่ โดยให้แต่ละกลุ่มได้ลายแทงใหม่ไม่ซ้ำกันที่เคยได้แล้ว

2.4 ครูชี้แจงกติกาว่า "คราวนี้ให้หัวหน้าแต่ละกลุ่มทำเหมือนเดิม นิดก้นกือแถว คราวนี้ หัวหน้าจัดการแบ่งงานให้ทุกคนในกลุ่มออกไปช่วยหาสมบัติ แทนที่หัวหน้าจะออกไปหาแต่เพียงคนเดียว"

2.5 เมื่อหัวหน้ากลับไปตกลงกับสมาชิกกลุ่มของตนเรียบร้อยแล้ว ครูให้สัญญาณทุกกลุ่ม เริ่มค้นหาสมบัติได้ ให้เวลา 2 นาทีเท่าเดิม เมื่อหมดเวลา ครูให้สัญญาณให้ทุกกลุ่มหยุดค้นหาสมบัติ

3. ข้ออภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูให้แต่ละกลุ่มรายงานรายชื่อสมบัติที่ค้นพบในรอบแรก และในรอบที่สอง และเปรียบเทียบผลงานที่ได้

3.2 ครูนำนักเรียนออกอภิปรายโดยใช้คำถาม เช่น

- การแบ่งงานกันทำให้ประโยชน์อย่างไร
- เหตุใดบางคนจึงมักทำงานเดียวคนเดียวไม่แบ่งให้คนอื่นทำ
- การรวมงานเท่าคนเดียว ในผลดีหรือผลเสียอย่างไร
- "หลายหัวดีกว่าหัวเดียว" จริงหรือไม่ อย่างไร

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และย้ำสาระสำคัญดังนี้

ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่ควรที่จะให้ใครรวมงานไว้ทำคนเดียว เพราะผลงานอาจจะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้รวมกลุ่มจะขาดความรู้สึกว่าผลงานนั้นเป็นผลงานของตน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจะขาดไปด้วยการแบ่งงานกันทำ ให้งานสำเร็จได้รวดเร็ว และได้ผลดี เพราะหลายห้วมมีพลังมากกว่าหัวเดียว

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจับบทที่กลลงในสมุดจดงาน

ทำงานกลุ่มเขื่อกับออกอกว่า "กลุ่ม"	แต่โย "กุ่ม" งานไว้ ไม่จัดสรร
กรรวมงานเอาไว้มองมัน	ผลงานนั้น ย่อมจะท้อง "สมองเดี่ยว"
ทำงานกลุ่มจึงต้องใจ "หลายสมอง"	หลายคนกรองความคิดอาจฉลาดเฉลียว
ขึ้นนั่งทำ นั่งคิด อยู่คนเดียว	จะซึกเขี้ยว เจ็บไซ้ เสร็จไม่ทัน
กรรวมงานเอาไว้ทำให้ชา	เพื่อนโกรธา บอกว่าไม่-ใช้งานนั้น
งานของเธอ เธอรับไป ก็แล้วกัน	ติดถูกกัน รับไม่ได้ ไซ้คนทำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 16
ศาสตร์ : การแบ่งงาน

16ข.
กิจกรรมฝึก

วิชา : แขนง : เรียบเรียง

คำชี้แจง

เรื่องการแบ่งงานนี้เป็นเรื่องที่ยากเรียนมักจะได้เห็นความจำเป็นอยู่แล้ว แต่ในหลาย ๆ ครั้งนักเรียนไม่ปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนที่มีความสามารถ ซึ่งมักจะรำคาญเพื่อน โดยเฉพาเพื่อนรวมกลุ่มที่คอยความสามารถ หรือมีปัญหาทางความประพฤติ ไม่คอยเอาใจใส่ในงาน ซึ่งการแก้ปัญหาโดยการทำให้เสียเองเป็นวิธีที่สะดวกและเห็นผลน้อยกว่า ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า การแบ่งงานไม่ใช่ประโยชน์แต่เพียงช่วยให้งานสำเร็จได้รวดเร็วเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นการทำให้สมาชิกกลุ่มได้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อกลุ่ม และตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีส่วนรับผิดชอบและรับผิดชอบในผลงานของกลุ่มโดยตรง ความรู้สึก รับผิดชอบต่อกลุ่มนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น ถึงแม้สมาชิกกลุ่มจะมีปัญหาใด ๆ ก็ตาม การแบ่งงานให้ทุกคนในกลุ่มได้ทำ/ร่วมทำ เป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับปัญหาของเขา นั้น เราควรพยายามหาวิธีต่าง ๆ ที่จะมาช่วยแก้ไขต่อไป

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การแบ่งงาน

ให้นักเรียนเขียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ในการทำงานกลุ่ม หากมีการแบ่งงานกันทำจะเกิดผลอย่างไร
 - ก. งานเสร็จช้าเพราะเพื่อนคอยความสามารถ
 - ข. งานล่าช้าเนื่องจากความคิดเห็นกระจุกกระจาย
 - ค. ก่อให้เกิดความรำคาญเพราะบางคนไม่สนใจ
 - ง. สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าคุณเองมีคุณค่าต่อกลุ่ม
2. ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. รวบรวมงานทำเสียคนเดียว
 - ข. ให้สมาชิกทำงานตามใจสมัคร
 - ค. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำงานอย่างทั่วถึง
 - ง. มอบหมายให้สมาชิกที่มีความสามารถทำเท่านั้น
3. ในการทำงานของนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ปรากฏว่ามีสมาชิกบางคนไม่ได้รับมอบหมายให้ทำงาน นักเรียนคิดว่า เป็นเพราะเหตุใด
 - ก. นักเรียนเหล่านั้นไม่มีความสามารถ
 - ข. นักเรียนเหล่านั้นไม่ถูกกับสมาชิกอื่น
 - ค. นักเรียนเหล่านั้นก็เกียจไม่ชอบทำงาน
 - ง. นักเรียนเหล่านั้นไม่ได้รับมอบหมายให้ทำงาน

4. ในการทำงานกลุ่ม หากหัวหน้าร่วมงานทำตนเดี่ยวโดยไม่แยงใหญ่ผู้อื่นทำเลย
จะเกิดผลอย่างไร

- ก. งานเสร็จอย่างรวดเร็ว
- ข. สมาชิกดีใจเพราะไม่ต้องทำงาน
- ค. หัวหน้าได้รับการยกย่องว่าเป็นหัวหน้าที่ดี
- ง. สมาชิกจะรู้สึกว่าเขาไม่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เจดีย์ขอมทศสย

1.	ง
2.	ก
3.	ง
4.	ง

2. ลายแทงมหาสมบัติ

วิธีทำลายแทง : คุมนำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีอยู่ในห้องหรือหาได้ง่ายไปซ่อนไว้ตามจุดต่าง ๆ ของห้อง แล้วทำแผนที่ขึ้น แสดงตำแหน่งของสมบัติที่ซ่อนอยู่

: ถ้ามี 4 กลุ่ม ให้ทำลายแทง 4 ชุด แต่ละชุดอาจมีสมบัติซ่อนอยู่ตามที่ต่าง ๆ กัน ประมาณลายแทงละ 6-10 จุด ๆ ละ 1-2 ชิ้น ควรกำหนดให้แต่ละยามีจำนวนสมบัติเท่ากัน

ตัวอย่างลายแทง

กระดาน		
โต๊ะครู		*โต๊ะหน้าห้อง*
_____	ที่นั่งนักเรียน	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

* = ที่มีสมบัติซ่อนอยู่

ระยะเวลาฝึก

เรื่องการแบ่งงานนี้ อาจไม่จำเป็นต้องมีการฝึกอย่างเฉพาะเจาะจง ครูสามารถฝึกนักเรียนได้เสมอ ในทุกโอกาสที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. ครูอ่านโน้ตสั้นในเรื่องการแบ่งงานดังกล่าวไว้ในคำชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ
2. ทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน ครูควรเอาใจใส่ดูแล้วว่า สมาชิกกลุ่มได้รับการมอบหมายให้ทำงานครบถ้วนทุกคนหรือไม่ หากเห็นว่าสมาชิกคนใดไม่ได้รับการแบ่งงาน ครูควรเตือนกลุ่ม
3. ในการแนะนำวิธีการ/กระบวนการทำงานให้นักเรียน ครูควรใส่ขั้นตอนการแบ่งงานไว้ในกระบวนการช่วย เพื่อไม่ให้นักเรียนหลงลืม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 17

โครทำอะไร : หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน

17ก.

กิจกรรมสอน

พิมพ์นธ์ เศษะคุปต์ : เรียบเรียง

ทีศนา แซมมณี : เรียบเรียง

พิมพ์นธ์ เศษะคุปต์ : แบบทดสอบ

ทีพวัลย์ สมแดง : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรม "โครทำอะไร" เป็นกิจกรรมที่มุ่งสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแบ่งงานและเข้าใจหลักในการแบ่งงาน ที่จะช่วยให้งานไต่ผลดี และสมาชิกมีความพึงพอใจในการทำงาน ทั้งนี้โดยให้นักเรียนเป็นสื่อให้นักเรียนได้รวมกันอภิปรายและพบหลักที่สำคัญดังกล่าว

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการแบ่งงานในการทำงานเป็นกลุ่ม

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการแบ่งงานและการมอบหมายงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การแบ่งงานกันทำ เป็นความจำเป็นในการทำงาน เป็นกลุ่ม เพราะจะช่วยให้งานสำเร็จอย่างรวดเร็ว และช่วยให้ทุกคนมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการทำงาน และมีประโยชน์ต่อกลุ่มอย่างแท้จริง
2. หลักในการแบ่งงานโดยทั่ว ๆ ไปมี 2 ประการคือ แบ่งให้ทุกคนทำอย่างทั่วถึง และพยายามแบ่งให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด หรือความชำนาญของสมาชิกแต่ละคน
3. การมอบหมายให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามความถนัดและความสามารถจะช่วยให้เขามีความพอใจ มีความสุขในการทำงานและจะทำให้กลุ่มได้ผลงานที่ดีด้วย

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

สื่อ

1. บัตรคำคุณศัพท์ประกอบนิทาน จำนวน 7 คำ
2. นิทาน เรื่อง "เกาะมหาสมบัติ" ตอนที่ 1 และตอนที่ 2

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม โดยทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว

1.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณ 6 - 8 คน

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูเล่าเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ ตอนที่ 1" ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ตัวการ์ตูน เป็นสื่อประกอบการเล่า แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นนายสุข นักเรียนจะแบ่งงานให้ใครทำอะไรบ้าง เพราะอะไร" ให้เวลาในการอภิปราย 7-10 นาที

2.2 ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผล ครูบันทึกคำตอบของนักเรียนไว้บนกระดาน

2.3 ครูเล่าเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ ตอนที่ 2" ให้นักเรียนฟัง โดยเพิ่มเติมเรื่องเฉพาะข้อมูลที่เพิ่มเติมจากตอนที่ 1 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นนายสุข นักเรียนจะแบ่งงานให้ใครทำอะไรบ้าง เพราะอะไร" ให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 7 - 10 นาที

2.4 ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผล ครูบันทึกคำตอบของนักเรียนไว้บนกระดาน

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

ครูนำการอภิปราย โดยใช้คำถามนำ ดังนี้

3.1 การแบ่งงานกันทำมีความจำเป็นหรือไม่ เพราะอะไร (จำเป็นเพราะหลาย ๆ แรงช่วยให้งานเสร็จจากเร็ว และการทำงานกลุ่ม ย่อมหมายความว่าผลงานจะต้องเป็นผลมาจากการร่วมมือร่วมใจของทุกคนในกลุ่ม)

3.2 การแบ่งงานครั้งที่ 1 ก็กับการแบ่งงานครั้งที่ 2 ต่างก็อย่างไร (ต่างกันตรงที่ การแบ่งงานครั้งที่ 1 ผู้แบ่งงานและมอบหมายงานไม่รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนมีความสามารถหรือความถนัดอะไรบ้าง ส่วนการแบ่งงานครั้งที่ 2 ผู้แบ่งงานและมอบหมายงานรู้ว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความสามารถและความถนัดอะไรบ้าง)

3.3 การแบ่งงานครั้งที่ 1 ก็ดีกว่าที่ 2 เพราะอะไร (การแบ่งงานครั้งที่ 2 ดีกว่าครั้งที่ 1 เพราะผู้ทำงานได้ทำงานที่ตรงตามความสามารถและความถนัด ย่อมทำได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความสามารถหรือความถนัดในงานนั้น ผลงานย่อมออกมาดีกว่า)

3.4 หากมีสมาชิกบางคนไม่มีความสามารถหรือความถนัดในงานที่จะต้องทำ เราควรทำอย่างไร เพราะเหตุใด (เราควรให้เขาเป็นผู้ช่วยในสิ่งที่เขาจะทำได้ หรือฝึกให้เขาทำ ไม่ควรปล่อยให้เขาอยู่เฉย ๆ โดยไม่มีการทำ เพราะจะทำให้เขารู้สึกว่า ตัวเองไม่มีประโยชน์ต่อกลุ่ม ทำให้เขารู้สึกว่า เขาไม่มีส่วนในงานนั้น ทำให้ไม่เกิดความพึงพอใจในการทำงานเท่าที่ควร)

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปในหัวข้อว่า "ในการแบ่งงานและมอบหมายงาน เราควรคำนึงถึงอะไรบ้าง งานจึงจะสำเร็จอย่างรวดเร็วและได้ผลดี"

4.2 ครูสรุปย้ำตามสาระสำคัญดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทำงานกลุ่ม หมายความว่า การที่คนหลาย ๆ คนมาร่วมกันทำงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีและทุกคนมีความพึงพอใจในการทำงาน ดังนั้นในการทำงานกลุ่ม เราจึงควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกคนได้ใช้ความสามารถของเขาให้เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอย่างแท้จริง ภัยเหตุนี้ในการทำงาน จึงควรมีการแบ่งงานกันทำอย่างทั่วถึง และเพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด เราควรศึกษาและพิจารณาความสามารถ ความถนัด และความชำนาญของสมาชิกแต่ละคน และพยายามมอบงานให้ตรงกับความสามารถของเขา จะทำให้เขาทำงานได้ดี เกิดความพึงพอใจ และกลุ่มก็จะได้รับผลงานที่ดีตามมาด้วย

4.3 ครูให้นักเรียนร่วมกันอ่านกลอนดังนี้ และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

วางแผนรวมรวมกำลังตั้งใจมั่น
แจกแจงงานแบ่งปันกันทั่วถึง
ใครชำนาญงานไหนไรใฝ่คำนึง
ประสานซึ่งความคิดพินิจกรอง

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ และเฉลยคำตอบ โดยให้นักเรียน
แลกเปลี่ยนกันตรวจ (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

การแบ่งงาน

1. จงบอกหลักการมอบงานในการทำงานกลุ่มมา 2 ข้อ

1.1 _____

1.2 _____

2. จงบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามความถนัด และความ
ชำนาญของเขา มา 2 ข้อ

2.1 _____

2.2 _____

ภาคผนวก

นิทาน เรื่อง "เกะมหาสมมติ" ตอนที่ 1

ณ หมู่บ้านคงมะนาวหวานในจังหวัดแห่งหนึ่งทางภาคใต้ของเมืองไทยเรา นายสุข ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ออกไปไถนา ขณะไถนา เขาได้พบไถงใบหนึ่งฝังอยู่ในดิน ภายในไถงมีลายแทงเพื่อไปค้นหาหาสมมติที่เกาะร้างแห่งหนึ่ง นายสุขก็เฝ้ามา รีบกลับไปชวนลูกบ้าน 7 คน ร่วมกันเดินทางไปค้นหาหาสมมติ ใน 7 คนนี้ เป็น ชาย 6 คน และหญิง 1 คน

คนทั้ง 7 รวมทั้งนายสุขผู้ใหญ่บ้าน เดินทางไปจนถึงริมทะเล มองเห็น เกะมหาสมมติในระยะไกลลับ คนทั้ง 8 มีความมุ่งมั่นที่จะค้นหาหาสมมติตาม ลายแทงให้ได้ ในภารกิจนี้งานที่จะต้องร่วมกันทำ 5 อย่างคือ (ครูเขียนบนกระดาน ให้นักเรียนดู)

1. ท่อแพเพื่อใช้เดินทางไปยังเกาะมหาสมมติ
2. เตรียมเสบียงอาหาร หุงหาอาหารระหว่างเดินทาง
3. ควบคุมการเดินทางเพื่อข้ามทะเลไปยังเกาะมหาสมมติอย่าง

ปลอดภัย

4. เดินทางไปในป่า และเป็นภูเขาสูงบน เกาะร้าง
5. ลงไปในหุบเหวเพื่อค้นหาหาสมมติที่ซ่อนอยู่

ให้นักเรียนลองสมมติตัวเองว่าเป็นนายสุข และช่วยกันพิจารณาว่า "นายสุขจะแบ่งงานให้ใครทำอะไรบ้าง เพราะเหตุใด" ให้กลุ่มอภิปรายตกลงกัน ให้ได้ในเวลา 7 - 10 นาที และส่งตัวแทนกลุ่มออกมาบรรยายงานผล

นิทานเรื่อง "เกาะมหาสมบัติ" ตอนที่ 2

เป็นเรื่องเดียวกับเรื่องในตอนที่ 1 เพียงแต่ตอนนี้ นายสุขผู้ใหญ่นำลูกบ้านทั้ง 7 คน เป็นใคร มีความสามารถอะไร ดังนี้

- คนที่ 1 เป็นช่างไม้ มีความชำนาญในการทำงานไม้ทุกชนิด
- 2 เป็นนายท้ายเรือ สามารถควบคุมบังคับเรือและรู้ทิศทาง การเดินเรือเป็นอย่างดี
- 3 เป็นนายพราน มีความชำนาญในการเดินป่า และเป็นนักแม่นปืน
- 4 เป็นหมอประจำบ้าน มีความรู้เรื่องยารักษาโรค โดยเฉพาะยาสมุนไพร
- 5 เป็นนักบิน เขา ชำนาญในการบิน เขาสูง
- 6 เป็นนักไต่เชือก เคยแสดงการไต่เชือกในการเล่นละครสัตว์
- 7 เป็นแม่ครัว ชำนาญในการปรุงอาหารทุกชนิด

คราวนี้ให้นักเรียนพิจารณาอีกครั้งว่า "นายสุขควรจะแบ่งงานให้ใครทำอะไรบ้าง เพราะเหตุใด" ให้กลุ่มอภิปรายตกลงกันได้ใช้เวลา 7 - 10 นาที และส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผล

เจดยขอทศสอบ

1. จงบอกหลักการแบ่งงานในการทำงานกลุ่มมา 2 ข้อ

1.1 แบ่งงานให้ทุกคนทำอย่างทั่วถึง

1.2 แบ่งงานโดยพยายามแบ่งให้ตามความสามารถ ความถนัด และ
ความชำนาญของสมาชิกแต่ละคน

2. จงบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการให้สมาชิกกลุ่มทำงานตามความถนัดและความ
ชำนาญของเขา มา 2 ข้อ

2.1 สมาชิกเกิดความพอใจ มีความสุขในการทำงาน

2.2 ผลงานดี มีประสิทธิภาพ และเสร็จเร็ว

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 17
ใครทำอะไร : หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน

17ข.
กิจกรรมฝึก

ทศนา แชมมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

การแบ่งงานกันทำ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำงาน เป็นกลุ่ม โดยมากมักเรียนมักจะมีจุดอ่อนในเรื่องนี้อยู่ 3 ด้าน คือ

1. มักไม่ค่อยมีการตกลงกันอย่างชัดเจนว่าใครจะทำอะไร แค่นั้น
2. มักละเลยคนบางคนในกลุ่ม ไม่มีการดูแลให้ทุกคนมีส่วนในการทำงาน โดยทั่วถึงกัน
3. มักไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถและความถนัดของบุคคลกับลักษณะงานที่ทำ

ดังนั้น ครูจึงควรฝึกให้นักเรียนทำดังนี้

1. ให้กลุ่มมีการพูดจากตกลงกันว่า ใคร จะทำอะไร อย่างชัดเจน
2. ให้กลุ่มมีการแบ่งงานให้ทุกคนในกลุ่มทำอย่างทั่วถึง
3. ให้กลุ่มมีการพิจารณาว่า งานที่จะทำมีลักษณะอย่างไร ต้องการคนที่มีความสามารถอย่างไร ที่จะทำงานนั้นให้ได้ดี
4. ให้กลุ่มมีการพิจารณากันถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ว่าใครมีความสามารถและความถนัดใด ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม ให้กลุ่มรู้จักแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล
5. ในกรณีที่กลุ่มมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการหมุนเวียนบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ทุกคนได้ฝึกตนเองให้มีความสามารถในการทำหน้าที่ต่าง ๆ กันนั้น ในกรณีนี้ควรให้ทุกคนมีโอกาสหมุนเวียนบทบาทหน้าที่อย่างทั่วถึง

ระยะเวลาที่ฝึก

ที่ให้
กลุ่ม

นักเรียนควรได้รับการฝึกในเรื่องนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ตามกิจกรรมเสนอแนะ และควรดูแลตักเตือนให้นักเรียนยึดถือปฏิบัติต่อไปทุกครั้งทั้งนักเรียนทำงาน

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูสามารถฝึกฝนทักษะการแบ่งงานในการทำงานกลุ่มได้ทุกครั้งที่นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน โดยที่ครูจัดทำ "รายการตรวจสอบหลักการแบ่งงานที่เหมาะสม" ให้นักเรียนตรวจสอบกลุ่มของตน ก่อน จะปฏิบัติงานว่า กลุ่มตนได้ทำตามรายการนั้นครบถ้วนหรือไม่ หากยังไม่ครบ ให้แก้ไขเสียก่อนที่จะลงมือทำงาน

หากครูฝึกฝนให้นักเรียนทำเช่นนั้นบ่อย ๆ นักเรียนจะเกิดความเคยชิน และในที่สุดจะสามารถทำเป็นโดยอัตโนมัติได้โดยครูไม่ต้องเตือน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตรวจสอบหลักการแบ่งงานที่เหมาะสม

1. กลุ่มได้ตกลงกันอย่างชัดเจนแล้วว่า ใคร จะทำอะไร

- ทำ
- ไม่ได้ทำ

2. ทุกคนในกลุ่มมีงานที่จะต้องทำ

- ใช่
- ไม่ใช่

3. กลุ่มได้พิจารณาว่างานที่จะทำมีลักษณะอย่างไร และต้องการคนที่มีความสามารถอย่างไร

- พิจารณา
- ไม่ได้พิจารณา

4. กลุ่มได้พิจารณาว่า คนในกลุ่มมีความสามารถอะไรบ้างที่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม

- พิจารณา
- ไม่ได้พิจารณา

5. กลุ่มมีวัตถุประสงค์จะหมุนเวียนบทบาทเพื่อให้ทุกคนได้ฝึกทำหน้าที่ต่าง ๆ

- มี ___ ถ้ามี ไม่ต้องตอบข้อ 6.
- ไม่มี ___ ถ้าไม่มี ให้ตอบข้อ 6. ต่อไป

6. กลุ่มได้มีการแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล

- ใช่
- ไม่ใช่

กิจกรรมที่ 18	18 ก
สวนสัตว์และทุ่งนก การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน	กิจกรรมสอน

เกื้อกูล ทาลิทธิ : เรียบเรียง
ศิศนา แฉมณี : เรียบเรียง
วรสุภา มุญญโวโรจน์ : แบบทดสอบ
พยอม สุขมาก : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรม "สวนสัตว์และทุ่งนก" เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อแสดงให้นักเรียน เห็นความสำคัญของการทบทวนความเข้าใจในแผนงานก่อนลงมือทำงาน โดยให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ซึ่งหากนักเรียนละเลยไม่ทบทวนความเข้าใจกันก่อนแล้ว มักจะเกิดปัญหาความผิดพลาดขึ้น

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการทบทวนแผนงานก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงานและการทำงานตามแผน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องการทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผนได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการทำงาน หากสมาชิกได้ร่วมกันวางแผนการทำงาน เป็นลำดับขั้น ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการกระทำ มีการแบ่งงานมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วน ๆ ไป การทำงาน เช่นนี้หากสมาชิกทุกคนมีความเข้าใจในลำดับขั้นก่อนการทำงานครบถ้วน หน้าที่การทำงานของตน และสามารถปฏิบัติงานตามที่วางแผนและรับมอบหมายมาอย่างถูกต้อง ย่อมส่งผลให้งานที่สมาชิกร่วมกันกระทำนั้นสำเร็จตามเป้าหมายได้

2. ในบางครั้งการทำงานอาจไม่บรรลุผลสำเร็จเพราะสมาชิกไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ จะด้วยเหตุผลสิ่งใดหรือเข้าใจในงานที่จะทำไม่ตรงกัน ดังนั้นเพื่อความมั่นใจว่างานที่วางแผนไว้อย่างดีแล้วนั้นจะสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง สมาชิกควรมีการทบทวนความเข้าใจในแผนงานที่วางไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน

เวลาที่ใช้

กิจกรรมนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 80 นาที หรือ 4 คาบ

สื่อ

1. ดินน้ำมัน กลุ่มละ 4-5 ก้อน (ให้เพียงพอสำหรับนักเรียนในกลุ่ม)
2. ไม้กระดานหรือกระดานแข็งขนาด 12" x 8" สำหรับให้นักเรียนรองรูปปั้นดินน้ำมัน และยกไปมาได้สะดวก
3. บทกวีบอกลัญญาณ (ใช้ข้อข้างอื่นแทนได้)
4. นาฬิกา เพื่อครุฑเวลา
5. เศษกระดาษเพื่อให้นักเรียน เขียนชื่อเรื่องส่งครู

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (10 นาที)

1.1 ครูทบทวนบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน โดยการตั้งคำถามสู่สมาชิกเรียน 2-3 คน ดังนี้

-วิธีการที่ซึ่งกลุ่มควรปฏิบัติก่อนเริ่มการทำงานคืออะไร (การทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงาน และการวางแผนการทำงาน)

-ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้เริ่มต้นการวางแผนการทำงาน ควรเป็นใคร (หัวหน้ากลุ่ม)

1.2 สมาชิกควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในการวางแผนทำงาน (สมาชิกให้ความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มในการวางแผนด้วยการเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานที่กลุ่มจะปฏิบัติ)

ครูสรุปความเข้าใจในการวางแผนการทำงานอีกครั้งดังนี้ "ในการทำงาน หากสมาชิกทุกคนรับรู้เป้าหมายของงานที่จะปฏิบัติร่วมกันว่า เราจะทำอะไร ทำทำไม จะทำอย่างไร ก็เท่ากับว่าได้เริ่มต้นทำงานไปได้กว่ากึ่งหนึ่งแล้ว ยิ่งกลุ่มใดที่หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วางแผนการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และเป็นลำดับขั้นที่ชัดเจน ย่อมจะช่วยให้งานสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น"

2. ขั้นกิจกรรม (40 นาที)

2.1 ครูเริ่มดำเนินกิจกรรม "ชวนสังสรรค์สนทนากัน" โดยกล่าวนำให้นักเรียนว่า "ครูมีงานให้นักเรียนทำอย่างหนึ่ง งานนี้นักเรียนจะทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 6 คน" ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน และมอบหมายให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันนั่งรวมกันในที่ที่ครูกำหนดให้ โดยให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอประมาณ

2.2 ครูชี้แจงบทบาทของสมาชิกในกลุ่มดังนี้ "การทำงานครั้งนี้แต่ละกลุ่มจะมีผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน 5 คน และผู้สังเกตการณ์ 1 คน ผู้สังเกตการณ์จะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูเพื่อสังเกตการทำงานของกลุ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้น จนงานเสร็จจึงลดลง ตามแบบสังเกตการณ์ที่ครูจะแจกให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน 5 คนนั้น จะแบ่งหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม 1 คน และสมาชิกกลุ่ม 4 คน ซึ่งครูจะมอบหมายงานให้ทำต่อไป ขณะนี้ขอให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันตามที่ครูบอกไปแล้ว"

2.3 ครูให้เวลานักเรียนในการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม เมื่อนักเรียนแบ่งหน้าที่กันเรียบร้อยแล้ว ครูแจกเอกสารแบบสังเกตการณ์ (ตามเอกสารในภาคผนวก) ให้แก่ผู้สังเกตการณ์ของแต่ละกลุ่ม ให้นักเรียนอ่านคำอธิบายในแบบสังเกตการณ์ และตอบข้อซักถามของนักเรียน หรืออธิบายเพิ่มเติมจนนักเรียนสามารถสังเกตการทำงานของตนเองได้ ผู้สังเกตการณ์จะเป็นผู้ช่วยที่สำคัญในการสังเกตการทำงาน ของนักเรียนในกลุ่มย่อย การสังเกตของผู้สังเกตการณ์จะมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์หรืออภิปราย เพื่อหาข้อสรุปของการทำงาน เป็นอย่างใด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอธิบายและชี้แจงให้ผู้สังเกตการณ์เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตน เมื่ผู้สังเกตการณ์เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนก็แล้ว ครูให้ผู้สังเกตการณ์นั่งอยู่ห่างจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่ตน จะทำการสังเกตพอสมควรที่จะได้ยินและเห็นการทำงานของสมาชิก ผู้สังเกตการณ์จะไม่เข้าไปช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการทำงานใด ๆ ของกลุ่มสมาชิกหรือแม้แต่จะพูดคุยกับสมาชิกเลย

2.4 ครูมอบหมายงานให้กลุ่มปฏิบัติงาน ดังนี้

กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน 5 คนนี้ แต่ละกลุ่มจะได้รับอุปกรณ์ 2 อย่าง คือ ดินน้ำมัน 3 ก้อนใหญ่ และกระดาษ กลุ่มละ 1 แผ่น งานที่นักเรียนจะทำร่วมกันคือ นำดินน้ำมันที่ได้รับมานั้น และประดิษฐ์เป็นเรื่องราวที่สนุกสนาน บนกระดาษที่ให้มาพร้อมนี้ โดยมีกติกาในการทำงาน ดังนี้ (ครูเขียนกติกานบนกระดาษ)

-นักเรียนมีเวลาในการทำงานครั้งนี้ 15 นาที โดยนักเรียนทุกกลุ่มจะเริ่มทำงานพร้อมกัน เมื่อได้รับสัญญาณให้ปฏิบัติงาน

-นักเรียนต้องใช้ดินน้ำมันที่ได้รับมาให้หมด และอาจใช้อุปกรณ์อื่นเพิ่มเติมได้ไม่เกิน 3 อย่าง ๆ ละไม่เกิน 2 ชิ้น

-นักเรียนจะปั้นดินน้ำมัน เป็นรูปอะไรก็ได้ตามแต่สมาชิกจะตกลงกัน แต่จะปั้นรูปซ้ำกันเกิน 3 ตัวไม่ได้

-รูปที่ปั้นจะนำมาวางประดิษฐ์บนกระดาษ (กระดาษ) ที่ครูมอบให้ โดยประกอบให้เป็นเรื่องราวซึ่งผู้ชมสามารถออกเรื่องราวได้โดยไม่ต้องฟังคำบรรยาย

-ให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่ประดิษฐ์นั้น แล้วเขียนชื่อเรื่องใส่ในเศษกระดาษส่งครู พร้อมกับรูปปั้น เมื่อหมดเวลาการทำงาน

ในขั้นตอนนี้ครูยังไม่อนุญาตให้นักเรียนปฏิบัติงาน แต่จะให้เวลา 10 นาที เพื่อให้กลุ่มวางแผนการทำงานของตนก่อน

2.5 ครูให้นักเรียนซักถามทำความเข้าใจในกติกา และงานที่จะต้องทำใน ระยะแรกจนเป็นที่เข้าใจทุกกลุ่ม ครูซักถามให้นักเรียน เข้าใจในครั้งนี้ เท่านั้นและจะไม่บอกกติกาให้นักเรียนอีกเลย

2.6 ครูให้สัญญาณกลุ่ม เริ่มวางแผนการทำงาน ขณะที่กลุ่มวางแผนการทำงาน ครูเดินดูการทำงานของแต่ละกลุ่ม เพื่อสังเกตวิธีการวางแผนของหัวหน้ากลุ่ม การเสนอข้อคิดเห็นของสมาชิกตลอดจนดูแลมิให้กลุ่มใดเริ่มปฏิบัติงานก่อน (ในขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนร่วมกันวางแผนโครงเรื่องราวจะประดิษฐ์ และการมอบหมายหน้าที่ แบ่งงานกัน ในการทำงาน ตลอดจนขั้นตอนรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำงาน แต่ยังไม่อนุญาตให้นักเรียนปฏิบัติงาน)

2.7 เมื่อครบเวลา 10 นาที ครูให้สัญญาณหมดเวลาในการวางแผนงาน แล้วครูลบกติกาที่เขียนไว้บนกระดาษคำออก เพื่อเป็นการคืนเวลาการทำงาน ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันเล่นเกม "ลมเพลมพิค" โดยมีวิธีการเล่นเกมดังนี้

-นักเรียนทุกคนนั่งรวมกัน เป็นวงกลม โดยครูยืนอยู่ตรงกลางวง

-เมื่อครูถามว่า "ลมเพ-ลมพิค" นักเรียนที่นั่งทั้งหมดจะถามว่า "พิคอะไร" ครูจะมองไปยังนักเรียนทุกคน มองหาส่วนที่นักเรียนหลาย ๆ คนมีส่วนร่วม และกล่าวว่า "พิคคนสวมกางเกง" นักเรียนทุกคนที่สวมกางเกงจะวิ่งสับเปลี่ยนที่นั่งกัน รวมทั้งครู หรือคนที่อยู่กลางวงด้วย คนที่หาที่นั่งไม่ได้จะเป็นคนตามต่อไปว่า "ลมเพ-ลมพิค" นักเรียนที่นั่ง

จะถามว่า "แพ้อะไร" คนที่ยืนกลางวงจะขานว่า "พิคคนที่ม่เฒ" ทุกคนที่มีเฒจะวิ่ง
สลับเปลี่ยนที่นั่ง คนที่เหลือคนสุดท้ายจะเป็นคนเริ่มเกม เชนนี้เรื่อยไป

2.8 ครูให้นักเรียนทั้งหมดเล่นเกม ลมเพ-ลมพืด โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที
ทั้งนี้ เพื่อเป็นอุบายให้นักเรียนวางมือจากงานที่ได้รับมอบหมายระยะหนึ่ง และเพื่อการสังเกต
ผลของงานที่จะปฏิบัติต่อไป

2.9 ครูให้สัญญาณหยุดเล่นเกม ลมเพ-ลมพืด และออกคำสั่งให้นักเรียนเข้า
รวมกลุ่มตามเดิม

2.10 ครูมอบอุปกรณในการประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย ดินน้ำมัน กระจานรอง
และเศษกระดาษเขียนชื่อ เรื่อง ให้แก่หัวหน้ากลุ่ม พร้อมกับให้สัญญาณเริ่มปฏิบัติงาน โดย
กล่าวว่า "ในช่วงเวลาต่อไปนี้ขอให้นักเรียนปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ เมื่อครูก่อน
โดยนักเรียนจะมีเวลาในการทำงานครั้งนี้ 15 นาที ขอให้นักเรียนปฏิบัติงานให้เร็วที่สุด
และถูกต้องตามกติกาที่กำหนดไว้"

ครูเตือนแต่เพียงไม่ให้ล้มกติกา แต่จะไม่ออกกติกาในการทำงานนั้นแก่นัก
เรียนอีก ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีวิธีการทำงานอย่างไร มีการทบทวนแผนงาน
และกติกาหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวไปจากแผนงาน เดิมหรือไม่

2.11 ครูให้สัญญาณนักเรียนลงมือปฏิบัติงาน ขณะนักเรียนทำงาน ครูเดินดูการ
ทำงานของแต่ละกลุ่ม เพื่อสังเกตการทำงาน ของนักเรียน ว่านักเรียน เริ่มทำงานอย่างไร
มีกลุ่มใดทบทวนแผนการทำงาน เพื่อความเข้าใจตรงกันบ้าง การทำงาน ของนักเรียนตรงกับ
แผนงานที่วางไว้หรือไม่ นักเรียนทำงานตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายมาากน้อยเพียงใด
ตลอดจนบอกแนวทางการสังเกตพฤติกรรมให้แก่ผู้สังเกตการณ์เพื่อเขาจะได้ทำหน้าที่ได้
สมบูรณ์ขึ้น

2.12 ขณะที่ครูเดินสังเกตการทำงาน ของนักเรียน ครูอาจกระตุ้น เร่งเร้าการ
ทำงาน ของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการแข่งขัน และเร่งรีบในการทำงาน ทั้งนี้
เพื่อ เป็นอุบายให้นักเรียนรีบทำงาน เพื่อแข่งกับกลุ่มอื่น และล้มแผนงานต่าง ๆ ที่ได้จัดวางไว้
ตั้งแต่ต้น บังเมื่อมีกลุ่มใดเสร็จก่อน ครูควรประกาศกระตุ้นกลุ่มอื่น ๆ ให้เร่งทำงาน เร็วขึ้น
ครูบันทึกเวลาที่แต่ละกลุ่มทำเสร็จไว้ เพื่อการประเมินผลต่อไป

2.13 เมื่อเวลาผ่านไป 15 นาที ครูให้สัญญาณ ยุติการทำงานแม้ว่าจะมีบางกลุ่มทำงานยังไม่เสร็จก็ตาม ทั้งนี้ เป้าหมายของกิจกรรม มิได้อยู่ที่ผลงานว่าจะเสร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ การทำงานไม่เสร็จจะเป็นจุดที่ครูจะใช้เป็นตัวอย่างในการอภิปรายโต้แย้งถึงสาเหตุที่ทำให้งานไม่เสร็จตามกำหนด

2.14 นักเรียนนำผลงานวางไว้กลางห้อง และให้นักเรียนนั่งรวมกัน เป็นวงกลมวงเดียว ครูนั่งอยู่ในวงกลมนั้นร่วมกับนักเรียน แต่ควรรู้ในตำแหน่งที่จะเห็นผลงาน และนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ตลอดจนสามารถลุกขึ้นมา เขียนกระดาษใส่สะดวกเมื่อต้องการจัดที่นั่ง เช่นนี้จะช่วยให้การอภิปรายดำเนินไปด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง และเต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์การทำงานที่ผ่านมาและหาข้อสรุปแนวคิด เพื่อการทำงานที่ดีต่อไปโดยแบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นวางแผน

ครูใช้คำถามนำการอภิปรายดังนี้

- กลุ่มวางแผนกันอย่างไร
- มีการพูดกันว่าทำอะไร อย่างไร หรือไม่
- มีการวางลำดับขั้นตอนการทำงานหรือไม่
- มีการแบ่งงาน มอบหมายงานหรือไม่
- สมาชิกเข้าใจตรงกันหรือไม่

ครูผู้สังเกตการณ์ของแต่ละกลุ่มรายงานและถามสมาชิกกลุ่มเพิ่มเติม

3.2 รับผล เมื่อทำงานตามแผน

ครูใช้คำถามนำการอภิปรายดังนี้

- กลุ่มลมือทำงานกันอย่างไร
- มีการทบทวนแผนงานหรือไม่
- มีการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือไม่

- ใครไม่ทำงานตามแผน เพราะอะไร

- ใครที่ไม่ได้ทำตามกติกา เพราะอะไร

ครูให้ผู้สังเกตการณ์ของแต่ละกลุ่มรายงานและตามสมาชิกกลุ่ม เพิ่ม เต็ม

4. ขั้นสรุป (10 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า อะไรที่ทำให้งานของกลุ่มไม่อาจดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ (คำตอบที่คาดว่าจะได้ เช่น ไม่ได้ลงมือปฏิบัติงานทันทีที่วางแผนเสร็จไปทำกิจกรรมอื่น ลืมแผนงานที่วางไว้ สมาชิกไม่ได้ทำตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อลงมือทำงานแล้วมีการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือ ค่าโครงสร้างที่วางไว้ในขั้นวางแผน สมาชิกต่างเร่งรีบจะทำให้เสร็จก่อนคนอื่น เห็นกลุ่มอื่น เสร็จจึงเร่งทำงานให้เสร็จเร็วๆ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งที่วางแผนที่วางไว้)

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า "การทบทวนแผนงานก่อน เริ่มปฏิบัติงานจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานอย่างไร"

(คำตอบที่คาดว่าจะได้เช่น

1. ช่วยให้ผู้ทุกคน เข้าใจในงานที่จะทำตรงกัน
2. ช่วยย้ำข้อตกลงที่สมาชิกควรรู้ก่อนลงมือทำงาน
3. ช่วยย้ำความเข้าใจในการทำงาน
4. ช่วยทำให้สมาชิกทบทวนหน้าที่ของตนในการทำงาน
5. ช่วยให้งานที่ปฏิบัติ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ
6. ช่วยให้สมาชิกที่มีความร่วมมือกันในการทำงาน)

ฯลฯ

4.3 ครูสรุปแนวคิดจากกิจกรรมดังนี้

"ในการทำงาน การวางแผนงานนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการทำงาน เพราะสมาชิกจะได้ร่วมกันลำดับขั้นตอนการทำงานที่จะช่วยให้งานที่รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จได้ โดยสมาชิกทุกคนมีความเข้าใจในลำดับขั้นตอนการทำงานร่วมกัน รับรู้เป้าหมายของงานพร้อมกัน ตลอดจนได้แบ่งงาน มอบหมายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยดี เมื่อมีการวางแผนงานไว้ดีแล้ว ก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงาน หากสมาชิกได้ทบทวนทำความเข้าใจในแผนงาน ข้อตกลง ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ก็จะช่วยให้การทำงานดำเนินไปอย่าง

3. เกม

เกมที่ใช้นี้ กลางระหว่างการวางแผนและการปฏิบัติงาน ครูอาจใช้เกมอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม และควรระมัดระวังให้การเปลี่ยนอิริยาบถจากการวางแผนมาสู่การเล่น เกม เป็นไปอย่างแนบเนียน มิให้นักเรียนสังเกตเห็นอย่างชัดเจนว่าครูตั้งใจเปลี่ยนกิจกรรม เพราะการใช้เกมนี้ เป็น เพียงอุบายให้นักเรียนวางมือจากการวางแผน งานและลืมแผนงานที่ตนวางไว้ก่อนหน้านี้

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียน ทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วเปรียบเทียบตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย
(5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

ส่วนสัตว์แสนสนุก

วงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่นักเรียน เห็นว่าถูกต้อง

1. วิธีการใดที่กลุ่มควรปฏิบัติก่อน เริ่มการทำงาน
 - ก. ศึกษานิสัยใจคอของสมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับ
 - ข. กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
 - ค. วางแผนการทำงานทันที
 - ง. ทำความ เข้าใจ จุดมุ่งหมายและร่วมวางแผน การทำงาน
2. การวางแผนการทำงาน ผู้ที่ทำหน้าที่ เป็นผู้ เริ่มขั้นวางแผน คือ
 - ก. หัวหน้ากลุ่ม
 - ข. สมาชิกคนใดคนหนึ่งก็ได้ที่มีความคิดริเริ่มดี
 - ค. หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกในกลุ่มช่วยกัน
 - ง. ครูผู้สอน
3. บทบาทของสมาชิกกลุ่มในการวางแผนทำงาน
 - ก. นั่งฟังเฉย ๆ อย่างตั้งใจ
 - ข. คอยสนับสนุนความคิดของหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. เสนอความคิดเห็นบ่อย ๆ เพื่อให้กลุ่มรู้ว่าตนมีความคิดริเริ่ม
 - ง. เสนอความคิดเห็นที่ เป็นประโยชน์ต่องานที่กลุ่มจะปฏิบัติ

4. ข้อใดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกลุ่มมากที่สุด
 - ก. ย้ำความเข้าใจในการทำงานตลอดเวลา
 - ข. ทบทวนแผนงานก่อนจะปฏิบัติงาน
 - ค. แบ่งงานด้วยความยุติธรรม
 - ง. เชื่อมั่นในหัวหน้ากลุ่ม
5. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการสรุปทบทวนแผนการปฏิบัติงาน
 - ก. ทำให้เห็นขั้นตอนของการปฏิบัติงาน
 - ข. ทำให้ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว
 - ค. ทำงานจนบรรลุผลอย่างมีคุณค่า
 - ง. ทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้ร่วมงาน
6. ในการทำงานกลุ่มสมาชิกมักจะหลงลืมและไม่เข้าใจขั้นตอนของงานที่ทำทำให้เกิดความผิดพลาดอยู่เสมอ เนื่องจาก
 - ก. ขาดการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติจริง
 - ข. ขาดทักษะในการวางแผนงาน
 - ค. ขาดความมั่นใจในการทำงาน
 - ง. ขาดความสามัคคีในกลุ่ม

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. เจดีย์แบบทศดอ

1.	ง
2.	ค
3.	ง
4.	ช
5.	ค
6.	ก

2. แบบสิ่งเอกการณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการณ์
กิจกรรมสวนสัตว์แสนสนุก

คำชี้แจง

นักเรียนได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้สังเกตการณ์ มีหน้าที่ในการปฏิบัติดังนี้

1. ในขณะที่ทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ให้นักเรียนยืนอยู่ใกล้ ๆ กลุ่มปฏิบัติงานที่นักเรียนจะสังเกตการทำงานของเขา โดยยืนอยู่ในจุดที่นักเรียนจะสามารถมองเห็นหรือสังเกตการทำงาน ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ชัด
2. ในขณะที่กลุ่มปฏิบัติงานกำลังปฏิบัติงานของเขา นักเรียนจะไม่พูดหรือเข้าไปสนับสนุนการทำงานของกลุ่มปฏิบัติงานแต่อย่างใด
3. เมื่อการทำงานสิ้นสุด นักเรียนจะสรุปผลการสังเกตและรายงานต่อกลุ่มเมื่อครูถามในชั้นวิเคราะห์
4. ก่อนทำการสังเกตขอให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจ จาการบันทึกผลการสังเกตที่ได้รับนี้ก่อน หากมีข้อสงสัยขอให้ถามครูให้เข้าใจก่อนทำการสังเกต

แบบสังเกตการณ์ : กิจกรรมสวนสัตว์แสนสนุก

กลุ่มที่ _____

หัวหน้ากลุ่ม _____

สมาชิกกลุ่ม 1. _____

3. _____

2. _____

4. _____

ผู้สังเกตการณ์ _____

ก. กิจกรรมการวางแผน

1. ผู้เริ่มต้น การวางแผน งานของ กลุ่มที่ _____

2. เรื่องที่กลุ่มวางแผนที่จะเป็น เป็น เรื่อง เป็นราว เกี่ยวกับ _____

3. กลุ่มมีการวางแผนการทำงานกันอย่างไร
- 3.1 มีการพูดกันว่า จะทำอะไร มี ไม่มี
- 3.2 มีการพูดกันว่า จะทำอย่างไร มี ไม่มี
- 3.3 มีการพูดกันว่า จะทำอะไรก่อนหลัง มี ไม่มี
- 3.4 มีการแบ่งงาน/มอบหมายงาน มี ไม่มี
- 3.5 สมาชิกเข้าใจในแผนงานและกติกาตรงกัน
- ทุกคน เข้าใจ
- บางคน เข้าใจ
- ไม่ทราบ

ข. กิจกรรมการทำงานตามแผน

1. สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ เข้าใจแผนงาน ตลอดจนเค้าโครง เรื่องที่ตนจะปฏิบัติ
_____ ใจ _____ ใจ
2. สมาชิกมีการทบทวนและทำความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับงานที่จะทำก่อน เริ่ม
ปฏิบัติงาน _____ ใจ _____ ใจ
3. เรื่องราวที่กลุ่มปฏิบัติตรงกับ เรื่องที่วางแผนไว้ในครั้งแรก _____ ใจ
_____ ใจ
4. สมาชิกปฏิบัติงานตามแผนงานที่ตกลงกันไว้ก่อน _____ ใจ _____ ใจ
5. หากสมาชิกไม่ได้ทำงานตามที่ตกลงวางแผนไว้ สมาชิกปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง
ที่ไม่ตรงกับที่ตกลงไว้

กิจกรรมที่ 18

เรื่อง ส่วนลัทธิส่วนบุคคล • การทบทวนแผนงาน และ
การทำงานตามแผน

18 ช

กิจกรรมฝึก

ที่ศึกษา แขนงนี้ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ไกล่เกลี่ยมาแล้วว่าการวางแผนงาน เป็นทักษะที่จำเป็นมากในการทำงานกลุ่ม และมีผลต่อ
ผลงานของกลุ่มมาก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากลุ่มจะได้วางแผนงานกันไว้ได้ดีเพียงใด หากการปฏิบัติ
งานไม่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนด การวางแผนงานนั้นก็ไร้ผล ดังนั้นเมื่อกลุ่มวางแผนงานแล้ว จึงควร
ที่สมาชิกทุกคนจะได้ทำงานตามแผนนั้น วิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ระลึกถึงสิ่งที่ควรทำ และ
ปฏิบัติตามอย่างพร้อมเพรียงกัน ก็คือ การทบทวนแผนงานก่อนการลงมือปฏิบัติ การทบทวนจะช่วยย้ำ
ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ทำระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในการทำงาน
นั้น ทำให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน เป็นการป้องกันปัญหาความผิดพลาดต่าง ๆ ช่วยให้งานค้ำ
เนินไปตามแผน บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรฝึกฝนทักษะการทบทวนแผนงานและการ
ทำงานตามแผนให้นักเรียนจนเกิดเป็นความเคยชินที่นักเรียนจะปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ หตุติกรรมการ
ทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผนที่ครูควรฝึกให้นักเรียนมีดังนี้

- ก. หลังจากกลุ่มได้วางแผนงานแล้ว ก่อนลงมือปฏิบัติ หัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกคนใดคนหนึ่ง
ในกลุ่ม ควรทบทวนแผนงานให้ทุกคนฟัง ซึ่งการทบทวนควรประกอบด้วย
- จุดประสงค์ของการทำงานคืออะไร
 - ระเบียบข้อตกลงกลุ่มเมื่อไรบ้าง

- การกระทำที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน ก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อกลุ่ม
- จะมีวิธีแก้ไขป้องกันอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอีก ในการทำงานครั้งต่อไป

ระยะเวลาที่ฝึก

ครูควรฝึกทักษะการทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผนตามขั้นตอนในคำชี้แจงต่อไป
ในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง ครูควรให้นักเรียนฝึกฝนทักษะนี้ไปเรื่อย ๆ และให้นักเรียนประเมินการทำงานของกลุ่มในค่านับย่อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนตระหนักในความสำคัญของทักษะนี้

กิจกรรมเสนอแนะ

การให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการทบทวนแผนงาน และการทำงานตามแผนนี้ทำได้ทุก
ครั้งให้นักเรียนมีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นงานในการเรียนเนื้อหาต่าง ๆ หรืองานกิจกรรม
เสริมหลักสูตรก็ได้ วิธีที่สะดวกที่สุดก็คือ ครูมอบแบบสังเกตการณ์การทำงานของกลุ่มให้นักเรียนอ่าน
แล้วครูหรือผู้สังเกตการณ์ที่ครู หรือกลุ่มแต่งตั้งใช้แบบสังเกตการณ์บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเก็บ
ไว้เพื่อทำงานเสร็จ ครูจึงนำการอภิปราย หรือให้หัวหน้ากลุ่ม หรือสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเลือก

- งานที่กลุ่มจะต้องทำมีอะไร
- กลุ่มจะทำงานกันอย่างไร
- การทำงานมีลำดับขั้นตอนอย่างไร
- ใครมีบทบาทหน้าที่อะไร

ข. ในการทบทวนแผนงาน หัวหน้ากลุ่มควรสังเกตและดูแลให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจ
ที่ตรงกัน โดยการตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถาม

ค. ในขณะที่กลุ่มลงมือปฏิบัติงานนั้น ครูควรสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน หรือ
แต่งตั้งผู้สังเกตการณ์ สังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนว่าเป็นไปตามแผนที่ได้ตกลงกันไว้หรือไม่

โดยอาจสังเกตตามประเด็นต่อไปนี้

- ในขณะที่ปฏิบัติงาน กลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือไม่
- ใครไม่ได้ปฏิบัติงานตามแผน เขาทำอะไรที่ไม่เป็นไปตามแผน
- อะไรที่เป็นอุปสรรคทำให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินงานไปได้อย่างรวดเร็ว หรือ
ดีเท่าที่ควร

ง. หลังจากการปฏิบัติงานแล้ว ครูควรให้นักเรียนอภิปรายถึงพฤติกรรมในการทำงาน
กลุ่ม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ทุกคนเข้าใจแผนงานตรงกันหรือไม่ เพราะอะไร
- ใคร ทำอะไรที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน เพราะอะไรจึงทำหน้าที่ดำเนินการ
อภิปรายตามขั้นตอนในแบบสังเกตการณ์

แบบสำรวจเหตุการณ์เหตุการณการทบทวนแผนงาน

และการทำงานตามแผนของกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตการณ์ที่กข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

1. กลุ่มได้มีการวางแผนงานหรือไม่

มี

ไม่มี

2. ถ้ากลุ่มได้วางแผนงานแล้ว ก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่มมีเหตุการรวมทั้งต
ไปหรือไม่

มี

ไม่มี

2.1 มีการทบทวนวัตถุประสงค์ของ
การทำงานคืออะไร

—

—

2.2 มีการทบทวนระเบียบข้อตกลง
ของกลุ่มมีอะไรบ้าง

—

—

2.3 มีการทบทวนงานที่กลุ่มจะต้อง
ทำมีอะไรบ้าง

—

—

2.4 มีการทบทวนจากกลุ่มจะทำงาน
กันอย่างไร

—

—

2.5 มีการทบทวนว่าการทำงานมีลำดับ
ขั้นตอนอย่างไร

—

—

มี

ไม่มี

2.6 มีการทบทวนว่าใครมีบทบาท
หน้าที่อะไร

2.7 มีการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่ม
เข้าใจตรงกันหรือไม่

3. ขณะที่กลุ่มลงมือปฏิบัติงาน กลุ่มมีพฤติกรรมอะไรเกิดขึ้นบ้าง

3.1 กลุ่มเปลี่ยนแปลงแผนงานบ้างหรือไม่

มี ไม่มี

3.2 กลุ่มเปลี่ยนแปลงอะไร เพราะอะไร

สิ่งที่กลุ่มเปลี่ยน

สาเหตุที่เปลี่ยน

(ถ้าไม่ทราบไม่ต้องใส่ เอาไว้
ใส่ตอนอภิปราย)

3.3 ใครไม่ปฏิบัติตามแผน เขาทำอะไรที่ไม่เป็นไปตามแผน

ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามแผน

สิ่งที่ทำ

ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามแผน

สิ่งที่ทำ

3.4 อะไรที่เป็นอุปสรรคทำให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น หรือดีเท่าที่ควร

4. หัวข้อในการอภิปราย หลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว.

4.1 ให้ผู้สังเกตการณ์รายงานผลการสังเกต

4.2 ให้ผู้นำการอภิปราย (อาจเป็นครู หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือสมาชิกในกลุ่มเลือก) นำการอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

ก. กลุ่มใดพบทวนแผนงาน ในประเด็นต่าง ๆ ตามแบบสังเกต
ครบถ้วนหรือไม่ เพราะอะไร

ข. ทุกคนเข้าใจแผนงานตรงกันหรือไม่ เพราะอะไร

ค. ใคร ทำอะไรที่ไม่เป็นไปตามแผน เพราะอะไร

ง. การกระทำที่ไม่เป็นไปตามแผน ก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อกลุ่ม

จ. จะมีวิธีแก้ไข/ป้องกันปัญหาอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอีก
ในการทำงานครั้งต่อไป

4.3 สรุปผลการอภิปรายได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 19
ผู้นำอยู่ไหน : การแก้ปัญหาในการทำงาน

19ก.
กิจกรรมสอน

อรสาอนุภร	ปลูกชุด	: เรียบเรียง
ศันนัท	สังข์ของ	: เรียบเรียง
พิศนภา	แฉงมณี	: เรียบเรียง
วรสุดา	บุญยไวยโรจน์	: แบบทดสอบ
สุริน	กษายภานัญญู	: กอธอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการแก้ปัญหาในการทำงาน โดยเน้นในเรื่อง การสังเกตปัญหา การทำความเข้าใจในปัญหาและการหาทางแก้ปัญหา กิจกรรมนี้สอนให้นักเรียน เข้าใจในแนวคิดดังกล่าวจากการเล่นเกมและมีปฏิสัมพันธ์

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการแก้ปัญหาในการทำงาน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้ ปัญหาในการทำงานได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการทำงานมักจะมีปัญหาเกิดขึ้น หัวหน้าและสมาชิกควรระมัดระวังสังเกตปัญหาเพราะการสังเกตปัญหาช่วยให้ทราบปัญหาและหาทางแก้ไขได้
2. เมื่อสังเกตพบปัญหาแล้ว ก็ไปควรจะทำความเข้าใจในปัญหาโดยการตรวจสอบว่าเป็นปัญหาจริงหรือไม่ และหาสาเหตุของปัญหา
3. เมื่อเข้าใจว่าปัญหานั้นมาจากสาเหตุใดแล้ว ก็ไปก็ควรหาทางแก้ไขปัญหานั้น ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

สื่อ

ไม่มี

เวลาที่ใช้

40 นาที หรือ 2 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.1 ครูพบทวนถึงการดำเนินงานกลุ่มว่าบางครึ่งอาจมีปัญหากเกิดขึ้นแต่หัวหน้าและสมาชิกอาจไม่ทราบ เนื่องจากไม่ได้เอาใจใส่ที่จะสังเกต ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปเพื่อให้ได้รู้จักที่จะสังเกต เกมที่ครูจะให้เด็กเรียนเล่นต่อไปนี้เรียกว่า เกมหาตัวผู้ล่า
- 1.2 ครูสาธิตวิธีการเล่นเกม โดยให้เด็กเรียนคนหนึ่งออกไปนอกห้องเรียนและบอกคุณาชมนิดว่าครูเป็นผู้ล่า จะให้เด็กเรียนทำท่าทางตามผู้ล่า ขอให้พยายามทำให้รวดเร็วและต่อเนื่องอย่าให้เด็กเรียนที่อยู่ลนห้องจับได้ว่าครูกำลังเป็นผู้ล่า จากนั้นเรียกนักเรียนเข้ามาและครูทำท่าทางเช่น

เกาศีรษะ ประหม่อ ประทับทัก ตะแคง จมูก ปีนขึ้น นั่งลง กระโดด ฯลฯ เมื่อสมาชิกทุกคน
จนนักเรียนสังเกตพบว่าคุณเป็นผู้นำแล้ว ครูจึงให้นักเรียนทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครที่จะทำหน้าที่ต่อไป

2. บันทึกกิจกรรมและอภิปราย (25 นาที)

2.1 ให้นักเรียนเล่นเกมนี้ประมาณ 4-5 ครั้ง นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
จึงยุติการเล่น

2.2 ในการเล่นแต่ละครั้ง เมื่อสมาชิกได้ผู้นำแล้วก็จะเริ่มทำตามผู้นำ และผู้ท่ายก็จะ
กลับมาถึงกลุ่มเพื่อสังเกตและทายว่าใครคือผู้นำ

2.3 เมื่อผู้ท่ายทายว่าใครคือผู้นำก็เปลี่ยนผู้ท่ายและผู้นำคนใหม่ต่อไป

2.4 ครูถามผู้ท่ายว่าทำอย่างไรจึงทายทายว่าใครคือผู้นำ ซึ่งอาจจะได้คำตอบง่าย ๆ
ว่าสังเกตจากท่าทางว่าท่าทางแปลกกว่าคนอื่น ๆ หรือสังเกตเห็นว่าสายตาของสมาชิกส่วนใหญ่
มักจะหันไปดูผู้นำบ่อย เป็นต้น

2.5 ครูถามนักเรียนว่าโดยคิดอะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง นักเรียนอาจให้คำตอบว่ารู้สึก
สังเกตว่าใครเป็นผู้นำ ครูเชื่อมโยงต่อไปว่าความรู้สึกสังเกตนี้นำไปใช้ในการทำงานกลุ่มได้ คือการ
สังเกตว่ากลุ่มมีปัญหาอะไร จะได้หาทางแก้ไขปัญหานั้นต่อไป

2.6 ให้นักเรียนสองช่วยกันยกตัวอย่างปัญหาจริงที่เกิดขึ้นขณะทำงานกลุ่ม แล้วเขียนไว้
บนกระดาน ตัวอย่างปัญหา เช่น

- มีบางคนในกลุ่มเงิบเฉย ไม่แสดงความคิดเห็น
- บางคนพูดมากเกินไป
- บางคนเงิบหลับ
- บางคนไม่ช่วยงานกลุ่ม
- บางคนทะเลาะกับเพื่อน

ฯลฯ

2.7 เมื่อได้รายการปัญหาแล้ว ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 6-7 คน ให้นัก
ละกลุ่มเลือกปัญหาจากกลุ่มละ 1 ปัญหา ให้ปรึกษากันในกลุ่มว่าปัญหาแต่ละปัญหามีสาเหตุมาจากอะไร
และจะทำวิธีแก้ไขได้อย่างไรบ้าง เช่น

ปัญหา	ปัญหา	วิธีแก้ไข
เพื่อนเฉยเฉย	ชี้อาย ไม่กล้าพูด	บอกเพื่อนว่าพูดเถอะผิดถูกอย่างไร ก็ช่วยกันในกลุ่ม ไม่ตองกลัวผิด

2.8 แต่ละกลุ่มรายงานผลการแก้ปัญหาให้กลุ่มใหญ่ฟัง

3. ขั้นสรุป (5 นาที)

3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปขั้นตอนในการแก้ปัญหาของกลุ่ม

3.2 ครูสรุปย่อตามสาระสำคัญดังนี้

ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นธรรมดา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น สามารถขจัดให้หมดไปได้ ถ้าสมาชิกทุกคนไม่เพิกเฉย หักสิ่งเกตุว่า กลุ่มมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น เมื่อสังเกตเห็นแล้ว ก็ต้องไม่นิ่งเฉยเสีย ควรตรวจสอบดูว่าสิ่งที่เราก็คเป็นปัญหาจริงหรือไม่ ต่อไปควรศึกษาสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขที่จะช่วยขจัดสาเหตุนั้นให้หมดไป ในบางกรณีการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว เราอาจต้องทำเองหมด แต่ในบางกรณี เราอาจหยิบยกปัญหาขึ้นมาให้กลุ่มช่วยพิจารณาได้

ปัญหาที่เกิดขึ้น จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานต่อไป หากเราช่วยกันรีบแก้ไข

3.3 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนต่อไปนี้ และจดบันทึกลงในสมุดทำงาน

มีปัญหาต้องศึกษาถึงสาเหตุ
จะสำเร็จความงานการแก้ไข
วิธีการช่วยกันคิดเป็นใจไป
จงใส่ใจศึกษาปัญหาจริง

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

การแก้ปัญหาในการทำงาน

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- ___ 1. การทำงานร่วมกันหากแบ่งงานด้วยความยุติธรรมแล้ว ย่อมไม่เกิดปัญหาขึ้นอย่างแน่นอน
- ___ 2. ปัญหาต่าง ๆ มักเกิดจากผู้นำที่อ่อนแอ
- ___ 3. ปัญหาจะเพิ่มมากขึ้นถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็น
- ___ 4. ถ้าทุกคนในกลุ่มช่วยกันแก้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ จะหมดไป
- ___ 5. ถ้านักเรียนฝึกหัดแก้ปัญหาบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

- 1. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เราควรปฏิบัติดังนี้
 - ก.
 - ข.
 - ค.
- 2. ปัญหาในกลุ่มจะลดลงได้ถ้า.....

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

<u>ตอนที่ 1</u>	<u>ตอนที่ 2</u>
1. ✗	1. ก. ตรวจสอบว่าเป็นบัญชีจริงหรือไม่
2. ✗	ข. หาสาเหตุของบัญชี
3. ✗	ค. ทาวิธีแก้ไขบัญชี
4. ✓	2. ทุกคนช่วยกันแก้ไขบัญชี
5. ✗	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 19
ผู้นำอยู่ไหน : การแก้ปัญหาในการทำงาน

19๗.
กิจกรรมฝึก

พัฒนา, แชนแนล : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ปัญหาในการทำงานกลุ่มนั้น มีเกิดขึ้นเสมอ บางปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดจากวิธีการทำงานของกลุ่ม บางปัญหาอาจเกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันของสมาชิกกลุ่ม บางปัญหาเกิดจากลักษณะและการกระทำของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้ว เท่าที่พบ มีปัญหามากมายหลายปัญหาโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากลักษณะและการกระทำของสมาชิกในกลุ่ม ที่มักจะไม่ได้รับการแก้ไข เช่น สมาชิกกลุ่มที่ไม่รับผิดชอบงาน เมื่อเป็นปัญหาในการทำงานกลุ่มครั้งที่ 1 เมื่อได้ไม่รับการแก้ไข ก็จะเป็นปัญหาในการทำงานครั้งต่อ ๆ ไป ปัญหาเหล่านี้ถ้าถึงสะสมนานวันเข้า ก็จะยิ่งยากที่จะแก้ไขยิ่งขึ้น ดังนั้นถ้าครูเอาใจใส่ดูแล ทั่วถึงนักเรียนฝึกแก้ปัญหาไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ ปัญหาที่จะทยอย ๆ ลดลง ในขณะที่เขี้ยวทีม นักเรียนก็จะเกิดมีทักษะในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น ซึ่งถ้าเกิดความชำนาญพอเพียงแล้ว นักเรียนก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูจึงควรพยายามหาช่องทางและโอกาสที่จะฝึกฝนให้นักเรียนได้ฝึกทักษะนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อมีการทำงานแต่ละครั้ง
2. ให้นักเรียนตรวจสอบว่าปัญหานั้นเป็นปัญหาริริงหรือไม่
3. ให้นักเรียนวิเคราะห์หาว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง
4. ให้นักเรียนหาวิธีการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสาเหตุ

กิจกรรมฝึกพิเศษ

ครูควรฝึกนักเรียนในเรื่องนี้ให้มากที่สุดเป็นพิเศษเพราะเป็นทักษะที่นักเรียนมักขาด ทุกครั้งที่นักเรียนต้องทำงานกลุ่ม ครูควรให้นักเรียนมีปฏิบัตินี้จนชำนาญ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. จากกิจกรรมสอน ครูไ้ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม แล้วให้แบ่งกลุ่มฝึกวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแสวงหาวิธีการในการแก้ปัญหานั้น ในกิจกรรมสอน นักเรียนคงมีโอกาสดลองฝึกเพียงบางปัญหาเท่านั้น เนื่องจากเวลาจำกัด ครูควรนำตัวอย่างปัญหาที่เหลืออยู่ มาให้นักเรียนฝึกต่อไปอีกประมาณ 2 ครั้ง เมื่อนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหาคได้แล้ว ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนลองนำวิธีการที่เสนอไปใช้แก้ปัญหานั้นจริง ๆ โดยให้นักเรียนทดลองและดำเนินการกันเอง และครูคอยติดตามผลเป็นระยะ ๆ

2. เมื่อนักเรียนมีโอกาสทำงานกลุ่มในงานใด ๆ ก็ตาม วิธีที่สะดวกที่สุดที่ครูสามารถฝึกทักษะการแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มใดก็คือ หลังจากที่กลุ่มใดทำงานเสร็จสิ้นไปแล้ว ในช่วงของการอภิปราย ครูควรให้นักเรียนได้อภิปรายในเรื่องนี้ โดยใช้คำถาม เช่น

- ในการทำงานครั้งนี้ ใครสังเกตเพิ่มปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง
- รู้ได้อย่างไรว่า สิ่งนั้นเป็นปัญหา
- ปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร
- วิธีแก้ไขปัญหานั้นมีอะไรบ้าง
- เมื่อเห็นปัญหาแล้ว ผู้เห็นปัญหาคำเนินการอย่างไร เพราะอะไร ใ้ผลอย่างไร (เช่น บางคนเห็นปัญหาแล้ว ิ่งเฉยเสีย เพราะกลัวเพื่อนจะว่า ผลก็คือ ทำให้ผลงานของกลุ่มเสีย เป็นต้น)

การที่ให้นักเรียนได้อภิปรายในเรื่องนี้บ่อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนคิดใคร่ครวญทางขึ้นเร็วขึ้น และตัดสินใจใคร่ครวญเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งผลดีต่อการทำงานของกลุ่มโดยส่วนรวม

กิจกรรมที่ 20
ยานอวกาศ- การตรวจสอบผลงาน เป็นระยะ ๆ

20 ก
กิจกรรมสอน

พ.ศ.สมคิด เมตไตรพันธ์ : เรียบเรียง
ผกา สัตยธรรม : เรียบเรียง
วรสุภา มุญญไวโรจน์ : แบบทดสอบ
พ.ศ.สมคิด เมตไตรพันธ์ : ควบคุม

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการ
ตรวจสอบผลงาน เป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะทราบความก้าวหน้าและความถูกต้องของงานว่า เป็น
อย่างไร แค่ไหน และถ้าหากมีการผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะได้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องก่อนที่จะ
ผิดพลาดมากไป โดยจะให้กลุ่มได้ทำงาน 2 ครั้ง เป็นงานชนิดเดียวกัน โดยในครั้งแรกจะ
ให้ทำงานทุกขั้นตอนจนเสร็จโดยไม่มีการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน ส่วนในครั้งที่สอง
จะมีการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน เป็นระยะ ๆ ทุกขั้นตอน และเปรียบเทียบผลงาน
ทั้งสองครั้งว่าครั้งใดที่จะได้ผลงาน เป็นที่พอใจและตรงตามเป้าหมายที่วางไว้มากกว่ากัน

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียน เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการตรวจสอบ
ประเมินผลงาน เป็นระยะ ๆ

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจาก เรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญ
และประโยชน์ของการตรวจสอบผลงาน เป็นระยะ ๆ ได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการทำงานแม้ว่าจะได้มีการวางแผนการทำงานกำหนดขั้นตอนการทำงาน เป็นระยะ ๆ แล้ว เป็นอย่างคืดก็ตาม เมื่อถึงคราวลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนหรือตามแผนที่วางไว้นั้น ก็อาจจะเกิดข้อผิดพลาดทำให้ผลงานที่ต้องการไม่เป็นไปตามเป้าหมายได้หลายสาเหตุหลายประการ ดังนั้นในระหว่างการลงมือปฏิบัติจึงควรจะได้มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ ไปโดยตลอด ซึ่งจะช่วยควบคุมให้การดำเนินงานได้ผลตรงตามเป้าหมาย รู้ความคืบหน้าของผลงานโดยตลอด และถ้าหากเกิดมีข้อผิดพลาดบกพร่องหรือมีปัญหาประการใดก็จะได้เข้าแก้ไขปรับปรุงให้สำเร็จลงได้โดยเรียบร้อย ก่อนที่จะผิดพลาดมากขึ้น การตรวจสอบประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ จะเป็นหลักประกันได้ว่าการทำงานนั้นเป็นไปตามขั้นตอน เป็นไปตามแผนโดยเรียบร้อยตลอด ซึ่งหมายความว่า ผลงานขั้นสุดท้ายน่าจะสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อ

1. บัตรคำสั่งสำหรับหัวหน้ากลุ่ม เทากับจำนวนกลุ่ม
2. เกณฑ์การประเมินผลงานที่ได้มาตรฐาน สำหรับหัวหน้ากลุ่ม เทากับจำนวนกลุ่ม
3. ขั้นตอนการพืดยานอวกาศ สำหรับหัวหน้ากลุ่ม เทากับจำนวนกลุ่ม
4. กระดาษพิมพ์ลายสำหรับการพืดยานอวกาศ สำหรับสมาชิกกลุ่มทุกคน

คนละ 2 แผน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยทบทวนถึงความสำคัญของการวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการทำงาน เพื่อประโยชน์ให้ผู้ร่วมงานได้ทราบและเข้าใจตรงกัน มีการทำงานเป็นลำดับขั้นไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน อันจะช่วยให้งานกลุ่มเป็นไปโดยราบรื่น และนอกเหนือไปจากการวางแผนกำหนดขั้นตอนการทำงานแล้ว กิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่ควรจะได้ให้ความสนใจและนำไปปฏิบัติทุกครั้งที่ทำงานอีกประการหนึ่งที่นักเรียนจะได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่อไปนี้จะ เป็นสิ่งที่ช่วยให้แน่ใจได้ว่าผลงานสุดท้ายจะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 10 คน และให้กลุ่มเลือกหัวหน้าที่จะเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่มที่ครูจะได้อบรมหมายให้ทำในอันต่อไป และจัดโต๊ะทำงานให้มิตินที่ทำงานได้เพียงพอทั้งให้แต่ละกลุ่มแยกห่างกันมากที่สุดเพื่อไม่รบกวนกันในระหว่างการทำงาน

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแจกบัตรคำสั่งให้หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่ม และอธิบายเพิ่มเติม ตามความเหมาะสม เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มเข้าใจขั้นตอนในการทำงานตรงกันและปฏิบัติได้ถูกต้องตามบัตรคำสั่ง ซึ่งครูอาจต้องให้หัวหน้ากลุ่มได้ทดลองทำด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ (ถ้าสามารถทำได้ให้ครูนำหัวหน้ากลุ่มมาก่อนที่จะให้เรียนบทเรียนนี้)

2.2 ครูแจกแผนกระดาษพิมพ์หลายสำหรับพับเป็นรูปยานอวกาศให้หัวหน้ากลุ่มไปมอบให้สมาชิกกลุ่มของตน โดยให้สมาชิกได้คนละ 2 แผ่น (รอบแรก 1 แผ่น และรอบที่ 2 อีก 1 แผ่น)

2.3 ครูสั่งให้หัวหน้ากลุ่มเริ่มสั่งงานให้สมาชิกกลุ่มทำตามทีละชั้น โดยไม่มีการตรวจสอบผลงานจนเสร็จทุกคนแล้วเก็บรวบรวมเอาไว้เป็นผลงานรอบที่ 1 ของกลุ่ม

2.4 ครูสั่งให้หัวหน้ากลุ่มให้กลุ่มทำงาน เดิมอีกครั้งเป็นรอบที่ 2 (ใช้กระดาษแผ่นที่ 2) โดยคราวนี้ให้มีการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงานในแต่ละชั้น โดยให้ทั้งหัวหน้าและเพื่อนสมาชิกช่วยกันได้ เมื่อผลงาน เสร็จทุกคนให้รวบรวมผลงานกลุ่มไว้ เป็นผลงานในรอบที่ 2

2.5 ครูแจกเกณฑ์ประเมินผลงานที่ได้มาครูฐานให้กลุ่ม เพื่อประเมินผลงานของกลุ่มในรอบแรกและรอบที่สองว่ามีจำนวนยานอวกาศที่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน เท่าใดในแต่ละรอบ เพื่อรายงานให้ครูได้ทราบ

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูเขียนจำนวน เครื่องของยานอวกาศที่ผ่าน เกณฑ์ประเมิน ของแต่ละกลุ่มในรอบที่ 1 และ รอบที่ 2 ลงในตารางบนกระดานดำ ตามตัวอย่าง

กลุ่มที่	จำนวน เครื่องที่ผ่าน เกณฑ์ประเมิน	
	รอบที่ 1	รอบที่ 2

3.2 ครูถามนำให้นักเรียนได้พิจารณาตัวเลขจำนวน เครื่องของยานอวกาศของแต่ละกลุ่มที่ผ่าน เกณฑ์ประเมินในทั้งสองรอบ ว่าสังเกตเห็นความแตกต่างบ้างหรือไม่และอย่างไร ซึ่งคำตอบน่าจะเป็นว่าในรอบที่ 2 จำนวน เครื่องที่ผ่าน เกณฑ์ประเมินจะสูงกว่ารอบแรกในทุกกลุ่ม

3.3 ครูให้นักเรียนอภิปรายเหตุผลที่ทำให้ เป็นผลตามข้อที่ 9 เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าในรอบที่ 2 มีการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ทำในแต่ละชั้นจึงทำให้ได้ผลงานออกมาตรงตามเป้าหมายสามารถผ่าน เกณฑ์ประเมิน ได้จำนวนมากกว่า

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมหรือให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้ สาระสำคัญของกิจกรรมมีดังนี้

ในการทำงานแม้ว่าจะได้มีการวางแผนการทำงานกำหนดขั้นตอนการทำงาน เป็นระยะ ๆ แล้วเป็นอย่างดีก็ตาม เมื่อถึงคราวลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนหรือตามแผนที่วางไว้นั้นก็อาจจะเกิดข้อผิดพลาดทำให้ผลงานที่ต้องการไม่ เป็นไปตาม เป้าหมายใดด้วยสาเหตุหลายประการ ดังนั้นในระหว่างการลงมือปฏิบัติจึงควรจะได้มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ ไปโดยตลอด ซึ่งจะช่วยควบคุมให้การดำเนินงานได้ผลตรงตามเป้าหมาย รู้ความคืบหน้าของผลงาน โดยตลอด และถ้าหากเกิดมีข้อผิดพลาดบกพร่องหรือมีปัญหาประการใดก็จะได้เข้าแก้ไขปรับปรุงให้สำเร็จลงได้โดยเรียบร้อย ก่อนที่จะผิดพลาดมากขึ้น การตรวจสอบประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ จะเป็นหลักประกันได้ว่าการทำงานนั้น เป็นไปตามขั้นตอน เป็นไปตามแผน โดยเรียบร้อยตลอด ซึ่งหมายความว่า ผลงานขั้นสุดท้ายน่าจะสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดคำถามที่จะเป็นข้อ เคืองใจให้คิดถึง เรื่องการตรวจสอบปรับปรุงผลงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้ผลงานตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ตรวจสอบเป็น เบื้องต้น เมื่อมีผิดจะได้รีบแก้ไข
- ตรวจสอบปรับปรุง เป็นขั้นตอน ไม่มี เชื้อครั่น เรื่อง ผิดพลาด
- หมั่นตรวจสอบหมั่นแก้ไข จะมีความมั่นใจ ในผลงาน

๑๑๑

แล้วให้นักเรียน จดบันทึกลงในสมุดจดงาน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย X
หน้าข้อที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง

- _____ 1. ถ้าเราจะลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ โอกาสผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน
- _____ 2. การตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ จะเป็นหลักประกันว่าการทำงานเป็นไปตามแผน
- _____ 3. การติดตามตรวจสอบประเมินผลงานบ่อย ๆ นั้นดี แต่ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน
- _____ 4. การตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงานเป็นระยะทุกขั้นตอน จะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้ได้ผลตรงตามเป้าหมาย
- _____ 5. การประเมินผลงานเป็นช่วง ๆ จะทำให้มองเห็นความผิดพลาดในการทำงานมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1. X

2. ✓

3. X

4. ✓

5. X

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บัตรคำสั่งสำหรับหัวหน้ากลุ่ม

บัตรคำสั่งสำหรับหัวหน้ากลุ่ม

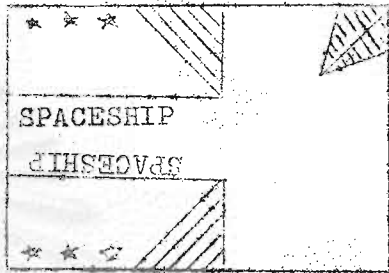
- o หัวหน้ากลุ่มจะต้องให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันทำงาน ซึ่งเป็นการพับกระดาษเป็นรูปยานอวกาศ โดยมีขั้นตอนการพับแบบท้ายบัตรคำสั่งนี้
- o หัวหน้ากลุ่มจะเป็นคนบอกให้สมาชิกทำตามทีละชั้น จนพับเสร็จทุกคน โดยให้ทำ 2 รอบ ในรอบแรกจะไม่มี การตรวจสอบแก้ไขอย่างใด ให้ปล่อยให้สมาชิกทำไปทีละชั้นจนเสร็จ แต่ในรอบที่สองเมื่อบอกให้พับตามชั้นแต่ละชั้นแล้วจะต้องมีการตรวจสอบ และแก้ไข ปรับปรุงถ้าผิดพลาดหรือยังไม่ถูกต้องเรียบร้อย จนแล้วเสร็จทุกคน การตรวจสอบแก้ไข อาจให้หัวหน้า หรือสมาชิกด้วยกันช่วยกันดูก็ได้
- o เมื่อพับรอบแรกเสร็จแล้วให้รวบรวมผลงานไว้ที่ห้อง แล้วจึงพับรอบที่ 2

3. เกณฑ์การประเมินผลงานที่ได้มาตรฐาน

เกณฑ์การประเมินผลงานที่ได้มาตรฐาน

1. เส้นที่พิมพ์อยู่บนกระดาษจะต้องอยู่บนส่วนที่แสดงถึงแผนภาพ
2. ปลายปีกจะต้องยกขึ้นพอที่จะเห็นรูปดาวได้
3. ห่องโดยสารถจะต้องไม่แบนจนเกินไป เพราะคนโดยสารถจะแบน
4. ปีกสองข้างต้องอยู่ในระดับและสมมาตรกัน ขอบบนจะต้องอยู่ระดับเดียวกัน

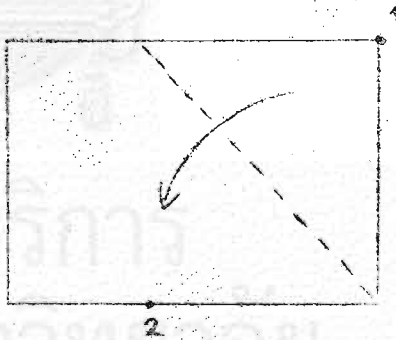
1. วางกระดาษดัดขณะ

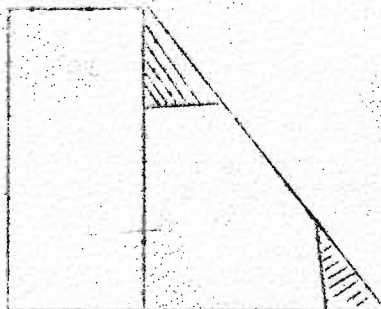
2. พลิกคว่ำหน้ากระดาษลง

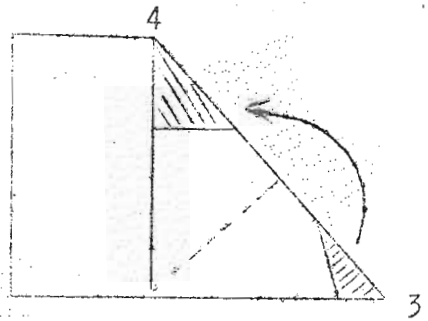
3. พับมุม 1 ลงมาที่จุด 2

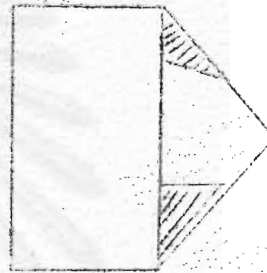
จะได้กระดาษในรูปนี้

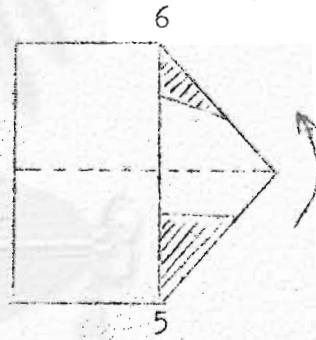
4. พับตามแนวเส้นประให้มุม 3 หักจุด 4

จะได้กระดาษเป็นรูปนี้

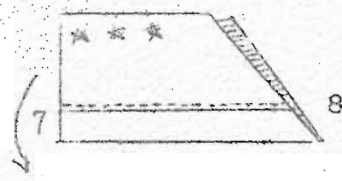
5. พับตามแนวเส้นประให้จุด 5 หักจุด 6

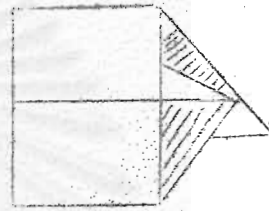
จะได้กระดาษเป็นรูปนี้

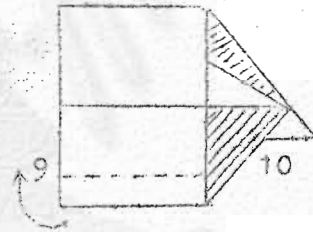
6. พับกระดาษตามแนวเส้นประ 7,8 ให้ตรง
เส้นที่มบนกระดาษพอดี ระวังว่า ขณะนี้
กระดาษจะมี 3 ชั้น ให้พับเฉพาะชั้นบนสุด
ลงมาเท่านั้น

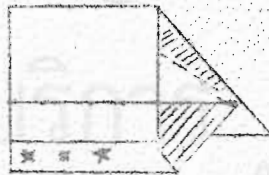
จะได้กระดาษเป็นรูปนี้

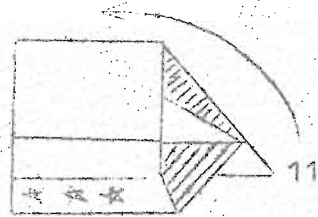
7. พับตามรอยเส้นประ 9,10 ให้รูปดาว
เป็นแถวอยู่ตรงกลาง ของส่วนที่พับขึ้น
พอดี

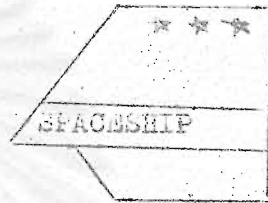
จะได้กระดาษเป็นรูปนี้

8. จักรกลมหักเอามุม 11 มาไว้ทางซ้ายมือ

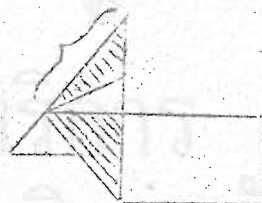
จะใส่กระดาษในรูปนี้

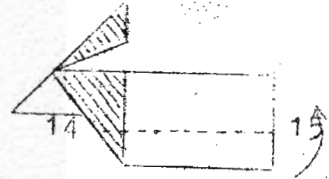
9. ทัดตามรอยเส้นประ 12, 13 ให้พอดีตรงเส้น
บนกระดาษ ให้ระวังว่ากระดาษจะมีสองชั้น
ให้พับเฉพาะชั้นบนเท่านั้น

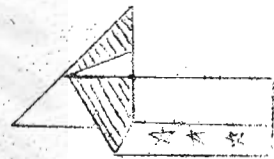
จะใส่กระดาษเป็นรูปนี้

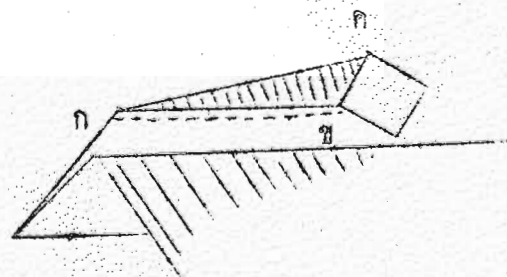
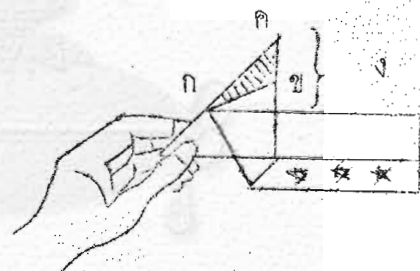
10. พับความรอยเส้นประ 14,15 ให้รูปกาง
เส้นแนวอยู่ตรงกลางของส่วนที่พับขึ้น
พอดี

จะได้กระดาษเป็นรูปนี้

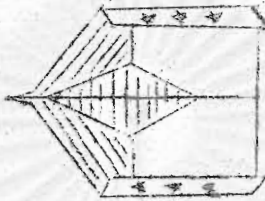
11. 1) จับกระดาษดังรูป
2) เบิกส่วน ก ออกแล้วกลส่วนที่มี
เส้น (////) ลงโดยถึงจุดกลาง
ค ไปทางด้านดำท้ายยานอวกาศ
3) พับตามแนว กข เพื่อทำให้แบนลง
4) จัดระดับปีกยานอวกาศให้อยู่ใน
แนวขนาน

ยานอวกาศที่ทำความเร็วแล้วจะมีรูปร่าง

มองจากด้านข้าง

มองจากด้านหน้า

มองจากด้านหลัง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 20

ยานอวกาศ : การตรวจสอบผลงาน เป็นระยะ ๆ

20 ข

กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แคมมิจี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้เวลาานหรืองานที่ซับซ้อน การตรวจสอบหรือประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะจะช่วยป้องกันไม่ให้งานผิดพลาดมาก การที่ทำงานกันไปอย่างผิดพลาดจนกระทั่งเสร็จ แล้วจึงมาตรวจสอบพบความผิดพลาดในภายหลัง อาจจะเป็นการสายเกินไป หรือหากแก้ไขได้ ก็ต้องเสียเวลา เสียพลัง และทรัพยากรมากขึ้น โดยใช้เหตุ การตรวจสอบผลงานและประเมินผลงาน เป็นช่วง ๆ จะช่วยให้การแก้ไขเป็นไปอย่างทันการ ดังนั้นหากนักเรียนมีโอกาที่จะทำงาน เป็นกลุ่ม ครูจึงควรเตือนหรือกำหนดให้มีการตรวจสอบผลงานหรือประเมินผลงาน เป็นระยะ

กิจกรรมฝึกพิเศษ

สำหรับทักษะนี้ ครูควรฝึกเป็นพิเศษให้นักเรียน ครูสามารถช่วยให้นักเรียนฝึกฝนทักษะนี้ในทุกโอกาสที่นักเรียนได้ทำงานกลุ่ม

กิจกรรม เสนอแนะสำหรับการฝึก

วิธีที่ครูจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะนี้ ที่สะดวกและง่ายที่สุด คือ

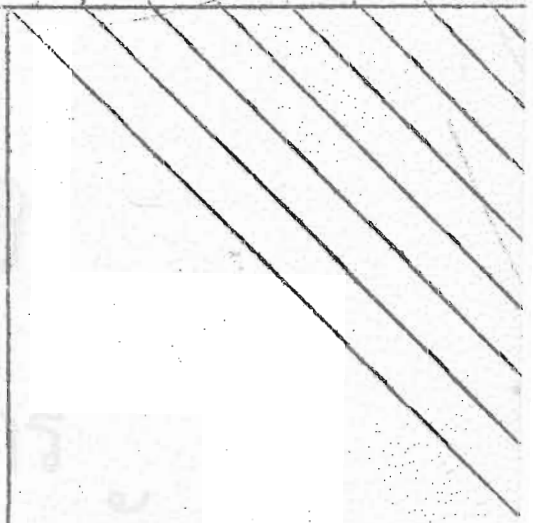
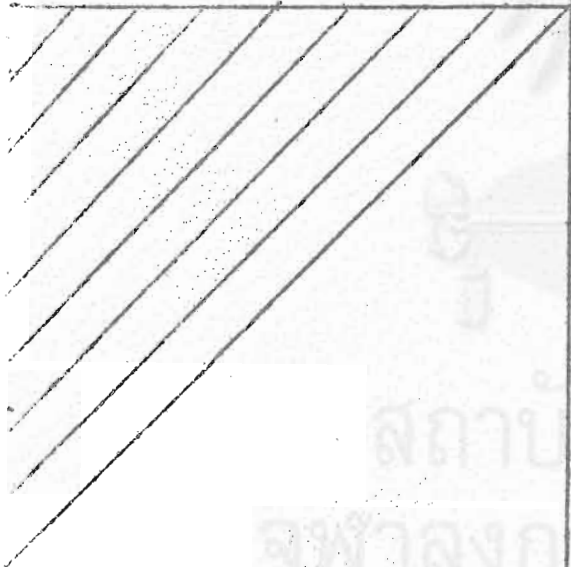
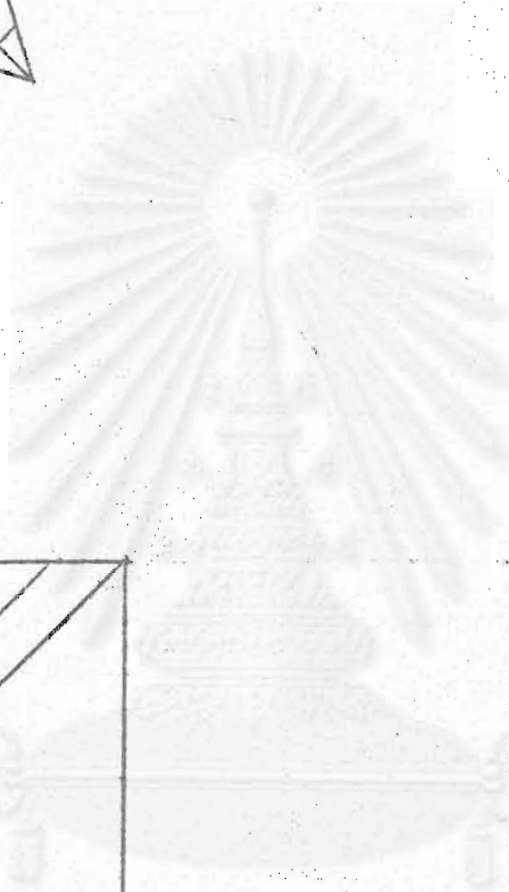
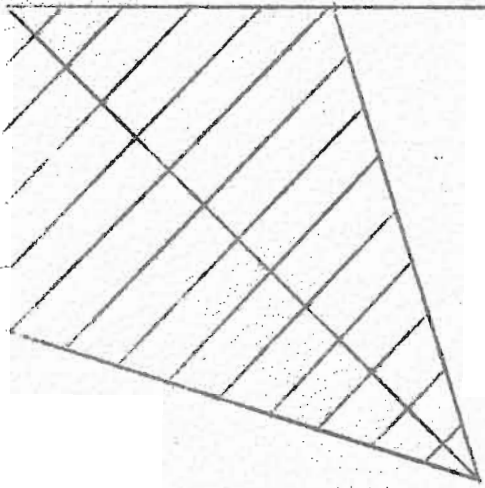
1. เมื่อนักเรียนทำงานกลุ่ม ครูแนะนำให้ให้นักเรียนตั้งผู้สังเกตการณ์คอยสังเกตการทำงานของกลุ่ม และให้ผู้สังเกตการณ์รายงานข้อสังเกตเป็นช่วง ๆ ตามที่ตกลงกัน เช่น

ถ้าเป็นการทำงานในระยะสั้น ก็อาจให้รายงานทุก ๆ 15 นาที หรือ ทุก ๆ ครึ่งชั่วโมง ถ้าเป็นการทำงานระยะยาวก็อาจให้รายงานตามลักษณะงาน เช่น เมื่อทำงานขั้นที่ 1 ไปได้ครึ่งทาง หรือหากงานมีหลายขั้นตอน ก็ให้รายงานในตอนท้ายของแต่ละขั้นตอน เป็นต้น

2. หากกลุ่มไม่ต้องการตั้งผู้สังเกตการณ์ ครูอาจใช้วิธีให้กลุ่มประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ ก็ได้ โดยหัวหน้ากลุ่ม หรือสมาชิกกลุ่มที่ได้รับเลือก ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ

3. หากนักเรียนยังไม่สามารถทำได้ ครูควรทำให้ดูเป็นตัวอย่าง คือ ครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ประเมินผลให้กลุ่ม จนกระทั่งกลุ่มเริ่มเข้าใจวิธีการและบทบาทของตนเอง จึงมอบให้กลุ่มดำเนินการต่อ

4. ครูควรกระตุ้นสมาชิกกลุ่มให้หมุนเวียนกันทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ การสังเกตจะช่วยให้สมาชิกกลุ่ม เกิดความเข้าใจในกระบวนการของกลุ่มเพิ่มขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ENTERPRISE

ENTERPRISE

กิจกรรมที่ 21
 วัตถุประสงค์ : เทคนิคการชักจูงให้
 ผู้สอนแสดงความคิดเห็น

21 ก.
 กิจกรรมสอน

ทศนา แชนมณี : เรียบเรียง
 สุนันท์ สังข์ทอง : เรียบเรียง
 ศิริพรรัตน์ พิธานสมบัติ : แบบทดสอบ
 วัฒนา มัคคสมัน : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้เทคนิคบางประการในการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นขณะทำงานร่วมกัน ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการได้เห็นตัวอย่างขณะแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลอง

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้ เทคนิคบางประการในการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเทคนิคในการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนั้น ทุกคน โดยเฉพาะหัวหน้าหรือประธานกลุ่ม ควรเอาใจใส่ให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ถ้าใครยังไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือเงียบเฉย ควรมีการกระตุ้นให้เขาแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลแก่กลุ่มบ้าง
2. วิธีชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลแก่กลุ่มทำได้หลายวิธี เช่น เรียกชื่อและซักถามเป็นรายบุคคล ให้ความสำคัญด้วยการชมเชย สนับสนุนความคิด หรือแสดงความคาดหวังในทางที่ดีต่อบุคคลนั้น เป็นต้น

สื่อ

1. บทบาทสำหรับการแสดง 2 ชุด
2. แบบสังเกตการณ์

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ชั้นนำ (5 นาที)

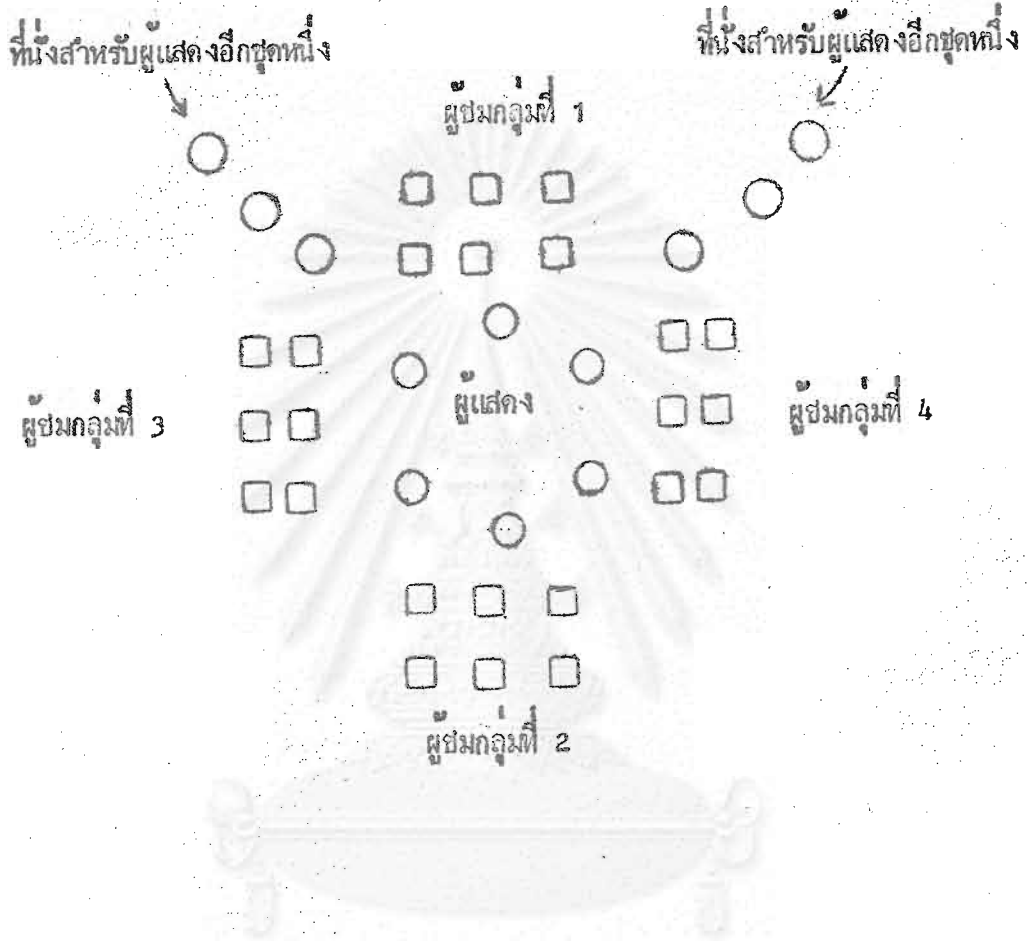
1.1 ครูหมายถึงประสบการณ์ของนักเรียน ระหว่างงานกลุ่มร่วมกัน ว่าปัญหาหนึ่งที่มีเกิดขึ้นคือ สมาชิกเงียบเฉย ไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องแก้ไข กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำต่อไปนี้ จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นวิธีการที่จะชวนเพื่อนที่ไม่พูดให้พูด แสดงความคิดเห็นได้

1.2 ครูเลือกนักเรียนจากชั้นเรียน 12 คน การเลือกอาจจะใช้วิธีสุ่มหรือเลือกอย่างเจาะจงก็ได้ โดยให้เลือกผู้ที่พูดเก่งครึ่งหนึ่ง และผู้ไม่ค่อยพูดอีกครึ่งหนึ่ง ใน 12 คน ให้แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน ใน 6 คน ใหม่นักเรียนที่พูดเก่ง 3 คน และพูดไม่เก่ง 3 คน

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูแจกบทบาทการแสดงชุดที่ 1 ให้ผู้แสดงกลุ่มที่ 1 โดยแจกบทบาทที่ 1, 2, 3 ให้นักเรียนที่พูดเก่ง และบทบาทที่ 4, 5, 6 ให้นักเรียนที่ไม่ค่อยพูด และแจกบทบาทการแสดงชุดที่ 2 ให้ผู้แสดงกลุ่มที่ 2 โดยแจกบทบาทที่ 1, 2, 3 ให้นักเรียนที่พูดเก่ง และบทบาทที่ 4, 5, 6 ให้นักเรียนที่ไม่ค่อยพูด แล้วครูให้ผู้แสดงทั้งหมดไปศึกษาบทบาทของตน

2.2 ขณะที่ผู้แสดงศึกษาบทบาทอยู่นั้น ครูกับนักเรียนที่เหลือช่วยกันจัดโต๊ะ ให้ผู้แสดง 6 คนนั่งเป็นกลุ่มอยู่กลางห้อง และนักเรียนที่เหลือแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม นั่งอยู่รอบนอก ทำหน้าที่เป็นผู้ชม คอยสังเกตการณ์การแสดง ลักษณะของการจัดโต๊ะควรเป็นดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ครูทดลองศึกษาเกี่ยวกับมารยาทในการชมการแสดง เสร็จแล้วจึงแจกแบบ
สังเกตการณ์ใหญ่ โดยมีผู้ชมกลุ่มที่ 1 และ 2 สังเกตการแสดงของชุดที่ 1 และผู้ชมกลุ่ม
ที่ 3 และ 4 สังเกตการแสดงของชุดที่ 2 ครูอธิบายและให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจ

2.4 ครูใหญ่แสดงชุดที่ 1 เข้ามานั่งประจำที่ แล้วเริ่มแสดงได้โดยผู้ชมกลุ่มที่
1, 2 สังเกตการแสดง (ใหญ่แสดงชุดที่ 2 เข้ามานั่งชมได้)

2.5 เมื่อผู้แสดงชุดที่ 1 แสดงเสร็จแล้ว ครูใหญ่แสดงชุดที่ 2 เข้ามานั่งประจำ
ที่ แล้วเริ่มแสดงได้ (ใหญ่แสดงชุดที่ 1 นั่งชมอยู่ได้) โดยผู้ชมกลุ่มที่ 3, 4 สังเกตการ
แสดง

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 ครูใหญ่สังเกตการณ์การแสดงชุดที่ 2 รายงานสิ่งที่สังเกตได้ตามประเด็น
ในแบบสังเกตการณ์ ครบบันทึกข้อมูลที่ได้นบนกระดาน

3.2 ครูใหญ่สังเกตการณ์การแสดงชุดที่ 1 รายงานสิ่งที่สังเกตได้ตามประเด็น
ในแบบสังเกตการณ์ ครบบันทึกข้อมูลที่ได้นบนกระดาน

3.3 ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการในการซักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิด
เห็น เพิ่มเติมจากที่ได้จากการสังเกตการณ์

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากกิจกรรม ดังนี้

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการทำงานร่วมกันนั้น เราจำเป็นต้องพยายามให้ทุกคนได้มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น โดยทั่วถึงกัน เพื่อทุกคนจะได้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว สมาชิกกลุ่มจะมีบุคลิกและลักษณะแตกต่างกันไป บางคนชอบพูด บางคนไม่ชอบพูด ผู้ที่ชอบพูดหรือพูดเก่งจึงมักแสดงบทบาทมากในขณะที่ผู้ที่ไม่ชอบพูดจะมีบทบาทน้อยหรือไม่มีเลย ดังนั้น เพื่อให้ทุกคนมีบทบาทโดยทั่วถึงกัน สมาชิกกลุ่มทุกคนโดยหัวหน้า/ประธานกลุ่ม จึงควรเอาใจใส่ดูแลให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึงกัน ใครที่ไม่ค่อยได้พูดหรือแสดงความคิดเห็น ก็ควรหาวิธีการชักจูงเขาให้ได้แสดงความคิดเห็น วิธีการชักจูง มีหลายวิธี เช่น การเรียกชื่อและซักถามเป็นรายบุคคล การให้แสดงความคิดเห็นแบบเวียนรอบวง การให้กำลังใจด้วยการชมเชย สนับสนุนความคิดเห็น หรือแสดงความคาดหวังในทางที่ดีต่อบุคคลนั้น เป็นต้น

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

ในกลุ่มนั้นทุกคนมีสิทธิเสียง
ไซ้แต่เพียงคนพูดเก่งเท่านั้นหนา
ไซ้แต่เพียงคนพูดเก่งคอยเจรจา
สมาชิกและหัวหน้าต้องใส่ใจ
คอยชักจูงให้เพื่อนแสดงความคิด
ใครจะปิดปากเงียบนั้นไม่ได้
เลือกวิธีหลายหลายอย่างต่างไป
เราจะได้มีส่วนร่วมรวมกลุ่มกัน

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

เทคนิคการจูงใจให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

วงกลมรอบอักษรหาข้อความที่ถูกต้อง

1. นักเรียนจะเลือกใช้คำพูดใด เมื่อต้องการให้เพื่อนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น
 - ก. คิดอะไรอยู่หรือครับ นั่งเงียบเชียว
 - ข. นี่คุณถนัดคีนึงเสียตำดิ่งทองหรือครับ
 - ค. พูดออกมาบ้างสิครับ ถ้าวอกพิฤดจะรวงหรือใจ
 - ง. พวกเรากำลังรอฟังความเห็นของคุณ ก่อนตัดสินใจนะครับ
2. ถ้านักเรียนเป็นประธานกลุ่ม และมีผู้ที่พูดมากในกลุ่ม และมีผู้ที่พูดมากในกลุ่มนักเรียนจะใช้ข้อความใด
 - ก. เคียวคุณคุยกับผมสองคน หลังประชุมนะครับ
 - ข. คุณพูดคุยอยู่กับคนเดียว ให้คนอื่นพูดบ้างสิครับ
 - ค. กอนมาประชุมนี้ไม่ได้พูด หรือครับ ตอนนี่ถึงพูดไม่หยุดเลย
 - ง. ความคิดเห็นของคุณก็เป็นความคิดเห็นที่ดี ขอฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้างนะครับ
3. ถ้าผู้ที่ไม่ค่อยพูดแสดงความคิดเห็น เราควรให้กำลังใจเขาโดยใช้ข้อความใด
 - ก. เป็นความคิดเห็นที่ดีมาก น่าสนใจจริง ๆ ครับ
 - ข. โลงออกไปที่ คิดว่าเป็นใบเสี้ยอีก
 - ค. ความคิดเห็นเยี่ยมจริง ๆ แต่อาจนำไปใช้ไม่ได้นะครับ
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ค

4. การแสดงกริยาในข้อใดที่จะช่วยให้กำลังใจในการพูดแก่ผู้อื่น

- ก. หัวเราะ
- ข. หลับตา
- ค. จ้องหน้า
- ง. พยักหน้า

5. นักเรียนคิดว่า การให้กำลังใจแก่ผู้ที่พูดน้อย จะทำให้เขาเป็นอย่างไร

- ก. ไม่ต้องการให้ผู้อื่นนึกหวัง
- ข. มีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น
- ค. เห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น
- ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1. ง
2. ง
3. ก
4. ง
5. ง

การประเมิน

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้และเฉลยคำตอบ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยน
กันตรวจ (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง
จุดประสงค์การทำงาน

- จงขีด ✓ หน้าข้อที่นักเรียน เห็นด้วย
จงขีด ✗ หน้าข้อที่นักเรียน ไม่เห็นด้วย

1. ถ้าฉัน เป็นหัวหน้าฉันจะ
 - ก. สั่งงาน เสียงดังชัดเจน
 - ข. อธิบายงานที่จะให้ทำโดยละเอียด
 - ค. บอกจุดสำคัญของงานที่จะให้ทำโดยครมถ้วน
2. เมื่อหัวหน้าสั่งงานแล้วฉันควร
 - ก. ทำตามคำสั่งทันทีอย่างรวดเร็ว
 - ข. ปรึกษากับในกลุ่ม
 - ค. ได้ตามหัวหน้าจนแน่ใจว่า เข้าใจงานถูกต้อง
3. เมื่อหัวหน้าสั่งงานไม่ชัดเจนฉันควร
 - ก. หยุดการทำงาน เพราะอาจทำผิด
 - ข. ทำไปเรื่อย ๆ เมื่อจะถูกต้อง
 - ค. รอดถามหัวหน้าจนกว่าจะแน่ใจจึงค่อยทำ
4. ในกรณีเร่งด่วนถ้าหัวหน้าสั่งงานไม่ชัดเจนฉันคิดว่า
 - ก. ควรปรึกษากับในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
 - ข. ไม่ควรทำเพราะอาจเกิดผิดพลาด
 - ค. ควรอยู่เฉย ๆ ไปก่อน

2. บทบาทสำหรับการแสดง (เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น)

ชุดที่ 1

สถานการณ์สำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะช่วยกันประหยัดได้อย่างไร" ให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 5-10 นาที

บทบาทการแสดง สำหรับผู้แสดงคนที่ 1, 2 และ 3

1. ให้นักเรียนแสดงตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยพยายามเสนอความคิดเห็น เช่น

- วิธีประหยัดโดยไม่ซื้อของกินของใช้ที่ไม่จำเป็น เช่น น้ำอัดลม ของเล่นที่มีราคาแพง ๆ เป็นต้น
- วิธีประหยัดโดยใช้สิ่งต่าง ๆ อย่างประหยัด เช่น กระจก ดินสอ ขางลบ เป็นต้น
- วิธีประหยัดโดยเก็บออม เช่น ค่าขนม สมุดที่เหลือใช้ เป็นต้น
- วิธีประหยัดของส่วนรวม เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ

2. ให้นักเรียนแสดงความเห็นไปสักพักหนึ่ง แล้วให้สังเกตดูว่า มีสมาชิกกลุ่มคนใดบ้างที่ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ขอให้ชักจูงเขาให้แสดงความคิดเห็นโดยวิธีต่าง ๆ เช่น

- เสนอให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นเวียนกันไปทีละคนจนครบทุกคน
- เรียกชื่อบุคคลที่ไม่แสดงความคิดเห็น และซักถามเขาหรือขอความคิดเห็นจากเขา
- เมื่อบุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นให้ชมเชย สนับสนุนความคิดของเขา
- แสดงความคาดหวังในทางที่ดีต่อบุคคลนั้น เช่น พูดว่า "ผมคิดว่าคุณคงมีความคิดดี ๆ มาเสนอพวกเรา"
- "คุณมีความคิดที่ดีและรอบคอบเสมอ คุณพอจะให้ความคิดเห็นอะไรในเรื่องนี้บ้างได้ไหม"
- วิธีอื่น ๆ เท่าที่นักเรียนจะคิดได้ ขอให้แสดงออกไปเลย

3. บทบาทในการแสดง (เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น)

จุดที่ 1 ข.

สถานการณ์สำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะช่วยกันประหยัด
ได้อย่างไร" ให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 5 -10 นาที

บทบาทการแสดง สำหรับผู้แสดงคนที่ 4, 5 และ 6

ให้นักเรียนนั่งฟังเฉย ๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไร นอกจากจะมีคนอื่น
ถาม หรือชักจูงให้แสดงความคิดเห็น

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. บทบาทสำหรับการแสดง (เทคนิคการชักจูงให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น)

จุดที่ 2 ก.

สถานการณ์สำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะแสดงความคิดต่อคุณแม่ได้อย่างไร" ให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 5 - 10 นาที

บทบาทการแสดงสำหรับผู้แสดงคนที่ 1, 2, และ 3

1. ให้นักเรียนแสดงตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม โดยพยายามเสนอความคิดเห็น เช่น

- การแสดงความคิดด้วยการทำตัวเป็นลูกที่ดี เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ดื้อรั้น
- การแสดงความคิดด้วยการช่วยเหลืองานของพ่อแม่ เป็นการแบ่งเบาภาระ
- การแสดงความคิดด้วยการขยัน เอาใจใส่ในการเรียน ทำให้ท่านพอใจ
- การแสดงความคิดด้วยการแสดงน้ำใจในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิดของท่าน วันปีใหม่ เป็นต้น
- การแสดงความคิดทางคำพูด การพูดอย่างเคารพนับถือ ใฝ่หาความรู้ภาพเรียบร้อย
- การแสดงความคิดทางมารยาท เช่น การปฏิบัติตนต่อท่าน คุยทำที่ เคารพนับถือ ไม่อวดเกินท่าน เป็นต้น

๑๑๑

2. ให้นักเรียนแสดงความสนใจไปรู้จักสักหนึ่ง แล้วให้สังเกตดูว่า มีสมาชิกในกลุ่มคนใดบ้างที่ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ขอให้นักเรียนชักจูงเขาให้แสดงความคิดเห็นโดยวิธีต่าง ๆ เช่น

- เสนอให้กลุ่มแสดงความคิดเห็น เวียนกันไปทีละคนจนครบทุกคน
- เรียกชื่อบุคคลที่ไม่แสดงความคิดเห็น และซักถามเขาหรือขอ

ความคิดเห็นจากเขา

ของเขา

- เมื่อบุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นให้ชมเชย สัมปยุตต์ความคิด
- แสดงความคาดหวังในทางที่ดีต่อบุคคลนั้น เช่น พูดว่า
"ผมคิดว่าคุณคงมีความคิดดี ๆ มาเสนอพวกเรา"
"คุณมีความคิดที่ดีและรอบคอบเสมอ คุณพอจะให้ความคิดเห็น
อะไรในเรื่องนี้บ้างได้ไหม"
- วิธีอื่น ๆ เท่าที่นักเรียนจะคิดได้ ขอให้แสดงออกไปเลย

5. บทบาทในการแสดง (เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น)

ชุดที่ 2 ข.

สถานการณ์สำหรับการแสดง

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "เราจะแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ได้อย่างไร" ให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 5 -10 นาที

บทบาทการแสดงสำหรับผู้แสดงคนที่ 4, 5 และ 6

ให้นักเรียนนั่งฟังเฉย ๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไร นอกจากจะมีคนถามหรือชักจูงให้แสดงความคิดเห็น

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. แบบสังเกตการณ์ : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง : ให้นักเรียนสังเกตการอภิปราย และบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง

1. การอภิปรายเรื่อง
2. มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน คน
3. ผู้ที่แสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ.....
4. ผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นน้อยคือ.....
.....
5. วิธีการที่สมาชิกกลุ่มใช้ในการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น คือ (ถ้าเป็นคำพูด ให้บันทึกข้อความที่พูดลงไปด้วย)
.....
.....
.....
.....
.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 21
พูดทอชนะ : เทคนิคการชักจูงใ้ผู้อื่น
แสดงความคิดเห็น

21 ช.
กิจกรรมฝึก

ทิศทาง แขนงมือ : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ในกลุ่มทำงานแต่ละกลุ่ม จะประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันไปหลายแบบ บางคนช่างพูด พูดเก่ง บางคนไม่ชอบพูด ชอบแต่ทำ บางคนพูดแต่ไม่ทำ บางคนทั้งพูดและทำ และบางคนก็ไม่พูดและไม่ทำด้วย ฯลฯ เนื่องจากหลักสำคัญในการทำงานนั้น เรามุ่งที่จะให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องสมาชิกจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่กัน หากสมาชิกคนใดยังไม่มีความเข้าใจที่ควร ก็ควรจะคอยช่วยกระตุ้นให้เขาได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม จากกิจกรรม 21 ก. นักเรียนได้เรียนรู้เทคนิคบางประการในการชักจูงใ้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น เช่น

- ก. ใช้เทคนิคเวียนรอบวง โดยการเสนอให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นเวียนกันไปทีละคนจนครบทุกคน การทำเช่นนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นโดยเท่าเทียมกัน และจะทำให้สมาชิกบางคนไม่สามารถหลีกเลี่ยงหน้าที่ของตนได้โดยปริยาย
- ข. การเรียกชื่อบุคคลที่ไม่แสดงความคิดเห็น และซักถามเขาหรือขอความคิดเห็นจากเขา เป็นการแสดงความเอาใจใส่บุคคลเป็นรายตัว ทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ต้องสนองตอบ การตอบสนองนี้เอง จะเป็นแรงผลักดันให้เขาสามารถที่จะแสดงออกได้มากขึ้นอีก
- ค. ให้การชมเชยสนับสนุนความคิดเห็นแก่บุคคลที่แสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยได้แสดงออกบ่อยนัก การชมเชย สนับสนุนนี้จะทำให้เขาเกิดกำลังใจที่จะให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีก
- ง. แสดงความคาดหวังในทางดีต่อบุคคลที่ไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็น จะทำ

ให้เขาไม่กล้าที่จะทำใหญ่ขึ้นผิดหวัง และให้ความร่วมมือมากขึ้น

ครูควรฝึกให้นักเรียนรู้จักดูแลเอาใจใส่กันและกัน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ การฝึกจะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติ และจะปฏิบัติด้วยความเต็มใจในที่สุด

ระยะเวลาฝึก

การฝึกกระทำได้ทุกโอกาสที่นักเรียนได้ทำงานกลุ่มหรืออภิปรายกลุ่มร่วมกัน ครูควรให้นักเรียนฝึกฝนจนกระทั่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้เองโดยครูไม่ต้องคอยเตือนหรือควบคุม

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. ครูเตือนให้นักเรียนคำนึงถึงเรื่องปกปิดผลงานหรืออภิปรายเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ระมัดระวัง
2. ครูเติมประเด็นในเรื่องการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นลงในแบบสังเกตการณ์การประชุม การทำงาน หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์ในเรื่องนี้ เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตและบันทึกพฤติกรรมสมาชิกกลุ่มเอาไว้ และนำมาอภิปรายร่วมกันในภายหลัง จะทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้มากขึ้น สำหรับแบบสังเกตการณ์นั้น ครูสามารถใช้แบบสังเกตการณ์ฉบับที่ใช้ในกิจกรรม 21 ก.
3. ในการเรียนการสอน ครูควรใช้เทคนิค 4 ประการข้างต้น ในการชักจูงให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อนักเรียนจะได้เห็นและจำไปเป็นตัวอย่างในการใช้

กิจกรรมที่ 22
การติดตามการทำงานและ
ภาพงาน : การเสริมแรงสมาชิกในการ
ปฏิบัติงาน

22 ก.
กิจกรรมสอน

ฉันทนา	ภาคบงกช	เรียบเรียง
ทิศนา	แชนมณี	เรียบเรียง
ฉันทนา	ภาคบงกช	แบบทดสอบ
ทิพจัลย์	สมแดง	กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการกระตุ้นเสริมแรงของหัวหน้าที่มีผลต่อการทำงาน จากกิจกรรมนี้นักเรียนจะมองเห็นความแตกต่างของกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับการกระตุ้นเสริมแรงจากหัวหน้า

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าในการติดตามงานและกระตุ้นเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าในการติดตามงานและกระตุ้นเสริมแรงสมาชิกในการ

ปฏิบัติงานนอกห้อง

แนวคิด

1. การกระตุ้นเสริมแรงจากหัวหน้า ช่วยให้สมาชิกทำงานถูกต้องตามแผน
2. การกระตุ้นเสริมแรงจากทำใจดีด้วยการแสดงความรักสนใจ ให้กำลังใจ ประเมินและแนะนำปฏิบัติงาน

สื่อ

1. ภาพฉงน จำนวน 2 ชุด สำหรับกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - ชุดที่ 1 เป็นภาพที่สมบูรณ
 - ชุดที่ 2 เป็นภาพที่ตัดเป็นชิ้นเล็กๆ 9 ชิ้นแยกใส่ซองชุดละ 3 ชิ้นจำนวน 3 ซอง
2. บัตรคำตั้ง สำหรับหัวหน้ากลุ่ม
 - ชุดที่ 1 สำหรับหัวหน้าที่ไม่ให้การเสริมแรงสมาชิก
 - ๔ สำหรับหัวหน้าที่ให้การเสริมแรงสมาชิก
3. แบบสังเกตการณ์ สำหรับผู้สังเกตการณ์

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนานำบทเรียนและแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่มย่อย

2. ขั้นกิจกรรม (20 นาที)

2.1 ครูกล่าวกับนักเรียนว่า "ครูมีงานชิ้นหนึ่งให้ทำ งานนี้ครูได้วางแผนไว้เรียบร้อยแล้ว เป็นการนำรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดเล็กรวมจำนวน 9 ชิ้น มาต่อกันเข้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ 1 รูป ในการทำงานครั้งนี้ ครูจะแบ่งงานใหญ่ช่วยทำหน้าที่แทนครูในแต่ละกลุ่ม ครูจึงต้องอาสาสมัครกลุ่มละ 1 คนออกมาเป็นผู้ช่วยครู ขอให้ออกไปยื่นรอรอบประตูห้อง ครูขอปฏิบัติงานกลุ่มละ 3 คน พวกนี้จะนั่งประจำกลุ่ม ผู้ที่เหลือขอให้เป็นผู้สังเกตการณ์"

2.2 ครูแจกใบสังเกตการณ์ให้ผู้ที้ออกมาหน้าชั้นทุกคน ให้อ่านทำความเข้าใจและรออยู่ที่หน้าชั้น

2.3 ครูออกไปพบอาสาสมัครซึ่งรอรอบประตูห้องเพียงมอบหมายให้ทำหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มและชี้แจงว่า "ขอให้พวกเรากำหนดชื่อของหัวหน้ากลุ่มมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มคอยจับส่วนซึ่งอยู่ในช่อง (หยิบชิ้นส่วน 3 ชุดใหญ่) ค่อยให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ ค่อยเอาไม้ใหญ่ค้ำนี้ (ดูในภาพตัวอย่าง) หัวหน้ากลุ่ม 1, 2, 3, จะทำหน้าที่ของหัวหน้าที่เฉยเมย ไม่นัดขึ้นรายชื่อใคร ไม่พูดหรือไม่แสดงความรู้สึกใดๆกับการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ส่วนหัวหน้าของกลุ่ม 4, 5, 6, จะได้รับบทบาทเป็นหัวหน้าที่ใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้กำลังใจลูกน้อง เมื่อใครทำงานถูกก็ชมเชย เช่น "เก่งมาก, ถูกแล้ว, เกือบถูกแล้ว ฯลฯ" ถ้าพบใครที่ยังทำไม่ถูกก็แนะนำให้ปรับปรุง เช่น "ยังไม่ถูก ต้องเอารูปนี้ไปต่อตรงมุมนี้ ฯลฯ" อ่านบัตรคำสั่งให้เขาใจ ในการออกคำสั่งให้อ่านเฉพาะคำสั่งในรอบนี้ให้เพื่อนฟังอย่างชัดเจน ฟังอ่านให้คล่อง"

2.4 ครูมอบของรูปต่อให้หัวหน้า

2.5 ครูกล่าวกับนักเรียนทั้งชั้น "เอาละ ครูใ้คอมบ์หมายใหญ่ช่วยของครูทั้ง 6 คนนี้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม ขอให้ฟังคำอธิบายของเขาด้วยความตั้งใจ ถ้าสงสัยให้ถามได้ ขอให้ทุกคนเขาประจำกลุ่มของตน"

2.6 หัวหน้ากลุ่มแจกชิ้นส่วนให้สมาชิกปฏิบัติงาน แล้วอ่านบัตรคำสั่ง

2.7 ครูทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับกติกาในการทำงานอีกครั้ง จนแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนเข้าใจกติกา ก็ให้สัญญาณลงมือประกอบ

2.8 เมื่อครบ 3 นาทีครูสั่งให้ทุกกลุ่มหยุดการทำงานและสำรวจว่ากลุ่มใดเสร็จทันเวลา แล้วบันทึกลงบนแผนภูมิว่ากลุ่มใดเสร็จทันเวลาการทำงานให้อีก 2 นาที ครูสำรวจว่ากลุ่มใดประกอบไขถูกต้องแล้ว บันทึกลงเป็นแผนภูมิ กลุ่มใดที่ไม่ถูกต้องให้หัวหน้ากลุ่ม 1, 2, 3 ช่วยแนะนำ

2.9 ครูกล่าว "ดูรูปที่ต่อไขไว้ เป็นรูปอะไร ? ช่วยกันบอกหน่อยซิว่ามีสัตว์อะไรบ้างอยู่ในกรงนี้ รวมทั้งสิ้นกี่ตัวรวมทั้งสิ้นกี่ตัว เขียนอย่างรวดเร็วให้เสร็จใน 2 นาที"

2.10 เมื่อครบ 2 นาที ครูสำรวจกลุ่มที่ทำเสร็จและบันทึกลงบนแผนภูมิ

3. ขั้นอภิปราย (20 นาที)

3.1 ครูขอให้ผู้สังเกตการณ์กลุ่มที่ทำไม่เสร็จเล่าถึงปัญหาในการทำงานของกลุ่มให้ฟัง

3.2 ครูถามกลุ่มที่ทำงานไม่เสร็จว่ารู้สึกอย่างไร ต่อหัวหน้าและมีอะไรที่ไม่พอใจบ้าง

3.3 ครูให้หัวหน้ากลุ่มอธิบายบทบาทของตนในบัตรคำสั่ง (2 บรรทัดแรก) แล้วถามความรู้สึกของหัวหน้าว่ารู้สึกอย่างไรที่รับบทเช่นนี้

3.4 ครูขอให้ผู้สังเกตการณ์กลุ่มที่ทำเสร็จทันเวลาเล่าถึงการทำงานของกลุ่ม

3.5 ครูขอให้สมาชิกกลุ่มที่ทำงานเสร็จทันเวลาเล่าถึงบรรยากาศและความรู้สึก
ของการทำงาน

3.6 ครูให้หัวหน้าอ่านบทบาทของคนในบัตรคำสั่ง

3.7 ครูถามหัวหน้าว่า รู้สึกเช่นไรในการเล่นบทบาทนี้

4. ขั้นสรุป (10 นาที)

4.1 ครูถามและสรุปความรู้สึกที่กลุ่มมีต่อหัวหน้าแล้วจบบันทึกโดยย่อลงบน
แผนภูมิ

4.2 ครูถามข้อคิดเห็นของสมาชิกแล้วบันทึกย่อลงบนแผนภูมิ

4.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า หัวหน้าควรทำอย่างไรในขณะที่สมาชิก
ปฏิบัติงาน

4.4 ครูสรุปแนวคิดของกิจกรรมนี้ ตามสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ในการทำงานใดๆ ถ้าหัวหน้าติดตามดูแลเอาใจใส่ ให้ความสนใจ
ให้กำลังใจ และแนะนำช่วยเหลือในขณะที่สมาชิกปฏิบัติงานย่อมช่วยให้ปฏิบัติงานทำงาน
ด้วยความสนใจ มั่นใจในการทำงานและทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จตามแผนที่ได้
วางไว้"

3.12 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกัน และจบบันทึกลงในสมุดจดงาน

งานทุกอย่างสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย
ถ้าหัวหน้าเอาใจใส่ติดตามดูแล
สนใจเพื่อนร่วมงานทั่วทุกคน
แนะนำให้พบปัญหาพามั่นใจ

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

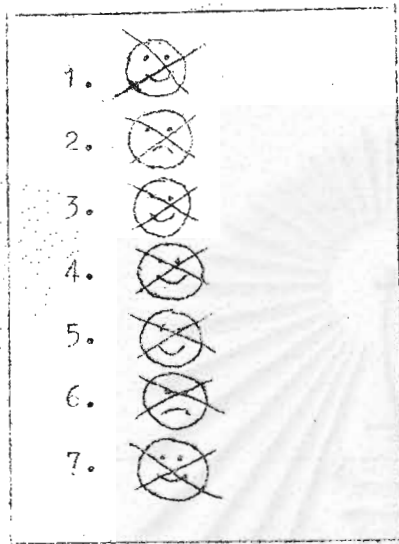
การกระตุ้นเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน

ข้อความต่อไปนี้ นักเรียนคิดอย่างไร? ถ้านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความใด ให้ขีด X ทับใบหน้า ซึ่งแสดงอาการยิ้ม ☺ ถ้าไม่เห็นด้วยให้ขีด X ทับใบหน้าซึ่งแสดงอาการไม่พอใจ ☹

- ☺ ☹ 1. หัวหน้าจำเป็นต้องคอยดูแลช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มในการปฏิบัติงาน
- ☺ ☹ 2. การเอาใจใส่ดูแลของหัวหน้าทำให้สมาชิกทำงานมีผลมากยิ่งขึ้น
- ☺ ☹ 3. คำแนะนำจากหัวหน้าจะช่วยให้ฉันทำงานถูกต้องและดียิ่งขึ้น
- ☺ ☹ 4. ถ้าฉันเป็นหัวหน้าฉันจะติดตามดูแลช่วยเหลือลูกน้อง
- ☺ ☹ 5. งานจะเสร็จก็ได้อา้หัวหน้าติดตามเอาใจใส่ช่วยเหลือ
- ☺ ☹ 6. การที่หัวหน้าติดตามดูแลสมาชิกจะทำให้สมาชิกคิดว่าหัวหน้าไม่ไวใจเรา
- ☺ ☹ 7. กลุ่มที่ทำงานโดยมีหัวหน้าติดตามดูแลยอมทำงานไ้ผลดีกว่ากลุ่มที่หัวหน้าไม่ติดตามดูแล

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

2. แผนภูมิบันทึกผลการทำงานกลุ่ม

แผนภูมิบันทึกผลการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่	ก่อน ทันเวลา	ก่อน ถูกต้อง	เขียนชื่อตัว ถูกต้อง	ความรู้สึกต่อหัวหน้า	ข้อคิด
1					
2					
3					
รวม					
4					
5					
6					
รวม					

3. บัตรคำสั่ง 2 ชุด

3.1 บัตรคำสั่งชุดที่ 1 (ใช้สำหรับกลุ่มที่ 1,2,3)

บทบาทของนักเรียน

1. ขอให้นักเรียนทำหน้าที่หัวหน้าซึ่งจะทำหน้าที่ส่งงานเพื่อนในกลุ่มทำงานในการสั่งงาน ขอให้อ่านคำสั่งต่อไปนี้ให้เพื่อนฟัง

1. ทุกคนจะได้รับชิ้นส่วนคนละ 1 ชุด
2. เมื่อได้รับสัญญาณจึงลงมือทำได้โดยนำชิ้นส่วนที่ได้รับมาประกอบร่วมกับชิ้นส่วนขอเพื่อนเพื่อต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ 1 รูป
3. มีกติกาว่า ห้ามพูด ห้ามส่งสัญญาณใด ๆ
4. ทำให้เสร็จใน 3 นาที
5. เมื่อเสร็จแล้วรอห้คำสั่งจากครู

2. ในขณะที่เพื่อนทำงานให้นักเรียน

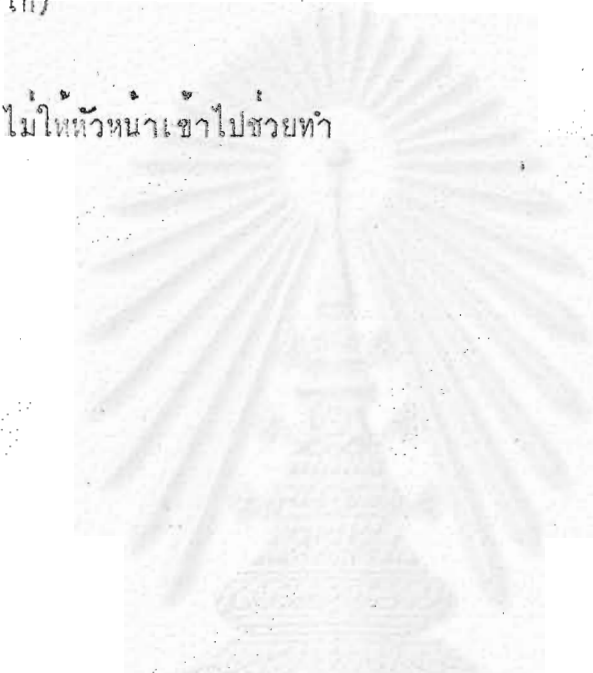
- 2.1 ไม่พูดกับสมาชิกคนใด ให้อยู่คนเดียว ๆ
- 2.2 ถ้าใครซักถาม ไม่ให้ตอบ ให้เสียงเดินออกไปที่อื่นแล้วค่อยกลับมาใหม่

3. ในขณะที่เพื่อนกำลังเขียนชื่อสัตว์

- 3.1 ให้อยู่คนเดียว ๆ ไม่พูดกับสมาชิกคนใด
- 3.2 ถ้าใครซักถาม ไม่ให้ตอบ ให้เฉย ๆ หรือตอบแต่เพียงว่า "คิดเอาเอง"

(คำทอปลั้วทั้งหมดมี 10 ตัวได้แก่ จระเข้ ลิง หมู ลิงโต เสือ เต่า แพะ หมี ลิง
ช้าง นกหรือไก่)

4. ห้าม ไม่ให้หัวหน้าเข้าไปช่วยทำ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 บัตริศาสตร์ชุดที่ 2 (ใช้สำหรับกลุ่มที่ 4,5,6,)

บทบาทของนักเรียน

1) ขอให้นักเรียนทำหน้าที่ของหัวหน้าซึ่งสั่งงานให้เพื่อนในกลุ่มทำงาน ขอให้นักเรียนพยายามทำหน้าที่เป็นหัวหน้าที่ใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และให้กำลังใจแก่ลูกน้อง เมื่อเห็นใครทำถูกต้องพยายามชมเชย เช่น ถูกต้อง ดีมาก เกือบถูกแล้ว ฯลฯ เมื่อพบผู้ใดทำงานผิดพยายามแนะนำให้ปรับปรุงงาน ในการสั่งงานขอให้อ่านข้อความเฉพาะในกรอบต่อไปนี้

- 1.1 ทุกคนจะได้ชิ้นส่วนคนละ 1 ชุด
2. เมื่อได้รับสัญญาณจึงลงมือทำได้ โดยนำชิ้นส่วนที่ได้รับมาประกอบร่วมกับชิ้นส่วนของเพื่อน เพื่อต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ 1 รูป
3. มีกติกาว่า ห้ามพูด ห้ามส่งสัญญาณใดๆ
4. ทำให้เสร็จใน 3 นาที
5. เมื่อเสร็จแล้วรอฟังคำสั่งจากครู

2) ในขณะที่เพื่อนทำงานให้นักเรียน

- 2.1 ขึ้นดูใกล้ซิก
- 2.2 ใครทำถูกให้ชมเชย เช่น "ถูกแล้ว" "เก่งมาก" "ดีแล้ว"
- 2.3 ใครทำยังไม่ถูก ควรให้กำลังใจ "เกือบถูกแล้ว" "พยายามอีกหน่อย"
- 2.4 ให้คำแนะนำต่างๆ เช่น "ชิ้นของคนนี้ ควรอยู่ที่มุมนี้" "ตรงนี้ควรเป็นรูปสี่เหลี่ยม" ฯลฯ

3. ในขณะที่เพื่อนกำลังเขียนชื่อสัตว์

3.1 ให้คำแนะนำว่ามีสัตว์ 10 ตัว

3.2 คอยบอกว่า คำตอบของกลุ่มชอใดถูก ข้อใดผิด

(คำตอบ : สัตว์ทั้งหมดมี 10 ตัว ไก่แก่ จระเข้ สิง หนู สิงโต เสือ เต่า แพะ หมู สิง
ช้าง นกหรือไก่)

4. ห้าม ไม่ให้หัวหน้าเข้าไปช่วยทำ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4: ภาพฉนวน 2 ชุด คือ 1 กลุ่ม

4.1 ชุดที่ 1 สำหรับหัวหน้ากลุ่ม เป็นชุดที่สมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ชุดที่ 2 นำภาพมาจัดเป็นชั้นเล็ก ๆ ให้ได้ 9 ชั้น

1	2	3
4	5	6
7	8	9

แล้วนำชิ้นส่วนมาจัดเป็นชุดให้ได้ 3 ชุดดังนี้

- ชุดที่ 1 4, 9, 2
- ชุดที่ 2 7, 5, 3
- ชุดที่ 3 6, 8, 1

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. แบบสังเกตการณ์

แบบสังเกตการณ์กิจกรรม "ภาพฉงน"

1. หัวหนากลุ่มให้กำลังใจเพื่อนๆ หรือเปล่า _____
ถ้ามี การให้กำลังใจทำอย่างไร _____
2. มีปัญหาอะไรในการทำงานบ้าง _____
3. ใช้เวลาต่อรูปเสร็จทันเวลาหรือไม่ _____
4. ผลการต่อรูปเป็นอย่างไร _____
5. เขียนข้อดีตัวเสร็จทันเวลาหรือไม่ _____ ผลงานเป็นอย่างไร _____
6. บรรยากาศการทำงานเป็นอย่างไร _____
7. พบข้อคิดอะไรบ้าง _____

กิจกรรมที่ 22

ภาพฉงน : การติดตามการทำงานและการ
การเสริมแรงสมาชิกในการ
ปฏิบัติงาน

22ช

กิจกรรมฝึก

ทศนา แชนมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เน้นบทบาทของหัวหน้ากลุ่มในการทำงาน หลังจากได้มีการแบ่งงานและมอบหมายงานกันเรียบร้อยแล้ว ทุกคนในกลุ่มก็ลงมือปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบที่ตนได้รับมอบหมาย หัวหน้าในตอนนั้นนอกจากจะต้องรับผิดชอบในงานส่วนของตนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ติดตามการทำงานของสมาชิก โดยต้องปฏิบัติดังนี้

1. ให้ความสนใจ ซักถาม พูดคุย กับสมาชิกถึงเรื่องงานของเขา
2. ให้การเสริมแรง ได้แก่ การให้กำลังใจ การชมเชย สนับสนุน เป็นต้น
3. ประเมินการทำงานและให้คำปรึกษาแนะนำ หมายถึง การติดตามดูการทำงานของเขา ดึงเห็นว่ายังไม่ถูกต้อง หรือ เป็นไปตามแผนงาน ก็ต้องบอก และให้คำปรึกษา หรือ ให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

หัวหน้าจำเป็นต้องทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อช่วยให้สมาชิกผู้ร่วมงานเกิดความอบอุ่นใจ และมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน หากหัวหน้าไม่มาดูแลรับรู้งาน สมาชิกกลุ่มอาจเกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง และหากการทำงานเกิดผิดพลาด ก็อาจแก้ไขไม่ทันการ

ระยะเวลาฝึก

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ควรฝึกให้นักเรียนมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนมักขาดในการทำงานกลุ่ม จำเป็นต้องมีผู้ใดคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้า หรือผู้นำเสมอ หากครูดูแลฝึกฝนให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนย่อมได้พัฒนาทักษะนี้ในที่สุด

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

กิจกรรมฝึกทักษะหัวหน้ากลุ่มในเรื่องนี้ สามารถทำได้ด้วยวิธีที่ง่าย สะดวก และโดนผลดี คือ

1. ครูกล่าวเตือนหัวหน้ากลุ่มให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน เป็นสิ่งจำเป็นที่ถูกต้องแล้ว เอาใจใส่ ติดตามการทำงานของกลุ่ม โดยการปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติ 3 ประการที่กล่าวไว้ในคำชี้แจง
2. ในขณะที่กลุ่มทำงาน หากมีผู้สังเกตการณ์ ครูควรเสริมบทบาทการทำงานของหัวหน้าในเรื่องนี้ เข้าในประเด็นของการสังเกตการณ์ด้วย
3. เมื่อมีการประเมินผลการทำงาน ครูควรให้นักเรียนประเมินบทบาทของหัวหน้าในเรื่องนี้ด้วย

แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมของหัวหน้า
ในการติดตามการทำงาน และการเสริมแรง
สมาชิกในการปฏิบัติงาน

1. หัวหน้ากลุ่มให้ความสนใจ ซักถาม พுகุญ ถึงเรื่องงาน กับสมาชิกคนใดบ้าง

ไม่ไ้ทำ

ทำ

กับใคร

เรื่องอะไร

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. หัวหน้ากลุ่มให้กำลังใจ หรือ ชมเชย หรือ สนับสนุน สมาชิกคนใดเกี่ยวกับงานของเขา อย่างไรบ้าง

ใคร

ทำอย่างไร

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

กิจกรรมที่ 23
บอกกันหน่อย : การให้ข้อคิด

23ก.
กิจกรรมสอน

ดุริยประเพณี : เรียบเรียง
จินตนา แชมมณี : เรียบเรียง
วรสุภา บุญไวโรจน์ : แบบทดสอบ
ทิพวัลย์ สมแดง : กตอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งสอนให้นักเรียนตระหนักในความสำคัญของการให้ข้อคิดแก่กันและกันในการทำงาน และให้ได้เรียนรู้หลักการให้ข้อคิดที่เหมาะสมโดยการให้นักเรียนร่วมทำงาน โดยมีผู้คอยให้คำคิด แล้วนำคำคิดเหล่านั้นมาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันว่าถูกต้องเหมาะสมกับหลักการเพียงใด

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการให้ข้อคิดและได้เรียนรู้หลักการให้ข้อคิดอย่างเหมาะสมแก่ผู้อื่น

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญและหลักการให้ข้อคิดที่เหมาะสมได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การให้ข้อคิดชมแก่กันและกันในการทำงานร่วมกัน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ การให้คำชม สบับสนุน ยกย่องกัน ช่วยให้ผู้ร่วมงาน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน และมีกำลังใจในการทำงาน การให้คำติหรือเตือนกัน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้แต่ละบุคคลไขว่คว้าหาข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

2. การให้คำชมที่เหมาะสมก็คือ การให้อย่างจริงใจ ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงและไม่มากไปไม่น้อยไป

3. การให้คำติที่เหมาะสมก็คือ การใช้คำพูดที่ชัดเจน บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่บกพร่อง ไม่ใช่คำประเพทคัดลिनและควรให้คำแนะนำในการแก้ไขพฤติกรรมนั้น

สื่อ

1. แบบสังเกตการณ์กิจกรรม "บอกกันหน่อย" จำนวนชุดเท่าจำนวนผู้สังเกตการณ์
2. เอกสารหลักการให้ข้อคิดชมที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนทุกคน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูเริ่มกิจกรรมโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 7-10 คน ชี้แจงว่า "วันนี้ครูมีงานชิ้นหนึ่งมาให้นักเรียนทำ เนื่องจากตอนนี้ใกล้วันปีใหม่ (ครูอาจเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับวันสำคัญที่เป็นจริง เช่น อาจเป็นวันลอยกระทง งานประจำปี ฯลฯ)

1.2 ครูขออาสาสมัครจากแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์และให้ข้อติชม ครูแจกแบบสังเกตการณ์ให้อ่านพร้อมอธิบายเพิ่มเติม

2. ขั้นกิจกรรม (35 นาที)

2.1 ครูย้าให้นักเรียนที่จะดำเนินกิจกรรมพยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มที่โดยใช้ภาษา ท่าทางและคำพูดของตนเอง

ระหว่างการดำเนินกิจกรรมครูคอยติดตามดูพฤติกรรมของนักเรียนพร้อมกับจับบันทึก ส่วนที่สามารถนำมาอภิปรายในกลุ่มใหญ่ได้

2.2 เมื่อครบกำหนดเวลา 10 นาที ครูให้ผู้สังเกตการณ์วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของกลุ่ม 5 นาที โดยให้นักเรียนวิพากษ์วิจารณ์ตามประเด็นดังนี้

- ใคร ทำอะไร เหมาะสม/ดี อย่างไร
- ใคร ทำอะไร ไม่เหมาะสม/ไม่ดี อย่างไร

2.3 ครูถามความรู้สึกของสมาชิกแต่ละกลุ่มที่มีต่อการให้ข้อติชมของผู้สังเกตการณ์ โดยให้คำถามต่าง ๆ เช่น

- ขอให้ทุกกลุ่มลองเล่าความรู้สึก ความพอใจ ความไม่พอใจที่มีต่อการรายงานของผู้สังเกตการณ์
- ในการทำงานนั้นนักเรียนคิดว่าการให้ข้อติ-ชม มีความสำคัญอย่างไร จำเป็นหรือไม่
- ในการชมควรจะใช้คำพูดอย่างไรจึงจะเหมาะสม
- การติควรจะใช้คำพูดอย่างไรจึงจะให้ผู้ฟังสบายใจที่จะรับฟังและพร้อมที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง
- คอยยกตัวอย่างการติชมที่ดี
- คอยยกตัวอย่างการตำหนิที่ไม่เหมาะสม

2.4 ครูย้าให้นักเรียน เข้าใจถึงความสำคัญของการให้ข้อติชมตามที่ระบุไว้ในแนวคิด

2.5 ครูแจกเอกสารหลักการให้ข้อติชมแก่ผู้อื่นแก่นักเรียน และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจหลักของการให้คำติชมและคำติที่เหมาะสม

2.6 ต่อจากนั้นครูให้แต่ละกลุ่มลงมือแสดงได้ โดยให้เวลาแสดงกลุ่มละ 5 นาที
ในขณะที่แสดงให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตและบันทึกข้อมูลต่อไป

3. ขั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงเสร็จแล้ว ครูให้ผู้สังเกตการณ์ให้ขอติชมการแสดง
และครูให้ผู้ชมกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันให้ขอติชมด้วย โดยครูเป็นผู้ประเมินผลให้ว่า การให้ขอติชม
เหล่านั้น เหมาะสมตามหลักการหรือไม่

3.2 ครูให้นักเรียนลองยกตัวอย่างการติและการชมที่เหมาะสมจากเหตุการณ์
ในชีวิตประจำวัน

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูสรุปย้ำความสำคัญและหลักการให้ขอติชมที่เหมาะสมตามสาระสำคัญดังนี้

ทำงานร่วมกับกันนั้นอาจหลากหลาย
เราสามารถเตือนกันก็ได้ให้เหมาะสม
ชี้ให้ชี้ช่วยเหลือกันน้ำใจ
ทั้งการชม การยกย่องต้องจริงใจ
การตำหนิติเตียน เพื่อ เปลี่ยนปรับ
จำเป็น ต้องยอมรับอย่างสงบ
การพูดตรงกับความจริงยิ่งควรใช้
เพราะก่อให้เกิดผลดีที่การทำงาน

คนเราอยู่ด้วยกัน ทำงานด้วยกัน ย่อมทำอะไรก็บ้างพลาดบ้างเป็นธรรมดา เมื่อเราทำอะไรดี หากมีคนชมเชย สนับสนุน ยกย่อง เราย่อมเกิดความรู้สึกที่ดีและมีกำลังใจในการที่จะทำงานนั้นต่อไป การทำอะไรผิดพลาดไป บางครั้งเราทำไป โดยไม่รู้ตัว หรือเพราะเผลอบ้าง หากไม่มีคนบอก เราก็อาจจะผิดพลาดต่อไปเรื่อยๆ ดังนั้นการบอกกัน เตือนกัน หรือตำหนิกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เรารู้ตัว จะได้ปรับปรุงตนเองไม่ให้ผิดพลาดอีก แต่การที่จะตำหนิใครนั้น เราจะต้องระมัดระวัง เพราะอาจทำให้เขาโกรธและไม่รับฟังเรา เราต้องรู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม บ่งบอกพฤติกรรมที่บกพร่องอย่างชัดเจน ไม่ใช่คำประเภตักตลบ และควรให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลือประกอบด้วย สำหรับการชมนั้นทำได้ง่ายกว่า เพราะใคร ๆ ก็ชอบให้คนชม แต่จะชมให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกที่ดีนั้น ต้องเป็นคำชมที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ไม่มากไปหรือน้อยไป และจะต้องเป็นการชมอย่างจริงใจ

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนต่อไปนี้ร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและแลกเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

(5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง
การให้ข้อคิดชม

วงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้อง

1. ในการทำงานร่วมกันเมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดทำหน้าที่บกพร่อง สมาชิกอื่นควรทำอย่างไร
 - ก. กล่าวคำชมเพื่อให้รู้ตัวว่าผิดเอง
 - ข. เฉย ๆ เพราะไม่ใช่งานของเราคนเดียว
 - ค. กล่าวติเตียนกับบุคคลอื่น
 - ง. กล่าวคำศัพท์ที่เหมาะสม
2. การให้คำติชมที่เหมาะสมแก่ผู้ร่วมงานจะเกิดผลเช่นไรกับกลุ่ม
 - ก. หลงตัวเองเมื่อได้รับคำชม
 - ข. แต่ละคนปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
 - ค. เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีเมื่อได้รับคำติชม
 - ง. เกิดความขัดแย้งระหว่างคนถูกติกับคนถูกชม
3. ข้อใดเป็นการกล่าวคำชมที่เหมาะสม
 - ก. ความคิดของเธอก็ดีนะ แต่ทำตามความคิดเราจะดีกว่า
 - ข. ความคิดของเธอดีมาก ไม่คิดเลยว่าเธอจะเก่งถึงเพียงนี้
 - ค. ความคิดของเธอยอดเยี่ยมจริง ๆ ฉันไม่เคยเห็นใครยอดเยี่ยมเท่าเธอเลย
 - ง. ความคิดของเธอไม่เลวเลยนี้ เขาคงต้องเอาไปเป็นแบบอย่าง

4. เมื่อผู้เข้าชมเซปเราควรพูดอย่างไร

ก. ขอบคณ

ข. ไม่เป็นไร

ค. ชมมากไปแล้ว นอย ๆ นอย

ง. นิ่งเฉยไม่พูด

5. ข้อใดเหมาะสมสำหรับกาปฏิบัติ

ก. ทำงานแย่มาก

ข. ทำงานไม่เอาไหนเลย

ค. คุณต้องทำไ้ดีกว่านี้แน่ ๆ

ง. ทำงานเหมือนเรียนอยู่ชั้น ป.1

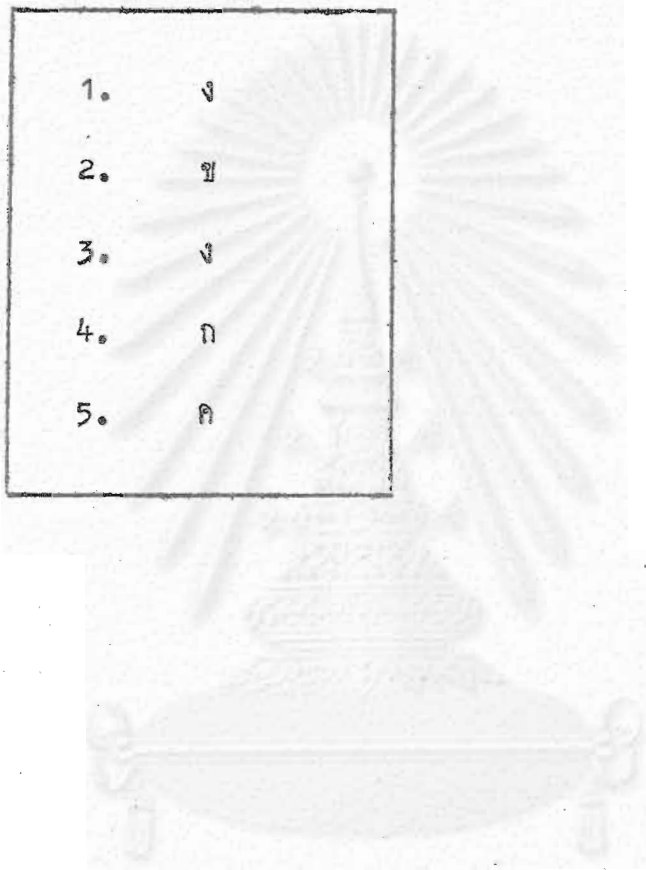

สถาบันนศึกษาบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เฉลยแบบทดสอบ

1. ง
2. ข
3. ง
4. ก
5. ค

2. แบบสังเกตการณ์กิจกรรม "บอกกันหน่อย"

คำชี้แจง 1. ในฐานะผู้สังเกตการณ์ ให้นักเรียนสังเกตการทำงานของกลุ่มโดยบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

- วิธีการทำงานของสมาชิกในกลุ่มย่อยเป็นอย่างไร
- การใช้ภาษาโต้ตอบกันเป็นอย่างไร
- สมาชิกมีการทำงานที่เหมาะสม ถูกวิธีกันหรือไม่
- มีคนพูดนอกเรื่องมากไหม มีใครบ้าง?
- มีใครคอยเผด็จการ สิ่งแต่เพียงอย่างเดียวหรือไม่?
- มีใครทำในสิ่งที่เหมาะสมบ้าง?
- มีใครกระตือรือร้นที่จะทำงานบ้าง?
- มีใครค่อนข้างเฉื่อยบ้าง?

อาลา

2. เมื่อนักเรียนสังเกตแล้ว ต่อไปจะขอให้นักเรียนให้ข้อคิดชมแก่สมาชิก

ในกลุ่มว่า

- ใครทำอะไร ที่ดี/เหมาะสม อย่างไร
- ใครทำอะไร ที่ไม่ดี/ไม่เหมาะสม อย่างไร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการให้ข้อคิดที่เหมาะสม

1. หลักในการให้คำชม

1.1 ต้องถูกต้องตรงกับความจริง เช่น ค.ช.ก.ทำงานหนักเดียว แต่ชมว่า ค.ช.ก.ขยันทำงาน ทำงานทุกอย่างได้ดี เช่นนี้ไม่ตรงกับความจริง

1.2 ต้องไม่มากไปหรือน้อยไป เช่น ชมบ่อย ๆ จนผู้รับคำชมรู้สึกเบื่อหน่าย หรือ ไม่ค่อยจะชมเลย คนทำงานมากมาย อย่างดีที่สุด แต่ให้คำชมหนักเดียวว่า "ดีแล้ว" เช่นนี้ เป็นต้น

1.3 ต้องชมอย่างจริงใจ ไม่ใช่เสแสร้ง แกล้งชม ทั้ง ๆ ที่ในใจนั้นไม่อยากจะชม

2. หลักในการตำหนิ/ติผู้อื่น

2.1 ไม่ใช่คำประเภทคัดลिन เช่น เลวมาก แย่มาก ไม่ได้ทำเลย ไม่เอาไหน เลย ใจจริง ฯลฯ

2.2 ใช้คำที่อธิบายพฤติกรรมที่บกพร่องอย่างชัดเจน เช่น พูดว่า "เธอยืมสมุดฉันไป แล้วยังไม่ได้เอามาคืน" แทนที่จะพูดว่า "เธอนี้แย่มาก ไม่รับผิดชอบเลย"

2.3 ควรให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลือประกอบด้วย เช่น "เธอยืมสมุดฉันไป แล้วยังไม่ได้เอามาคืน ฉันเลยไม่มีสมุดใช้ ถ้าเธอลืมเล่มอื่น ก็เขียนใส่สมุดการบ้านลงไปได้ เธอจะได้เห็นตอนจัดกระเป๋า จะได้ไม่ลืมอีก"

3. ตัวอย่างการตำหนิที่ไม่เหมาะสม

- เธอไม่น่าทำอย่างนั้น ฉันไม่เห็นจะเข้าท่าตรงไหน
- เธอคิดเอาแต่ได้ไม่นึกถึงเพื่อน ๆ บางเลย
- ความคิดของเธอไม่เข้าท่า น่าจะคิดที่ดี ๆ กว่านี้
- พูดยอะไรก็ไม่รู้เสียเวลา น่าจะได้เรื่องมากกว่านี้

4. ตัวอย่างการคิดที่เหมาะสม

- ความจริงอย่างสมบูรณ์คืออะไร ๆ ก็คงทำได้ทั้งนั้น แต่สงสัยจึงว่า ระยะ 2-3 วันนี้ เธอเป็นอะไรไปทำอะไรไม่เต็มที่ มีอะไรให้พวกเราช่วยบ้าง หรือเปลวละ สมบูรณ์
- สู้ที่ต้น งานที่เธอทำนั้นคือแล้วนะ แต่พยายามใช้สติให้น้อยลงคงดีกว่านี้
- วันหลังสมเจตนาลองไปศึกษาสุรียคุบ้างถึงวิธีการประกอบหรือลงสื่ออุปกรณ์เหล่านี้
- วิรัช เธอเป็นอะไรไป รับผิดชอบมาน้อยจังเลย มีปัญหาอะไรให้พวกเราช่วยบ้าง ถ้าไม่มีประจำเป็นก็ช่วยอยู่ทำงานกับเพื่อน ๆ ตอนเย็น ๆ หน่อยนะ เพราะพวกเรายังมีงานอีกมากกลัวจะไม่ทันวันงานประจำ
- สุกา งานที่เธอรับไปทำที่บ้านถึงไหนแล้ว ยังไม่เสร็จใช่ไหม ถ้ามีปัญหาอะไรก็บอกนะ เพราะเลยกำหนดส่งงานแล้ว
- หมู่โคเธอทำอะไรรับรอนจังเลยนะวินัย ทำอะไร ๆ คุไม่คอยจะเรียบร้อยใจเย็น ๆ หน่อยสิเพื่อน มีอะไรจะช่วยให้ ก็บอกมาเลย

วลา

5. ตัวอย่างการชมที่เหมาะสม

- นี่แก้วเธอทำอย่างเมื่อวานนี่ก็จริงเลย อยากให้ลองแนะนำเพื่อน ๆ บ้าง เพราะฝีมือเธอก็จริง ๆ เป็นตัวอย่างให้พวกเราได้
- คำ ลายมือเธอสวยแล้ว เขียนตัวใหญ่ ๆ ใค้ดี ถ้ามีงานอย่างนี้อีกเธอต้องได้รับหน้าที่เขียนอีกแน่ ๆ
- ความคิดของเธอไม่เลวเลยนี่สนใจ เราคงต้องเอาไปเป็นแบบอย่างบ้างแล้วละ
- พวกเราลองดูสมนึกเป็นตัวอย่างบ้างสิ เขาเป็นคนมีน้ำใจดีนะ งานของตัวเองเสร็จแล้วยังมาช่วยเพื่อน ๆ อยู่อีก

กิจกรรมที่ 23
บอกกันหน่อย : การให้ขอติชม

23ข.
กิจกรรมฝึก

ทิศนา แชนมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

สืบเนื่องจากกิจกรรมที่ 22 ซึ่งได้เน้นบทบาทของหัวหน้ากลุ่ม ในการติดตามการทำงานของสมาชิก โดยการที่หัวหน้าต้องติดตามให้ความสนใจสมาชิก เสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิก ประเมินผลการทำงาน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำไปด้วย การกระทำในสถานการณ์ ๆ นั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ไม่ยากนัก แต่ในประการสุดท้ายคือการประเมินผลงานและให้คำปรึกษาแนะนำนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนัก เพราะเมื่อมีผู้ใดที่ทำอะไรผิดพลาด หัวหน้าก็จำเป็นต้องบอก ต้องเตือน ตรงส่วนนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ หากการบอก การเตือนนั้นทำไปอย่างไม่เหมาะสม ก็จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยทั่วไป ดังเช่นในกรณีที่หัวหน้าเมื่อได้รับงานจากครูใหญ่และเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามกฎกติกา ของห้อง หัวหน้ากับสมาชิกก็มักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ ๆ และผลที่สุดก็ต้องนำเรื่องมาไหว้ครูตัดสิน เป็นกัน

ในการที่หัวหน้าจะต้องทำหน้าที่คอยดูแล ประเมินผลการทำงานของสมาชิก หากไม่ถูกต้อง หรือ เป็นไปตามแผน ก็ต้องบอกให้เขาทราบ ในส่วนนี้ครูอาจจะต้องช่วยให้ความเข้าใจแก่เด็กเรียนเพิ่มขึ้นว่า ในการทำหน้าที่หรือที่ผู้อื่นนั้น ต้องมีวิธีการที่เหมาะสม เพราะถ้าไม่ใช้วิธีการที่เหมาะสมแล้ว อาจจะทำให้ถูกตำหนิ ไม่พอใจ และไม่รับคำแนะนำก็ได้

วิธีการที่จะบอกให้คนอื่นทราบว่าเรามีสิ่งบอกพระองค์อะไร หรือ การติ/ตำหนิ ผู้อื่นนั้น มีหลักที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- ก. ไม่ควรใช้คำประเภทที่เป็นการตัดสิน เช่น เด่วมาก แบบมาก ใช้ไม่ได้เลย

ห่วยจริง ไม่ไคความเลย เพราะคำประเภทนี้จะทำให้ผู้ถูกตำหนิ รู้สึกว่าตนเองเป็นคน
ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคุณค่าพอ จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ และอาจจะทำให้เกิดการต่อต้าน
ไม่ยอมรับฟังต่อไป

ข. ควรใช้คำที่อธิบายถึงพฤติกรรมที่บกพร่องอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น
ถ้าเพื่อนไม่ทำตามข้อตกลงกันไว้

ไม่ควรกล่าวว่ "เธอเน่้แย่มาก หักทำตามระเบียบเสียบ้างสิ" หรือ
"เธอทำอย่างนี้ไม่ไคความเลย"

ควรพูดว่ "เธอทำงานแล้วทิ้งอุปกรณ์ไว้ไม่เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
อุปกรณ์อาจหายไค"

การใช้คำพูดที่อธิบายพฤติกรรม จะทำให้ผู้รับฟัง รู้ว่ ตนทำอะไรที่ควร
แก้ไข เขาจะไคแก้ไขพฤติกรรมนั้นเสีย

ค. ควรบอกหรือให้คำแนะนำในการแก้ไขพฤติกรรมนั้น หรือให้ความช่วย-
เหลือตามสมควร เช่น

"เธอทำงานแล้วทิ้งอุปกรณ์ไว้ไม่เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย อุปกรณ์อาจ
หายไค ขอให้เธอช่วยเก็บอุปกรณ์เข้าที่ทุกครั้งหลังจากเสร็จงานควยนะ ถ้าเธอรับ จำเป็น
ต้องไปทำอย่างอื่น ก็ขอโทษอ กผมจะมาช่วยเก็บให้"

หลักทั้ง 3 ประการนี้ หากครูช่วยอธิบายชี้แจงให้นักเรียนฟังและฝึกให้นักเรียน
ปฏิบัติในการทำงานและในการอยู่รวมกันบอย ๆ ก็จะช่วยให้นักเรียนไคทักษะในการทำงาน
รวมกันอย่ง ราบรื่น

สำหรับในเรื่องการชมนั้น ก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการเสริมกำลังใจให้สมาชิก
กลุ่มปฏิบัติงานต่อไปอย่งดีที่สุด แต่หากชมไม่เหมาะสม ผู้รับก็จะไม่พอใจไค ดังนั้น จึงควร
ยึดหลักในการชมที่ เหมาะสมดังนี้

ก. ชมให้ถูกต้องตรงกับความจริง อย่งกล่าวเกินความจริง จะทำให้ผู้รับ
ขาดความภาคภูมิใจในคำชมนั้น

ข. ชมให้เหมาะสมไม่มากเกินไปน้อยเกินไป การชมมากเกินไปจะทำให้คำชม

นั้นลดคุณค่าลง การขมขื่นเกินไป ก็อาจจะทำให้ผู้รับรู้สึกไม่พอใจได้

ค. ขมอย่างจริงจัง ไม่ใช่เสแสร้งแกล้งขม การไม่จริงจังเป็นการทำให้ผู้อื่น
ฝ่ายรับรู้สึกว่า ถูกตลก จะทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้

หลักทั้ง 6 ประการข้างต้น หากครูช่วยฝึกฝนให้นักเรียนได้ปฏิบัติบ่อย ๆ จะช่วย
ให้นักเรียนได้ทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาฝึก

สำหรับในเรื่องนี้ อาจไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมฝึกพิเศษโดยเฉพาะ แต่หากครู
สามารถทำได้ ก็ขอมเป็นประโยชน์แก่นักเรียน โอกาสที่เหมาะสมที่ครูสามารถฝึกให้นักเรียน
ได้โดยไม่ต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นกว่าปกติ ก็คือการให้นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานกลุ่มร่วมกัน
อยู่แล้วในการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่าง

- ประโยคที่นักเรียนใช้ร่วมกันในโรงเรียนหรือที่บ้าน
- คำพูดที่มีคนอื่นพูดกับนักเรียนและนักเรียนรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ
- คำพูดที่นักเรียนพูดตำหนิคนอื่นแล้ว รู้สึกว่าเขาไม่พอใจ

ครูอธิบายหลักสำคัญ 3 ประการในการตำหนิผู้อื่นให้นักเรียนเข้าใจ แล้วให้
นักเรียนนำประโยคที่ยกตัวอย่างข้างต้นมาใช้ในการฝึก โดยฝึกปรับคำพูดให้เป็นไปตามหลัก
3 ประการที่อธิบายมา

2. เมื่อมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง หรือขัดแย้งกันระหว่างนักเรียน ครูควรฝึกให้นักเรียนใช้
หลักสำคัญ 3 ประการข้างต้น มาใช้ในการแก้ปัญหาคำพูด หากเป็นกรณีที่เขาขัดแย้งกับคุณครู

3. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม ครูสามารถตั้งประเด็นเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของหัวหน้าในการเสริมแรง และการใช้คำพูดชื่นชม ดังเสนอไว้ข้างล่างนี้ เสริมเข้าไปร่วมกับประเด็นอื่น ๆ เพื่อใช้ในการสังเกตการณ์ และการอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมของ
หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มในการให้ข้อคิดชม

1. หัวหน้ากลุ่มให้คำติชมแก่ใครบ้าง อย่างไร

ใคร

อย่างไร

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ชมใคร

อย่างไร

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. สมาชิกกลุ่มให้คำติชมแก่ใครบ้าง อย่างไร

ใคร

ใคร

อย่างไร

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

ใคร

ชมใคร

อย่างไร

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

กิจกรรมที่ 24
ฉันมีภาวะผู้นำเพียงใด : การสำรวจคุณสมบัติ
ผู้นำ

24 ก.
กิจกรรมสอน

นันทนา เทพวิรักษ์ : เรียบเรียง
ทิตนา แคมมณี : เรียบเรียง
ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ : แบบทดสอบ
เตือนใจ ทองสำริต : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนใคร่ครวญตนเองมีคุณสมบัติผู้นำเพียงใด มีจุดอ่อนจุดเด่นในด้านใด จะได้ฝึกฝนตนเองในด้านนั้นให้ดีขึ้น นักเรียนจะเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวได้โดยทำแบบสำรวจภาวะผู้นำสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นผลงานจากการวิจัยของ นางสาวจวงจันทร์ ทวงจันทร์แดง สร้างขึ้น

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบว่าตนเองมีคุณสมบัติผู้นำเพียงใด และมีจุดอ่อนจุดเด่นในด้านใด

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้นำได้ถูกต้อง

แนวคิด

คุณสมบัติผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะถ้าเราได้ทราบว่า เรามีส่วนบกพร่องในด้านใด เราก็จะได้แก้ไขได้ถูกต้อง

สื่อ

1. แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียนของ จวงจันทน์ พวงจันทน์แดง
2. คำเฉลยแบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน
3. เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล

เวลาที่ใช้

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. ขั้นนำ

1.1 ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้ที่เคยและไม่เคยทำหน้าที่หัวหน้า ผู้นำ หรือตัวแทน

1.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า ผู้นำ ตัวแทน หรือหัวหน้าสามารถฝึกฝนได้ ถ้าเรารูจุดบกพร่อง และฝึกเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดไป ดังนั้นครูจึงจะให้นักเรียนทำแบบสำรวจภาวะผู้นำ ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงทุกอย่าง นักเรียนจะได้ทราบความจริงเกี่ยวกับตนเอง

2. ชั้นกิจกรรม

2.1 แจกแบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน (ดูในภาคผนวก) ให้นักเรียนทำ หากนักเรียนไม่เข้าใจให้ซักถาม ครูจะตอบคำถามเท่าที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเท่านั้น ครูไม่ควรเสนอแนะวิธีการตัดสินใจ เพราะจะทำให้นักเรียนลอกเลียนแบบได้

2.2 ครูนำคำเฉลย (ดูในภาคผนวก) มาแจกให้นักเรียน พร้อมทั้งอธิบายวิธีให้คะแนน โดยให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจให้คะแนนเสร็จแล้วให้ส่งแบบสำรวจคืนเจ้าของ

2.3 ครูแจกเกณฑ์ในการแปลความหมายขงมูล (ดูในภาคผนวก) ให้นักเรียนคิดคะแนนเฉลี่ยของตนเองทั้งหมดและแยกตามหมวดต่าง ๆ ด้วย โดยครูช่วยอธิบายวิธีทำแล้วใช้เกณฑ์ที่แจกให้แปลความหมายของคะแนน

2.4 ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปว่า คุณสมบัตินำในหมวดใดหรือข้อใดที่อยู่ในระดับค่ามากและสูงมาก ให้เขียนข้อสรุปไว้ด้านหลังของกระดาษคำตอบ

3. ชั้นอภิปราย

3.1 แบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน ให้แต่ละคนในกลุ่มเล่าให้เพื่อนฟังว่า ตนเองได้คะแนนสูงและค่าในคุณสมบัตินำหมวดใดและข้อใดแล้วให้เพื่อน ๆ ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณสมบัตินำในส่วนที่ได้คะแนนต่ำ

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูสรุปย่อสาระสำคัญของกิจกรรมดังนี้

เราทุกคนมีคุณสมบัติผู้นำที่ดีอยู่แล้ว มากบ้าง น้อยบ้าง ไม่เหมือนกับตอนนี แต่ทุกคนก็ใคร่รู้ว่า ตนเองมีจุดคืออะไร จุดบกพร่องอะไร ถ้าเราพยายามแก้ไข จุดบกพร่องโดยพยายามฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ เราก็จะสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ทุกคน ขอให้ให้นักเรียนนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองที่ได้ในวันนี้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ พยายามพัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติที่ดีให้ได้ และขอให้ทุกคนต่างช่วยเหลือกันและกันด้วย หากเราทุกคนมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี การทำงานร่วมกันของเรา ก็จะประสบความสำเร็จได้โดยง่าย

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านกลอนร่วมกันและจดบันทึกลงในสมุดทำงาน

คนเรานั้น ย่อมต้องมี ทั้งดี-ค้อย
หาจุดค้อย จุดดี นี้ให้เจอ
รู้จุดดี -จุดค้อย แล้วคอยฝึก
เพิ่มจุดดี ลดจุดค้อย คอยเป็นไป
จากคนอ่อน นำขำ นำไม่ได้
พร้อมสมบัติผู้นำที่นิยม

คนส่วนน้อยจึงจะมีดีเสมอ
ถามเพื่อนเถลว่า เขาเห็นเป็นอย่างไร
หลายคนก็ ท้อแท้ แก้มไม่ไหว
คนซิดไกล อยู่ควาย ขวยระดม
สู้คนใหม่ ทวงท่า สง่าสม
คนชื่นชม อหากมีไว้ ในกลุ่มคน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ

ก. ขีด ✓ หน้าข้อที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะผู้นำที่ดี

- 1. ในการทำงานกลุ่มมักจะมีจะเป็นผู้กำหนดหน้าที่ให้เพื่อน ๆ
ทำเสมอ
- 2. นิยชอบเลี้ยงขนมเพื่อนและคาดหวังว่า เพื่อน ๆ จะเลือก
เขาเป็นหัวหน้าชั้น
- 3. เมื่อมีการประชุม ดวงตามักแสดงความคิดเห็นอย่างมี
เหตุผลเสมอ
- 4. สุขุม เป็นหัวหน้ากรรมการทำความสะอาดห้องเรียน เขาจึง
ดูแล กวขันให้ลูกน้องทำงานอย่างใกล้ชิด
- 5. มีมโนวิสัย เป็นประธานชมรมสหกรณ์ของโรงเรียน เขอมักจะ
ให้คำแนะนำ แก่ผู้ขายของในร้านสหกรณ์และช่วยขายเมื่อ
มีโอกาส

ข. เขียนหมายเลขหน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่า เป็นคุณลักษณะผู้นำในช่อง
ข้างล่างนี้

1. ชยัน	2. ร่ารวย	3. มีอารมณ์ขัน
4. พูดมาก	5. เกรงขริม	6. รอบคอบ

ภาคผนวก

1. เฉลยขงทศลอบ

ก. 3
4
5

ข. 1
3
6

สถาบันวิทย์บริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

สร้างโดย จวงจันทน์ พวงจันทน์แดง *

คำแนะนำในการตอบแบบสำรวจ

1. แบบสำรวจแต่ละข้อต่อไปนี้ อธิบายให้นักเรียนทราบเหตุการณ์หนึ่ง ๆ
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่นักเรียนคิดว่าจะปฏิบัติจริงถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้น
3. คำตอบแต่ละข้อไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติมาไม่เหมือนกัน
4. ขอให้นักเรียนตอบแบบสำรวจนี้ทุกข้อ เพราะแต่ละข้อมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

การตอบ แบบสำรวจนี้มีทั้งหมด 39 ข้อ แต่ละข้อมี 4 คำตอบ โปรดกาเครื่องหมาย X หนึ่งตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่นักเรียนต้องการเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยให้กาลงในแบบสำรวจนี้

ตัวอย่างคำถาม

(๐) เวลาที่ฉันไม่อยู่ เพื่อน ๆ มักหยิบสิ่งของของฉันไปใช้เสมอ ถ้านักเรียนเป็นฉัน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เก็บของส่วนตัวใหม่ติด
- ข. เตือนเพื่อนไม่ให้ทำเช่นนั้น
- ค. บอกเพื่อนให้ขอยืมของก่อนนำไปใช้
- ง. อนุญาตให้เพื่อนไปใช้ได้แต่ให้นำมาเก็บไว้ที่เดิม

* จวงจันทน์ พวงจันทน์แดง, "ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘), หน้า

ตัวอย่างในการตอบคำถาม

(o) ก. ~~ข.~~ ค. ง.

ถ้านักเรียนกาข้อ ข. แล้วเปลี่ยนใจเลือกข้อใหม่ ในวงกลมล้อมรอบข้อที่ไม่ต้องการ แล้วไปกาเครื่องหมาย ในข้อใหม่ ดังตัวอย่าง

(o) ก. ข. ~~ค.~~ ง.

1. นักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้านักเรียนในการจัดกิจกรรมอย่างหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนควรจะเริ่มดำเนินงานในขั้นแรกอย่างไร

- ก. ขอให้ครูที่ปรึกษาแนะนำและช่วยวางแผนงาน
- ข. ศึกษางานที่เคยทำกันมาแล้วจึงวางแผนงาน
- ค. ประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการนักเรียน
- ง. แจงรายละเอียดให้สมาชิกทราบเพื่อขอความร่วมมือ

2. ชวลิตเป็นประธานนักเรียน ได้รับมอบหมายให้จัดงานวันเด็กขึ้นภายในโรงเรียน เมื่อมอบหมายงานให้สมาชิกเรียบร้อยแล้ว ตัวชวลิตเองจะทำอย่างไร

- ก. ควบคุมการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างใกล้ชิด
- ข. อำนวยความสะดวกให้แต่ละฝ่ายเมื่อเขาต้องการ
- ค. ติดตามผลโดยสังเกตดู แต่ไม่เข้าไปก้าวกาย
- ง. ติดตามผลและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายเป็นระยะ

3. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเดี่ยวชิ้นหนึ่ง นักเรียนคิดจะทำอย่างไรก่อน

- ก. ขอคำแนะนำจากครูเล็กน้อยก่อนลงมือทำ
- ข. ดูว่าเพื่อน ๆ ทำอย่างไรแล้วทดลองทำบ้าง
- ค. ทดลองทำเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นว่าดีที่สุด
- ง. ทำด้วยวิธีที่เคยทำมา

4. ในชั่วโมงวาดเขียนนักเรียนต้องการให้คุณครูมอบหมายงานให้ทำในลักษณะใด
- ให้เขียนภาพอิสระที่คิดขึ้นเอง
 - ให้ครูวาดเป็นแบบแล้วให้นักเรียนวาดตาม
 - ให้ครูแนะนำว่าจะวาดอะไรได้บ้างแล้วแบ่งกลุ่มทำงานตามความสนใจ
 - ช่วยกันเสนอความคิดเห็นและเลือกความคิดเห็นที่ดีที่สุด
5. ในการประชุมครั้งหนึ่ง คณะกรรมการมีความเห็นแตกแยกเป็นหลายฝ่าย ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ถ้านักเรียนเป็นประธานการประชุม นักเรียนจะทำอย่างไร
- ขอให้ครูเป็นผู้ตัดสิน
 - แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่ม แล้วให้อภิปรายหาข้อสรุป
 - ขอทราบข้อมูลจากแต่ละฝ่าย แล้วพิจารณาตัดสินใจเอง
 - แต่งตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาปัญหานี้ หลังการประชุมคราวนี้
6. นักเรียนชั้น ป.5 ปลุกผักสวนครัวไว้หลายแปลง ขณะที่เคชหัวหน้าห้องกำลังรดน้ำผักอยู่กับเพื่อน ๆ มีเด็กมาขอผักไปให้แม่ประกอบอาหาร เพราะไม่มีเงินซื้อ เคชจะทำอย่างไร
- สอบถามเด็กคนนั้นจนแน่ใจว่าจริงจึงให้ผัก
 - เก็บผักในแปลงของตนให้เพราะรู้สึกสงสาร
 - ขอความเห็นจากเพื่อน ๆ ว่าควรให้ผักแก่เด็กหรือไม่
 - ถามเพื่อน ๆ ว่าจะให้หรือไม่เพราะตนไม่กล้าตัดสินใจ
7. ในการแข่งขันวิ่งผลัด 4 คน สุคาและนัยนาต้องการวิ่งเข้าเส้นชัย วิยะดา ซึ่งเป็นหัวหน้าทีมจะทำอย่างไร
- ขอร้องให้ครูควบคุมทีม เป็นผู้ตัดสิน
 - ใช้วิธีเสียทาย ใครชนะก็เป็นผู้ได้วิ่ง
 - ชี้แจงให้ทั้งสองเห็นความสำคัญของการวิ่งในจุดเริ่มต้น
 - ให้ทั้งสองเลือกว่าจะวิ่งเข้าเส้นชัยในรอบนี้หรือรอบต่อไป

8. ในตอนพักเที่ยง นักเรียนหญิงจิกกลุ่มเล่นวิ่งเปี้ยว กลุ่มของมานีชนะ แต่กลุ่มของสมศรีไม่ยอมแพ้และบอกว่ากลุ่มของมานีเลนโกง เกิดการโต้เถียงกันขึ้น หัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร

- ก. ให้แข่งกันใหม่
- ข. ปรับโทษกลุ่มของมานีเป็นฝ่ายแพ้
- ค. ให้ลงมติว่าจะทำอย่างไรกันต่อไป
- ง. ให้เลิกเล่นเพราะไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

9. พงษ์ศักดิ์เห็นวิชัยถูกนาฬิกาซึ่งเหมือนกันกับของคนที่หายไป จึงบอกให้หัวหน้าชั้นทราบ หัวหน้าจะทำอย่างไร

- ก. รายงานเรื่องนี้ให้ครูประจำชั้นทราบ
- ข. ขอร้องวิชัยให้คืนนาฬิกาให้พงษ์ศักดิ์
- ค. ทหารายละเอียดเกี่ยวกับนาฬิกาของวิชัย
- ง. ถามวิชัยว่านาฬิกานี้เป็นนาฬิกาที่เก็บได้ใช่หรือไม่

10. ในการประกวดพานวันไหว้ครู บรรรเจตคิดว่าพานของชั้นตนทำได้ดีที่สุด แต่ปรากฏว่าพานของชั้นนี้ไม่ได้รับรางวัลอะไรเลย บรรรเจตหัวหน้าชั้นจะทำอย่างไร

- ก. พิจารณาขอบทรวงของพานตน
- ข. วิจารณ์ผลการตัดสินกับเพื่อน ๆ
- ค. ขอให้ครูอธิบายขอบทรวงของพานตน
- ง. ตรวจสอบคะแนนที่กรรมการให้ไว้ว่ารวมถูกต้องหรือไม่

11. ชนะเป็นหัวหน้ากลุ่มทำงานชั้นหนึ่ง เพื่อน ๆ ขอให้ชนะเป็นผู้ออกไปรายงานหน้าชั้น แต่ชนะเป็นคนพูดไม่เก่ง ชนะจะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธ เพราะทำหน้าที่ประธานแล้ว
- ข. ขอให้กลุ่มเลือกผู้อื่นออกไปรายงาน
- ค. รับทำหน้าที่นี้ โดยเตรียมรายละเอียดที่จะพูดไว้
- ง. ขอให้เพื่อนออกไปรายงานหน้าชั้นร่วมกับคนอื่นอีก 1 คน

12. เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนมักจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ก. ภาคภูมิใจและตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด
 - ข. มีความกังวลใจ แต่ก็ตั้งใจทำงานให้ดีที่สุด
 - ค. จะลองทำดูแล้วผลงานอาจจะไม่ดีเท่าที่ควร
 - ง. เฉย ๆ เพราะต้องทำหน้าที่ไม่บ่อย ๆ
13. สมศักดิ์กับสุรพลไปคุณนึ่งที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีคนเข้าคิวซื้อตัวยาวมาก บังเอิญเห็นเลขเข้าคิวอยู่คนแถว สมศักดิ์เกรงว่าตัวจะหมด สุรพลจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ฝากเลขซื้อตัวเพราะเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น
 - ข. ฝากเลขซื้อตัวเพราะคิดว่าคนอื่นก็คงทำเช่นนี้
 - ค. ไม่ฝากเลขซื้อตัวเพราะควรเข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง
 - ง. ฝากเลขซื้อ เพราะถ้าไม่ทำเช่นนี้อาจไม่ได้
14. กลุ่มมอบหมายให้ชรินทร์ทำงานกลุ่ม ชรินทร์เป็นหัวหน้ากลุ่ม ๆ หนึ่ง ได้พบว่าสมาชิกไม่ยอมทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ชรินทร์จะทำอย่างไร
- ก. ทักเตือนสมาชิกว่าควรรับผิดชอบหน้าที่
 - ข. ถามว่ามีปัญหาอะไร แล้วช่วยแก้ไขข้อขัดข้องให้
 - ค. ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานให้สมาชิกเข้าใจ
 - ง. บอกสมาชิกว่าตนอาจจะตัดชื่อคนที่ไม่ให้ความร่วมมือออกจากกลุ่ม
15. คุณมเป็นหัวหน้ากลุ่ม คุณมจะทำอย่างไรสมาชิกในกลุ่มจึงจะให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี
- ก. ให้ทุกคนเลือกทำงานตามความสนใจ
 - ข. ให้สิทธิ์กับคนกลุ่มที่มีผลงานดีเด่น
 - ค. ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตกลงวางแผนงาน
 - ง. คอปรระสานความสัมพันธ์กับสมาชิกผู้ร่วมงาน

16. โรงเรียนขอให้นักเรียนมารวมกันพัฒนาโรงเรียนในวันเสาร์ เกริกหัวหน้าห้องบังเอิญไปพบเพื่อนกลุ่มหนึ่งหลบไปเล่นหลังโรงเรียน เกริกจะทำอย่างไร
- ก. ขอร้องให้เพื่อนไปทำงานให้เสร็จเสียก่อน
 - ข. พูดขอร้องให้เพื่อนเห็นความสำคัญของงาน
 - ค. บอกเพื่อน ๆ ว่าครูให้มาตามไปทำงาน
 - ง. บอกเพื่อน ๆ ว่าถ้าไม่ไปทำงานจะรายงานให้ครูทราบ
17. ประธานนักเรียนมีเรื่องด่วนจะแจ้งให้คณะกรรมการนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดงานวันลอยกระทงและต้องการให้คณะกรรมการนักเรียนมาประชุมในวันเสาร์ ประธานจะทำอย่างไร
- ก. รีบไปบอกทุกคนด้วยตนเอง
 - ข. ขอให้กรรมการแต่ละคนบอกต่อ ๆ กันไป
 - ค. เขียนจดหมายเวียนให้ทุกคนลงนามรับทราบ
 - ง. เขียนโน้ตและฝากเพื่อน ๆ นำไปให้คณะกรรมการทุกคน
18. มาลัยเป็นคนเรียนอ่อน ในการสอบครั้งหนึ่งครูรวมคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของมาลัยเกินไป 9 คะแนน ถ้าแก้คะแนนให้ตรงกับความจริง มาลัยจะสอบตกในคราวนี้ มาลัยจะทำอย่างไร
- ก. ทำเฉยเพราะครูผิดเองและไม่มีใครทราบ
 - ข. แก้คำตอบให้ตรงกับคะแนนที่ได้โดยไม่ให้ใครทราบ
 - ค. แจ้งให้ครูทราบเพื่อตรวจสอบคะแนนว่าผิดจริงหรือไม่
 - ง. แก้คะแนนที่ครูเขียนผิดให้ตรงกับความเป็นจริงแล้วไปบอกครู
19. นายยอดเป็นพ่อค้าที่ขอมเอาเปรียบลูกค้า วันหนึ่งสำราญไปซื้อของที่ร้านของนายยอด นายยอดทอนเงินให้เกินจำนวน สำราญจะทำอย่างไร
- ก. คืนเงินให้แก่นายยอด
 - ข. บอกให้นายยอดคิดเงินใหม่
 - ค. รับเงินทอนเพราะเป็นความผิดของนายยอดเอง
 - ง. รับเงินออกจากร้าน เพราะนายยอดขอมเอาเปรียบผู้อื่น

20. สมใจเป็นหัวหน้าทีมแชร์บอล สมาชิกคนหนึ่งในทีมได้บอกแผนที่จะเล่นไกองก่อนถึงวัน
เล่นจริง สมใจจะทำอย่างไร
- ก. ตัดเขาออกจากกลุ่มผู้เล่น
 - ข. รายงานให้ครูผู้ควบคุมทีมทราบ
 - ค. เตือนให้สมาชิกผู้นั้นเล่นตามกติกา มิฉะนั้นจะไม่ให้ลงแข่งขัน
 - ง. ปลอบยให้เขาเล่นเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของกรรมการจะตัดสินเอง
21. เมื่อเกิดกรณีของหายชั้นในชั้น ทุกคนบักใจเชื่อว่าสวรรค์ซึ่งมีฐานะยากจนเป็นคน
เอาไป แต่วิถีซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นคิดว่าสวรรค์คงไม่ทำเช่นนั้น วิถีจะทำอย่างไร
- ก. ยืนยันความคิดเห็นของตน เกี่ยวกับความประพฤติของสวรรค์กับครู
 - ข. ขอร้องครูว่าอย่าควลงโทษสวรรค์จนกว่าจะได้ความจริง
 - ค. ช่วยสืบหาข้อเท็จจริงจนกว่าจะได้ข้อมูลที่แท้จริง
 - ง. วางเฉยเพราะตนไม่ได้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง
22. แดงโมกับส้มโอไม่ถูกกัน เมื่อส้มโอทำงานพลาด แดงโมจึงถือโอกาสพูดจาต่อนและ
เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะทำอย่างไร
- ก. เจรจาให้ยอมความกัน
 - ข. วางเฉยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว
 - ค. คำทมิแดงโมว่าไม่ควรก่อเรื่องขึ้นมา
 - ง. เตือนส้มโอว่าแดงโมพูดความจริงไม่น่าโกรธ
23. คำเล่นของเล่นอยู่กับเพื่อน ๆ เชี่ยวมาพบเข้าจึงขอเล่นด้วย คำไม่ยอมให้เล่น
จึงถูกเชียวขกพนา ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าและอยู่ในเหตุการณ์ จะทำอย่างไร
- ก. ตักเตือนทั้งสองคนแล้วให้เลิกกันไป
 - ข. วางเฉยไม่เอาผิดกับผู้ใด เพราะต่างก็ผิด
 - ค. ขอร้องให้เชียวไปเล่นที่อื่นและบอกให้คำใจเย็น ๆ
 - ง. ขอร้องให้เชียวขอโทษคำ

24. สมใจตั้งใจว่าจะนำเงินซึ่งเหลือจากค่าขนมที่รวบรวมไว้ได้ 250 บาท ไปซื้อเสื้อสำหรับใส่ในงานวันเกิดของตน บังเอิญมีผู้ตามมาขอยืมเงิน 100 บาท ไปซื้อยาให้แม่ซึ่งกำลังป่วย สมใจจะทำอย่างไร

- ก. ใหม้ผู้ตายืมเงินตามจำนวนที่ต้องการ
- ข. แบ่งเงินใหม่ให้ตายืม 50 บาทและขอร้องให้รับนำเงินมาคืน
- ค. บอกสมใจว่าตนก็มีธุระจำเป็นจะต้องใช้เงินเหมือนกัน
- ง. ขอยืมเงินจากเพื่อนคนอื่น ๆ มามอบให้ใหม่

25. วารีย์เป็นคนเรียนเก่ง เมื่อใกล้จะถึงกำหนดสอบ กลัวซึ่งจะเป็นเด็กเกเร เคยกดดันแก๊งวารีย์เสมอ ไ้มาขอร้องให้วารีย์ช่วยอธิบายเลขให้ วารีย์จะทำอย่างไร

- ก. รับปากว่าจะช่วยทบทวนให้ตามีเวลา
- ข. ช่วยอธิบายเลขให้กลายเป็นความเห็นใจ
- ค. ช่วยอธิบายเลขให้ โดยมีขอมแม่ว่าจะรังแกคนอื่นไม่ได้
- ง. บอกกลัวว่าให้ไปหาคนอื่นอธิบายให้ เพราะตนมีงานจะต้องทำอีกมาก

26. กัลยาเป็นหัวหน้าชั้น กัลยาทราบว่าสาดีเพื่อนร่วมชั้นมีฐานะยากจน วันนี้อาหารกลางวันขาด กัลยาจะทำอย่างไร

- ก. ให้อืมเงินซื้ออาหาร
- ข. บอกให้ครูประจำชั้นทราบ
- ค. ชวนสาดีทานอาหารกลางวันกับตน
- ง. ขอให้เพื่อน ๆ แบ่งอาหารให้สาดีคนละ เล็กน้อย

27. สมชายเป็นคนรูปร่างเล็กไม่เคยใส่เสื้อกันหนาวมาโรงเรียนเลย วันหนึ่งอากาศหนาวจัด หัวหน้าชั้นเห็นสมชายมีอาการหนาวสั่น หัวหน้าจะทำอย่างไร

- ก. ปรึกษาเรื่องนี้กับครู เพื่อหาทางช่วยเหลือสมชาย
- ข. เลือกเสื้อที่ตนคิดว่าสมชายจะใช้ ไ้มามอบให้สมชาย
- ค. ขอให้เพื่อนที่มีฐานะดีในห้องให้ความช่วยเหลือแก่สมชาย
- ง. ขอรับบริจาค เสื้อกันหนาวจากเพื่อนร่วมชั้นมามอบให้สมชาย

28. ในการแข่งขันแร็บบอล ทีมของอุดมเสียเปรียบคู่แข่งหลายประการ ในครั้งแรก
ท่าคะแนนได้น้อยกว่ามากและถูกกองเชียร์ของฝ่ายตรงข้ามโห่เหาะเย้ย อุดมจะ
ทำอย่างไร

- ก. ให้กำลังใจเพื่อนและขอร้องให้เล่นต่อไป
- ข. พยายามเล่นให้ดีที่สุดเพื่อท่าคะแนนเพิ่ม
- ค. เล่นต่อไป เพราะอีกไม่นานก็จะหมดเวลาการแข่งขันแล้ว
- ง. ปรีกกากับเพื่อนว่าจะเล่นหรือเลิกเพราะอย่างไรก็คงจะแพ้อยู่แล้ว

29. สรุพลกิดประคินฐบ้านควยไมไผ่ประกวด ปรากฎว่ามีปัญหาในการทำเนื่องจากไม
เคยทำมาก่อน สรุพลจะทำอย่างไร

- ก. ขอร้องให้เพื่อนที่เก่งกว่าตนมาช่วย
- ข. สอบถามและฝึกหัดจากผู้ที่ชำนาญแล้วลงมือทำ
- ค. พยายามทำอะแะแก๊ไขจนกว่าจะสำเร็จ
- ง. เปลี่ยนไปประดิษฐ์อย่างอื่นที่สามารถทำได้

30. ครูแจกเสื้อซึ่งทางราชการจัดไว้ให้แจกแก่เด็กยากจน อารยาหัวหน้าห้อง อยากร
ได้เสื้อจึงไปขอจากครู ต่อมาได้ทราบว่ามานี้เพื่อนร่วมชั้นซึ่งยากจนมากยังไม่ได้รับ
แจกเสื้อ อารยาจะทำอย่างไร

- ก. มอบเสื้อที่ตนรับมาใหม่นี้ เพราะตนยังมีเสื้ออีกหลายตัว
- ข. บอกครูว่าถ้าโรงเรียนไม่มีเสื้อแจกแล้ว ตนก็จะมอบเสื้อใหม่นี้
- ค. ถามเพื่อนว่าใครมีเสื้อหลายตัวให้เสียสละใหม่นี้ก่อน
- ง. ขอร้องเพื่อนที่มีเสื้อหลายตัวให้เสียสละใหม่นี้ก่อน

31. กบเป็นเด็กที่ตัวโตและเกรงที่สุดในชั้น วันหนึ่งกบเหยียบเบ็ดดอกกล้วยดินล้มลง
เพื่อน ๆ พากันหัวเราะเยาะ หัวหน้าห้องมาพบเขาจะทำอย่างไร

- ก. เข้าไปถามว่าเจ็บที่ไหนหรือไม่
- ข. ช่วยพากบไปทำความสะอาดร่างกาย
- ค. ขอร้องเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำเช่นนั้น
- ง. ช่วยพกกบออกไปจากบริเวณนั้น เพราะกบอาจอาย

32. หัวหน้าชั้น ป.5 ก. เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการนักเรียน เกี่ยวกับการจัดงานกีฬา หัวหน้าชั้นจะทำอย่างไร เมื่อเข้าร่วมประชุม
- ก. แสดงความคิดเห็นใหม่มากที่สุด
 - ข. แสดงความคิดเห็นเมื่อเห็นวามสมควร
 - ค. เมื่อไม่เห็นด้วยก็จะหลีกเลี่ยงการโต้แย้ง
 - ง. เมื่อเสนอความคิดเห็นอะไรไปแล้วก็จะยืนยันความคิดเห็นนั้น
33. อุทุมพร เป็นหัวหน้านักเรียน ได้รับเชิญไปงานสังสรรค์ระหว่างคณะกรรมการระหว่างโรงเรียนอุทุมพรจะทำอย่างไร
- ก. แต่งตั้งให้สวยและเด่นที่สุดในงาน
 - ข. แต่งตัวให้เหมาะสมกับงาน
 - ค. ไม่คิดว่า เป็นงานพิเศษ แต่งตัวตามสบาย
 - ง. คาดว่าเพื่อน ๆ แต่งตัวอย่างไรก็แต่งอย่างนั้น
34. ในระยะใกล้สอบครูมอบหมายให้นักเรียนคนคว่ำทำรายงาน หัวหน้ากลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นหัวหน้านักเรียน ได้รับมอบหมายงานพิเศษจากครูใหญ่ชั้นหนึ่ง ทำให้มีงานยุ่งมาก หัวหน้าจะทำอย่างไร
- ก. ตั้งใจทำงานทุกอย่างอย่างจริงจังและเรียบร้อย
 - ข. ทำงานทุกอย่างเพื่อให้เสร็จทันกำหนดส่ง
 - ค. บอกครูว่างานยุ่งมากขอเลื่อนกำหนดส่งเป็นพิเศษ
 - ง. ทำงานของครูใหญ่ให้เรียบร้อยก่อน งานกลุ่มก็มอบหมายให้เพื่อนทำไปก่อน
35. วารุณีได้รับมอบหมายจากครูประจำชั้นให้ทำหน้าที่เก็บเงินค่าเอกสารประกอบการเรียน เมื่อรวบรวมเงินแล้วปรากฏว่าเงินขาดหายไป 20 บาท วารุณีจะทำอย่างไร
- ก. นำเงินที่เก็บได้ทั้งหมดส่งครู
 - ข. ออกเงินของตนชดเชยเงินที่ขาดหายไป
 - ค. แจ้งเรื่องนี้ให้ครูประจำชั้นทราบ
 - ง. เฉลี่ยเงินคนละเล็กน้อยกับเพื่อน ๆ ชดเชยเงินที่หายไป

36. เมื่อมีการประชุมหลังจากการจัดงานสังสรรค์ บริษัทมีหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงินของจรัล ซึ่งเป็นเหรียญที่ไม่ตรงกับแผนงานที่กำหนดไว้ บริษัทจะทำอย่างไร

- ก. ขอให้ประธานให้เหรียญที่แจ้งการจ่ายเงินในที่ประชุม
- ข. ไม่ถามเพราะจรัลจะเสียหายและอาจโกรธเคืองตน
- ค. ไม่ถามในที่ประชุมเพราะจะถามเป็นการส่วนตัวได้เนื่องจากเป็นเพื่อนสนิท
- ง. เขียนเรื่องนี้ใส่กระดาษถามประธานเพราะตนเองเกรงใจจรัลซึ่งเป็นเพื่อนสนิท

37. ในการทำงานกลุ่ม อรุณไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย คุณาคีหัวหน้ากลุ่มจะทำอย่างไร

- ก. ขอร้องให้อรุณแสดงความคิดเห็น
- ข. คำหิวว่าบางคนไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มเลย
- ค. วางเฉย เพราะไม่เป็นการสมควรที่จะคำหิวเพื่อน
- ง. ชักถามความคิดเห็นโดยระบุให้อรุณตอบ

38. สมพรเป็นหัวหน้าชั้น วิทยาลัยขณะพักรับประทานอาหารกลางวัน ได้ยินเพื่อนร่วมชั้นวิจารณ์การทำงานของตน สมพรจะทำอย่างไร

- ก. เก็บความไม่พอใจเพื่อนไว้ในใจเงียบ ๆ
- ข. ไม่สนใจ และปล่อยให้เรื่องนั้นผ่านไป
- ค. นำคำวิพากษ์วิจารณ์มาพิจารณา
- ง. เข้าไปปรับความเข้าใจกับเพื่อน

39. เมื่อครูให้ทำงานกลุ่ม เพื่อน ๆ ต่างไม่ยอมให้เจริญรวมกลุ่ม เจริญจะทำอย่างไร

- ก. ไม่เข้ากลุ่มกับเพื่อนจนกว่าครูจะหากกลุ่มให้
- ข. เก็บความรู้สึกไม่พอใจไว้โดยไม่พูดอะไร
- ค. พูดขอร้องให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่มทำงานด้วย
- ง. ดาเพื่อน ๆ ทำเช่นนั้นก็ไม่อยากยุ่ง จะหากกลุ่มใหม่

3. ค่าเฉลยแบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

เฉลย

แบบสำรวจภาวะผู้นำของนักเรียน

ตัวเลขในตารางคือ ระเบียบพฤติกรรมที่ใช้ในการตรวจคำตอบของนักเรียน
ในการตอบแบบสำรวจ

สถานกรณ์ ที่	คำตอบ				สถานกรณ์ ที่	คำตอบ			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
1	2	3	4	1	21	2	3	4	1
2	1	3	2	4	22	4	2	3	1
3	2	4	3	1	23	4	1	3	2
4	3	1	2	4	24	4	3	1	2
5	1	3	2	4	25	2	4	3	1
6	4	2	3	1	26	3	1	4	2
7	2	1	4	3	27	2	4	1	3
8	3	2	4	1	28	3	4	2	1
9	2	1	4	3	29	2	3	4	1
10	4	1	3	2	30	4	3	2	1
11	1	2	4	3	31	2	3	4	1
12	4	2	1	3	32	3	4	1	2
13	3	2	4	1	33	1	4	3	2
14	2	4	3	1	34	4	3	1	2
15	3	1	4	2	35	1	4	3	2
16	3	4	2	1	36	4	1	2	3
17	1	2	4	3	37	3	2	1	4
18	2	1	4	3	38	3	1	4	2
19	4	3	2	1	39	1	3	4	2
20	2	3	4	1					

4. เกณฑ์การแปลความหมายของขอมูล

ก. การแบ่งหมวดของแบบสำรวจ

แบบสำรวจ แบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ ดังนี้

- 1. หมวดความรู้
 - ขอ 1-2 ความรอบรู้ในหลักการ
 - ขอ 3-4 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2. หมวดทักษะของผู้นำ
 - ขอ 5-6 การตัดสินใจ
 - ขอ 7-8 การแก้ปัญหา และประนีประนอม
 - ขอ 9-10 ความมีเหตุผล
 - ขอ 11-13 ความมีวินัยและมั่นใจในตนเอง
 - ขอ 14-15 มนุษยสัมพันธ์
 - ขอ 16-17 การสื่อความหมาย

3. หมวดคุณธรรมของผู้นำ

- ขอ 18 -20 ความซื่อสัตย์
- ขอ 21 -23 ความยุติธรรม
- ขอ 24 -25 ความเมตตากรุณา
- ขอ 26 -27 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ขอ 28 -29 จีตติ
- ขอ 30 -31 การเสียสละ เห็นอกเห็นใจ

4. หมวดบุคลิกลักษณะของผู้นำ

- ขอ 32 -33 ลักษณะท่าทาง
- ขอ 34 -35 ความรับผิดชอบ
- ขอ 36 -37 ความกล้า
- ขอ 38 -39 การควบคุมอารมณ์

ข. ความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	3.6 -4.0	หมายถึง	มีภาวะผู้นำสูงสุด
ค่าเฉลี่ย	2.6 -3.5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำสูง
ค่าเฉลี่ย	1.6 -2.5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำต่ำ
ค่าเฉลี่ย	1. -1.5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำต่ำที่สุด

กิจกรรมที่ 24
ฉันมีภาวะผู้นำเพียงใด : ทูลสำรวจคุณสมบัติ
ผู้นำ

24 ข.
กิจกรรมฝึก

ทิศทาง ข้ามผนัง : เรียบเรียง

คำชี้แจง

หลังจากที่นักเรียนแต่ละคนได้สำรวจภาวะผู้นำของตนแล้วและได้ทราบว่าตนเองมีคุณสมบัติใด มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้น จากการอภิปรายในกิจกรรมสอน 25 ก. นักเรียนยังมีโอกาสได้รวมอภิปราย และได้คำแนะนำจากเพื่อน ๆ และครูในเรื่องของการปรับปรุงคุณสมบัติที่ยังบกพร่องอยู่ จากนั้นไปครูควรดูแลให้นักเรียนฝึกฝนปรับปรุงตนเองในคุณสมบัติเหล่านั้น จะช่วยให้นักเรียนได้เพิ่มพูนภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระยะเวลาฝึก

การฝึกฝนควรเป็นไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งนักเรียนสามารถปฏิบัติตนได้ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำแผนในการปรับปรุงตนเอง โดยครูอาจใช้โครงร่างตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น หรือครูจะปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพเด็กของตนก็ได้ ครูควรช่วยตรวจแผนและรับรู้งานของเด็ก ให้คำแนะนำเพิ่มเติม และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติตามแผน โดยกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลไว้ เช่น อาทิตย์ละ 1 ครั้งหรือ 2 อาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง เป็นต้น ในการปฏิบัติตามแผน ครูอาจให้นักเรียนจับคู่กัน คอยสังเกตพฤติกรรมของกันและกัน และคอยเตือนกันเมื่อผิดจึงเผื่อ ส่วนการประเมินผลนั้น ครูอาจจัดลำดับให้นักเรียนมาประเมินผลกับครู โดยกำหนดช่วงเวลาตามความเหมาะสมกับลักษณะ

ของนักเรียนแต่ละคน หรือครูอาจจัดให้นักเรียนเสนอผลการปฏิบัติในช่วงโมงโฮมรูม (Home Room) หรือช่วงโมงสนทนาเวลาเช้าก็ได้ หรือดำเนินไปได้ ครูอาจจัดเวลาพิเศษ เช่น ทุกวันศุกร์ ตอนเย็นก่อนกลับบ้าน กำหนดให้เป็น "ช่วงโมงแห่งการพัฒนาตนเอง" ขึ้นก็ได้ (หรือครูอาจให้นักเรียนตั้งชื่ออื่นที่ถูกต้องใจและมีความหมาย)

ข้อเสนอแนะสำหรับการเขียนโครงการ มีดังนี้

1. ให้กำหนดคุณสมบัติที่ต้องการปรับปรุง ครูควรเสนอแนะวิธีการเลือกคุณสมบัติให้นักเรียนดังนี้

- ให้เลือกส่วนที่บกพร่อง และนักเรียนมีความต้องการที่จะปรับปรุง
- ให้เลือกส่วนที่บกพร่องที่นักเรียนต้องการจะปรับปรุงและคิดว่า ตนเอง

สามารถทำได้

- ให้เลือกปรับปรุงครั้งละ 1 - 3 เรื่องเป็นอย่างมาก อย่าทำที่ละหลาย ๆ เรื่อง

2. จุดมุ่งหมายในการปรับปรุงตนเอง ครูควรชี้แจงให้เด็กเข้าใจถึงวิธีการเขียนจุดมุ่งหมาย หากนักเรียนไม่สามารถเขียนได้ ครูควรให้ความช่วยเหลือ ในการเขียนจุดมุ่งหมาย ครูควรให้นักเรียนระบุสิ่งที่ต้องการปรับปรุงให้ออกมาในรูปของพฤติกรรมให้ชัดเจน เช่น ค.ช. ปอ ชี้อาย ไม่ช่างพูด ดังนั้นคุณสมบัติที่ต้องการพัฒนาคือ ทักษะทางการพูด จุดมุ่งหมายในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง คือ "ผมจะพูดให้มากขึ้นกว่าเดิม" หรือ "ต่อไปเมื่อผมทำงานกลุ่ม ผมจะพูดเสนอความคิดเห็นอย่างน้อย 3 ครั้ง ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ " หรือ "ต่อไปเมื่อครูถามคำถามต่าง ๆ ผมจะยกมือตอบครุอย่างน้อย 1 คำถาม" อีกตัวอย่างหนึ่งเช่น ค.ญ. สายใจ เป็นคนขี้อาย ดังนั้นคุณสมบัติที่ต้องการพัฒนาคือ การควบคุมอารมณ์ จุดมุ่งหมายของการพัฒนาปรับปรุงตนเองก็คือ "ต่อไปเมื่อครูโกรธหรือโมโห หนูจะไม่ตีเพื่อน หรือ คำว่าเพื่อนดัง ๆ " เป็นต้น

3. วิธีที่จะใช้ในการปรับปรุงตนเอง ครูให้นักเรียนเลือกวิธีการที่จะใช้ในการปรับปรุงตนเอง โดยนักเรียนอาจจะคิดขึ้นเอง หรือนำความคิดที่เพื่อน ๆ เสนอมาใช้ หรือครูอาจจะเสนอแนะเพิ่มเติมได้ เช่น ใช้วิธีให้เพื่อน ๆ เตือน ใช้วิธีนับ 1 - 10 ก่อนจะทำอะไร ใช้วิธีบังคับตัวเองให้ยกมือ เป็นต้น

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปรับปรุงตนเอง ควรให้นักเรียนวางแผนระยะสั้นมากกว่าระยะยาว หากในระยะเวลาที่กำหนดยังปฏิบัติไม่ได้ผลเต็มที่ ก็ค่อยต่อโครงการออกไปที่ทำเช่นนี้ก็ เพื่อให้นักเรียนเห็นผลที่เกิดขึ้น จะได้มีกำลังใจในการปฏิบัติต่อไป

5. กำหนดการรายงานผล ควรกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน นักเรียนบางคนต้องการการกระตุ้นอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ในขณะที่บางคนอาจจะมีความรับผิดชอบในตนเองสูง กำหนดการรายงานผล จึงอาจปรับให้ถี่หรือห่างไคความเหมาะสม

6. ย้ำถึงความก้าวหน้าในการปรับปรุงตนเอง ถ้าเป็นไปได้ ครูควรสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมของตนเองในเรื่องที่ปรับปรุงเป็นประจำ แต่ถ้าทำไม่ได้ทุกครั้งที่มีการรายงานผล ครูควรให้นักเรียนบันทึกผลลงไว้ในโครงการด้วย

7. ประเมินผลโครงการ เมื่อครบกำหนดการปรับปรุงตนเองตามที่ได้ตั้งไว้ ครูให้นักเรียนประเมินผลตนเองว่า สามารถปรับปรุงตนเองในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีเพียงใด มีอะไรที่พอใจหรือไม่พอใจบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการปรับปรุงภาวะผู้นำ

ของ

.....

1. คุณสมบัติที่ต้องการปรับปรุง

.....
.....

2. จุดมุ่งหมายในการปรับปรุงตนเอง

.....
.....

3. วิธีที่จะใช้ในการปรับปรุงตนเอง

.....
.....
.....
.....

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการปรับปรุงตนเอง

ตั้งแต่.....

ถึง.....

5. กำหนดการรายงานผล

.....
.....

6. บันทึกความก้าวหน้าในการปรับปรุงตนเอง

.....
.....

7. ประเมินผลโครงการ

.....
.....

กิจกรรมที่ 25	25ก.
นักสืบ : บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	กิจกรรมสอน

สุรชัย ประเสริฐสรวาย : เรียบเรียง

ทิศนา แซมมณี : เรียบเรียง

วรสุภา บุญยไวยโรจน์ : แบบทดสอบ

สุริน คล้ายรามัญ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเห็นว่าความคิดเห็นของตน มีความสำคัญต่อกัน ดังนั้นจึงไม่ควรเพิกเฉย หากมีความคิดใด ๆ ควรแสดงออกให้กลุ่มรู้เพราะกลุ่มอาจนำความคิดเห็นเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ กิจกรรมนักสืบเป็นเกมที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญดังกล่าว

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นของตนที่มีต่อกัน

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกในกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง

แนวคิด

1. การทำงานเป็นกลุ่มจะบรรลุผลสำเร็จอย่างดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
2. ความร่วมมือของสมาชิกแสดงออกได้โดยการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ความคิดเห็นของแต่ละคนมีความสำคัญต่อผลสำเร็จและประสิทธิภาพของงานกลุ่ม
3. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรตระหนักว่าความคิดของคนเป็นคุณค่าของกลุ่ม ไม่ควรเพิกเฉย มีความคิดเห็นใด ๆ ควรเสนอให้กลุ่มรับทราบเพราะจะเป็นประโยชน์แก่กลุ่มโดยส่วนรวม

สื่อ

1. ข้อมูลจากกรณีเรื่องสำหรับนักสืบ คัดเป็นชิ้น ๆ จำนวน 2 ชุด
2. แบบสังเกตการณ์สำหรับกิจกรรมนักสืบ จำนวน 4 ฉบับ

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.1 ครูเริ่มกิจกรรมโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 15-20 คน

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูอธิบายวิธีการดำเนินการทำเนียบกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมนี้ชื่อว่า เกมนักสืบ ครูจะแจกข้อมูลเรื่องราวให้กับทุกคน คนละตอน ขอให้นักเรียนหาเรื่องราวที่ตนเองได้รับมาพูดคุยกัน ปรึกษากัน แล้วหาคำตอบมาจดคำตอบของครูให้ได้

คำถามมีดังต่อไปนี้

- ก. เมืองที่ชัยบัวนั้นอยู่ในจังหวัดอะไร
- ข. ชื่อเดิมของพระยาไชยบูรณ์คืออะไร
- ค. สตรีที่มีบทบาทในเรื่องนี้ได้แก่ใคร
- ง. พระยาไชยบูรณ์ถึงแก่กรรมที่จังหวัดใด
- จ. ทายาทของพระยาไชยบูรณ์มีนามสกุลว่าอย่างไร

แต่การทำงานครั้งนี้มีกติกาคือ

- ห้ามทุกคนดูจากที่นั่ง
- ห้ามเอาข้อมูลที่แต่ละคนได้รับไปให้คนอื่นอ่าน ต้องรู้ข้อมูลนั้นอยู่เพียงคนเดียว
- จงปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้รับอย่างเคร่งครัด
- การทำงานครั้งนี้จะให้เวลาเพียง 20 นาทีเท่านั้น ไม่ว่าจะใดคำตอบหรือไม่ ก่อนลงมือทำงานครูจะให้เวลา 2-3 นาที เพื่ออ่านข้อมูลที่ได้รับอย่างเข้าใจเสียก่อน

2.2 ครูขอยุ้สั่งเหตุการณ์กลุ่มละ 2 คน แล้วแจกแบบสั่งเหตุการณ์ให้ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

"ขอให้นักเรียนสั่งเหตุการณ์ทำงานของเพื่อตามแบบฟอร์มนี้ให้ละเอียด ใครผิดกติกาบ้าง ใครทำอะไร ช่วยจดบันทึกลงไปด้วย เมื่อทำกิจกรรมเสร็จครูจะให้เวลาให้เพื่อน ๆ ฟังถึงวิธีการทำงานของเขา"

2.3 ครูแจกข้อมูลให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น นักเรียนจะใคร่ข้อมูลคนละ 1 ข้อ แต่ถ้านักเรียนมอบกว่า 20 คน ครูสามารถแจกข้อมูลที่เหลือให้นักเรียนบางคนคนอื่นก็ได้ ในกรณีนี้ให้นักเรียนบางคนอาจได้รับข้อมูล 2 ข้อ เมื่อแจกข้อมูลเสร็จ ครูสั่งให้นักเรียนอ่านข้อมูลให้ละเอียด

2.4 ครูให้กลุ่มลงมือทำงานได้ ขณะทำเป็นกิจกรรมครูต้องทำหน้าที่ผู้สั่งเหตุการณ์ไปคอยถึงพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน โดยเฉพาะคนที่ได้รับข้อมูลที่เกินกรณีพิเศษ (ครูอ่านข้อมูลได้ในภาคผนวก) อาจจะช้าไต่บางเมื่อให้นักเรียนทำฝึกศึกษา แต่ไม่ควรไปเกี่ยวข้องกับการทำงานครั้งนี้ถ้าไม่จำเป็น พยายามสังเกตพฤติกรรมและการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกแต่ละคน เพื่อนำมา

วิจารณ์และวิเคราะห์ภายหลัง

2.5 เมื่อครบ 20 นาที ครูตั้งให้นักเรียนทุกคนกลับมารวมกันที่เดิมคือนั่งเป็นวงกลมวงเดียว พร้อมทั้งให้นักเรียนจดคำตอบนำมาส่งให้ ครูนำคำตอบนั้นขึ้นกระดาน

3. ข้ออภิปราย (15 นาที)

3.1 เมื่อเขียนคำตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูใหญ่ตั้งเหตุการณ์ของแต่ละกลุ่มขึ้นมาเล่าให้เพื่อนทั้งกลุ่มฟัง ตามหัวข้อที่ใช้ในการตั้งเหตุการณ์

3.2 เมื่อผู้ตั้งเหตุการณ์ทุกคนเล่าจบลงแล้ว ครูอาจพูดเสริมในส่วนที่ผู้ตั้งเหตุการณ์ยังไม่ได้พูด หรือชี้ประเด็นให้เพื่อน ๆ เห็นภาพวิธีการทำงานของแต่ละกลุ่ม หลังจากนั้นก็ถามสมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่ม โดยตั้งคำถามดังนี้

- คิดว่าคำตอบที่ตนเองออกมานั้นถูกต้องหมดหรือไม่
 - ทำไมจึงตอบคำถามไม่ได้หมด (ถามในกรณีที่กลุ่มตอบไม่ครบ)
 - มีใครบ้างที่ไม่ได้เสนอข้อมูล ทำไมจึงไม่ได้เสนอ (ไม่มีโอกาส เพื่อนไม่ถาม นอกแล้วเพื่อนไม่ฟัง ครูกำหนดไม่ให้ออก ฯลฯ)
- 3.3 ครูถามนักเรียนที่ถูกกำหนดไม่ให้เสนอข้อมูล ดังนี้
- รู้สึกอย่างไรบ้างที่ถูกกำหนดไม่ให้เสนอข้อมูล
 - ถ้าไม่ถูกกำหนด นักเรียนจะเสนอข้อมูลหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - เมื่อเขาไม่บอกข้อมูล มีใครถามเขาม้างหรือไม่
 - ถ้าถามเขารู้สึกอย่างไร
 - ถ้าไม่ถามเขารู้สึกอย่างไร
- 3.4 ครูเฉลยคำตอบดังนี้
- เมืองที่ชัชชัยปัจจุบันอยู่ในจังหวัดอะไร (จังหวัดอุดรธานี)
 - ชื่อเดิมของพระยาไชยบูรณ์คืออะไร (นายทองอยู่)
 - สตรีที่มีบทบาทในเรื่องนี้ได้แก่ใคร (คุณหญิงเปี่ยม)
 - พระยาไชยบูรณ์ถึงแก่กรรมที่จังหวัดอะไร (จังหวัดแพร่)
 - ทายาทของพระยาไชยบูรณ์มีนามสกุลว่าอย่างไร (สุวรรณยาทร)

ครูถามทว่า

- มีกลุ่มไหนตอบถูกหมดบ้าง มีวิธีการทำงานอย่างไร
- ทำไมจึงตอบถูกหมด เพราะเหตุใด (เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ออกข้อมูล)
- ทำไมจึงตอบถูกไม่หมด เพราะเหตุใด (มีบางคนไม่ออกข้อมูล)
- นักเรียนใครขออีกอะไรจากกิจกรรมนี้ (ทุกคนมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของกลุ่ม)
- ข้อมูลที่ครูให้แต่ละคนนั้นเปรียบเหมือนอะไร (คือความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีอยู่)
- ถ้านักเรียนไม่ให้ข้อมูลกับกลุ่มจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง (ผลการตัดสินใจจะไม่สมบูรณ์)

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปกิจกรรมดังกล่าว

4.2 ครูสรุปย่อตามสาระสำคัญดังนี้

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หมายถึงการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีมีประสิทธิภาพ การช่วยกันคิด เป็นสิ่งจำเป็นมาก สมาชิกทุกคนในกลุ่มควรตระหนักว่า ความคิดเห็นของตนเองมีความสำคัญต่อกลุ่ม มีความภาคภูมิใจ เพราะกลุ่มอาจจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ดังนั้น สมาชิกทุกคน เมื่อมีความคิดเห็นใด ๆ ไม่ควรเพิกเฉย ควรเสนอให้กลุ่มรับรู้เพื่อกลุ่มจะได้พิจารณานำไปใช้

4.3 ครูให้นักเรียนอ่านคำกลอนร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

งานของกลุ่มใดผลดีมีคุณค่า
 ความคิดเห็นต้องนำมากำหนด
 ช่วยกันคิดช่วยกันทำนำกลุ่มไป
 ความคิดใครก็มีค่าเท่าใครทรง

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบเรื่อง

บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หมายความว่าถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หมายความว่าไม่ถูกต้อง

- ___ 1. ในการทำงานกลุ่มเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับเรา เราควรนิ่งเฉยเสีย
- ___ 2. หลักสำคัญในการแสดงความคิดเห็นคือการยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน
- ___ 3. การให้ความร่วมมือกับกลุ่มแสดงออกได้โดยคนที่ทุกคนในกลุ่มช่วยกันคิดและทำ
- ___ 4. การไม่พูดอะไรเลยขณะประชุมกลุ่ม จะทำให้กลุ่มทำงานสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว
- ___ 5. ความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนล้วนมีคุณค่าต่อกลุ่ม

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

1. เฉลยของทดสอบ

1.	X
2.	✓
3.	✓
4.	X
5.	✓

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสังเกตการณ์กิจกรรมนักเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนสังเกตการทำงานของกลุ่ม และบันทึกสิ่งที่สังเกตได้เพื่อนำไป
รายงานให้เพื่อแต่งตั้ง

ก. กลุ่มมีวิธีการทำงานอย่างไร

.....
.....
.....

ข. ใครเสนอความคิดเห็นมากที่สุด

.....
.....
.....

ค. ใครเสนอความคิดเห็นน้อยที่สุดหรือไม่ได้เสนอเลย

.....
.....
.....

ง. ใครที่ช่วยทำให้กลุ่มทำงานได้สำเร็จ เขาทำอย่างไร

.....
.....
.....

จ. อะไรที่ทำให้กลุ่มทำงานอาจหาหรือไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

.....
.....
.....

.....

3. กรณีเรื่องข่าวที่รับพิจารณาหนัก

(คนถือข้อความนี้เป็นคนสำคัญมาก แต่น่าเสียดายนักเรียนต้องแสดงบทเป็นคนไม่เอาเรื่อง เอาราวกับงานนี้ของกลุ่ม แม้ว่าเรื่องจะขึ้นต้นอย่างไรก็ตาม เธอต้องไม่บอกขลุ่ยนี้แก่ใครทั้งสิ้น) แต่ถ้าจำเป็นต้องบอก ให้บอกถึงต่อไปนี้ ต่อมาครอบครัวพระยาไชยบูรณ์ หลบหนีจากที่กลุ่มซังได้ จึงเดินทางมาขอความช่วยเหลือจากเมืองพิชัย

พระยาไชยบูรณ์ถูกดูเชิญอย่างหนัก พกาทมองบังคับให้พระยาไชยบูรณ์ทำพิธีมอบอำนาจให้คนปกครองเมืองแพร์ แต่พระยาไชยบูรณ์ปฏิเสธ

เมื่อพกาทมองพาพระยาไชยบูรณ์มาถึงตำบลองภาคใกล้จะถึงประตูเมืองแพร์ จึงถามเป็นครั้งสุดท้ายว่าจะยอมยกเมืองไหม พระยาไชยบูรณ์ยังคงปฏิเสธ พกาทมองโกรธมากจึงคิดคอพระยาไชยบูรณ์ขาดกระดูก

เมื่อพกาทมองเป็นใหญ่ในเมืองแพร์แล้วก็คิดจะยึดเมืองลำปาง จึงยกพวกไปตีเมืองลำปาง แต่ไม่สำเร็จ และตัวเองถูกยิงตายในที่รบด้วย

แม่ทัพไทยที่ยกไปปราบพวกเงี้ยวที่เป็นโจร ไล่แก่ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) ท่านเป็นคนฉลาด และมีความยุติธรรม พวกเงี้ยวที่สุจริตจึงไม่ได้รับความเดือดร้อน

พกาทมองให้คนออกติดตามพระยาไชยบูรณ์และครอบครัว โดยตั้งสินบนนำจับในอัตราสูง และในที่สุดก็จับครอบครัวพระยาไชยบูรณ์ได้

อำเภอพิชัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ปัจจุบัน แต่เดิมเรียกกันว่าเมืองพิชัย เป็นทางผ่านของกองทัพภาคเหนือลงไปภาคใต้ เมืองนี้เป็นถิ่นกำเนิดของคนที่มีความกล้าหาญมาหลายยุคหลายสมัย เช่น พระยาพิชัยดาบหัก เป็นต้น

พระยาพิชัยดาบหักเป็นนักมวยและนักดาบฝีมือเลิศ สู้ตายได้เป็นทหารเอกของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ร่วมกู้เอกราชคอนเสียดังครั้งที่ 2

คนในเมืองพิชัยอีกคนหนึ่งได้แก่ พระยาไชยบูรณ์ ซึ่งภายหลังได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาราชอุฎธานี

เมื่อพระยาไชยบูรณ์ยังเด็ก มีชื่อว่า ทองอยู่ ได้เข้าเรียนที่วัดมหาธาตุ ขณะเรียนหนังสือมีความประพฤติดี ตั้งใจจะเอาดีทางหนังสือมากกว่าการทำนาทำสวน

การรับราชการคงจะถูกนิสัยของนายทองอยู่ จึงเกิดความเจริญก้าวหน้า ปรากฏว่าได้เป็นถึงพระยาพิชัย ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในบ้านของคน

ภริยาของนายทองอยู่ชื่อ เย็น เป็นลูกสาวข้าราชการเมืองพิชัย มีบุตร 2 คน คนหนึ่งถึงแก่กรรมตั้งแต่ยังเด็ก อีกคนหนึ่งชื่อเย็น เมื่อเติบโตได้รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า สุวรรณมาตร (ผู้ที่ได้รับข้อมูลแน่นอนนี้จะต้องปิดเป็นความลับ ไม่บอกให้เพื่อน ๆ ทราบจนกว่าจะถูกเรียกซ้ำ ๆ ให้บอก แต่ถ้าต้องบอกให้บอกดังนี้ ลูกสาวข้าราชการเมืองพิชัย มีบุตร 2 คน คนหนึ่งถึงแก่กรรมตั้งแต่ยังเด็ก อีกคนหนึ่งชื่อเย็น เมื่อเติบโตได้รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 6

ภายหลังมีการตั้งมณฑลพิษณุโลก พระยาไชยบูรณ์ได้รับตำแหน่งเป็นปลัดมณฑลพิษณุโลก
อันประกอบไปด้วยเมืองพิษณุโลก เมืองพิจิตร เมืองพิชัย เมืองสุโขทัย และเมืองสวรรคโลก

เมื่อปราบจลาจลเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยทรงสร้างอนุสาวรีย์ของ
พระยาไชยบูรณ์ขึ้นที่ตำบลช่องกาบ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ท่านถูกทำร้ายถึงตาย

ต่อมาถึงปี พ.ศ. 2440 พระยาไชยบูรณ์ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นข้าหลวงเมืองแพร่

ที่เมืองแพร่มีเจ้าผู้ครองอยู่แล้ว เรียกกันว่าเจ้าหลวง ชื่อ เจ้าพิริยะเทพวงศ์

มีเงี้ยวคนหนึ่งชื่อ พกาทม่อง เป็นลูกหนี้เจ้าหญิงแว่นทิพย์ แห่งราชวงศ์เชียงใหม่ หนีราย
นึกคิดเป็นเงินไทยประมาณ 4000 บาท

เช้ามีค วันที่ 25 กรกฎาคม 2445 พกาทม่องนำเงี้ยวประมาณ 500 คน เข้าล้อมสถานี
ตำรวจเมืองแพร่

เงี้ยวอีกพวกหนึ่ง เข้าล้อมบ้านพระยาไชยบูรณ์ มีการต่อสู้กันจนคนในบ้านบาดเจ็บล้มตาย
พระยาไชยบูรณ์จึงหนีออกมาพร้อมครอบครัว

กิจกรรมที่ 25	25#.
นักสืบ : บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	กิจกรรมฝึก

ทิสนา แคมมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

การแสดงความคิดเห็น เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกคนในการทำงาน เป็นกลุ่ม ปกติ ในกลุ่มแต่ละกลุ่ม มักจะมีสมาชิกที่กล้าและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นคละกันไป ครูควรส่งเสริม และช่วยเหลือให้ทุกคนได้ฝึกทักษะการแสดงความคิดเห็น โดยทั่วถึงกัน โดยเฉพาะสมาชิกที่ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น หากได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกบ่อย ๆ ก็จะหายประหม่าและสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้นและดีขึ้นเรื่อย ๆ

ระยะเวลาฝึก

การแสดงความคิดเห็น เป็นทักษะที่มีโอกาสใช้บ่อย ๆ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่ครูจะต้องจัดเวลาพิเศษเพื่อฝึกทักษะนี้ ครูสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนฝึกทักษะนี้ไปพร้อมๆ กับการเรียน เนื้อหาวิชาต่าง ๆ

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการแสดงความคิดเห็นนี้ครูสามารถทำได้หลายทาง เช่น

1. เมื่อครูถามคำถามหรือให้นักเรียนอภิปรายในเรื่องใด ๆ ก็ตาม คนที่กล้าแสดงออกมักจะยกมือตอบเสมอ ๆ คนที่ไม่กล้าก็มักจะนั่งเงียบ ๆ ครูอาจใช้วิธีการ "เวียนรอบวง" คือการให้ทุกคนตอบเป็นลำดับต่อกัน ไปจนครบทุกคน วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงออก

อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ผู้ที่ไม่กล้าตกอยู่ในภาวะที่ต้องแสดงออก ทำให้เขาคงบังคับตัวเองให้แสดงออก ซึ่งในตอนแรก ๆ อาจจะทำได้ไม่เต็มก แต่เมื่อต้องทำบ่อย ๆ ก็จะเกิดความชำนาญและความเชื่อมั่นมากขึ้น

2. การเจาะตัวสมาชิกบางคนให้แสดงความคิดเห็น ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ขาดทักษะได้ฝึกทักษะนั้นได้ ครูควรสังเกตว่านักเรียนคนใดที่จำเป็นต้องใช้วิธีนี้ และควรใช้เป็นบางครั้ง ไม่ควรใช้เสมอไป

3. การให้การเสริมแรง เช่น การชมเชยความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็น การให้ความสนใจฟัง ฯลฯ นับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจ และมีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

4. การพิจารณาความคิดเห็นที่เสนอมา ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้น และส่งเสริมให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น ความคิดเห็นใดเมื่อแสดงออกมาแล้วได้รับการพิจารณา ก็จะทำให้บุคคลที่แสดงความคิดเห็นนั้นรู้สึกว่าคุณเองมีคุณค่าต่อกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ

5. การนำความคิดเห็นที่ได้รับไปใช้ หากครูหรือกลุ่มนำความคิดเห็นที่สมาชิกคนใดก็ตามไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็จะทำให้ผู้แสดงความคิดเห็นนั้นเกิดความภาคภูมิใจ และมีความพึงพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

6. การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร เป็นกันเอง ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่ม เกิดความรู้สึกอยากจะถูกแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

7. การสร้างบรรยากาศที่ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกปลอดภัย ปลอดภัยจากความกลัวทั้งหลาย ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้เด็กเรียน เกิดความกล้าที่จะแสดงออก หรือมีความสบายใจที่จะแสดงออกมากขึ้น บรรยากาศที่ปลอดภัย หมายถึงบรรยากาศที่ปลอดภัยจากคำวิพากษ์วิจารณ์ ปลอดภัยจากความกลัวที่จะถูกลงโทษ ปลอดภัยจากความกลัวหากทำผิด เป็นต้น

8. การจัดที่นั่งให้อีกต่อการแสดงความคิดเห็น ก็เป็นวิธีที่สามารถช่วยให้เด็กเรียนแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น การจัดที่นั่งไม่ให้กว้างเกินไปนักหรือการจัดที่นั่งให้

สามารถมองเห็นกันได้สะดวก จะทำให้นักเรียนหลายคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น

เทคนิควิธีทั้ง 8 ประการนี้ ครูควรนำไปใช้บ่อย ๆ นอกจากนั้นครูอาจอธิบายให้นักเรียนฟังโดยทั่วถึงกัน เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม หากครูปฏิบัติเป็นประจำและคอยเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามด้วยแล้ว ก็เชื่อได้ว่าในเวลาที่ไม่นานนักนักเรียนในชั้นเรียนทุกคนจะมีทักษะในการแสดงความคิดเห็นตามจุดมุ่งหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 26
ปราสาทเจ้าหญิง : การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม

๘ ก
กิจกรรมสอน

สมพงษ์ สีชะหะด : เรียบเรียง
ทีศนา แชนมณี : เรียบเรียง
วรสุภา บุญยไวโรจน์ : แบบทดสอบ
ทิพวัลย์ สมแดง : กลอน

คำชี้แจง

"ปราสาทเจ้าหญิง" เป็นกิจกรรมที่ช่วยเน้นให้นักเรียน เห็นความจำเป็นของบทบาทสมาชิกกลุ่มในด้านการช่วยเหลือประธานหรือผู้นำกลุ่ม เพราะในการทำงานใด ๆ ก็ตาม หัวหน้า/ประธาน กลุ่ม มีหน้าที่ต่าง ๆ ที่ต้องทำมากมาย หากสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือประธานแล้ว งานก็จะไปไม่รอด คือ ไม่สำเร็จ หรือสำเร็จแต่ไม่ดีเท่าที่ควร กิจกรรมนี้ช่วยแสดงให้นักเรียน เห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากบทบาทสมาชิกที่ให้ความช่วยเหลือ และไม่ให้ความช่วยเหลือประธานในสถานการณ์ที่จำลองขึ้น

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทสมาชิกกลุ่มในด้านการช่วยเหลือประธาน/หัวหน้า/ผู้นำ กลุ่ม

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกในการช่วยเหลือประธานได้ถูกต้อง

แนวคิด

การทำงานใด ๆ จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีการร่วมมือกันในการปฏิบัติงานใน
ฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มก็ก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือประธานจึงจะทำให้งานสำเร็จ
ลงได้ควยดี ทั้งนี้ เพราะปกติ ประธาน/หัวหน้ากลุ่ม/ผู้นำกลุ่ม มักมีหน้าที่ที่จะต้องทำ
หลายอย่างอยู่แล้ว หากไม่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิก คน ๆ เดียวจะทำทุกอย่างให้
สมบูรณ์นั้น ย่อมเป็นไปได้ยาก

เวลาที่ใช้

ประมาณ 60 นาที หรือ 3 คาบ

สื่อ

1. ชุดอุปกรณ์ จำนวนชุดเท่ากับจำนวนกลุ่ม ประกอบด้วย

กระดาษแข็ง	2 แผ่น
กระดาษสี	3 แผ่น
กรรไกร	1 อัน
กาว	1 กระปุก
ริบบิ้น	2 เส้น
ปากกา เมจิกค้ำ เล็ก	3 ค้ำ 3 สี

หรือจะเป็น เสน่ห์วัสดุอื่น ๆ ที่ครูมีอยู่
ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการประดิษฐ์
เป็นปราสาทเจ้าหญิงได้

2. บทบาทสำหรับการทำงาน 2 ชุด

- 2.1 บทบาทสมาชิกช่วยเหลือประธาน
- 2.2 บทบาทสมาชิกช้คขวาง/ไม่ช่วยเหลือประธาน

3. แบบสังเกตการณ์บทบาทสมาชิกในการช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 10 คน แต่ละกลุ่มให้จัดที่นั่งเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง วงใน 5 คน วงนอก 5 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนเหลือ ให้ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ทั่วไป สำหรับวงในให้จัดให้มีโต๊ะสำหรับทำงานอยู่กลางวง ถ้าเป็นไปได้ควรแบ่งให้ได้ 4 กลุ่ม โดยอาจลดจำนวนผู้สังเกตการณ์ลงได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลงานกันได้

2. ขั้นกิจกรรม (30 นาที)

2.1 ครูให้คำสั่งแก่นักเรียนว่า "ครูจะสมมติให้ผู้ที่อยู่วงใน เป็นสถาปนิกที่ช่วยกันสร้างปราสาทแบบย่อส่วน เพื่อถวายเจ้าหญิง กลุ่มใดสร้างปราสาทเป็นที่พอพระทัยของเจ้าหญิง จะได้รับเลือกไปสร้างเป็นพระราชวัง"

2.2 ครูชี้แจงต่อไปว่า "ในการทำงาน ครูจะให้อุปกรณ์ไปทั่ว แต่ก่อนลงมือสร้าง ครูจะให้เวลานักเรียน 10 นาที ในการวางแผนงาน และครูจะแจกบทบาทให้ทุกคน ขอให้ทุกคนศึกษาบทบาทและทำตามบทบาทที่ได้รับ มีกติกาข้อเดียว คือ อย่าให้คนอื่นรู้ว่าเราได้รับบทบาทอะไร หลังจากวางแผนงานเสร็จแล้ว ครูจะให้ลงมือทำงานอีก 15 นาที"

2.3 ครูชี้แจงบทบาทของผู้สังเกตการณ์ว่า "สำหรับผู้ที่อยู่วงนอกให้จับคู่สังเกตผู้ทำงานในวงใน 1 คน โดยให้สังเกตผู้ที่นั่งอยู่ข้างหน้าเรา ครูจะแจกแบบสังเกตการณ์ให้ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเขาตามที่บอกไว้ในแบบสังเกต"

2.4 ครูแจกบทบาทและแบบสังเกตการณ์ให้นักเรียนแล้วให้เวลานักเรียนศึกษาจนเข้าใจ

2.5 ครูแจกอุปกรณ์ให้กลุ่มสถาปนิก แล้วให้กลุ่มวางแผนงาน 10 นาที

2.6 หลังจากวางแผนงาน 10 นาทีแล้ว ครูให้สัญญาณให้ทุกกลุ่มลงมือสร้างปราสาท ให้เวลา 15 นาที

3. ขั้นอภิปราย (15 นาที)

3.1 เมื่อหมดเวลาแล้ว ครูให้ทุกกลุ่มหยุดทำงาน นำผลงานมาแสดงหน้าชั้นเรียน

3.2 ครูให้หัวหน้ากลุ่ม เสนอผลงาน และแสดงความรู้สึกที่มีต่อกลุ่มว่า

-พอใจในการทำงานของกลุ่มไหน เพราะอะไร

-พอใจในผลงานของกลุ่มไหน เพราะอะไร

-มีความรู้สึกต่อสมาชิกกลุ่มอย่างไร

ครูให้ผู้สังเกตการณ์ของแต่ละกลุ่มรายงานข้อสังเกตต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการรายงานของหัวหน้า จนครบทุกกลุ่ม

3.3 ครูบอกนักเรียนว่า "เมื่อสักครู่นี้เราได้ทดลองเปรียบเทียบการทำงานสองแบบ คือ 2 กลุ่มแรก ครูให้บทบาทสมาชิกที่ช่วยเหลือประธานในการทำงาน ส่วน 2 กลุ่มหลัง ครูให้บทบาทสมาชิกที่คอยขัดขวางการทำงานของประธาน ในความเห็นของนักเรียน คิดว่าชอบสมาชิกกลุ่มแบบไหน เพราะเหตุไร"

3.4 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของการขัดขวางกลุ่ม เช่น นั่งคุยกันเล่นกัน เอาจานอื่นขึ้นมาทำ ลูกออกไปจากห้อง ฯลฯ และลักษณะของการช่วยประธาน เช่น ช่วยออกความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น ทำตามที่ประธานมอบหมาย ฯลฯ แล้วครูจดบันทึกไว้

3.5 ครูให้นักเรียน เปรียบเทียบผลงาน ของกลุ่มที่สมาชิกช่วยเหลือประธาน กับกลุ่มที่สมาชิกไม่ให้ความช่วยเหลือประธาน

3.6 ครูใช้คำถามนำให้นักเรียนอภิปรายกันดังนี้

-การที่สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ และไม่ช่วยเหลือประธาน เกิดผลเสียอย่างไร

-จำเป็นหรือไม่ที่สมาชิกต้องช่วยประธานหรือหัวหน้ากลุ่ม ประธานทำ
คนเดียวไม่ได้หรือ

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 จากคำตอบในข้อ 3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน แล้วครูสรุปย่อสาระสำคัญดังนี้

ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม หัวหน้า/ประธานกลุ่ม มีหน้าที่ต่าง ๆ ที่ต้องทำมากมาย หากสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือประธานแล้ว งานก็อาจจะไม่สำเร็จ หรือสำเร็จแต่ก็ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกที่ดีจะต้องพยายามให้ความช่วยเหลือประธาน วิธีการให้ความช่วยเหลือทำได้หลายทาง เช่น ให้ความร่วมมือ ไม่ขัดขวางการทำงานที่ของประธาน สนับสนุนให้กำลังใจประธาน ช่วยงานที่ประธานมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ และหากประธานลืมทำหน้าที่ที่สำคัญใด ๆ ก็ช่วยบอกประธานให้ทราบ หรือเข้าไปช่วยทำ หากสมาชิกทุกคน เป็นสมาชิกที่ดีเช่นนี้ งานจะสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านคำกลอนต่อไปนี้ร่วมกัน และจดบันทึกลงในสมุดจดงาน

งานหัวหน้าเป็นงานหนักถ้าอยากช่วย
ควรทำโดยรับผิดชอบที่มอบหมาย
ไม่ขัดขวาง เสริมกำลังทั้งใจกาย
ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันงานจะดี

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้แล้ว เปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย (5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

หน้าที่เราต้อง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. การทำงานใด ๆ จะสำเร็จได้อย่างรวดเร็วนั้นประธานควรทำคนเดียว เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยาก
- _____ 2. ถ้าหากประธานลืมทำหน้าที่ที่สำคัญใด ๆ สมาชิกสามารถเตือนประธานได้
- _____ 3. สมาชิกควรให้ความร่วมมือในการทำงาน ไม่ขัดขวางและให้กำลังใจประธาน
- _____ 4. งานที่ประธานมอบหมายให้ ถ้าเราไม่ยอมทำก็ให้ประธานทำแทนได้
- _____ 5. ถึงแม้สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือประธานงานก็สำเร็จได้ควยดี
- _____ 6. การช่วยเหลือประธาน คือการเข้าไปทำหน้าที่แทนประธานทุกอย่าง
- _____ 7. การให้กำลังใจในการทำงานแก่ประธาน ถือว่าเป็นการช่วยเหลือประธานได้วิธีหนึ่ง
- _____ 8. สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่ช่วยให้งานของกลุ่มบรรลุตามเป้าหมาย
- _____ 9. ถ้าประธานลืมทำหน้าที่สำคัญใด ๆ สมาชิกอาจขอร้องหรือเตือนให้ทำได้
- _____ 10. การเข้าไปช่วยเหลือประธานเป็นการก้าวร้าวบทบาทของประธาน

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1.	×	6.	×
2.	✓	7.	✓
3.	✓	8.	✓
4.	×	9.	✓
5.	×	10.	×

2. ชุดอุปกรณ์

อุปกรณ์ 1 ชุด สำหรับกลุ่ม 1 กลุ่ม สร้างปราสาท มีดังนี้
กระดานขึง 2 แผ่น
กระดาษสี 3 แผ่น
กรรไกร 1 อัน
กาว 1 กระปุก
ริบบิ้น 2 เส้น
ปากกา เมจิกค้ำม เล็ก 3 ค้ำม 3 สี

หรือครูอาจเปลี่ยนแปลงเป็น เสน่ห์วัสดุอื่น ๆ ที่พอจะนำมาประกอบเป็นปราสาทได้

3. บทบาทสำหรับการทำงาน 2 ชุด

3.1 ชุดที่ 1 : บทบาทสมาชิกที่สนับสนุนประธาน

- บทบาทที่ 1 คุณเป็นประธานกลุ่ม มีหน้าที่ดูแลงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลงได้อย่างดี พยายามหาวิธีการให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และลงมือทำงานอย่างเต็มที่ พยายามมอบหมายงานให้ทุกคนได้ทำโดยทั่วถึงกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม และชื่นชมผลงาน โดยงานที่ทำจะต้องสำเร็จอย่างดีที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด และสามารถเอาชนะผลงานจากกลุ่มอื่น ๆ ได้
- บทบาทที่ 2 คุณมีหน้าที่ช่วยประธานในการทำงานครั้งนี้ โดยพยายามเสนอแนะความคิดเห็นที่ดี ๆ ให้แก่กลุ่ม พยายามให้กำลังใจประธาน และชมเชยงานที่กลุ่มกำลังทำอยู่ และร่วมทำงานอย่างดีที่สุด
- บทบาทที่ 3 คุณมีหน้าที่ร่วมมือในการทำงาน และช่วยเสนอแนะความคิดเห็นแก่กลุ่มและพยายามใช้ความสามารถในการทำงานที่มอบหมายให้สำเร็จอย่างดี
- บทบาทที่ 4 คุณเป็นสมาชิกที่พร้อมจะช่วยให้งานสำเร็จ โดยพยายามแสดงความคิดเห็นที่ดี ๆ และช่วยงานของกลุ่มอย่างเต็มที่ และพยายามจะให้งานเสร็จทัน เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
- บทบาทที่ 5 คุณมีความคิดเห็นที่ดี ๆ ที่จะเสนอให้กลุ่ม และยินดีจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ ถ้าคุณเห็นกลุ่มกำลังออกนอกเรื่องก็พยายามจะชักจูงกลุ่มให้กลับมาทำงานอย่างดีที่สุด

3.2 ชุดที่ 2 : บทบาทที่สมาชิกไม่สนับสนุนประธาน

- บทบาทที่ 1 คุณเป็นประธานของกลุ่ม มีหน้าที่ดูแลงานที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จลงได้อย่างดี พยายามหาวิธีการให้สมาชิกทุกคน ได้แสดงความคิดเห็น และลงมือทำงานอย่างเต็มที่ พยายามมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำโดยทั่วถึงกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม และชื่นชม ผลงาน โดยงานจะต้องสำเร็จอย่างดีที่สุดภายในเวลาที่ กำหนด และสามารถเอาชนะผลงานจากกลุ่มอื่น ๆ ได้
- บทบาทที่ 2 คุณไม่ค่อยชอบทำงานจึงมักเลี่ยงงานอยู่เสมอ และคอย ชักชวนเพื่อนให้สนใจถึงขั้นที่ไม่วางงานที่กำลังทำ
- บทบาทที่ 3 คุณเป็นคนขี้ขลาด ไม่ค่อยอยากแสดงความคิดเห็น ประธานถามอะไรก็เฉย ๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไรออกมา และประธานจะให้ทำอะไรก็ทำไปเรื่อย ๆ อย่าง ไม่กระตือรือร้น
- บทบาทที่ 4 คุณเป็นคนชอบพูดที่กดประธานตลอดเวลา ไม่ว่าประธาน จะพูดอะไรก็ไม่เห็นด้วยไปเสียนั่น และชอบเอานั่งโต๊ะ การดูงานนั้นอ่าน หรือไม่ก็เอางานอื่นขึ้นมาทำ
- บทบาทที่ 5 นักเรียนเป็นคนที่ไม่เอาใจใส่ในงาน ได้รับมอบหมายงาน อะไรก็ไม่สนใจทำให้เรียนร่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. แบบสังเกตการณ์บทบาทสมาชิกในการช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม

ให้สังเกตการทำงานของสมาชิกกลุ่มต่อไปนี้ ถ้ามีให้ขีด ✓ ถ้าไม่มีให้ขีด X
หรือเว้นว่างไว้

1. บทบาทของประธาน

☐ พுகชักจูงกลุ่มได้ดี	☐ ประนีประนอม
☐ ใจเย็น	☐ อดทน
☐ เป็นผู้นำ	☐ มีความคิดเห็นดี
☐ สามารถนำกลุ่มได้	☐ ไม่สามารถควบคุม
☐ ให้โอกาสสมาชิกได้	☐ สถานการณ์ได้
☐ แสดงความสามารถ	☐ เป็นประชาธิปไตย
☐ และความคิดเห็น	
☐ เนตัจการ	
☐ อื่น ๆ _____	

2. บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

☐ ให้ความร่วมมือดี	☐ ชาน เดลใจ
☐ เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม	☐ ชอบออกนอกเรื่อง
☐ แสดงความคิดเห็น	☐ ชักชวนการทำงาน
☐ ปฏิบัติต่อประธานและเพื่อนร่วมกลุ่ม	☐ "การราว"
☐ อย่างดี สุภาพ	☐ เงียบเฉย
☐ ช่วยให้งานสำเร็จลงด้วยดี	☐ ละเลยการทำงาน
☐ อื่น ๆ _____	

2. บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

2.1 ผู้ที่ช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม คือ _____

2.2 ช่วยโดยการ _____

2.3 ผู้ที่ไม่ได้ช่วยเหลือ หรือ เป็นอุปสรรคขัดขวางการทำงานของ
ประธาน/หัวหน้ากลุ่ม คือ _____

2.4 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ _____

3. ผลงานกลุ่ม

3.1 ผลงานของกลุ่มมีคุณภาพเพียงใด _____

3.2 บรรยากาศของกลุ่ม เป็นอย่างไร _____

3.3 หัวหน้ากลุ่มพอใจในการทำงานเพียงใด _____

3.4 สมาชิกกลุ่มพอใจในการทำงานเพียงใด _____

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 26
ปราสาทเจ้าหญิง : การช่วยเหลือประชาชน/หัวหน้ากลุ่ม

26 ข
กิจกรรมฝึก

ทิสนา แคมมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

การทำงาน เป็นกลุ่ม เป็นการทำงานที่เป็นความรับผิดชอบและเป็นผลงานของทุกคนในกลุ่ม แต่ละคนย่อมมีบทบาทหน้าที่ของตนในการช่วยให้กลุ่มบรรลุผลตามเป้าหมาย ประชาชน/หัวหน้ากลุ่ม นับว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ จำเป็นต้องทำหน้าที่หลายประการ ซึ่งบางครั้งจะทำให้ออกมาสมบูรณ์ย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่จะต้องให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่ ครูจึงจำเป็นต้องช่วยปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องว่า

ก. งานใดที่เป็นหน้าที่ของประชาชน สมาชิกไม่ควรคิดว่า เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะทำคนเดียว สมาชิกควรให้ความช่วยเหลือ เพราะงานของประชาชนมีมาก จะทำให้สมบูรณ์โดยลำพังนั้น เป็นเรื่องที่ยาก

ข. การเข้าไปช่วยเหลือประชาชน กับ การก้าวก่ายบทบาทของประชาชน มีความแตกต่างกัน การก้าวก่าย หมายถึง การที่สมาชิกเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน โดยที่ประชาชนไม่มีความต้องการให้ทำ แต่การช่วยเหลือ หมายถึง การที่สมาชิกเข้าไปแบ่งเบาภาระของประชาชน โดยที่ประชาชนมีความเต็มใจและพอใจที่จะให้ทำ

ค. การช่วยเหลือประชาชนทำได้หลายทาง อาจเป็นในรูปของการให้ความร่วมมือกับประชาชน หรือในรูปของการเข้าไปช่วยแบ่งเบาภาระงาน หรือในรูปของการบอกหรือ เตือนประชาชนให้ทราบถึงสิ่งที่ดีควรทำควรปฏิบัติ หรือในรูปของการให้กำลังใจแก่ประชาชนก็ได้

ระยะเวลาที่ใช้ฝึก

สำหรับทักษะนี้ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องฝึกให้เป็นพิเศษเพิ่มเติม ครูสามารถสอดแทรกเข้าไปในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้ในรูปของการเตือน และการให้นักเรียนสังเกตการณ์ และประเมินผลพฤติกรรมของตนในการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

- (1) ครูย้ำความคิดตามข้อ ก, ข และ ค ในคำชี้แจง ให้นักเรียนฟังก่อนลงมือทำงานกลุ่ม
- (2) ครูให้มีผู้สังเกตการณ์พฤติกรรมช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม โดยใช้แบบสังเกตการณ์เป็นแนวในการสังเกต
- (3) ครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนประเมินพฤติกรรมของตัวเองหลังจากทำงานกลุ่มเสร็จแล้วว่า ตนมีบทบาทในการช่วยเหลือ หรือชี้คขวางการทำงาน ของประธานกลุ่มอย่างไรบ้าง
- (4) ในการอภิปรายหลังจากทำงานกลุ่มเสร็จแล้ว ครูควรเสริมหัวข้อนี้เข้าไปในการอภิปรายท้าย

สำนักงานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม

ในการทำงานครั้งนี้

1. ผู้ที่ช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม คือ _____
2. พฤติกรรมช่วยเหลือประธานที่แสดงออก คือ _____

3. ผู้ที่ไม่ได้ช่วยเหลือประธาน หรือเป็นอุปสรรคขัดขวางการทำงานของประธาน/หัวหน้ากลุ่ม คือ _____
4. พฤติกรรมไม่ช่วยเหลือ/ขัดขวางที่แสดงออก คือ _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 27
สามเหลี่ยมมหัศจรรย์ : การให้ความร่วมมือใน
การทำงานกลุ่ม

27 ก.
กิจกรรมสอน

เกอกูล ทาสีทึบ : เรียบเรียง
ทีศนา แคมมณี : เรียบเรียง
สิรินพรรัตน์ พิธานสมบัติ : แบบทดสอบ
สิรินพรรัตน์ พิธานสมบัติ : กลอน

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้มุ่งสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานแก่กลุ่ม โดยการให้นักเรียนเห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากการที่กลุ่มขาดความร่วมมือในเกมสามเหลี่ยมมหัศจรรย์

จุดมุ่งหมาย

ก. จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือแก่กลุ่ม

ข. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของการให้ความร่วมมือแก่กลุ่มได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการทำงานเป็นกลุ่มให้สำเร็จ องค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่ม หากสมาชิกทุกคนให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ งานไม่ว่าจะใหญ่หรือ ยากเพียงใด ก็ย่อมมีทางสำเร็จได้ ตรงกันข้ามหากสมาชิกกลุ่มต่างก็เกี่ยวข้องกัน ไม่ช่วยเหลือ กลุ่ม หรือไม่เสียสละให้แก่อีกกลุ่มบ้าง จะเอาแต่ประโยชน์ของตนเป็นหลัก งานของกลุ่มก็ย่อม กระทบกระเทือนไปด้วย

สื่อ

1. ชิ้นส่วนสามเหลี่ยมด้านเท่าจำนวนชุด เท่ากับจำนวนกลุ่มที่แบ่ง
2. แบบสังเกตการณ์กิจกรรมสามเหลี่ยมที่ศจรรย.

เวลาที่ใช้

ประมาณ 40 นาที หรือ 2 คาบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูแบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 -8 คน โดยกำหนดให้ 5 คน เป็นผู้เล่นเกม อีก 1 -3 คน เป็นผู้สังเกตการณ์

2. ขั้นกิจกรรม (15 นาที)

2.1 ครูให้คำสั่งดังนี้

สำหรับผู้ปฏิบัติงาน 5 คน จะได้รับของบรรจุชิ้นส่วนของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าคนละ 1 ซอง ซึ่งชิ้นส่วนทั้งหมดเมื่อนำมารวมกันจะสามารถต่อเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าขนาดเท่า ๆ กันได้ 5 รูป งานที่กลุ่มจะต้องปฏิบัติคือ การนำชิ้นส่วนมาต่อเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ให้โด่งงานของกลุ่มจะถือว่าสำเร็จก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ขนาดเท่า ๆ กันตรงหน้าคนละ 1 รูป และจำนวนเลขบนสามเหลี่ยมนั้นนับรวมกันได้เป็นจำนวน 18 โดยตัวเลขในรูปสามเหลี่ยมนั้นไม่ซ้ำกันเลย นอกจากนั้นในการปฏิบัติงาน นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกติกา ดังนี้คือ

- ก. ห้ามพูด
- ข. ห้ามขอหรือแบ่งชิ้นส่วนของคนอื่น
- ค. ให้ชิ้นส่วนแก่คนอื่นได้ แต่ต้องส่งให้กันตัวต่อตัว ครูควรเขียน

กติกาทั้ง 3 ข้อไว้บนกระดานดำให้นักเรียนเห็นโดยทั่วกัน

2.2 ครูแจกแบบสังเกตการณ์ใหญ่สังเกตการณ์ศึกษาและทำความเข้าใจ คุรตอขอช้กถามต่าง ๆ

2.3 เมื่อไม่มีนักเรียนคนใดซักถามแล้วครูแจกของบรรจุชิ้นส่วนของสามเหลี่ยมให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ในของอุปกรณ์นั้นจะประกอบด้วยชิ้นส่วนของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าของละ 3 -4 รูป โดยชิ้นส่วนในของนั้นไม่อาจนำมาต่อเป็นรูปสามเหลี่ยมได้ตลอดจนตัวเลขบนชิ้นส่วนของสามเหลี่ยมก็ไม่อาจรวมกันได้ตามจำนวนที่กำหนด การทำงานจะสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนต่างก็สังเกตกันและกัน ว่าใครต้องการอะไร และเสียสละชิ้นส่วนของตนให้แก่อื่น หากมีใครที่ไม่ยอมเสียสละชิ้นส่วนของตนบ้างแล้ว งานก็จะไม่สามารถสำเร็จได้

2.4 ครูให้สัญญาณนักเรียนองมือทำงานตามกติกาได้ และครูเดินสังเกตการณ์พฤติกรรมของกลุ่ม

2.5 กลุ่มใดที่ทำงานเสร็จก่อนให้ร้อง "ชัยโย" หากมีเวลาเหลืออีกมาก ครูอาจให้กลุ่มนั้นลองทำเป็นครั้งที่ 2 โดยนำชิ้นส่วนทั้งหมดมาสลับรวมกันและแจกให้ใหม่คนละ 4 ชิ้น หรือครูจะอนุญาตให้กลุ่มที่เสร็จแล้วเดินไปดูกลุ่มที่ยังไม่เสร็จก็ได้ แต่ต้องไม่เข้าไปรบกวนการทำงานของกลุ่ม

2.6 เมื่อทุกกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูเก็บอุปกรณ์แล้ว จัดโต๊ะให้เหมาะสมสำหรับการอภิปรายต่อไป

3. ขั้นอภิปราย (10 นาที)

3.1 ครูใหญ่สังเกตุการณ์ของแต่ละกลุ่มรายงานผลการสังเกตตามประเด็นในแบบสังเกตการณ์

3.2 ครูถามความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานในการซักถามนี้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานถ่ายทอดความรู้สึกของตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ตลอดจนความรู้สึกต่อผลงานของกลุ่ม ควรซักถามครุอาจถามความรู้สึกของสมาชิกที่สังเกต โดยถามกลุ่มที่ทำงานเสร็จเร็วที่สุด กลุ่มที่ทำงานเสร็จช้าที่สุด ตามควยกลุ่มอื่น ๆ หรืออาจจะถามความรู้สึกของนักเรียนที่มีพฤติกรรมน่าสนใจ เป็นรายบุคคลก็ได้

3.3 ครูนำการอภิปราย โดยใช้คำถามต่าง ๆ เช่น

- ในการทำงานครั้งนี้ มีผู้นำ 5 คน ต่อกลุ่ม ในจำนวน 5 คนนี้ ใครสำคัญที่สุด (ไม่มีใครสำคัญกว่ากันทุกคนสำคัญทั้งหมด เพราะทุกคนมีผลทำให้งานสำเร็จหรือไม่สำเร็จ หากมีนักเรียนเสนอว่าใครสำคัญที่สุด ให้ครูถามว่า เพราะอะไร คาดว่าคงเป็นเพราะบุคคลนั้น ช่วยเหลือกลุ่มมากที่สุด)

- การที่เกมตั้งกติกาว่า "งานกลุ่มจะสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อทุกคนตอบรูป ได้ถูกต้อง" นักเรียนคิดว่า กติกานี้ต้องการจะสอนอะไร (สอนให้เข้าใจว่าในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น เราจะมุ่งทำงานของเราให้เสร็จเพียงคนเดียวมันไม่ได้ เราต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้อื่นในกลุ่มด้วย เพราะงานกลุ่มจะสำเร็จได้ ก็ต้องมาจากงานที่สำเร็จของทุกคนในกลุ่ม)

- อะไรเป็นอุปสรรคทำให้กลุ่มตอบรูปสามเหลี่ยมสำเร็จ (การไม่ยอมให้ชิ้นส่วนของตนแก่ผู้อื่น การไม่ได้พูดคุยกัน การไม่รู้จักคนอื่นต้องการอะไร การไม่คิดช่วยคิด ฯลฯ)

- อะไรทำให้กลุ่มทำงานได้สำเร็จ (การเสียสละ การช่วยคิด การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ)

4. ขั้นสรุป (5 นาที)

4.1 ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่การสรุป ตามสาระสำคัญดังนี้

ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความสำคัญด้วยกันทั้งนั้น เพราะทุกคนมีส่วนช่วยให้งานสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมสามเหลี่ยมมหัศจรรย์ว่า งานของกลุ่มจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อทุกคนทำงานของตนได้สำเร็จ ดังนั้น การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมุ่งแต่จะทำงานของตนให้สำเร็จโดยไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือคนอื่น ก็เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของกลุ่ม เพราะงานกลุ่ม เป็นงานที่ทุกคนต้องทำได้สำเร็จ ไม่ใช่เพียงคนเดียวคนเดียวเท่านั้น ดังนั้นในการทำงานเป็นกลุ่ม เราจึงไม่ควรคำนึงถึงแต่เพียงงานของตัวเองเท่านั้น เราจำเป็นต้องให้ความร่วมมือแก่สมาชิกคนอื่นในกลุ่มด้วย เราอาจจำเป็นต้องเป็นฝ่ายเสียสละให้ความช่วยเหลือผู้อื่นบ้างตามความเหมาะสม

4.2 ครูให้นักเรียนอ่านบทกลอนต่อไปนี้ร่วมกัน และจับบันทึกลงในสมุดจดงาน

ทำเองทำงาน	ทุกทุกท่านมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวก
ถ้าต่างทำมุ่งประโยชน์เพียงของตน	ก็ไม่พ้นผลที่ไถ่คงไม่ดี
ถ้าร่วมมือรวมใจหลายความคิด	สิ่งถูกผิดพินิจถ้วนให้ควรที่
เสียสละละทางอย่างถูกวิธี	ถึงจะมีอุปสรรคไม่หนักเอ๋ย

การประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบต่อไปนี้ แล้วผลัดกันตรวจโดยครูเป็นผู้เฉลย

(5 นาที)

แบบทดสอบ เรื่อง

การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

วงกลมรอบอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ขณะที่บางคนต่อรูปไม่สำเร็จ นักเรียนคิดว่าเขามีความรู้ดีอย่างไร

- ก. เฉย ๆ
- ข. สบายใจ
- ค. ไม่สนใจ
- ง. กระวนกระวายใจ

2. สิ่งใดเป็นอุปสรรคต่อการต่อรูปสามเหลี่ยมหัตถ์จรรย

- ก. ต่างคนต่างทำงาน
- ข. ขาดความสามัคคี
- ค. ขาดความรับผิดชอบ
- ง. สนใจการทำงานของผู้อื่น

3. กติกาที่ห้ามขอชิ้นส่วนจากผู้อื่น มีความหมายอย่างไร

- ก. ไม่ให้เป็นผู้รับแต่ฝ่ายเดียว
- ข. ไม่ให้เป็นผู้ให้แต่ฝ่ายเดียว
- ค. ไม่ให้ทำงานเพียงคนเดียว
- ง. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้อื่น

4. กิจการที่^{๒๒}ให้^{๒๒}เห็น^{๒๒}ส่วน^{๒๒}แก่^{๒๒}ผู้อื่น^{๒๒}ได้^{๒๒} มีความหมายอย่างไร

- ก. ใหญ่^{๒๒}จัก^{๒๒}สุ^{๒๒}ภาพ^{๒๒}
- ข. ใหญ่^{๒๒}จัก^{๒๒}เสีย^{๒๒}สละ^{๒๒}
- ค. ใหญ่^{๒๒}จัก^{๒๒}ซื่อ^{๒๒}สัตย์^{๒๒}
- ง. ใหญ่^{๒๒}จัก^{๒๒}ประ^{๒๒}ณี^{๒๒}ประ^{๒๒}ยอม^{๒๒}

5. กิจกรรมนี้^{๒๒}ให้^{๒๒}ข้อ^{๒๒}คิด^{๒๒}อย่าง^{๒๒}เด่น^{๒๒}ชัด^{๒๒}ใน^{๒๒}เรื่อง^{๒๒}ใด

- ก. ความ^{๒๒}ร่วมมือ^{๒๒}
- ข. ความ^{๒๒}พยายาม^{๒๒}
- ค. ความ^{๒๒}รอบ^{๒๒}คอบ^{๒๒}
- ง. ความ^{๒๒}รับ^{๒๒}ผิด^{๒๒}ชอบ^{๒๒}

ภาคผนวก

1. เฉลยข้อทดสอบ

1. ง
2. ก
3. ก
4. ข
5. ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการณ์

กิจกรรม สามเหลี่ยมมหัศจรรย์

คำชี้แจง

นักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สังเกตการณ์หน้าที่ในการปฏิบัติงานดังนี้

1. ขณะทำหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ให้นักเรียนยืนอยู่ใกล้ ๆ กลุ่มปฏิบัติงานที่นักเรียนจะสังเกตการทำงานของเขา โดยยืนอยู่ในตำแหน่งที่นักเรียนจะสามารถมองเห็นหรือสังเกตการทำงาน ตลอดจนกิจวิยา ท่าทางของสมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทันที
2. ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ นักเรียนจะไม่เข้าไปพูดหรือสนับสุนนการทำงานของกลุ่มปฏิบัติงานแต่อย่างใด

ผลการสังเกต

1. กลุ่มใช้เวลาการทำงาน
2. ใครผิดกติกาบ้าง ผิดอย่างไร
3. ใครช่วยให้กลุ่มทำงานได้สำเร็จ เขาช่วยอย่างไร
.....
.....
.....
.....
.....
4. พฤติกรรมอะไรที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานครั้งนี้
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 27
สามเหลี่ยมมัจจุรย์ : การให้ความร่วมมือ
ในการทำงานกลุ่ม

27 ข
กิจกรรมฝึก

ทิสนา แชมมณี : เรียบเรียง

คำชี้แจง

ถ้าเราทำงานเดี่ยว เมื่อใดที่เราทำงานตามหน้าที่ของเราสำเร็จ ก็เรียกว่า
งานสำเร็จ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม การที่เราทำส่วนของเราสำเร็จนั้นยังไม่เพียงพอ
เพราะงานกลุ่มจะสำเร็จมิได้ขึ้นอยู่กับงานส่วนของเราเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับงานของทุก ๆ คน
ด้วย ดังนั้น ครูจึงควรช่วยย้ำเตือนให้นักเรียนตระหนักในเรื่องนี้อยู่เสมอว่า ในการทำ
งานกลุ่มนั้น นอกจากเราจะต้องรับผิดชอบงาน ส่วนของเราให้สำเร็จแล้ว เราจำเป็นต้อง
ต้องให้ความร่วมมือแก่สมาชิกคนอื่นในกลุ่มด้วย การให้ความร่วมมือในที่นี้หมายถึง การดูแล
เอาใจใส่ผู้อื่น สังเกตดูว่า เขาต้องการความช่วยเหลืออะไร และให้ความช่วยเหลือแก่เขา
เท่าที่จะทำได้ หากทุกคนในกลุ่มหาได้เช่นนี้ งานของกลุ่มก็จะประสบความสำเร็จอย่างดี
และสมาชิกทุกคนจะมีความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ระยะเวลาฝึก

การฝึกในเรื่องนี้ ควรทำไปเรื่อย ๆ ในโอกาสที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน
การฝึกอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะและเจตคติที่ต้องการได้

กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

สำหรับในเรื่องนี้ กิจกรรมที่ง่าย สะดวกและใช้ได้ผลดีก็คือ เมื่อใจก็ตามที่นักเรียนไปทำงานกลุ่มรวมกันแล้ว นักเรียนควรจะต้องมีการประเมินผลการทำงานของกลุ่ม ครูควรวีไร่ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องนี้เข้าไปด้วย เช่น "นอกจากงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว สมาชิกแต่ละคนให้ความช่วยเหลือกลุ่มอะไรบ้าง" หากนักเรียนได้มีโอกาสพูดคุยปรายกันเช่นนี้บ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนระลึกและตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งนี้ เพราะการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย แบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิด/เนื้อหาของชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 1
กิจกรรมที่ 2 : การเลือกผู้นำกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 2 - 3
✓กิจกรรมที่ 3 : ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 4 - 5
กิจกรรมที่ 4 : การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 6 - 7
กิจกรรมที่ 5 : บรรยายภาพที่ดีในการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 8 - 10
กิจกรรมที่ 6 : การควบคุมการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 11
กิจกรรมที่ 7 : การประสานความคิดและสรุปผลการทำงานอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 12 - 13
กิจกรรมที่ 8 : การเสนอผลงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 14 - 15

กิจกรรมที่ 9 : ทักษะการพูด	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	16 - 17
กิจกรรมที่ 10 : ทักษะการฟัง	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	18 - 19
กิจกรรมที่ 11 : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	20 - 22
กิจกรรมที่ 12 : ระเบียบในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	23 - 24
กิจกรรมที่ 13 : จุดประสงค์ในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	25 - 26
กิจกรรมที่ 14 : การวางแผนงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	27
✓กิจกรรมที่ 15 : ขั้นตอนการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	28 - 29
✓กิจกรรมที่ 16 : ความสำคัญของการแบ่งงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	30 - 31
✓กิจกรรมที่ 17 : หลักการแบ่งงานและมอบหมายงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	32 - 34
กิจกรรมที่ 18 : การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	35 - 36
✓กิจกรรมที่ 19 : การแก้ปัญหาในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	37 - 38
กิจกรรมที่ 20 : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	39 - 40
กิจกรรมที่ 21 : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	41
กิจกรรมที่ 22 : การศึกษาค้นคว้าการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	42
กิจกรรมที่ 23 : การให้ข้อคิดชมในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	43 - 44
กิจกรรมที่ 24 : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	45
กิจกรรมที่ 25 : บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	46
กิจกรรมที่ 26 : การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	47
✓กิจกรรมที่ 27 : การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	48 - 50

แนวทางในการใช้

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา คำนวณกระบวนการทำงานกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบนั้น ประกอบด้วย 3 ระยะดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบก่อนที่นักเรียนจะเรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบทั้งหมดที่มีทั้งหมด 50 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 1 เป็นการทดสอบภายหลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมไปแล้วระยะหนึ่ง คือประมาณช่วงกลางของภาคเรียนที่สอง (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 3 ภาค) หรือในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคต้น (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ภาค) ซึ่งการทดสอบในช่วงนี้จะไม่ใช่แบบทดสอบทั้งหมด แต่จะใช้เฉพาะข้อสอบข้อที่วัดความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาในกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วเท่านั้น ดังนั้นก่อนการทดสอบครูสอนประจำห้องควรตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ได้สอนนักเรียนไปแล้วนั้น ต้องใช้ข้อสอบใดบ้างในการวัดผลการเรียนรู้ (ได้แจกแจงรายละเอียดไว้แล้วข้างต้น) แล้วรวบรวมข้อสอบเหล่านั้นมาพิมพ์รวมเป็นฉบับเพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียนในช่วงนี้

3. การทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 2 เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแล้วโดยใช้แบบทดสอบทั้งหมด ซึ่งมีทั้งหมด 50 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนประมาณสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา คำนวณกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมนั้น ใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้ทั้งหมด 50 ข้อ ในแต่ละข้อขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
ซึ่งมีเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบนั้น

1. การทำงานกลุ่มจะได้ผลดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในข้อใด
 - ก. หัวหน้า สมาชิก วิธีทำงาน
 - ข. สมาชิก วิธีทำงาน การเสียสละ
 - ค. หัวหน้า สมาชิก ระเบียบวินัย
 - ง. วิธีทำงาน การเสียสละ ระเบียบวินัย
2. "ปิติเคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันยิงปอง จึงได้รับเลือกเป็นผู้สอนยิงปองให้กับเพื่อนนักเรียน" การคัดเลือกนี้คำนึงถึงอะไร
 - ก. เพศ
 - ข. รางวัลในการแข่งขัน
 - ค. ความชำนาญและประสบการณ์
 - ด. กว้างลึก เบียดกัน เป็นผู้นำกลุ่ม
3. ข้อใดเป็นความเชื่อที่ผิดสำหรับเรื่องหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. หัวหน้ากลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน
 - ข. ทุกคนควรฝึกฝนตนเองในการเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. สมาชิกควรตกลงกันก่อนจะเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ง. ควรเลือกคนที่เรียนเก่ง เป็นหัวหน้ากลุ่มเสมอ

4. ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกไม่ควรยึดมั่นในข้อใดมากที่สุด

- ก. ความสำเร็จของงาน
- ข. กลุ่มเพื่อนที่ใกล้ชิด
- ค. ความรู้ที่แตกต่างของบุคคล
- ง. ความสำคัญและประโยชน์การทำงาน

5. การเปลี่ยนกลุ่มเพื่อทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นบ้าง จะให้ประโยชน์มากที่สุดในข้อใด

- ก. สนุกสนาน
- ข. รู้จักเพื่อนมากขึ้น
- ค. มีการแบ่งงานอย่างทั่วถึง
- ง. งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความคิดเห็นของสมาชิก มีประโยชน์ในเรื่องใด

- ก. ได้ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน
- ข. ได้ทราบคุณสมบัติของสมาชิก
- ค. เพื่อกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้
- ง. เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของกลุ่ม

7. ข้อใดคือลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง

- ก. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของสมาชิกที่เรียนเก่ง
- ข. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นที่มีการเสนอเหตุผลประกอบ
- ค. พิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน
- ง. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของหัวหน้า

8. ข้อใดเป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นจากหลายบุคคล

- ก. การคัดเลือกสมาชิก
- ข. การอภิปรายกลุ่ม
- ค. การฝึกฝน
- ง. การเรียนรู้

9. การรับฟังกัน หมายถึงข้อใด
- ก. สมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อกัน
 - ข. สมาชิกให้ความเคารพต่อกัน
 - ค. สมาชิกตั้งใจฟังซึ่งกันและกัน
 - ง. สมาชิกให้กำลังใจต่อกัน
10. "ยุพาปรบมือชมเชยเมื่อสายใจแสดงความคิดเห็นที่ประชุม" ข้อความนี้แสดงถึง เรื่องใด
- ก. การรับฟัง
 - ข. การตัดสินใจ
 - ค. การช่วยเหลือกัน
 - ง. การสนับสนุนกัน
11. การอภิปรายนอกเรื่อง ทำให้เกิดผลเสียในข้อใดมากที่สุด
- ก. การสนับสนุน
 - ข. ความร่วมมือ
 - ค. การยอมรับฟัง
 - ง. เวลาในการประชุม
12. สรุปผลการอภิปรายที่ดี ควรเป็นอย่างไร
- ก. เลือกขึ้นมาโดยเฉพาะ
 - ข. ได้รับการยอมรับจากทุกคน
 - ค. ใช้เวลาในการอภิปรายมาก
 - ง. ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้ากลุ่ม
13. การประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มจะนำไปสู่สิ่งใด
- ก. ความสามัคคีภายในกลุ่ม
 - ข. การยอมรับซึ่งกันและกัน
 - ค. การสรุปผลการอภิปรายที่ดี
 - ง. การพิจารณาความคิดของกันและกัน

14. ในขั้นเตรียมการเพื่อการเสนอผลงาน สิ่งแรกที่ควรกระทำคือ ข้อใด

- ก. จัดเตรียมสถานที่
- ข. จัดเตรียมอุปกรณ์
- ค. กำหนดตัวผู้เสนอผลงาน
- ง. สรุปประเด็นสำคัญที่ต้องการจะเสนอ

15. การเสนอผลงาน ควรคำนึงถึง เรื่องใด

- ก. ความสามารถของผู้นำกลุ่ม
- ข. วิธีการที่ทำให้สมาชิกสนใจ
- ค. บทบาทของผู้ร่วมงานในกลุ่ม
- ง. การบรรยายให้มากเพื่อความเข้าใจ

16. การสื่อความหมายที่ดี หมายถึง ข้อใด

- ก. มีวิธีการที่น่าสนใจ
- ข. ให้ความรู้ได้กว้างขวาง
- ค. ความสามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานได้
- ง. บอกความหมายได้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน

17. ข้อใดที่ไม่ใช่แนวทางในการพูดสื่อความหมายให้ชัดเจน

- ก. การออกเสียงชัดเจน
- ข. การขยายความที่เหมาะสม
- ค. การพูดด้วยวาจาที่ดูภาพ
- ง. การเลือกคำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง

18. การสื่อความหมายที่มีผิดพลาด มีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด

- ก. การฟัง
- ข. การอภิปราย
- ค. การคัดเลือกข้อมูล
- ง. การพิจารณาความคิดเห็น

19. การตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นพูดเป็นสิ่งสำคัญเพราะเหตุใด

- ก. ผู้พูดไม่เกิดความขัดแย้ง
- ข. บรรยากาศในการประชุมดีขึ้น
- ค. เกิดความเป็นกันเองในหมู่สมาชิก
- ง. เกิดการสื่อความหมายที่ตรงกัน

20. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม

- ก. การจับบันทึกข้อมูล
- ข. การติดต่อประสานงาน
- ค. การแบ่งและมอบหมายงาน
- ง. การอำนวยความสะดวก

21. ในขณะที่ยังเพื่อนพูด เทคนิคที่ช่วยในการสรุปใจความสำคัญคือข้อใด

- ก. การตั้งใจฟัง
- ข. การแสดงความคิดเห็น
- ค. การซักถามตลอดเวลา
- ง. การทบทวนและตรวจสอบข้อมูล

22. การหมุนเวียนกันเป็นเลขานุการกลุ่ม มีประโยชน์อย่างไร

- ก. เพื่อความรวดเร็วของงาน
- ข. เพื่อช่วยในการวางแผนงาน
- ค. เพื่อพัฒนาทักษะแก่ตนเอง
- ง. เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม

23. การทำงานกลุ่มที่ดี ต้องมีสิ่งใด

- ก. หัวหน้ากลุ่มที่เรียนเก่ง
- ข. เลขานุการที่มีความสามารถมาก
- ค. สมาชิกเสนอความคิดเห็นทุกคน
- ง. ระเบียบหรือข้อตกลงในการทำงาน

24. การกำหนดระเบียบในการทำงาน ควรยึดหลักในข้อใด

- ก. สมาชิกแต่ละคนทำตามที่ตนต้องการ
- ข. สมาชิกที่เรียนเก่ง เป็นผู้กำหนด
- ค. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันกำหนด
- ง. หัวหน้าเป็นผู้กำหนด

25. ข้อใด คือความสำคัญของจุดประสงค์ในการทำงาน

- ก. สมาชิกกลุ่มทำงานไปในทิศทาง เดียวกัน
- ข. เกิดความเข้าใจในการประชุมมากขึ้น
- ค. กำหนดข้อมูลได้ชัดเจน
- ง. มีการยอมรับฟังกัน

26. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มควรทำความเข้าใจ

- ก. ตรวจสอบความสามารถของสมาชิก
- ข. ตรวจสอบการวางแผนงานของกลุ่ม
- ค. ตรวจสอบข้อมูลและ เหตุผลจาก เลขานุการกลุ่ม
- ง. ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิก เรื่องจุดประสงค์ของการทำงาน

27. การวางแผนงาน คืออะไร

- ก. การกำหนดขั้นตอนในการทำงานได้ล่วงหน้า
- ข. การศึกษาจุดประสงค์ของการทำงาน
- ค. การระดมความคิดเห็นจากสมาชิก
- ง. การซักถามโต้เถียงกัน

28. ข้อใด เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนงาน

- ก. การวางขั้นตอนการทำงาน
- ข. การมอบหมายงาน
- ค. การประเมินผลงาน
- ง. การ เสนอผลงาน

29. การวางขั้นตอนในการทำงาน มีประโยชน์อย่างไร
- ก. ช่วยให้เลขานุการกลุ่มทำงานน้อยลง
 - ข. ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย
 - ค. ช่วยให้งานของสมาชิกน้อยลง
 - ง. ช่วยให้เกิดการกระจายงาน
30. การทำงานกลุ่มจะล้าช้า ถ้าหัวหน้ากลุ่มกระทำคนในข้อใด
- ก. ตรวจสอบจุดประสงค์ของสมาชิกก่อนทำงาน
 - ข. เตรียมวางแผนงานกับสมาชิก
 - ค. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคน
 - ง. รวบรวมงานทำคนเดียว
31. ข้อใดทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- ก. เข้าใจจุดประสงค์ของงาน
 - ข. รู้เรื่องการวางแผนงาน
 - ค. รู้จักลำดับขั้นตอนการทำงาน
 - ง. มีส่วนร่วมในการทำงาน
32. ข้อใดไม่ใช่หลักในการแบ่งงานที่ดี
- ก. ให้สมาชิกทำตามความพอใจ
 - ข. แบ่งงานโดยคำนึงถึงประสบการณ์
 - ค. แบ่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถ
 - ง. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำอย่างทั่วถึง
33. การมอบหมายงานเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ใด
- ก. ทุกคน
 - ข. หัวหน้า
 - ค. เลขานุการ
 - ง. ครูผู้สอน

34. ข้อใดเป็นการแบ่งงานตามความถนัด
- ก. จัดสมาชิกที่เป็นเพศชายไว้ด้วยกัน
 - ข. จัดสมาชิกที่เก่งภาษาไทยไว้ด้วยกัน
 - ค. จัดสมาชิกให้มีจำนวนเท่ากัน
 - ง. จัดสมาชิกโดยการจับสลาก
35. วิธีที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจก่อนการปฏิบัติงานควรทำอย่างไร
- ก. ศึกษาแผนการเตรียมงาน
 - ข. ตรวจสอบผลงานทุกระยะ
 - ค. ทบทวนความเข้าใจในแผนงาน
 - ง. คำนึงถึงความสำเร็จในการทำงาน
36. บุคคลในข้อใด อาจทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย
- ก. สุคาทบทวนแผนก่อนทำงาน
 - ข. สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทุกประการ
 - ค. สำนวนที่ตรวจสอบการวางแผนงาน
 - ง. สมใจปฏิบัติงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย
37. การสังเกตในการทำงาน จะช่วยให้เกิดผลอย่างไร
- ก. ช่วยให้เข้าใจแผนงาน
 - ข. ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น
 - ค. ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ
 - ง. ช่วยให้ทราบปัญหาในการทำงาน
38. เมื่อพบปัญหาในการทำงาน เราควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ละทิ้งปัญหาแล้วเปลี่ยนไปทำงานอย่างอื่นแทน
 - ข. ทำความเข้าใจในปัญหา
 - ค. แก้ไขอย่างรีบด่วน
 - ง. อยู่เฉย ๆ

39. ข้อความใด กล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. เมื่อลงมือปฏิบัติงานแล้ว โอกาสผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน
- ข. การประเมินผลงาน เป็นระยะจะทำให้การดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมาย
- ค. การทำความเข้าใจในแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ
- ง. ถ้าเราสังเกตการทำงานด้วย จะช่วยให้พบปัญหาและหาทางแก้ไขได้ง่าย

40. ผลงานของกลุ่มอาจผิดพลาดและแก้ไขไม่ทัน หากเราไม่ได้ปฏิบัติตามข้อใด

- ก. แบ่งงาน
- ข. มอบหมายงาน
- ค. วางแผนการทำงานร่วมกัน
- ง. ตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ

41. ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าควรปฏิบัติต่อสมาชิกอย่างไร

- ก. กวดขันติดตามงานทงระยะ
- ข. สนใจเฉพาะคนที่ตั้งใจทำงาน
- ค. ไม่แสดงความเอาใจใส่ใครเลย
- ง. แสดงความเอาใจใส่สมาชิกทุกคน

42. ข้อใดเป็นการเสริมแรง

- ก. การกวดขันและติดตามงาน
- ข. สนใจและชมเชย
- ค. คำหิและทั้เคื่อน
- ง. ชักถามและทอว่า

43. การทำงานกลุ่มเราจะไ้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ต้องอาศัยข้อใด

- ก. การสนับสนุน
- ข. การช่วยเหลือ
- ค. การฝึกฝน
- ง. การติชม

44. ข้อความใดเป็นการให้คำชื่นชม

- ก. เซอท่าของเลียไปนิกเดียว ถ้าช่วยทำใหม่อีกครั้งคิดว่าจะดีขึ้น
- ข. มันเสียไปนิกเดียว แต่เธอก็ไม่มีปัญหาทำได้ใหม่หรอก
- ค. นั่งว่าง ๆ ควรจะไปช่วยเขาเก็บของจะดีกว่านะ
- ง. แหม คิดว่าจะสวยมาก ที่แท้ก็ไม่ได้ความเลย

45. คุณสมบัติน้ำ จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

- ก. เป็นพรสวรรค์เฉพาะคน
- ข. ต้องฝึกฝนจากการทำงาน
- ค. แสงมาจากเพื่อน ๆ
- ง. เรียนรู้จากตำรา

46. ข้อใดคือลักษณะของสมาชิกกลุ่มที่ดี

- ก. มีความคิดเห็นคล้อยตามผู้อื่นเสมอ
- ข. มีความคิดเห็นแต่ไม่กล้าแสดงออก
- ค. แสดงความคิดเห็นเพื่อกลุ่มจะได้พิจารณานำไปใช้
- ง. ชอบแสดงความคิดเห็นและต้องการให้กลุ่มนำความคิดของตนไปใช้

47. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม

- ก. ให้ความเคารพประธาน
- ข. รับฟังคำอธิบายอย่างตั้งใจ
- ค. เข้าใจจุดประสงค์ของการทำงาน
- ง. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประธาน

48. "ฉันคิดว่า ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด" ข้อความนี้ระบุถึงเรื่องใด

- ก. ความรับผิดชอบ
- ข. ความภาคภูมิใจ
- ค. ความเห็นใจ
- ง. ความเอื้อเฟื้อ

49. ข้อใด ทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงานเป็นกลุ่มมากที่สุด

- ก. สมาชิกไม่เคียงกัน
- ข. สมาชิกไม่เสียสละ
- ค. สมาชิกไม่มีระเบียบวินัย
- ง. สมาชิกไม่ได้มาร่วมประชุม

50. ความสำเร็จของการทำงานเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ ข้อใด

- ก. ความขยัน
- ข. ความตั้งใจ
- ค. ความออกทน
- ง. ความร่วมมือ

คำเฉลย

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหา
คำนวณการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง โปรดตรวจคำตอบของนักเรียนกับคำเฉลยที่ให้ไว้ คำตอบใดที่ตรงกับเฉลยให้ 1 คะแนน คำตอบใดไม่ตรงกับเฉลยให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม 50. คะแนน

คำเฉลย

ข้อ 1 = ก	ข้อ 21 = ก	ข้อ 41 = ง
ข้อ 2 = ค	ข้อ 22 = ค	ข้อ 42 = ข
ข้อ 3 = ง	ข้อ 23 = ง	ข้อ 43 = ง
ข้อ 4 = ข	ข้อ 24 = ค	ข้อ 44 = ก
ข้อ 5 = ง	ข้อ 25 = ก	ข้อ 45 = ข
ข้อ 6 = ง	ข้อ 26 = ง	ข้อ 46 = ค
ข้อ 7 = ค	ข้อ 27 = ก	ข้อ 47 = ง
ข้อ 8 = ข	ข้อ 28 = ก	ข้อ 48 = ก
ข้อ 9 = ค	ข้อ 29 = ข	ข้อ 49 = ข
ข้อ 10 = ง	ข้อ 30 = ง	ข้อ 50 = ง
ข้อ 11 = ง	ข้อ 31 = ง	
ข้อ 12 = ข	ข้อ 32 = ก	
ข้อ 13 = ค	ข้อ 33 = ข	
ข้อ 14 = ง	ข้อ 34 = ค	
ข้อ 15 = ข	ข้อ 35 = ค	
ข้อ 16 = ง	ข้อ 36 = ง	
ข้อ 17 = ค	ข้อ 37 = ง	
ข้อ 18 = ก	ข้อ 38 = ข	
ข้อ 19 = ง	ข้อ 39 = ก	
ข้อ 20 = ค	ข้อ 40 = ง	

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก

คำชี้แจง

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้ประเมินนำไปใช้ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการฝึกด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบประเมิน

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. สถานการณ์สำหรับการแสดง เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการทำงานที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ซึ่งมี 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปราย และสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ

2. แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นแบบที่ใช้สำหรับบันทึกผลการประเมิน ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบด้วยรายการทักษะที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมเช่นกัน ลักษณะของแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง โดยกำหนดการประเมินค่าไว้ดังนี้

มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก	4	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี	3	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้	2	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง	1	คะแนน
ไม่ปรากฏทักษะการทำงานกลุ่มให้เห็น	0	คะแนน

3. คำชี้แจงสำหรับผู้ประเมินในการใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

แนวทางในการใช้

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้วยแบบประเมินนี้ ได้กำหนดไว้ 3 ระยะเวลา คือ

1. การประเมินก่อนฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการฝึกด้วยชุดกิจกรรม ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น
2. การประเมินหลังฝึก ครั้งที่ 1 เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายหลังจากที่ฝึกด้วยชุดกิจกรรมได้สักระยะหนึ่ง คือประมาณช่วงกลางของภาคเรียนที่สอง (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 3 ภาค) หรือในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคต้น (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ภาค)
3. การประเมินหลังฝึก ครั้งที่ 2 เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแล้ว ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้ง 3 ระยะนี้ ใช้สถานการณ์สำหรับการแสดงเรื่องเดียวกันและดำเนินกิจกรรมการประเมินแบบเดียวกันดังนี้

1. ทำความรู้จักหรือสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มที่ใด (ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน) แต่ให้มีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
3. จัดกลุ่มนักเรียนที่แบ่งได้ให้อยู่คนละห้องเรียน หรือที่ใดก็ได้ที่ไม่อาจมองเห็นกันได้ ในการประเมินจะต้องมีครูหรือผู้ประเมิน 1 คนต่อนักเรียน 1 กลุ่ม แล้วแต่ละกลุ่มดำเนินการดังนี้

ก. แจกสถานการณ์สำหรับทำการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียน (ให้เวลาในการแสดง 20 นาที)

ข. ขณะที่นักเรียนทำการอภิปรายให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

ค. ให้นักเรียนหยุดอภิปรายเมื่อหมดเวลาและอาจให้นักเรียนได้พักสักครู่ แล้วครูจึงแจกสถานการณสำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ (ให้เวลาในการทำงาน 50 นาที)

ง. ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่ม ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกฯ ฉบับเดิมที่ใช้ในข้อ ข. แล้วเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

4. ให้นักเรียนเลิกทำกิจกรรมเมื่อหมดเวลา

เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มนี้ ใช้การประเมินเป็นรายกลุ่มในลักษณะภาพรวมของกลุ่ม ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ว่า การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึกทั้งสองครั้ง ต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 1 เรื่องการจัดงานวันเด็ก

วันเด็ก เป็นวันที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ในแต่ละปีจะมีการจัดงานวันเด็กทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งภายในโรงเรียนด้วย ในปีนี้โรงเรียนของเราจะจัดงานฉลองวันเด็ก และมอบให้คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้จัดและดำเนินงาน

สมมติว่านักเรียนเป็นหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดงานวันเด็ก โดยใช้เวลาในการประชุม 20 นาที และใช้เวลาในการเสนอผลการประชุมต่อครู 5 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. การเลือกผู้นำกลุ่ม
3. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
4. การใช้เหตุผลในการทำงาน และการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
5. บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
6. การควบคุมการอภิปราย
7. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
8. ทักษะการพูด
9. ทักษะการฟัง
10. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
11. เทคนิคการจูงใจให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
12. บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
13. การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
14. การเสนอผลงาน

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 2 เรื่องนิทานเริงใจ

คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันเด็กเรียบร้อยแล้ว แต่ยังคงปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินงานคือ เงิน จึงนำปัญหานี้ไปปรึกษาคณะกรรมการครู ได้รับคำแนะนำว่า ควรจัดทำหนังสือนิทานสั้น ๆ มาจำหน่ายแก่น้อง ๆ ในราคาเล่มละ 1 บาท เพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดงานวันเด็ก ซึ่งคณะกรรมการนักเรียนทุกคนมีมติเห็นชอบในข้อเสนอแนะนี้

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำหนังสือนิทานตามมติข้างต้น จึงลองช่วยกันทำหนังสือนิทานเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม (ใช้เวลาในการทำหนังสือประมาณ 50 นาที)

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับสังเกตประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ในการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การแก้ปัญหาในการทำงาน
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
10. การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อคิดชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนและหลังการฝึก

คำชี้แจง แบบประเมินนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า การบันทึกมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามที่ระบุไว้ในรายการทักษะ ขอให้ท่านประเมินพฤติกรรมนั้นว่าอยู่ในชั้น ดีมาก ดี พอใช้ หรือ ควรปรับปรุง แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของท่าน

2. หากพบว่าหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่มี

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ให้ปฏิบัติในท่านเองเกี่ยวกับหัวหน้าทั้ง 2 ข้อข้างต้น

โรงเรียน.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....

ก่อนฝึก หลังฝึก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
1.	<u>การวางแผนงาน</u>						
	1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม.....						
	1.2 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์.....						
	1.3 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง.....						
	1.4 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร.....						
	1.5 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงาน เป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร.....						
	1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระ เียบย ในการทำงาน.....						
	1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความ สามารถ.....						
	1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง.....						
2.	<u>การควบคุมการปฏิบัติงาน</u>						
	2.1 ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ ของสมาชิก เกี่ยวกับงานก่อนลงมือ ทำงาน.....						
	2.2 ดูแล เอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน.....						

แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนและหลังการฝึก

คำชี้แจง แบบประเมินนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า การบันทึกมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามที่ระบุไว้ในรายการทักษะ ขอให้ท่านประเมินพฤติกรรมนั้นว่าอยู่ในชั้น ดีมาก ดี พอใช้ หรือ ควรปรับปรุง แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของท่าน

2. หากพบว่าหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่มี

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ให้ปฏิบัติในตนเองเกี่ยวกับหัวหน้าทั้ง 2 ข้อข้างต้น

โรงเรียน.....

ชั้น.....วันที่.....เดือน.....

ก่อนฝึก

หลังฝึก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
1.	<u>การวางแผนงาน</u>						
	1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่งาน.....						
	1.2 ช่วยให้งานเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์.....						
	1.3 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง.....						
	1.4 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร.....						
	1.5 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงาน เป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร.....						
	1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบ ในการทำงาน.....						
	1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความ สามารถ.....						
	1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง.....						
2.	<u>การควบคุมการปฏิบัติงาน</u>						
	2.1 ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ ของสมาชิก เกี่ยวกับงานก่อนลงมือ ทำงาน.....						
	2.2 ดูแล เอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
	2.3 ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน.....						
	2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือ สมาชิกผู้ปฏิบัติงาน.....						
	2.5 ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม.....						
	2.6 ให้คำชมอย่างเหมาะสม.....						
	2.7 ควบคุมระเบียบการทำงาน.....						
	2.8 ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย.....						
	2.9 ติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ.....						
3.	<u>การอภิปราย</u>						
	3.1 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม ในการอภิปรายอย่างทั่วถึง.....						
	3.2 ประสานความคิดของสมาชิกให้ เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม.....						
	3.3 ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออก นอกประเด็น.....						
	3.4 สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย.....						
	3.5 ใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิก กลุ่มแสดงความคิดเห็น.....						
	3.6 สรุปผลการอภิปราย.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
4.	<u>การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง</u>						
	4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น.....						
	4.2 ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจ ปัญหา.....						
	4.3 นำกลุ่มให้วิเคราะห์ปัญหา.....						
	4.4 นำกลุ่มให้ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา.....						
	4.5 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา.....						
5.	<u>การเสนอผลงาน</u>						
	5.1 นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานให้ น่าสนใจ.....						
	5.2 เสนอผลงานได้ชัดเจน.....						
6.	<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>						
	6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่ พอใจ.....						
	6.2 มีมารยาทในการพูด.....						
	6.3 รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
	6.4 มีมารยาทในการฟัง.....						
	6.5 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน.....						
	6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
	6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
	6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						
	6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
	6.10 ยอมรับมติกลุ่ม.....						
	6.11 ควบคุมอารมณ์ได้.....						

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
1.	<u>การวางแผนงาน</u>						
	1.1 ประสานกันเกี่ยวกับเป้าหมาย/ จุดประสงค์ในการทำงาน.....						
	1.2 ประสานกันว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง.....						
	1.3 ประสานกันว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร.....						
	1.4 ประสานกันว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับ ขั้นตอนอย่างไร.....						
	1.5 ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบใน การทำงาน.....						
2.	<u>การปฏิบัติงาน</u>						
	2.1 ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน.....						
	2.2 รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุ เป้าหมาย.....						
	2.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม.....						
	2.4 ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ ต่อกลุ่ม.....						
	2.5 ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย.....						
	2.6 ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการ ทำงาน นอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบ ของตน.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
3.	<u>การอภิปราย</u>						
	3.1 ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล.....						
	3.2 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ ช่วยเหลือกลุ่ม.....						
	3.3 ให้ความสนใจต่อการอภิปราย แสดงความคิดเห็นหรือรับ.....						
	3.4 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็น ของผู้อื่น.....						
	3.5 สนับสนุนผู้อื่น.....						
	3.6 คัดค้านอย่างมีเหตุผล.....						
	3.7 ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น.....						
	3.8 ช่วยสรุปผลการอภิปราย.....						
4.	<u>การแก้ปัญหาความขัดแย้ง</u>						
	4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น.....						
	4.2 ช่วยกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุปัญหา.....						
	4.3 ช่วยกลุ่มแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา.....						
	4.4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม.....						
5.	<u>การเสนอผลงาน</u>						
	5.1 เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่อง ตรงประเด็น.....						
	5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
6.	<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>						
6.1	พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ.....						
6.2	มีมารยาทในการพูด.....						
6.3	รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
6.4	มีมารยาทในการฟัง.....						
6.5	มีการทบทวนและปรับความเข้าใจกัน.....						
6.6	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
6.7	พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
6.8	ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						
6.9	ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
6.10	ยอมรับผิดกลุ่ม.....						
6.11	ควบคุมอารมณ์ได้.....						

แบบบันทึกผลการใช้
ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกชุดนี้สำหรับครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอน
2. แบบบันทึกชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอนและใช้ฝึก ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงชุดกิจกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. โปรดบันทึกข้อมูลที่ท่านได้จากการนำชุดกิจกรรมไปสอนและฝึก ลงในแบบบันทึกข้อมูลการสอน และแบบบันทึกข้อมูลการฝึก ให้สมบูรณ์ทุกกิจกรรม หากข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ จะทำให้การสรุปผลคลาดเคลื่อน ในการรายงานผลจะรายงานสรุปเป็นภาพรวม ข้อมูลในแบบบันทึกแต่ละฉบับจะเก็บไว้ เป็นความลับ
4. แบบบันทึกชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ
 1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้นบันทึก
 2. แบบบันทึกข้อมูลการสอน
 3. แบบบันทึกข้อมูลการฝึก

ข้อมูลส่วนตัวของผู้บันทึก

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ลงใน
และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว นามสกุล

โรงเรียน ขนาดโรงเรียน

อำเภอ ชั้น

จังหวัด จำนวนนักเรียนในห้อง

อายุ ต่ำกว่า 21 ปี 21 - 25 ปี

26 - 30 ปี 31 - 35 ปี

36 - 40 ปี 41 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 3 ปี 3 - 5 ปี

6 - 8 ปี 9 - 11 ปี

12 - 14 ปี 15 ปีขึ้นไป

วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่า ป.กศ., ป.ม. ป.กศ., ป.ป. หรือเทียบเท่า

ป.กศ.สูง, ป.ม. ค.บ., กศ.บ. หรือเทียบเท่า

ค.ม., กศ.ม. หรือเทียบเท่า อื่น ๆ โปรดระบุ

กลุ่มวิชาที่สอน

กิจกรรมที่.....
 ชื่อกิจกรรม.....

แบบบันทึกข้อมูล
 การสอน
 กิจกรรม.....ก

คำชี้แจง

โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดยเขียน
 เครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. คู่มือครู

- การเรียบเรียงเหมาะสมและชัดเจน
- การเรียบเรียงยังไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน ควรปรับปรุงดังนี้
 - แก้ไขสำนวนภาษา (โปรดระบุหน้า).....
 - ลำดับขั้นกิจกรรมสับสน (โปรดระบุหน้า).....
 - สิ่งที่ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุหน้า).....
 -
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 -
 -

2. เวลาที่ใช้ในการสอนกิจกรรมนี้

- เหมาะสมดีแล้ว
- ต้องปรับปรุงดังนี้
 - เพิ่มเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - ลดเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - เพิ่มเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางชั้นก่อน
 - ลดเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางชั้นก่อน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 -

3. การดำเนินกิจกรรมการสอน

- สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างใดผลตามจุดมุ่งหมาย
- ไม่สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างใดผลตามจุดมุ่งหมาย
ด้วยสาเหตุดังนี้
 - ขาดวัสดุอุปกรณ์
 - ขนาดกลุ่มของผู้เรียน
 - ใหญ่เกินไป
 - เล็กเกินไป
 - ข้อกำหนดในกิจกรรมต่อไปนี้มีไม่เหมาะสม
 - เกม
 - งาน
 - เงื่อนไข หรือกติกา
 - หัวข้อในการอภิปราย
 - สถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดง
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูไม่พบปัญหาและอุปสรรค
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูพบปัญหาและอุปสรรคในขั้นต่อไปนี้
 - ขั้นนำ เนื่องจาก.....
 - ขั้นกิจกรรม เนื่องจาก.....
 - ขั้นอภิปราย เนื่องจาก.....
 - ขั้นสรุป เนื่องจาก.....
- สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่นดี
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่น เนื่องจาก.....
.....
.....

4. พฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม

- นักเรียนพอใจและให้ความร่วมมือดีมาก
- นักเรียนยังให้ความสนใจและความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร ควรแก้ไขปรับปรุงดังนี้.....
- โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจ.....

5. การประเมินผล

- เหมาะสมทีเดียว
- ควรปรับปรุงดังนี้
 - เพิ่มจำนวนข้อสอบ
 - ใช้การประเมินผลแบบต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การถามตอบ เป็นต้น
 - อื่น ๆ โปรดระบุ

6. สื่อ

- เหมาะสมทีเดียว
- ไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

7. โดยสรุป กิจกรรมนี้นำไปใช้

- ก. สอนได้ราบรื่นในระดับ
- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง
- ข. ได้ผลในระดับ
- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

8. โดยสรุปหลังจากที่ท่านได้ศึกษากิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว ท่านมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับ

80 - 100 %

20 - 39 %

60 - 79 %

0 - 19 %

40 - 59 %

9. ข้อคิดเห็นของครูต่องานสอนกิจกรรมนี้

.....
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกข้อมูล

การฝึก

กิจกรรม.....ข

กิจกรรมที่

ชื่อกิจกรรม

.....

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. การนำกิจกรรมฝึกนี้ไปใช้

- ใช้ในการสอนเนื้อหาเรื่อง กลุ่มวิชา
- จัดเป็นกิจกรรมพิเศษ
- อื่น ๆ โปรดระบุ

2. กิจกรรมที่ท่านได้ใช้ฝึกนักเรียนรวมทั้งหมด ครั้ง

3. กิจกรรมการฝึกที่ท่านใช้

- ใช้ตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู
- คัดแปลงตามแนวกิจกรรมในคู่มือครู ดังนี้
- คิดกิจกรรมขึ้นเอง ดังนี้

4. ผลการใช้กิจกรรมในข้อ 3

- ได้ผลดีมาก
- ได้ผลดีพอสมควร
- ต้องแก้ไขในสิ่งต่อไปนี้

5. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึก ตามที่ระบุไว้ในกิจกรรม

- เหมาะสมดีมาก
- เหมาะสมพอสมควร
- ยังไม่เหมาะสม ต้องแก้ไขดังนี้
-
-

6. ผลการใช้เครื่องมือที่จัดให้ เช่น แบบสังเกตการณ์ หรือแบบประเมินตนเอง

- ใช้ได้ดีมาก
- ใช้ได้ดีพอสมควร
- ต้องปรับปรุงในสิ่งต่อไปนี้
-
-

7. พฤติกรรมของนักเรียนในขณะฝึก

- นักเรียนพอใจและให้ความร่วมมือดี
- นักเรียนยังให้ความสนใจและความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร ควรปรับปรุงดังนี้
-
-
- โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจในขณะฝึก .
-
-

8. โดยสรุปกิจกรรมนี้นำไปใช้

ก. ฝึกได้ราบรื่นในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ข. ฝึกได้ในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

9. ข้อคิดเห็นของท่านต่อกิจกรรมการฝึกนี้

.....
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

สภานานาชาติบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย